haralamb ZINCĂ

dragul meu SHERLOCK HOLMES

Colectia Clepsidra

EDITURA EMINESCU

Coperta de
SERGIU DINCULESCU

Haralamb Zincă

DRAGUL MEU SHERLOCK HOLMES

EDITURA EMINESCU
Bucureşti 1977

DIN PARTEA AUTORULUI

NU EXISTĂ UN DOSAR REAL CRISTIAN LUCACI, AŞA CUM NU EXISTĂ UN INSTITUT DE ARTĂ SCENOGRAFICĂ ŞI PUBLICITARĂ. STUDIUL ATENT AL UNOR REALITĂŢI MI-A DEMONSTRAT ÎNSĂ FĂRĂ ECHIVOC CĂ ACOLO UNDE DEMNITATEA UMANĂ, SUB PRESIUNEA UNOR PORNIRI PRIMARE, ABDICĂ DE LA VALORILE EI ETICE, SE POT IVI BRUSC SITUAŢII DRAMATICE, CU CONSECINŢE IREPARABILE. AM SCRIS DECI CARTEA DE FAŢĂ CĂLĂUZIT DE DORINŢA FIERBINTE DE A PREVENI LA VREME APARIŢIA UNUI CAZ CRISTIAN LUCACI.
DORESC SĂ MAI ATRAG ATENŢIA CĂ ORICE ASEMĂNARE DINTRE PERSONAJE ŞI PERSOANELE ÎN VIAŢĂ NU POATE FI DECÂT ÎNTÂMPLĂTOARE.

1.

Pe ecran, Alain Delon alias *Zorro.* În dreapta mea - Lili. Sărmana! Se vede nevoită să-şi împartă afecţiunea! Mie o porţie, lui *Zorro* altă porţie! Şi tot aşa, din secvenţă în secvenţă! Clipe rare! Când mai apuc eu să le trăiesc?! Cum să nu fiu fericit? Doamne, şi cu câtă semeţie călăreşte *Zorro*! Cu câtă îndrăzneală se avântă pe nărăvaşul său - un armăsar pur sânge - ca să-şi înfrunte duşmanii! Care duşmani cad, şi cad, doborâţi de braţul puternic şi drept al frumosului cu mască neagră. Iar lângă mine, Lili suspină ori de câte ori „cavalerul dreptăţii” îşi leapădă masca pentru a-şi dezvălui zâmbetul seducător, precum şi o dantură de invidiat. E limpede - Lili moare după Alain Delon. Eu însă, ca orice bărbat superior, nu sunt gelos. Ba dimpotrivă, îi sunt recunoscător: doar datorită lui Alain Delon mă aflu cu ea în sală şi urmărim laolaltă filmul. Cu biletele a fost un fleac. Lili le-a procurat; i-a păcălit destul de nostim pe „Don-Juan”-ii din faţa cinematografului *Patria.* Unii se şi vedeau cu dânsa în sală, pe întuneric. Ce mutre au mai făcut în momentul-cheie, când, din mulţime, am răsărit eu pe neaşteptate şi am luat-o drăgăstos de braţ.

Zorro ăsta nu e numai drept şi ager la minte, dar şi muieratic: mereu îi face cu ochiul logodnicei mele, storcându-i suspine. Mie însă nu-mi pasă. Am încredere în *Zorro.* Dă-i înainte, băiete! Te urmăresc cu sufletul la gură şi mă faci să uit de toate. Păcat că un film cu *Zorro* ţine doar nouăzeci de minute! Când ţi-e viaţa mai frumoasă, hop că pică şi secvenţa finală: *Zorro* îşi îmbrăţişează cu

patimă iubita, iar în sală luminile se aprind puţin câte puţin, că nu cumva trecerea noastră de la o realitate la alta să fie prea bruscă.

Lili oftează, se ridică anevoie şi, cu gândul la Delon, mă ia de braţ. Suferă! Eu, înduioşat, îi respect suferinţa. Cred că o să mai sufere vreo zece minute şi... gata! Rămânem locului aşteptând ca mulţimea să se scurgă spre ieşire. Lili, copleşită, tace. Mă folosesc de răgaz şi încep să mă gândesc la un plan de acţiune: e ora 20, sunt liber, e prima mea după-amiază liberă după nu ştiu câtă vreme.O s-o invit pe Lili la „Ambasador”, o să cinăm, o să şi dansăm. Logodnicei mele îi place să danseze. Mie, aşijderea... Suntem la sfârşitul lui octombrie, ultima oară am dansat în noaptea de revelion, căci numai atunci mai prind şi eu un ceas-două de dans. Mda! Planul cu cina la „Ambasador” îl găsesc tentant. Îmi iscodesc iubita: e încă sub vraja surâsului parşiv al lui Alain Delon. În stradă, va fi din nou a mea... Strada ţine întotdeauna cu mine...

Ne îndreptăm spre ieşire. Afară, îmi voi dezvălui intenţiile. E răcoare, iar eu sunt în talie. Mai prudentă, Lili şi-a luat pardesiul. Uşile larg deschise rămân în urmă. Deodată, Lili se alarmează şi îmi şopteşte:

— Ce zici de golanul ăsta cum se uită la mine?

Nu văd nici un golan în jur. Nu-mi exprim nedumerirea. Ştiu că în clipele astea de nelinişte, Lili, ca să răspundă golanului sau golanilor, mă apucă drăgăstoasă de braţ, adică: „Ia vedeţi-vă de drum! Că nu sunt singură ca să vă luaţi de mine!”

Încă puţin şi vom fi în stradă. Dar nu aduce anul ce aduce ceasul!... Pe neaşteptate, îl zăresc pe căpitanul Nicu Povară. Stă la pândă. Pe mine mă pândeşte. Pot să jur! Mai am timp s-o iau pe Lili de mână şi să mă furişez aşa încât colegul meu să nu dea cu ochii de mine! Nu mă lasă însă inima, deşi presimt că toată fericirea mea clădită pe dimensiunea câtorva ceasuri se va nărui. Gata! Nu mai e nimic de făcut! M-a descoperit! Acum, orice manevră e de

prisos. Îi văd faţa prelungă, cu bărbia exagerat de împinsă înainte, până atunci crispată şi întunecată de încordare, cum se destinde, luminându-se. Îmi tot face semn cu mâna şi începe să „înoate” spre noi. Crapă de atâta bucurie! De ce oare? Ce dracu, nu-mi vede mutra? Nu-mi citeşte pe faţă cât sunt de nenorocit din pricina bucuriei lui? În fond, eu sunt de vină. Cine naiba m-a pus să-i spun mamei că sunt la *Zorro* cu Lili...?! Că doar pe timpul meu liber m-am dus! Poftim, acum conştiinciozitatea îmi iese pe nas.

— Cine-i ăsta? mă întreabă Lili care, deşi a vorbit în nenumărate rânduri cu el la telefon, n-a avut plăcerea să-l cunoască şi personal.

— E Povară... Îmi aduce un „ordin de chemare”, încerc eu să glumesc.

Lili e ageră la minte; a priceput imediat cum stau lucrurile şi reacţionează prompt:

— Mi-ai promis o seară... o seară a noastră!

— Recunosc...

Aş vrea să mai îndrug câteva cuvinte, dar, numai la câţiva paşi, mă pomenesc cu Povară în braţe:

— Liviule!

În stradă e cam întuneric şi nu pot să-mi dau seama dacă observă că nu prea-i împărtăşesc entuziasmul. Îl întâmpin cu răceală:

— Logodnica mea... Lili... Căpitanul Povară!...

— Săru’ mâinile! Ne cunoaştem... de la telefon... Eu sunt Povară!

Colegul meu îşi manifestă cu neruşinare bucuria, iar eu nu mai ştiu dacă-i fericit că a dat de mine sau pentru că i s-a oferit prilejul s-o cunoască pe Lili. Răspunzând parcă gândurilor mele, se întoarce şi-mi spune:

— Am să-ţi comunic ceva important.

Vrea să mă ia deoparte, eu însă îl oblig să-mi transmită mesajul de faţă cu Lili. Nu întâmplător. Sunt convins că, în felul acesta, mă scuteşte pe mine de multe... de pildă de o convorbire explicativă între patru ochi cu iubita. Atitudinea

mea îl surprinde. Ştiu exact ce se petrece acum în sufletul lui Povară, format cu precizie în tiparele regulamentelor şi instrucţiunilor... Cum să dezvăluie el, în prezenţa unei alte persoane, un ordin de serviciu?! Şi ce dacă mi-e logodnică?! Şi ce dacă de mai bine de patru ani ne tot zbatem să ne căsătorim şi de fiecare dată intervine câte ceva care ne împiedică?!

— Hai vorbeşte! îmi îmbărbătez colegul. Doar ştii că Lili o să-mi fie nevastă pe cel puţin o sută de ani de-acum încolo... Aşa că...

Lili mi-o retează:

— Asta s-o crezi tu!

Ia te uită! Nu mă aşteptam la o replică atât de fulgerătoare din partea ei.

— Cu ritmul tău de viaţă, îşi completează ea ideea, ca să trăim doar zece ani ca soţşi soţie, am avea nevoie nu de un secol, ci de un mileniu...

Stradă e ca şi pustie. Admiratorii lui *Zorro* s-au scurs de mult spre marile bulevarde. Povară tuşeşte stingher, de parcă ar dori să mă întrebe: „Vorbesc sau tac?”

— Hai, dă-i drumu’! îl îndemn eu cuprins de tristeţe.

— Pe strada Icoanei, la numărul 31, a fost găsit cadavrul unui tânăr în vârstă de 24 de ani...

— O crimă deci? exclam eu dornic s-o impresionez pe Lili şi s-o determin să înţeleagă mai adânc rosturile mele profesionale.

Lipsit complet de imaginaţie, Povară mă contrazice:

— Nu, sinucidere!

Mă dezumflu ca un balon şi mă indignez ca un prost, jignit de faptul că cei din jur nu-mi recunosc deşteptăciunea.

— Sinucidere?! Păi asta-i treaba Procuraturii, a Secţiei de miliţie. Zău aşa, Povară!... Ce amestec are Judiciarul Capitalei în povestea asta?

Consider că am pus punctul pe i. Nu-mi ascund supărarea, o iau pe Lili de braţ, decis să mă îndrept spre

„Ambasador”.

— Stai, că nu-i aşa, intervine Povară. Procurorului i se pare că ceva nu-i în ordine şi că...

Nu mă pot stăpâni şi izbucnesc:

— I se pare! Asta-i bună! I se pare! Şi mie câte nu mi se par! Uite, de pildă, în seara asta mi s-a părut că sunt liber, că sunt fericit! Şi dintr-o dată intră Povară pe fir şi mă împovărează!

Nu vorbesc pentru colegul meu - ştiu foarte bine că n-a venit după mine de capul lui - ci pentru Lili. Să vadă şi ea că eu nu pot fi întors din drum oricum şi de oricine...

Povară, sărăcuţul de el, se vede nevoit să arunce în joc supremul argument:

— Procurorul a vorbit cu *şefu* şi *şefu* i-a dat dreptate. Mi-a ordonat să te scot din pământ, din iarbă verde şi să te duc în Icoanei... Maşina...

Nu-l las să termine: îmi trec nervos degetele prin părul meu sârmos şi, scrâşnind, încep să joc teatru.

— Povară, ne cunoaştem de atâţia ani! La Şcoala de ofiţeri te-am scos din multe belele... Raportează-i *şefului* că nu m-ai găsit. Simplu ca bună-ziua!

Povară nu-mi înţelege tactica. Propunerea mea îl revoltă...

— Cum poţi să-mi ceri una ca asta?

— Înţelege şi tu, n-am mai ieşit de mult cu logodnica mea. I-am promis o cină la „Ambasador”, că o să dansăm. N-am şi eu dreptul ăsta?

Deodată, aud cum răsună glasul dulce, înduioşat al iubitei, al femeii cu care mă voi căsători şi, cu care sper să cresc doi-trei copii.

— Liviu, tovarăşul Povară are dreptate! Cum de-i ceri să mintă?! Dacă eşti chemat, înseamnă că prezenţa ta acolo este absolut necesară!

Trec brusc la un ton de cruntă dezamăgire:

— Lili, şi tu? Voiam atât de mult să dansăm la „Ambasador”!...

— Hai, lasă, altă dată, încearcă ea să mă împace.

— Aş fi putut să salvez *seara noastră,* dacă nu te amestecai!

— Uite, te rog! Hai, du-te!

Mă las „cu greu” convins. Însă nu pot să rămân indiferent la insistenţele iubitei. Capul îmi cade „spăsit” în piept şi-l întreb pe Povară unde a parcat maşina.

— Aici, după colţ, pe Dionisie Lupu.

— Bine! O s-o conducem acasă...

O iau pe Lili de mână şi, călăuzit de Povară, ne îndreptăm spre „Dacia” miliţiei.

— Pot să merg şi pe jos, se apără Lili. Nimeresc drumul şi singură!

Căpitanul Povară îmi sare în ajutor - e galant, e politicos. Numai vorbe dulci îi ies din gură. „Da’ se poate?... Ne credeţi chiar aşa de...” Nu-şi duce frazele până la capăt, iar Lili nu se arată prea interesată să afle ce voia Povară să-i demonstreze.

— Cine-i la volan? schimb eu vorba.

— Plutonierul Benone!

Perfect, îmi place omul, că-i vesel din fire.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan! mă salută plutonierul cu o bucurie spontană. Chiar acu’ a întrebat şefu’ de dumneavoastră.

Se uită la Lili cu un interes aparte: nu prea înţelege ce caută cu noi.

— Ţi-o prezint pe logodnica mea, nene Benone! O s-o conducem acasă, pe strada Romulus, şi pe urmă ne vedem de-ale noastre...

Lili şi Povară iau loc pe bancheta din spate, eu mă aşez lângă şofer, ca să-l pot chema pe *şef* la telefon. Simt o puternică dorinţă lăuntrică de a o epata pe Lili: să vadă, pe concret, ce logodnic are! Maşina goneşte în noapte, iar eu duc receptorul la ureche şi-mi chem *şeful...*

— Raportează căpitanul Liviu Roman! rostesc clasica formulă.

Glasul colonelului Donea îmi sparge timpanul: e auzit şi de Lili, şi de Povară...

— Deci au dat de tine, băiete! Pe unde umblaşi? Cu vreo dulcinee?

Mă prinde, pe neaşteptate, o tuse diplomatică.

— Ai răcit? trece *şefu* la un ton patern.

— Niţeluş!

— Măi băiete, ia vezi tu, ceva nu-i în regulă pe strada Icoanei. Procurorul Berindei de la Municipiu recunoaşte că nu poate să se descurce fără ajutorul nostru. Ceva nu-i place. Ce? Nu poate să definească... De aceea, n-a dispus încă ridicarea cadavrului... Nu vrea să *rasolească* afacerea. L-am trimis la locul faptei şi pe Grigoraş... Poate o să ai nevoie de el... Ai înţeles?

— ’Nţeles! Să trăiţi! Nu s-or supăra băieţii de la Secţie?

— Vorbesc eu cu comandantul de la a 8-a, îmi promite *şefu.* Au crezut că-i o chestie de rutină, de proces-verbal şi au trimis acolo un *boboc...* Până la orele douăsprezece sunt aici. Înţeles?

— ’Nţeles!

— Baftă!

Baftă e un cuvânt pe care colonelul Donea l-a învăţat în urmă cu trei ani, când feciorul său a dat examenul de admitere la A.S.E. Succesul moştenitorului său l-a determinat să introducă urarea şi în relaţiile cu subalternii.

Mă răsucesc spre Lili şi Povară. Din momentul în care s-au aşezat, au încremenit la o distanţă apreciabilă unul de celălalt. Din gură îmi iese un porumbel.

— Asta-i, fato, a fost o seară straşnică!

Lili nu se sfieşte să mă ironizeze în prezenţa celor doi colegi:

— Aşa e, dragule, a fost o seară straşnică...! Dar se vede treaba că nu-ţi ajung cadavrele de pe ecran, mai ai şi în viaţă nevoie de ele!

Şoferul m-a învrednicit cu o căutătură scurtă, sfredelitoare. Povară abia-abia îndrăzneşte să schiţeze un

zâmbet. Caut să surprind ochii iubitei şi o întreb rugător:

— Aşa-i că nu eşti supărată pe mine?

Povară intervine şi el galant, nimic de zis:

— Vreau să cred că nici pe mine nu sunteţi supărată?

— Da’ se poate? ne răspunde Lili. Cum să te superi pe vatmanul unui tramvai care, nu din vina lui, ci din a ta, că l-ai luat greşit, te lasă în altă staţie?!

E clar! Tramvaiul luat greşit sunt eu. Se căinează că nu a avut tăria necesară să reziste insistenţelor mele. Probabil că acum, înduioşată de propria-i suferinţă sentimentală, se întreabă ca în multe alte rânduri: „Doamne, cum de-am fost în stare să mă îndrăgostesc de un miliţian?” În clipele de felul ăstora, Lili îmi uită gradul, licenţa, specialitatea. Intuiesc cum o să ne despărţim. Cu siguranţă că o să-mi declare pe un ton ritos: „Explică-i mamei tale pe care o iubesc din tot sufletul de ce am luat hotărârea să rup logodna”.

Lili are dreptate! Ar fi o tâmpenie din partea mea să contest acest adevăr evident. Doamne, de câte ori n-am pus-o în situaţii asemănătoare! Ce vină am eu că, aşa dintr-o dată, se iveşte câte un cadavru care mi se adresează: „Să trăiţi, tovarăşe căpitan, să vedeţi ce mi s-a întâmplat, pe când mă aşteptam mai puţin, am fost ucis... Mor şi eu de curiozitate să aflu cine mi-a făcut de petrecanie. Aşa că vă rog să binevoiţi să...”

Bâzâitul telefonului mă smulge gândurilor negre. E *şefu.* Din nou glasul său metalic răsună puternic în interiorul *Daciei:*

— Mai eşti în maşină?

— Da, să trăiţi!

— I-am comunicat lui Berindei că soseşti dintr-un moment în altul.

— Ce-l nedumereşte?

— Absenţa unei scrisori „de adio”.

Îmi vine să mă răstesc precum Hamlet în momentele sale de zbucium: „Cum, şi pentru atâta lucru mă smulgeţi

de lângă Lili, îmi creaţi dificultăţi cu logodnica?”

— ...şi o să-ţi mai explice el ceva, acolo... Nu ştiu ce...Încă n-a dat jos cadavrul... te aşteaptă pe tine.

Cu mintea mai mult la *Zorro*, la braţul cald al logodnicei, la proiectul cu cina la „Ambasador”, nu prea l-am înţeles cum e cu aşteptarea cadavrului şi-l întreb:

— De unde să-l dea jos?

— Din laţ...

— Ah, s-a spânzurat! exclam eu uitând pentru o clipă de Lili.

Şefu a „dispărut” de pe fir. Tăcerea e funerară. Gândul că, în curând, voi lua un prim contact cu „locul faptei” mă indispune. E drept, specialitatea mea de criminalist presupune de la sine asemenea raporturi şi s-ar fi cuvenit să mă fi obişnuit cu o anumită condiţie de viaţă şi muncă. Da’ uite că nu m-am obişnuit. Aproape de fiecare dată, primul contact cu elementele de la locul faptei stârneşte în mine o nelinişte, un fel de indispoziţie dureroasă. Până şi trusa lui Grigoraş, atât de necesară cercetărilor criminalistice, mi se pare un sacrilegiu... Blitz-ul său, fotografierea cadavrului din unghiuri diferite... Numai că nu i se cere mortului să zâmbească.

Foindu-se pe bancheta din spate, Lili îmi aminteşte că mai e în maşină. Mă răsucesc din nou spre ea şi-i zâmbesc tandru.

— Intrăm pe Romulus! ne anunţă plutonierul Benone.

— La 27, îl ghidează Lili, după indicatorul „Atenţie copii!”

Zâmbetul meu a dat greş. În schimb, îmi răspunde Povară hlizindu-se. Numai el e de vină... El mi-a stricat seara! Să nu mă fi găsit... Ei, ce s-ar fi întâmplat? Mai sunt şi alţi criminalişti pe lumea asta!”

Dacia a oprit. Tresar. Am ajuns. A bătut şi clipa grea a despărţirii. Ireparabilul se va produce. Unde eşti tu *Zorro*?! Unde e sala cufundată în întuneric?

Lili mulţumeşte, coboară. Cobor şi eu s-o conduc până la

poartă. E răcoare, chiar frig. Stradă e pustie. O conduc în tăcere, cu un sentiment nedisimulat de culpabilitate. La poartă, logodnica mi se adresează fără menajamente:

— Ascultă, Liviu, dacă îţi imaginezi că teatrul jucat de tine m-a convins, să ştii că te înşeli... Noapte bună!

— Lili! o implor şi dau s-o sărut.

— Copăcel! Eşti coşcogeamite căpitan şi te porţi ca un sublocotenent.

— Lili, draga mea!

— Chiar aşa o să arate viaţa noastră? mă întreabă ea pentru a nu ştiu câta oară. Mereu o să ai de ales între mine şi un cadavru?

— Nu ţi-am ascuns nimic, draga mea... Asta mi-e profesiunea... Să lupt împotriva criminalităţii...

— Mulţumesc... Am mai auzit-o... Hai, du-te! mă expediază ea. Şi *baftă!*

Ar fi vrut să mai adauge ceva. Brusc însă, se desprinde de mine şi se pierde în bezna curţii.

Mă retrag mai abătut ca niciodată. Plutonierul a priceput că trebuie să-şi înghită limba. Demarează... îmi propun ca încă în noaptea asta să-i telefonez... Sau mâine de dimineaţă, la *Romanţa,* unde am cunoscut-o pe Lili vânzând... muzică.

2.

„Dacia” a oprit în dreptul unui imobil cu trei etaje. Cobor însoţit de Povară. La poartă, în ciuda orei înaintate, mai găsesc vreo zece curioşi care-şi oferă, şuşotind, explicaţii. Amuţesc în clipa când trecem pe lângă ei. Un sergent-major ne lămureşte pe unde trebuie s-o luăm:

— Pe scara de serviciu, sus, la mansardă!

Înconjurăm clădirea. Nimerim uşor intrarea de serviciu luminată de un bec slab. Lângă uşă, ne lovim de o femeie pipernicită şi parcă înfrigurată. E prea întuneric în jur, iar noi prea grăbiţi ca să-i putem desluşi chipul. Urcăm. Scara e îngustă. În urma noastră auzim vocea fără vlagă a femeii:

— Sus! La capătul scării!

Eu merg înainte. Povară vine după mine. Răsuflă greu. Mie mi s-a făcut cald. Din ce în ce mai cald. Ajung la ultima treaptă a scării şi mă pomenesc în faţa unei uşi. Apuc clanţa, o apăs, cedează. Intru. Povară după mine.

— A! Căpitanul Roman! mă întâmpină procurorul Berindei cu o bucurie care mă indispune şi mai mult.

Se bucură de pe acum că o să-mi predea cazul. Îl ştiu eu. Am mai colaborat. Îmi scutură voiniceşte mâna şi-mi mărturiseşte:

— Te aşteptăm, dom'le! Cam de multişor... dar te aşteptăm!

Ei drăcie, îmi vorbeşte de parcă m-ar fi aşteptat la nu ştiu ce cocteil sau recepţie... Nu-i împărtăşesc bună dispoziţie. Mă cuprinde chiar o uşoară stare de nervozitate. Ca şi când aş presimţi ceva... ceva grav, confuz, greu de definit. E starea pe care o am la debutul cercetării. Dracu' mai ştie când mi s-a format şi reflexul ăsta!

Deodată, *îl văd*. Laţul e înnodat de un cârlig fixat de cel mai înalt punct al mansardei. Inima mi se răsuceşte de durere, dar, în momentul următor, îmi recapăt stăpânirea de sine. Ştiu bine că am pălit, dar nu cred că cineva să fi observat...

Ochii mi se opresc pe picioarele sinucigaşului; purta ciorapi albaştri, flauşaţi, în clipa când a împins trepiedul pe care urcase. Îmi ridic privirile puţin câte puţin; pantaloni de doc, bătuţi în ţinte, roşi pe la genunchi... O centură lată, confecţionată manual, un tricou albastru, decolorat, lipit de un piept muşchiulos, puternic, şi pe care scrie cu litere de tipar *HARVARD.* Sunt sigur că, în

secunda următoare, voi descoperi un chip încadrat de o barbă neîngrijită... Laţul... Capul smucit într-o parte. Nu, nu-şi lăsase barbă, ci numai plete, nici ele prea lungi... Trupul atârna întins ca şi când, într-o clipă de luciditate, stăpânul său ar fi vrut să se salveze, încercând să atingă cu degetele picioarelor podeaua.

Mă răsucesc spre cei care, într-o linişte adâncă, au urmărit contactul meu cu locul faptei.

— Ai fotografiat? îl întreb pe căpitanul Grigoraş.

Şi parcă vocea nu-i a mea.

— Da!

Transpir abundent. Mi-e cald. Îmi trag cravata şi mă deschei la guler... Găsesc că ne-am înghesuit cam mulţi. Procurorul Berindei, Grigoraş al meu, medicul legist Patrichi, un locotenent scund, tinerel - trimisul Secţiei - iar lângă uşă Povară, de parcă cineva i-ar fi ordonat să împietrească locului. Întreb:

— Numele mortului?

Îmi răspunde procurorul:

— Cristian Lucaci, 24 de ani, din Lugoj, student în ultimul an la Institutul de artă scenografică şi publicitară...

Procurorul ar vrea să continue. Îi fac un semn să se oprească. Îmi reiau cercetările şi primele cuvinte ce-mi răsar în minte sunt: ,,Omul sfinţeşte locul”. Dintr-o privire, îmi dau seama că tânărul care a locuit până acum câteva ore în limitele acestui spaţiu şi-a sfinţit locul, lăsând în urma să nu o mansardă oarecare, ci un univers.

Plafonul, de fapt partea interioară a acoperişului, este complet tapetat cu ilustraţii de dimensiuni diferite, decupate de prin reviste româneşti şi străine, cu afişe ale revistei *Secolul 20* şi ale Centrului de difuzare a filmelor... Toate astea într-o îngrămădire aparent fără noimă, alcătuind totuşi o compoziţie grafică pe care doar un critic de artă ar fi în măsură s-o comenteze şi s-o aprecieze. Patul - de fapt o canapea ceva mai lată - căreia i se retezaseră picioarele, părea crescut direct din

podea.Înaintezspre pat - e acoperit cu o cergă verde - în stânga, o lampă de lectură cu abajur lucrat probabil tot de mâna studentului. Mă aplec, aprind lumina, abajurul prinde viaţă şi-mi sugerează o reclamă a unei companii aeriene. De la Bucureşti, marcat pe abajur cu „Arcul de Triumf”, porneşte o linie spre „Turnul Eiffel”, prelungindu-se peste ocean către „Statuia Libertăţii”. De acolo itinerariul trece prin Mexico, Bombay, Tokio, Moscova... Cu siguranţă că Cristian Lucaci, ori de câte ori se întindea pe pat, aprindea lampa şi pornea cu imaginaţia într-o călătorie fantastică.

În stânga patului, pe o scoarţă ţărănească, şerpuieşte şnurul alb al unui prelungitor electric. Un capăt e vârât în priză, celălalt îşi arată inutil ştecherul... E şnurul unui aparat... poate al unui magnetofon, poate al unui reşou...

Îmi rotesc privirile. Cât trebuie să fi muncit Cristian Lucaci ca să-şi sfinţească mansarda! O cortină de pânză albastră, pe care tânărul artist pictase tot felul de figuri geometrice ce dau ochiului o încântare greu de explicat, desparte spaţiul de locuit de cel destinat folosinţei casnice - o chiuvetă, un frigider, unaragaz turistic, un mic bufet, farfurii, tacâmuri, ceşcuţe de cafea... Peste tot o ordine exemplară.

— Ai folosit „Agfa” color? întreb pe neaşteptate, ca şi când asta ar fi fost problema nr. 1 a deplasării mele la *locul faptei.*

— Da... Aş vrea însă să şi filmez, îmi răspunde Grigoraş.

— Ai aparatul la tine?

— Aş trece mâine.

— Nu e cazul...

Întâlnesc feţele întunecate ale celorlalţi. Procurorul mi se pare nerăbdător să încheie prima formalitate.

— Nici o scrisoare?

Nu-mi răspunde procurorul, ci locotenentul. Se recomandă şi mi se adresează ca la regulament. E tare tânăr, cred că a absolvit Şcoala de ofiţeri anul trecut.

— Am căutat peste tot, în toate ungherele şi n-am găsit decât un libret C.E.C. cu o depunere de 17 500 de lei. Nici o scrisoare... Or, se ştie că sinucigaşul îşi lasă scrisoarea la vedere...

Da, aşa e... e un adevăr verificat. În 98% din cazuri, scrisorile sunt puse la vedere. Mai sunt însă şi excepţii...Îmi îndrept ochii spre procuror şi, înainte de a deschide discuţia, îl privesc cu dojană:

— De ce ne-aţi chemat? Numai pentru că nu aţi găsit tradiţionala scrisoare?

Procurorul nu se supără de tonul meu. Îşi freacă bărbiaşi-mi zâmbeşte obosit:

— Trei sunt motivele, începe el să mă lămurească. Primul, absenţa scrisorii; al doilea, poziţia mortului în laţ. Şi al treilea, am găsit pe bufetul de dincolo o fiolă de morfină.

Tresar:

— Golită?

E rândul lui Grigoraş, a „omului cu trusa”, să intervină:

— Am ridicat-o... A fost folosită... După toate aparenţele, morfina a fost absorbită de o seringă şi, probabil, injectată...

— Şi seringa? întreb din ce în ce mai tulburat.

— Nu a fost găsită! precizează procurorul.

E rândul său să mă privească dojenitor: „Cum de mi-am putut închipui că poate să cheme organul de miliţie fără motive temeinice?...” Înghit găluşca. Se cuvine.

Îi cer locotenentului să împingă mai aproape taburetul. E serviabil. Ceilalţi sunt cu ochii la mine. Mă urc pe taburet şi încep să cercetez cu atenţie laţul... Nu-mi trebuie prea mult timp ca să-mi dau seama că cel de-al doilea motiv invocat de procuror este justificat. Laţul nu s-a strâns în jurul gâtului, a rămas lărgit, victima nu s-a sugrumat, ci s-a împiedicat de ceva. Moartea lui Cristian Lucaci s-a produs, fără îndoială, lent şi chinuit. Cobor de pe taburet şi din nou îl întreb pe Grigoraş dacă a

fotografiat... Nu-i spun ce, dar pricepe la ce mă refer.

— Fotografiat!

— Te-ai lămurit, căpitane?

Glasul procurorului nu-mi pare al unui om obosit, ci dimpotrivă.

Mă uit la doctorul Patrichi, marele specialist în disecţia cadavrelor: calm, stăpân pe sine, gânditor. Zic:

— De lămurit o să ne lămurească dumnealui...

Patrichi dă din cap aprobator şi mă întreabă dacă poate *să-l ridice*. Nu dispun eu, ci procurorul. Acesta îi cere să mai aştepte, să nu se grăbească, apoi mă întreabă:

— Ai vreo neclaritate?

Ce mai întrebare! Dacă am vreo neclaritate? Am, nu una ci o mie de neclarităţi!

— Locuia singur?

— Singur... precizează procurorul.

— Părinţi are?

— Are. Locuiesc la Lugoj.

— Cum a fost descoperit cadavrul?

— O femeie de serviciu l-a descoperit.

Procurorul îşi ia servieta de pe un taburet şi scoate la iveală o coală de hârtie. Aruncă o privire peste rândurile scrise cu pastă şi continuă:

— O cheamă Lucreţia Budescu, e angajată familiei Ţugui de la etajul unu. În acelaşi timp, îi făcea şi studentului anumite servicii în gospodărie... Astă seară, în jurul orelor 18.40, ştiindu-l pe Cristian Lucaci acasă, a urcat la el. A bătut la uşă şi, neprimind nici un răspuns, a apăsat pe clanţă, uşa a cedat şi când a văzut cadavrul, a scos un răcnet de-a ridicat în picioare toată casa şi a căzut într-un leşin lung. Au sărit vecinii, au găsit-o... Şi uite aşa s-a descoperit şi cadavrul lui Lucaci.

Locotenentul îndrăzneşte să-l completeze pe procuror:

— Mai întâi am fost noi anunţaţi, iar Secţia a informat Procuratura.

— Găseşti motivată cererea mea ca *Judiciarul* să

intervină? doreşte procurorul să ştie.

„Mi-ai stricat seara, tovarăşe procuror, îi vorbesc eu în gând. Ţi-e teamă să-ţi asumi singur răspunderea. Nu crezi că avem şi noi dreptul să mergem la un film, fie el chiar şi prost, sau la un restaurant, să cinăm, să dansăm?” Cu glas tare răspund însă:

— S-a procedat bine... Intervenţia *Judiciarului* mi se pare necesară.

Fac o pauză şi-l fixez iar, cu reproş, pe procuror.

— Numai că afacerea asta îmi cade mie pe cap.

Berindei îşi vede de servietă, ca şi când n-ar fi auzit ultimele cuvinte. Apar şi doi brancardieri. Au făcut un „slalom” strâns urcând scara. Doctorul Patrichi îi ia în primire, le dă câteva indicaţii. Laţul trebuie să rămână locului, înnodat de cârlig. Nu suport scena, de aceea mă îndrept spre bucătăria mansardei, făcându-i semn lui Povară care, în acest răstimp, nu s-a clintit de lângă uşă, să mă urmeze. Din câţiva paşi e lângă mine.

— Cauţi ceva? mă întreabă.

Nu caut, ci adulmec întocmai ca un ogar... Revăd încă o dată obiectele ce se constituie într-o minibucătărie, într-un minigrup sanitar. Sunt din nou plăcut impresionat de curăţenia şi rânduiala din jur...

— Şi-a injectat morfină, îl aud pe Povară vorbindu-mi, a intrat într-o stare euforică, şi-a pierdut controlul... Aşa se explică faptul că s-a debarasat de seringă, dar nu de fiolă. Apoi şi-a băgat capul în laţ. Un caz straniu de sinucidere. Nu văd de ce am prinde mingea procuraturii!

„Bravo, Povară! îl zeflemisesc eu în gând. Mai întâi mă dibui la«Patria», mă deturnezi de lângă logodnică, îmi creezi complicaţii, iar acum mă sfătuieşti să nu prindem mingea... Bravo, Povară, bravo!”

Căpitanul nu stăruie să-i răspund. De dincolo de cortină, doctorul Patrichi mă anunţă:

— Gata, căpitane, am plecat. Să ştii că imediat ce ajung la „disecţie”, mă şi apuc de lucru. Mâine de dimineaţă o să

aveţi expertiza... Noapte bună!

După zgomotele ce se îndepărtează îmi dau seama că brancardierii au plecat. Părăsesc bucătăria şi primul lucru ce-l zăresc e laţul: se leagănă sub tavan ca în bătaia vântului. Sub ochii celorlalţi, mă urc iarăşi pe taburet şi cercetez cu atenţie frânghia. Descopăr de astă dată, cu uşurinţă, cauza pentru care laţul nu s-a strâns în jurul gâtului odată cu căderea trupului. Un nod a împiedicat un alt nod. Cobor. Nimeni nu e curios să afle ce am văzut acolo, sus, şi asta, zău, îmi place.

— Iau frânghia? mă întreabă Grigoraş.

— Da.

— Iau cu mine şi fiola.

— Foarte bine!

În mansardă am rămas trei reprezentanţi ai miliţiei şi unul al Procuraturii.

— Pun sigiliul? mă întreabă Berindei.

— Ar fi bine... Deşi mâine aş vrea să revin, să reiau cercetările...

— Uf! oftează procurorul... Dacă are părinţi, trebuie să-i anunţăm... Mă cuprinde groaza...

Ce să facem? Asta ne este meseria... Reprezentăm legea şi intră în obligaţiile noastre de a sta de vorbă cu părinţii defunctului. Absenţa unei scrisori ne îngreuiază mult misiunea. Vom fi întrebaţi: „De ce a făcut-o?” Iar noi ce o să le răspundem? Nu avem ce. Nici o explicaţie în legătură cu actul funest al fiului lor. Ce vom mai afla din expertiza medico-legală va fi o completare la modul cum tânărul şi-a pus capăt vieţii. Dar oare într-adevăr şi-a pus capăt vieţii?

Deocamdată toate elementele converg către una şi aceeaşi concluzie: Cristian Lucaci s-a sinucis... Scenariul desfăşurării actului de desperare pare clar: după ce tânărul şi-a injectat o doză de morfină, a acţionat în continuare, sub influenţa drogului... Chiar şi nodul acela al laţului care a frânat strangularea indică starea lui confuză. Probabil că tot din pricina drogării nu s-a mai putut elibera

din laţ sau a refuzat să încerce şi laţul s-a strâns lent, chinuit.

— Ia uitaţi-vă în mapa asta! ne invită pe neaşteptate Povară care, între timp, s-a apucat să inspecteze şi el mansarda.

Îi onorăm invitaţia. În mapă - nenumărate schiţe lucrate de Cristian Lucaci în cărbune. Schiţe de decoruri, de costume, de interioare de epocă. Şi, dintr-o dată, printre ele, portretul unei tinere... O faţă ovală, un păr lung care-i acoperă o parte a feţei, gura cu buze senzuale, apoi ochii - fuseseră surprinşi privind sfioşi într-o parte - de parcă ar fi dorit să scape de spiritul de observaţie al artistului. Pleoapele uşor lăsate confereau modelului o expresie ciudată, enigmatică.

— Frumoasă fată! apreciez eu în şoaptă.

Procurorul îmi dă dreptate şi sugerează:

— O fi vreun model al Institutului...

Povară, descoperitorul mapei, e de altă părere:

— De ce n-ar fi o colegă? Sau poate chiar iubita lui...

Numai tânărul locotenent tace: îl înţeleg, nu cred că a participat la prea multe cazuri de tipul ăsta şi preferă să asculte şi să bage la cap. Bineînţeles, dacă-l pasionează profesiunea.

Mă uit la ceas: e aproape unsprezece. Îi cer lui Povară să pună mapa la loc. Ne pregătim să părăsim *locul faptei.* Pe neaşteptate însă, privirile îmi cad din nou pe şnurul acela electric cu un ştecher vârât în priză şi cu celălalt abandonat... Caut în preajmă vreun aparat menit să-i justifice rostul, nu dau de nici unul. Atrag atenţia celorlalţi:

— De la ce o fi şnurul ăsta?

— De la un reşou, presupune procurorul.

Povară e de altă părere:

— Şnurul de reşou arată altfel.

Mă uit la locotenent şi-l invit din priviri să răspundă şi el.

— E de la un magnetofon sau casetofon.

Instinctiv, simt că locotenentul s-a apropiat cel mai mult de un adevăr posibil.

Tânărul nu şovăie în a-şi susţine ipoteza:

— Întreaga atmosferă a mansardei este una modernă, tipic tinerească. Toată „scenografia” îmi aminteşte de anumite interioare pe care le-am văzut în filme. Din atmosfera asta lipseşte magnetofonul, casetofonul sau tranzistorul.

— Unde o fi? îmi arăt eu mirarea. Că şnurul văd că există, cu ştecherul în priză!

Măgulit de atenţia ce i-o acord, locotenentul îmi răspunde ca la şcoală:

— Deducem trei posibilităţi, tovarăşe căpitan. Prima posibilitate: ştiind că-şi va pune capăt vieţii, l-o fi dăruit cuiva, unui prieten sau unei prietene. A doua: aparatul o fi fost de împrumut şi înainte de a se sinucide a ţinut să-l înapoieze. A treia: aparatul a fost sustras.

— Adică furat, ţine Povară să i se precizeze.

Locotenentul se mulţumeşte să dea afirmativ din cap.

Deşi mă încearcă un zâmbet de deplină înţelegere, mă feresc să-l exteriorizez. „De ce totuşi, îl contrazic eu în gând, în toate cele trei posibilităţi, şnurul a rămas locului?” Şi ca să nu-mi întristez confratele mai tânăr, subliniez şi eu fără convingere a patra posibilitate:

— Poate că l-a vândut...

Povară însă ţine să adauge:

— Bine, de ce fără şnur?

Procurorul îşi cercetează ostentativ ceasul şi curmă discuţia:

— E târziu, domnilor! Să mai mergem şi pe la casele noastre! Procesul-verbal îl completăm mâine...

Are dreptate. Ne îndreptăm spre ieşire. Lângă uşă, amintesc:

— Cadavrul a fost descoperit de Lucreţia Budescu. Dacă am reţinut corect, ea se îngrijea şi de locuinţa studentului... Ea o să poată să ne lămurească în privinţa

aparatului.

— Să lăsăm pe mâine, e de părere procurorul. Cred că după leşinul acela e bine s-o lăsăm în pace... Ieşiţi, că vreau să sigilez...

Ieşim. Spaţiul e mic. Ca procurorul să-şi poată face meseria, Povară şi locotenentul se văd nevoiţi să coboare câteva trepte. Aceeaşi lumină chioară pe scări. La nivelul mansardei, observ încă o uşă: dă într-un W.C. de serviciu.

Procurorul operează cu îndemânare - în câteva minute termină. Îl aud cum răsuflă uşurat şi porunceşte:

— Gata! Coborâţi, tovarăşi!

Scara e pustie. Linişte. Ai impresia că toată lumea doarme. În realitate, toţi locatarii aşteaptă pe la ferestre clipa când şi cele două maşini staţionate în faţa imobilului vor pleca.

Norii s-au bulucit deasupra oraşului. Întunericul nopţii a devenit mai dens. E frig, miroase a ploaie. Strângându-mi mâna, procurorul îmi spune:

— Ne telefonăm de dimineaţă, ca să fixăm ora când ne vom relua cercetările. De acord? Noapte bună!

Urcă în *Trabant*-ul său gri cu care se deplasează peste tot, îl porneşte... şi un zgomot ca de motocicletă nervoasă trezeşte toată strada. Mă părăseşte şi locotenentul, scuzându-se respectuos că-i de serviciu. O ia pe jos, căci Secţia de miliţie e la o aruncătură de băţ. Plutonierul Benone îmi deschide portiera din dreapta sa. Mă aşez lângă el. Povară trece pe bancheta din spate.

— Încotro?

— Cât mai departe, oftez eu obosit şi ridic receptorul.

Colonelul Donea mai e încă la birou. Îmi răspunde. Îi raportez. Mă întreabă dacă vreau să mă ocup de caz.

Ce om bun şi drăguţ e şeful meu! Mai întâi *mă caută cu miliţia,* mă smulge de lângă Lili, ca pe urmă să mă întrebe, într-un spirit de democraţie deplină, dacă optez sau nu pentru dosar. Răspund blazat:

— Acum dacă tot am intrat pe fir...

— Facă-se voia ta! mă binecuvântează colonelul. Ei, şi-acum vă puteţi duce şi voi pe la casele voastre!

— Să trăiţi!

Şoferul, care a auzit cuvintele şefului, apasă pe accelerator. Gonim... Gonim spre casele noastre. Iar gândul ăsta e atât de dulce şi ademenitor încât simt cum, de plăcere, pleoapele-mi devin grele.

3.

În fiecare dimineaţă, mama mă întreabă dacă am dormit bine şi de fiecare dată îi dau unul şi acelaşi răspuns:

— Da, mamă, am avut un somn straşnic!

— Ei, slavă domnului! se bucură ea arătându-se, nu ştiu de ce, îngrijorată de somnul meu.

Adevărul e că, în ciuda aerului meu de tip fluşturatec, sunt un om serios, cu o disciplină interioară perfectă, întreţinută de o voinţă aparte. De aceea, oricât de intens mi-ar fi dat să trăiesc evenimentele unei zile, când sună clipa somnului, nimic dinlăuntru sau dinafară nu-i în putere să-mi tulbure odihna. Am un somn odihnitor, ceea ce îmi asigură încă de la primele ore ale dimineţii o voie bună invidiată de mulţi colegi.

La ora şase şi douăzeci, în timp ce eu mai lucrez cu extensorul, mama mă anunţă că mi-a pregătit micul dejun şi că pleacă la piaţă. Apoi urmează avertismentul:

— Dacă nu vii la masă, să-mi dai un telefon...! Că îţi rup urechile dacă nu-mi telefonezi!

— E în regulă, mamă! îi strig eu din baie, tot năduşind şi întinzând voiniceşte arcurile extensorului.

La şapte fără un sfert îi telefonez lui Lili. E şi ea matinală... Ştiu ce o să-mi spună, însă nu bat în retragere,

îmi răspunde chiar ea.

— Tu eşti?

Tace, ca după un minut să treacă la atac:

— Liviule, aşa nu mai merge!

Declaraţia ei, afirmată cu un pic de patos, nu mă prea impresionează. Ştiu şi cum să mă apăr, cum să întorc situaţia în favoarea mea. Ca şi când n-aş fi auzit-o, exclam înspăimântat:

— Vai, Lili, de-ai şti ce vis am avut!

O interesează orice vis al meu, mă roagă imediat să i-l povestesc, grăbindu-se să-l interpreteze. Iar dacă protestez, îi invocă pe Freud şi pe Adler şi atunci mereu descoperă în visele născocite sensuri neliniştitoare. Şi iarăşi, de şmecher ce sunt, schimb macazul exclamând în timp ce logodnica mea îmi explică teoria simbolurilor:

— Mi-e tare dor de tine!

— Şi mie, Liviule! îmi dezvăluie înduioşată.

— O să trec să te văd...

— Să treci. Liviule!

— Ciau!

— Ciau!

Gata... Am împăcat-o. Mi-am luat o piatră de pe inimă. Pentru cât timp, nu ştiu. N-are importanţă. Căci jocul nostru e veşnic acelaşi, cu unele modificări, pe ici, pe colo... Important e că pot să-mi încep ziua cu sufletul împăcat.

La sediu, Povară mă aşteaptă stând în picioare lângă fereastră: fumează şi studiază la nesfârşit acea porţiune din Calea Victoriei cuprinsă între strada Doamnei şi Lipscani.

— Cum ai dormit? mă întreabă şi el.

— Profund, îl încredinţez şi, ca să fiu şi mai convingător, strecor un „panseu”: Orice s-ar întâmpla cu el, poliţistul trebuie să aibă un somn bun.

Deloc impresionat de cugetarea mea, Povară îmi arată cu capul în direcţia uşii ce dă spre cabinetul colonelului

Donea, sfătuindu-mă:

— Să-i spui şi lui situaţiacu somnul. Să ştii că a uitat să mai plece acasă.

Nu-i o noutate. *Şefu* ne-a obişnuit pe toţi cu nopţile sale albe. Mă îndrept spre uşa capitonată. Ciocănesc, intru, îl găsesc pe colonel studiind un dosar destul de voluminos. Povară nu m-a minţit, *şefu* n-a părăsit sediul. A citit toată noaptea dosarele lucrate de ofiţerii în subordine. Cele lecturate trec automat în dreapta sa. Sunt vreo zece în partea aia. În stânga, nici unul.

— A, tu eşti, băieţică! se bucură el văzându-mă. Şezi...

Nu, nu arată nedormit şi pare pregătit să înceapă cu forţe proaspete ziua de lucru. Mă aşez. Mă priveşte clipind des din pleoape.

— Ce plan ai pe ziua de astăzi?

Întrebarea nu mă găseşte nepregătit. Îi raportez:

— Doctorul Patrichi mi-a promis că-mi dă acum de dimineaţă rezultatul autopsiei. De expertiză lui depinde şi perspectiva cercetărilor. Până atunci, vreau să stau de vorbă cu Lucreţia Budescu, femeia de serviciu care a descoperit cadavrul lui Cristian Lucaci...

— Foarte bine, aprobă şeful. Pot să te ajut cu ceva?

Unii şefi pun întrebarea asta doar de complezenţă.Colonelul Donea nu aparţine unei asemenea categorii, îşi face timp să te ajute, bineînţeles dacă situaţia o cere.

— Nu ştim nimic de părinţii studentului. Doar că locuiesc la Lugoj. Aş dori, înainte de toate, să aflu câteva date despre ei.

Şeful se apleacă spre birou, ia un pix, îşi deschide agenda şi aşteaptă. Eu îi dictez:

— Lucaci Cristian fiul Valentinei şi al lui Cicerone Lucaci...

— Altceva?

— Păi ce altceva să mai fie? Treaba-i destul de simplă. Aşa cum am mai spus: totul depinde de expertiză.

— De Povară n-ai nevoie?

— Deocamdată, nu. Sunt tentat totuşi să adaug: „O maşină nu mi-ar strica... căci o să am multă alergătură”. Nu-mi formulez dorinţa...

— Să mă ţii la curent... Eu o să iau legătură cu Lugojul.

Astea fiind zise, şi-a vârât din nou nasul într-un dosar, dându-mă uitării. Pot să părăsesc cabinetul trântind uşa sau în vârful picioarelor, tot una e... Nu-l voi deranja. Omul ăsta-i formidabil! Munceşte cât zece şi n-are nici pe dracu. Posedă, se vede treaba, un mecanism interior pe care eu mi-l imaginez, ca orice mecanism, cu multe sertare şi butoane. Când doreşte, se poate conecta la cei din jur. Răsuceşte un alt buton: „Nu aude, nu vede!”

Rămân în biroul nostru cu pereţii afumaţi de fumul de ţigară, dar şi de calorifer. Povară mă aşteaptă în acelaşi loc. Are şi el destule pe cap, dar simt că ar dori să lucreze *în cauza spânzuratului.*

— Mă duc la Procuratură. De acolo, o să mă reped pe Icoanei. Dacă o să am nevoie de tine, îţi telefonez.

— Pe la Grigoraş n-ai de gând să treci? îmi aminteşte el. S-ar cuveni. Eu am fost... Într-adevăr, fiola a conţinut morfină.

Tuşesc. Nu-i un amănunt oarecare şi, dintr-o dată, dosarul capătă o nouă dimensiune. A fost studentul Cristian Lucaci un morfinoman? Sinuciderea s-a produs sub efectul drogului? De unde şi-a procurat morfina? Şi-apoi, dacă şi-a injectat-o, pe unde, naiba, s-o fi prăpădit seringa?

Răspunzând frământărilor mele, Povară mă mai informează:

— Grigoraş a mai revelat pe fiolă vagi urme digitale lipsite de importanţă.

— E aprecierea ta sau a lui Grigoraş?

— A mea.

De aici încolo încep să mă deosebesc de colegul meu. Povară nu-i un poliţist lipsit de experienţă sau de pasiunea

profesiunii, dar stabileşte prea repede dacă un element e sau nu important în ponderea cercetărilor. În această primă fază a investigaţiilor, toate amănuntele, după părerea mea, sunt la fel de importante. Ca la startul unei curse hipice: toţi caii se află pe aceeaşi linie. Diferenţierile şi distanţele intervin ceva mai târziu.

Telefonul e în dreapta mea, ridic receptorul şi-l chem pe procuror. Îmi răspunde chiar el şi pare încântat că m-am grăbit să-l sun. Bucuria sa îmi aminteşte, nu ştiu cum, de bucuria unui negustor care a izbutit să scape de un produs greu vandabil.

— De la Patrichi ai vreun răspuns?

— Nu, dar îl vom avea în jurul orei zece, mă încredinţează procurorul. Ceva totuşi mi-a spus...

— Ce? sar eu intrigat.

— Prezenţa în organism a unei puternice doze de morfină.

— Fiola confirmă acelaşi lucru.

— Atunci e simplu, îşi închipuie Berindei. Sinucidere! Încheiem dosarul şi gata!

Optimismul procurorului mă întristează. Chiar aşa, acceptând concluzia lui, mie tot îmi mai rămâne pe cap o problemă - morfina! De unde şi-a procurat-o Cristian Lucaci? Sigur, Berindei are toate motivele să fie radios.

— Vreau să trec pe la Procuratură, îl încunoştinţez, să mă uit prin ciornele dumitale. Pe urmă, o să ne deplasăm împreună pe Icoanei. Poţi să-mi trimiţi o maşină? Ale noastre sunt toate în acţiune...

— Îţi trimit imediat una, un „Moskvici”. În zece minute e în Dobrogeanu-Gherea!

Al dracului mai e şi procurorul Berindei! Ca să scape mai repede de povara dosarului Cristian Lucaci, ar fi în stare să-mi trimită tot parcul de autoturisme al Procuraturii.

Închid telefonul. Povară nu scoate o vorbă: răsfoieşte nişte documente, pare interesat de studierea lor. Îl anunţ

că plec. Îmi răspunde fără să-şi ridice ochii de pe hârtii. E mai înalt şi mai spătos decât mine; faţa sa albă, plină, cu început de guşă, şi părul blond, şi rar îţi sugerează tipul nordicului, care bea multă bere.

— Cu bine! îmi urează, supărat pe mine, naiba ştie de ce.

Înainte de a părăsi sediul, trec pe la Serviciul de tehnică criminalistică, unde sunt instalate şi laboratoarele. Pe Grigoraş îl găsesc rânduind pe suprafaţa mesei de lucru un set de fotografii color. De parcă şi-ar face o pasienţă cu ele. Sunt cele făcute în mansarda lui Cristian Lucaci.

— Astea-s toate, mă informează Grigoraş. Unsprezece la număr! N-au ieşit rău.

Unsprezece fotografii, aşezate una lângă alta, alcătuiesc sugestiv atmosfera mansardei şi a dramei petrecute acolo, sub una din grinzile acoperişului. Ochii mei cad pe una din ele înfăţişând şnurul electric ce tânjeşte parcă după aparatul de care a fost despărţit. Nimic de zis, fotografiile au ieşit bine, surprind un tânăr de 24 de ani. Mâine ar fi absolvit Institutul.

Grigoraş îmi mărturiseşte:

— Nu înţeleg cum poate un tânăr să ajungă la ideea morţii... Tinereţea, prin esenţa sa, este potrivnică morţii!

„Omul cu trusa”, ajutorul nostru nr. 1, filozofează. Deşi nu-mi plac filozofările pe marginea unor cazuri de competenţa Miliţiei, îl ascult totuşi atent, căci pot, pe neaşteptate, să prind ceva... o „insectă” invizibilă...

— Să-l luăm, de pildă, pe Cristian Lucaci...Îţi poţi da repede seama că era talentat. Ce griji putea să aibă? De ce natură erau? Mansarda, obiectele din locuinţa lui îţi dezvăluie o fire de om echilibrat. Şi, dintr-o dată...

— Poate că nu dintr-o dată, îl contrazic fixând una din fotografii - fiola! Uiţi de stupefiant! Drumul către o asemenea fiolă e lung şi întortocheat.

De pe scaunul său, Grigoraş mă măsoară de jos în sus, apoi se întoarce din nou la setul de fotografii.

— Bagă de seamă, îmi prezice el, fiola asta o să-ţi dea

multă bătaie de cap!

Uite-al naibii cum mă zădăreşte! Maiorul Grigoraş nu-i un superficial, nu aruncă vorbele în vânt. Profesiunea îl obligă să mediteze, să cumpănească bine orice apreciere, chiar şi atunci când ele nu sunt suficient sprijinite pe probe.

— Mă interesează, mai întâi, expertiza medicului legist, îmi precizez eu poziţia. Dacă se confirmă că tânărul era un morfinoman şi apela la asemenea fiole, înseamnă că dispunea, de sume mari ca să şi le procure. Şi încă ceva: trebuie să fi avut în casă o seringă... Unde e seringa? De ce n-am găsit-o?

Grigoraş clătină sceptic din cap.

— Oricare va fi rezultatul expertizei, vei fi obligat să explici provenienţa fiolei.

„Omul cu trusa” îmi mai place şi pentru că, în judecăţile sale, se limitează strict la ceea ce stabileşte în laborator. Dacă eu mă mai las furat de imaginaţie, Grigoraş îşi refuză atari aventuri, fiind întotdeauna cu picioarele pe pământ. Precizările sale îmi răpesc orice iluzie că problema s-ar putea rezolva uşor, chiar de la sine, în cursul firesc al cercetărilor.

— Te las, îl anunţ, plec.

În momentul următor, Grigoraş se ridică de pe scaun, se întinde de-i trosnesc oasele. Abia acum îmi dau seama că, în timp ce eu dormeam acasă, în patul meu, Grigoraş a trudit toată noaptea ca să-mi ofere, la ora aceea, o perspectivă asupra cazului. Mă conduce până la uşă.

— Când ştii ceva de la Patrichi, dă-mi şi mie de veste.

Rugămintea are fără îndoială un ţel. Îi descopăr ochii congestionaţi. Îl întreb:

— Ai vreo idee?

Îmi răspunde cu o sinceritate dezarmantă:

— Nu ştiu... Tot ce ştiu e că vreau şi eu să pricep cum un tânăr de 24 de ani, talentat, chiar foarte talentat, a ajuns la ideea sinuciderii. Deodată oftează, înjură: Dracu s-o ia de

treabă!

Ceva nu-i în regulă cu Grigoraş, ceva îl tulbură în mod vizibil. În general, e un tip trecut prin ciur şi prin dârmon, a văzut multe şi i-a fost dat să se învârtească cu trusaşi aparatelefoto în jurul multor cadavre. E călit ca un chirurg care nu se lasă impresionat de pacient şi „taie” fără milă.

Părăsesc sediul şi-mi propun ca până la Procuratură să nu mă mai gândesc la Cristian Lucaci. O să am tot timpul s-o fac. Prefer să-mi amintesc secvenţe din *Zorro.*

În *Moskvici*-ul Procuraturii, trimis de Berindei, tot cu *Zorro* mă delectez. De la film, în mod inevitabil, ajung la Lili. Are dreptate... Aşa nu mai merge! E timpul să ne căsătorim... Parcă e un făcut, mereu intervine câte ceva care ne încurcă socotelile. O să trec pe la ea: suspinul în doi are întotdeauna darul s-o convingă că sunt totuşi un bărbat de treabă, cu gânduri şi intenţii serioase.

Procurorul Berindei mă aştepta cu cafeaua pregătită. N-are un birou prea mare, dar are marele avantaj de a fi singur. Se poartă cu mine amabil, de parcă aş fi sosit în ospeţie. Întotdeauna a fost aşa, astăzi însă are un motiv în plus: îmi va pasa dosarul.

— Patrichi încă nu mi-a telefonat, mă informează el, înainte de a mă invita să iau loc.

Mă aşez în faţa lui, la birou. Mă îmbie să beau cafeaua, împinge spre mine dosarul.

— Uită-te prin el până ce mă întorc. N-o să lipsesc prea mult.

Mă lasă singur. Îmi aprind o ţigară. Cafeaua e tocmai bună de băut. Între coperţile dosarului deschis de procuratură şi care va fi închis de mine - cel puţin aşa cred - găsesc declaraţia Lucreţiei Budescu. Din capul locului, constat că-i întocmită de Berindei şi iscălită de un martor. Se şi motivează de ce: nu că martora ar fi analfabetă, ci fiindcă starea ei după leşinul în care căzuse, n-a permis să i se ia semnătura.

Eu, Budescu Lucreţia, în vârstă de 52 ani, născută în Bucureşti, cu domiciliul flotant pe str. Icoanei 31, sunt angajată ca femeie de serviciu la familia Ţugui Vasile (etaj I, ap. *5). În legătură cu moartea locatarului Lucaci Cristian, domiciliat la mansarda imobilului, declar următoarele:*

În anul 1970, când studentul Lucaci Cristian s-a *instalat în mansarda imobilului (mansarda e, de fapt, proprietatea unchiului său, Miluţă Pascaru), mi-a propus ca o dată pe săptămână să-i fac curăţenie în locuinţă şi să-i spăl rufăria. Am acceptat. De atunci şi până în prezent, l-am ajutat, iar el mă plătea pentru serviciile făcute. Declar că decedatul era un tânăr cumsecade, cinstit. Astăzi, 27 octombrie 1974, pe la orele 15, întâlnindu-mă pe scări,mi-a cerut să trec pe la dânsul, în jurul orei 19, că vrea să-mi dea ceva la spălat.*

Nu ştiu dacă erau orele 18 sau 18.30, când am urcat la mansardă. Am găsit uşa întredeschisă, am ciocănit de câteva ori şi, neprimind nici un răspuns, m-am hotărât să intru. Lucaci Cristian spânzura de grinda mansardei. Am început să ţip, am leşinat, s-au adunat vecinii, iar tov. Ţugui atelefonat la Secţia de miliţie. Mai declar că nu m-am atins de decedat, nici de alte obiecte din locuinţă.

Am citit şi sunt de acord cu cele scrise, pentru care semnez

27 octombrie 1974.

Piesa următoare a dosarului se constituie din libretul C.E.C. cu depunerea lui Cristian Lucaci. Contul i-a fost deschis la 3 octombrie, când, dintr-un foc, a depus 17 500 lei. O sumă frumuşică pentru un student. Au trecut 24 de zile de la eliberarea libretului, în care vreme deponentul nu s-a atins de economiile sale.

„Ce-o fi cu banii ăştia? Cine o să-i moştenească? Sau s-o

fi gândit nefericitul să lase în urmă un fond de înmormântare? Barem să fi lăsat şi câteva rânduri.”

Trec apoi la lectura procesului verbal - este întocmit ca la carte. Scurt, laconic, un adevărat model. Dacă în gestul nefast al lui Cristian Lucaci nu ar fi fost sesizate şi câteva amănunte dubioase, dosarul, la care bineînţeles s-ar fi adăugat şi expertiza medico-legală, ar fi fost ca şi încheiat. Aşa, totul se cere luat de la început. În bilanţul cazurilor rezolvate de mine n-am avut ceva asemănător. Mă întreb de ce şeful n-a pasat problema celor de la Secţie - pentru locotenentul de aseară ar fi fost un exerciţiu util.

Am s-o iau da capo... Adică de la Lucreţia Budescu şi nu mă îndoiesc că datele suplimentare ce i le voi cere îmi vor fi utile. Închid dosarul şi mă ridic hotărât să mă apuc de lucru. Însă prietenul meu, procurorul, întârzie. Nu-mi rămâne decât să-l aştept şi să mai trag o gură de tutun. În sfârşit vine şi pornim spre Icoanei.

4.

Pe Lucreţia Budescu o găsim uşor. Sunăm la apartamentul locuit de familia Ţugui şi ne deschide chiar ea. Îl recunoaşte pe procuror şi-i zâmbeşte provocator, ceea ce mi se pare caraghios. Arată mult mai tânără decât în realitate, are un corp conturat armonios sub rochia mulată pe şolduri... Mă şochează însă faţa-i strident fardată: multă pudră, mult ruj, mult creion dermatograf, şi toate astea aplicate pe un obraz urât. Dacă aş fi întâlnit-o pe stradă, cu siguranţă că m-ar fi pufnit râsul.

— Tovarăşul e de la miliţie, mă prezintă procurorul. Ar vrea să stea de vorbă cu dumneata...

— Familia Ţugui e la serviciu. N-am voie să las pe nimeni

să intre în casă.

Mă mai şochează glasul ei - dacă nu i-aş vedea faţa trecută şi fardată - aş fi înclinat să cred că aud vorbind o copilă.

De fapt, nici nu ne-am propus să stăm de vorbă cu Lucreţia Budescu în apartamentul familiei Ţugui.

— O să mergem la dumneata în cameră, precizează Berindei, zâmbindu-i curtenitor.

Privindu-i, ai zice că omul s-a prezentat nu pentru un plus de „ascultare”, ci pentru a continua un flirt început în ajun.

— Camera mea e pe cealaltă scară... E cam înghesuit acolo.

— Nu-i nimic, ne descurcăm noi, o încredinţează Berindei curtenitor.

Coborâm şi o s-o luăm prin curte.

Lucreţia Budescu se învoieşte. Afară, îi comunic procurorului impresiile. Izbucneşte în râs:

— Da, e cam bizară... Dar câte cucoane nu întâlneşti pe stradă sau aiurea, la fel de strident „zugrăvite”! Şi-apoi, nu-i ea obiectivul verificărilor noastre.

Ieşim în stradă. Procurorul se opreşte pentru o clipă să-şi admire *Trabant*-ul. E mândru de proprietatea sa. Ne continuăm drumul, intrăm în curte. Ajungând înaintea noastră, Lucreţia Budescu ne aştepta în capul scării. Chiar şi în plină zi, scara e întunecoasă. La etajul unu, deschizându-ne uşa, femeia ne aminteşte din nou că în camera ei e cam strâmt.

În clipa următoare, îi dau dreptate. Cu greu intrăm tustrei. Pe un spaţiu ca de carceră, au fost înghesuite o canapea îngustă, o măsuţă cu un taburet şi un dulap vechi.

— V-am spus doar că-i strâmtă odaia, se scuză cu tristeţe Lucreţia Budescu.

— Las’ că-i bine,o încurajează procurorul, rotindu-şi ochii. Uite, dumneata şi cu mine o să ne aşezăm pe marginea patului, dumnealui, că-i căpitan, pe taburet,

lângă masă, că poate vrea să-şi ia notiţe...

Ne aşezăm cum a stabilit procurorul: de pe taburetul meu, îi am pe amândoi în faţă. Ochii şireţi ai procurorului mă întreabă: „Ce zici, alcătuim o pereche frumoasă, nu-i aşa?” Găsesc scena grotescă. Îmi fac de lucru, scoţându-mi carnetul şi pixul. Zăresc pe un perete fotografiile unor cunoscuţi actori bucureşteni, procurate de pe la chioşcuri. Printre ele, recunosc uşor fotografia Lucreţiei Budescu.

„Ceva nu e în regulă în înghesuiala asta”, gândesc eu înainte de a trece la îndeplinirea mandatului meu...

Nu ştiu ce am. De obicei, când sunt în exerciţiul funcţiunii şi stau de vorbă cu cineva, privirile se fixează de la sine, în ochii interlocutorului. De data asta, constat o dereglare subită a acestui reflex. Mă cuprinde o jenă inexplicabilă.

Îl văd pe procuror scoţând din servietă un dosar şi, în acelaşi timp, mă încurajează printr-un semn discret să formulez prima întrebare:

— L-ai cunoscut bine pe Cristian Lucaci?

— Pe *Cristinel*? reacţionează imediat Lucreţia Budescu. O surprind surâzând, insinuant. L-am cunoscut foarte bine... Era un tânăr aşezat, cuviincios, harnic... Aţi văzut cum e aranjată mansarda? El singur şi-a amenajat-o.

— Când?

— Când a venit la Bucureşti, în 1971, şi când unchiu-său, Miluţă Pascaru, fostul proprietar al casei, i-a dat mansarda ca locuinţă.

— Până la el, mansarda a mai fost locuită?

— Nu... Mi-a spus - că mie îmi spunea totul: „Decât la cămin sau în gazdă, mai bine sub acoperişul ăsta!” Era tare bucuros şi râdea... Doamne, doamne, ce nenorocire!

Mi-era teamă că o să izbucnească în plâns. Nu. N-a dat „apă la şoareci”. Faptul ca atare m-a mirat.

— Era un băiat bun! continuă femeia de la sine, fără s-o fi îndemnat. Mă plăcea. Dar era respectuos, nu s-a atins de mine. În schimb, unchiul său e un bătrân depravat... Odată,

când am rămas în doi, s-a şi repezit să mă îmbrăţişeze. Da' i-am dat o lecţie!

Puţin câte puţin, încep să mă lămuresc cu cine stau de vorbă. Îl iscodesc pe procuror. Zâmbeşte „pe sub mustaţă".

— Când l-ai văzut ultima oară pe Cristian Lucaci? o readuc eu pe făgaşul discuţiei noastre.

— Ieri, când m-a rugat să trec pe sus ca să iau câteva cămăşi la spălat. Era un băiat de viaţă, vesel, râdea din te miri ce.

Fraza rostită e corectă, logică şi îmi dau seama că fiinţa din faţa mea trebuie înţeleasă altfel, poate dincolo de „zugrăveală" şi de evidentul dezechilibru nervos pricinuit din cine ştie ce motive.

— Era deci un băiat de viaţă, încerc s-o menţin pe direcţia voită de mine. Organiza petreceri, cu dans şi băutură?

— Când era ziua lui sau ziua ei.

Deodată, observ cum mâinile cu degete subţiri, aşezate în poalele rochiei, prind să se frământe nervos...

Întreb cu mirare:

— Ziua ei?

— Avea o iubită... Informarea a formulat-o sec, cu iritare. Studentă la medicină. A trăit cu ea... Să fie vreo şase luni de când s-au despărţit.

— Locuiau împreună?

— Nu. Venea la el. Era o fată rea, îl chinuia şi era geloasă pe mine...

Îşi înălţă capul cu semeţie, ca şi când ar fi urmărit să-mi dovedească că prietena lui Cristian Lucaci avea de ce să fie geloasă.

— Cum o cheamă?

— Petronela Stavru.

— N-ai fost curioasă să afli de ce s-au despărţit?

Întrebarea aparţine procurorului. Până în momentul acesta, Berindei îşi propusese o neutralitate deplină. Lucreţia Budescu îşi întoarce brusc capul spre el. Nu ştiu

ce-o fi descoperit pe chipul său, că o văd surâzându-i şăgalnic:

— Ba am fost, şi l-am întrebat pe *Cristinel*: „Da’ de ce v-aţi certat, că doar vă iubeaţi atât de mult?” Iar băiatul mi-a răspuns: „Nu ne-am certat, pur şi simplu ne-am despărţit”.

— A suferit mult?

— Mult de tot... Îi mai dădeam curaj. Îi spuneam „Lasă, *Cristinel*, că o să vă împăcaţi voi!”Şi uite acu’ l-a împăcat Dumnezeu!

Femeia oftează, îşi face semnul crucii, iar eu sunt în continuare mirat că n-o văd plângând.

S-ar părea că odată ajuns în acest punct, am dat şi de cauza principală a gestului funest săvârşit de Cristian Lucaci: o poveste de dragoste... o dramă sentimentală... n-a putut îndura durerea despărţirii şi...

Procurorul s-a apucat să bată cu degetele toba în servieta aşezată pe genunchi, vrând să-mi atragă atenţia că mai era şi el pe acolo. „N-o lungeşti prea mult?” mă întreabă el din priviri.

Nu, n-o lungesc. Lucreţia Budescu mi-l descrie pe Cristian Lucaci ca pe un tânăr vesel, încrezător, deci cu un temperament opus acelor inşi cu predispoziţii fatale. Mai sunt obligat să-mi dau seama cât de mult mă pot bizui pe declaraţiile Lucreţiei Budescu care, evident, e o maniacă. Decid deci să-mi dezvolt investigaţiile.

— Când organiza petreceri, veneau mulţi prieteni?

— Fete şi băieţi, colegi de-ai lui. Cinci, şase perechi. Venea şi un profesor al lui, un pictor cunoscut, un bărbat bine, care dansa numai cu mine. Mi-a dat şi un *rendez-vous,* dar nu m-am dus...

— Cine îl vizita mai des? stărui eu.

— Petronela, bineînţeles. Pe urmă, profesorul... şi vărul lui se mai rătăcea pe la el. Fiul lui Miluţă Pascaru...

Pe neaşteptate, îmi amintesc mai întâi de şnurul acela electric, apoi de fiolă. Îmi spun că n-ar fi rău să urcăm tustrei la mansardă şi să continuăm acolo discuţia. Dau

glas propunerii, ne ridicăm şi ieşim.

Procurorul o ia înainte şi, când ajunge sus, mă anunţă pe un ton oficial că sigiliul n-a fost violat, întrebându-mă dacă, în numele legii, doresc să constat şi eu acest adevăr. Îi răspund că am deplină încredere în seriozitatea lui ca reprezentant al autorităţilor.

Descuie. Intrăm. Mansarda, în ciuda unui pătrat de luminator şi a unei ferestruici laterale, e întunecoasă.

— S-aprind lumina? întreabă Lucreţia Budescu.

Comutatorul e chiar lângă uşă. Un declic - o lumină albă, artificială, umple încăperea. Mă uit în jur şi mă cuprinde aceeaşi senzaţie ca şi în ajun: am nimerit, nu ştiu prin ce minune, într-un univers creat de talentul şi viziunea artistică ale lui Cristian Lucaci. Mansarda mă trimite cu gândul la o scenă de teatru, scoasă din anonimat, printr-o scenografie ingenioasă, plină de fantezie plastică şi de bun gust.

O iscodesc pe Lucreţia Budescu: faţa ei fardată excesiv aduce cu o mască ce încearcă fără succes să se armonizeze cu stilul mansardei. O rog să se uite cu atenţie în jur şi să-mi spună dacă lipseşte vreun obiect din locuinţa lui Cristian Lucaci.

Ochii i se măresc a groază şi surprind o fulgerare pe care nu ştiu cum s-o interpretez. O aud murmurând:

— Ce să lipsească?

— Nu ştiu. Poate că nu lipseşte nimic. Noi nu avem cum să ne dăm seama. Dumneata însă, da! Că doar dereticai mansarda.

M-a înţeles sau nu, nu prea are importantă. O invit din nou să cerceteze. Se mişcă greu şi mi-e milă de ea văzând-o cum, înfricoşată, face primii paşi. Procurorul şi cu mine rămânem locului. O observ din spate: are un trup tânăr, viguros, cu o linie care nu sugerează nici o clipă vârsta reală. Înaintează încet, temătoare, ca şi cum cineva ar putea pe neaşteptate să răsară din nu ştiu ce ungher ascuns şi s-o sperie. A ajuns în dreptul patului. De la locul

meu, zăresc şnurul electric. Lucreţia Budescu se opreşte, apoi ne priveşte peste umărul stâng. Tremurul buzelor e uşor sesizabil. Vrea să spună ceva, dar din pricina emoţiei îi vine, pesemne, greu. Socot potrivit s-o ajut:

— Lipseşte ceva?

— Aparatul! îi murmură buzele strident rujate. Casetofonul! Unul din acelea micuţe... cu casete... Iar acolo, în noptieră - braţul Lucreţiei Budescu indică noptiera de lângă pat - ţinea casetele...

Arunc o căutătură fugitivă procurorului. „Vezi ce descoperire făcurăm?” apoi mă duc direct la noptieră - un obiect scund, plat, vopsit într-un albastru odihnitor. Dau s-o deschid, dar mă opresc la vreme. Gândul că Grigoraş ar reuşi să scoată la iveală ceva amprente mă opreşte locului. Îmi scot cuţitaşul şi, fără a atinge cu mâna noptieră, o deschid. În aceeaşi secundă, răsună în spatele meu exclamaţia îngrozită a femeii:

— Nu mai sunt! Au dispărut! Era plină cu casete!

Mă întorc spre Lucreţia Budescu. Sunt convins că nu se înşeală. Îi zâmbesc recunoscător, fără însă vreun efect asupra ei. E pradă unei tensiuni - aş spune, ţinând seama de împrejurări - fireşti. Aş lăsa-o să plece, însă intuiesc că cercetările trec printr-un moment pe care n-o să-l mai întâlnesc şi că nu mă pot lipsi de aportul ei.

— Le-a furat cineva! geme femeia.

— Crezi? Cine să le fure?

Femeia înalţă din umeri.

— Când ai făcut ultima oară curăţenie în mansardă?

— Acum două zile.

— Aparatul era la locul lui?

— Da. N-aveam voie să mă ating de el.

Deodată, duce mâna la gură oprindu-şi un ţipăt.

— Ce-i cu dumneata?

— Mai lipseşte ceva, bâiguie ea anevoie. Pe noptieră era fotografia Petronelei. Cât o ilustrată, cu o ramă făcută de *mânuţele lui.* Doamne, a dispărut!

Îşi face evlavioasă semnul crucii şi aruncă în jurul ei priviri deznădăjduite.

În tăcerea care s-a aşternut îi aud respiraţia. O rog cu blândeţe să se mai uite prin mansardă, să vadă dacă mai lipseşte ceva. Dă curs rugăminţii. De lângă uşă, procurorul îmi şopteşte că ar trebui să fiu mai îngăduitor, s-o las... Îmi pare rău, nu pot să-i dau ascultare.

Lucreţia Budescu calcă prin mansardă abia auzit, ca o stafie. Toate-s la locul lor. În afară de casetofon, fotografie nimic altceva nu lipseşte. În sfârşit, Berindei s-a desprins de lângă uşă şi vine lângă mine cu gândul să mă înduplece. Eu însă sunt încă departe de a încheia dialogul cu Lucreţia Budescu. Iau mapa cu desenele lui Cristian Lucaci, de la locul ei, şi-i arăt acel frumos portret de fată, lucrat în cărbune.

— O cunoşti?

— E ea!... Petronela!...

Şi-şi strâmbă cu acreală chipul, dezvăluindu-şi astfel sentimentele faţă de iubita studentului.

Închid mapa şi o pun exact acolo de unde iniţial am luat-o. Îi mulţumesc femeii şi-i zâmbesc iarăşi recunoscător. Însă nici acum zâmbetul meu nuare vreun efect. O conduc spre ieşire, după câţiva paşi, spre nemulţumirea procurorului, mă opresc.

— Tovarăşă Budescu...

— Domnişoară, mă corectează ea cu o voce nouă, nemaiauzită până atunci.

— Te rog să mă scuzi... Domnişoară Budescu, vreau să te mai întreb ceva.

Îşi îndreaptă spre mine privirile tulburi - e în aceeaşi stare de tensiune lăuntrică.

— Cristian Lucaci ţinea în casă o seringă?

Tresărirea ei este vizibilă, nu numai pentru mine, ci şi pentru procuror, aşa cum aveam să aflu mai târziu. Buzele prind din nou să-i tremure nervos. Îşi descleştează cu greu gura. Bâiguie:

— Seringă?!... Seringă! Ce seringă?

Întrebarea mea a speriat-o. Îşi duce mâna la gură, oprindu-şi un ţipăt.

— Obişnuia să-şi facă singur injecţii?

— Ce injecţii?

Îmi dau seama că exclamaţiile ei sunt absolut mecanice. De parcă din întrebările mele n-ar fi auzit decât cuvinte disparate şi a făcut eforturi inutile de a le recompune. Stărui, rostind apăsat cuvintele:

— Ţinea în casă o seringă?

Femeia îşi face cu evlavie semnul crucii şi murmură:

— Nu... Nu ţinea... n-am văzut...

Am socotit răspunsul coerent, categoric şi l-am înregistrat ca atare.

— Eu cred, intervine procurorul pe un ton prietenos, că ar trebui s-o rugăm pe domnişoara Lucreţia Budescu să coboare în camera ei şi să ne aştepte acolo...

Apoi, privind-o pe femeie cu simpatie, adaugă:

— O să completăm declaraţia şi o să trecem pe la dumneata s-o iscăleşti.

Fiindu-i teamă ca nu cumva s-o mai sperii cu vreo întrebare, o ia de cot şi o conduce la uşă, ca un adevărat amfitrion...

Rămânem, în fine, singuri.

— Biata femeie, trebuie să fi ţinut mult la tânărul ei vecin!

Tac. Deocamdată nu vreau să încep nici o discuţie pe tema asta. Găsesc în comportamentul Lucreţiei Budescu un amestec ciudat de luciditate şi bizarerie. Reacţia ei la cuvântul „seringă” mi-a întărit şi mai mult convingerea că în judecăţile mele trebuie să ţin seama de dezechilibrul ei nervos... Încep să umblu prin mansardă agale, ca într-o plimbare. Desigur, muţenia mea îl cam intrigă pe procuror. Cu siguranţă că se întreabă de ce o lungesc, de ce întârzii încheierea procesului-verbal, preluarea, cu forme în regulă, *a cauzei.*

— Mobilul sinuciderii e clar. N-a suportat despărţirea de -cum îi zice? - Petronela. Nu crezi?

E mai mult o concluzie decât o părere. Se vede treaba că procurorului i s-a înmuiat sufletul, iar acum îi pare rău că m-a implicat în cercetări şi ar dori să-mi redea libertatea, ajutându-mă să închei cât mai rapid dosarul. În acest sens, îmi propune o soluţie: „dramă pasională!” Într-adevăr, la prima vedere, totul pledează în favoarea unei asemenea concluzii. Sunt chiar convins că şi o eventuală discuţie cu Petronela Stavru va întări părerea procurorului. „Nu-l mai iubeam! ne va dezvălui fata cauza despărţirii. Nu mai puteam îndura minciuna. Într-o zi trebuia să-i spun adevărul...!”

Mă răsucesc brusc spre procuror: tocmai îşi aprindea o ţigară.

— Stimate tovarăşe, mi-aş însuşi cu plăcere concluzia dumneavoastră - vorbesc de parcă m-aş fi aflat la bară, în faţa instanţei - dar v-aş ruga să mă sfătuiţi cum să explic în dosar: a) Prezenţa fiolei de morfină; b) dispariţia fotografiei; c) dispariţia casetofonului.

Împrumutându-mi tonul, procurorul intervine:

— Ai omis un al patrulea punct - d. Mai trebuie să explici de ce Procuratura a solicitat totuşi intervenţia organului de miliţie? Pe ce temei? Căci de la mine se trage totul. Nu-i aşa?

Discuţia, fără îndoială, îl amuză. O încântare diabolică îi joacă pe chipu-i prelung şi parcă dornic s-o ţină într-un amuzament.

— Ei bine, căpitane, ceea ce nu am înţeles aseară, am înţeles astăzi. Toate elementele converg către una şi aceeaşi concluzie.

Aş putea să mă reped la el, să-l iau în braţe, să-l salt în sus de bucurie şi să-i strig: „Îţi iei deci dosarul îndărăt? Mă laşi deci în pace?” Însă tac. Îmi cunosc marfa. Ştiu încotro bate tactica procurorului.

— Fiola de morfină, se apucă el să-mi demonstreze,

fumându-şi flegmatic ţigara, a fost elementul care l-a ajutat pe Cristian Lucaci să treacă la aplicarea unei decizii, devenită cu timpul obsesie.

Procurorul consideră că-i de datoria sa să-mi stimuleze gândirea profesională. De aici şi tactica lui de a mă provoca. De când îl cunosc - şi ne cunoaştem de câţiva ani - îşi tot dă aere de pedagog care îşi dirijează „ucenicul”. Ripostez:

— Cu ce şi-a injectat-o?

— Sau, mai corect, cine i-a injectat-o?

— Ia-o şi aşa, dacă vrei!

— Mai are vreo importanţă cine i-a făcut injecţia?

— Vai de mine! Sigur că da! În cazul unei sinucideri, dumneata, ca procuror, cauţi o scrisoare. Una explicativă, de adio! Eu, criminalist, în cazul unei crime, caut arma folosită de asasin.

— Binee! Poftim răspunsul meu! A apelat la serviciile unui prieten sau ale unei prietene, încearcă procurorul să mă convingă.

— Prieten sau neprieten, oricine ar fi fost, de ce o fi acceptat să-i vâre în sânge o substanţă nocivă?

Berindei nu se dă bătut:

— Poate că Lucaci le-o fi oferit un pretext serios. Studenţii între ei sunt foarte săritori şi, la nevoie, se ajută...

— Totuşi de ce să-i fi injectat morfină? stărui eu.

— S-o fi rugat de acest prieten.

— ... sau prietenă...

— N-ar fi exclus să-i fi indus şi în eroare... Sinucigaşii, în mod frecvent, sunt perfizi... I-o fi zis că-i dornic să experimenteze drogul, să vadă cum e... că prea se vorbeşte mult de efectele sale... deşi, în realitate, urmărea un alt scop... să-i vină mai uşor să-şi pună capăt vieţii.

S-ar părea că omul mi-a înşiruit toate motivările posibile menite să susţină ipoteza sinuciderii. Presupunând că le-aş aproba, iar dosarul în consecinţă s-ar opri la Procuratură,

mie tot mi-ar mai rămâne o problemă de elucidat. De unde şi cum şi-a procurat Cristian Lucaci fiola? De aceea, nu abandonez discuţia.

— Aşadar, stupefiantul i-a fost injectat?

— Altfel, aşa cum am găsit fiola, am fi găsit şi seringa. Faptul că cel care i-a făcut injecţia a lăsat fiola şi a luat cu sine seringa demonstrează că nu cunoştea adevăratul scop al actului său de întrajutorare.

Acum, peroraţiile procurorului mă irită... nu prea tare, dar e un început. Al naibii, dacă-l duce mintea atât de departe, de ce m-a mai târât şi pe mine în povestea asta? Încă de aseară, împreună cu tânărul ofiţer de la Secţie, ar fi fost în măsură să încheie dosarul fără să-mi mai stricte mie programul. Ar fi avut de partea sa toate articolele şi paragrafele din lume.

— Totuşi e o imprudenţă să laşi o fiolă de morfină la vedere, îmi susţin eu părerea.

— Repet: necunoscând intenţiile reale ale lui Cristian Lucaci, celălalt şi-o fi spus: după ce s-o trezi, face băiatu' curăţenie.

Nu-mi vine să părăsesc mansarda. Ceva greu, insesizabil mă reţine locului. Adulmec... Caut... Ochii lui Berindei mă ţin în raza lor vizuală. Îl întreb:

— Ai observat cum a reacţionat Lucreţia Budescu când ne-am interesat de seringă?

— Da. Însă prea mare preţ pe reacţia ei nu poţi să pui. Pe lângă dezechilibrul ei firesc de fată bătrână la 52 de ani, mai trebuie să adaug şi şocul suferit de descoperirea morţii lui *Cristinel.*

E un răspuns logic, plauzibil. Împing discuţia mai departe.

— Cum explicăm punctul b, dispariţia casetofonului?

— *Şi a casetelor*, mă completează volubilul meu interlocutor.

Nu întâmplător a pus accentul pe casete, căci tocmai dispariţia lor împreună cu casetofonul îl fac să susţină că

au fost împrumutate celui care s-a obosit să-i inoculeze lui Cristian Lucaci morfină.

— Şi şnurul? De ce să fi împrumutat aparatul şi casetele, iar şnurul, nu?

— Pur şi simplu persoana în cauză nu avea nevoie de şnur... Să zicem că mai avea unul acasă.

Nu-l contrazic. Sunt însă ca un calculator electronic care înghite întruna păreri, informaţii. Acumulez... acumulez... ca apoi, la timpul potrivit, să prelucrez tot ce am „înghiţit”.

— De dispariţia fotografiei ce poţi să-mi zici?

— De punctul c? I-o fi înapoiat-o fetei. E o reacţie cât se poate de naturală a *subiectului*, susţine procurorul cu o elocvenţă crescândă. Ai fost vreodată îndrăgostit? Te-ai despărţit vreodată de o iubită? Adu-ţi aminte! Deznodământul ia proporţiile unei catastrofe. „Să-mi înapoiezi scrisorile! îţi cere fata. Şi fotografia...”

Are experienţă de viaţă colegul meu de la Procuratură... se vede că i-a fost dat să lucreze, asemenea unui doctor, cu mulţi pacienţi.

Mă văd forţat mai în glumă, mai în serios, să iau o alură voit dramatică:

— Dom’le, ştii de unde am fost luat aseară şi adus aici? Dumneata ştii că, din cauza asta, iubita mea e pe cale să-mi înapoieze fotografiile, corespondenţa? Retrage, dom’le, dosarul! Îmi salvezi în felul ăsta viitorul căsniciei mele!

Faţa i se luminează de un zâmbet superior: a terminat ţigara, caută un loc unde să se debaraseze de chioşc. În cele din urmă, îl stinge eroic între degete şi-l împachetează într-o hârtiuţă. Nu vrea să-l abandoneze la „locul faptei”.

— Îmi pare rău, căpitane, îmi zice râzând. Nu mi-e indiferent viitorul dumitale matrimonial, dar dosarul nu-l pot retrage. Uite, o să încheiem procesul-verbal, o să completăm declaraţia Lucreţiei Budescu, îi luăm o nouă semnătură şi, până la instruirea definitivă a cazului, dosarul îţi va aparţine...

Mi-a trecut iritarea... aş vrea acum să părăsim mai

repede mansardaşi să-mi văd de treabă.

— Nu te interesează să afli de ce nu-mi retrag dosarul? mă ia Berindei la rost.

Conversaţia îl încânta din ce în ce mai mult.

— Căpitane, ridică el glasul, am cel puţin trei motive. A. Prezenţa fiolei. B. Dispariţia casetofonului. C. Dispariţia fotografiei...

„A întors-o, cum spun bucureştenii, ca pe Academiei...” Râd şi eu, deşi numai de râs nu-mi arde.

— Nu cumva te pregăteşti să scrii romane poliţiste? îl chestionez eu. *À la manière d'Agatha Christie*?

— De ce tocmai à la manière d'Agatha Christie? se miră procurorul.

— Foloseşti aceleaşi fapte şi pro şi contra... Tehnica Agathei Christie are un viciu. După lecturarea a două-trei cărţi ştii cum vor evolua personajele.

Dintr-o pornire greu explicabilă, simt deodată nevoia organică să revăd portretul iubitei lui Cristian Lucaci. Sub privirile nedumerite ale lui Berindei, mă îndrept spre locul unde se găseşte mapa, o iau şi o deschid exact în dreptul portretului căutat. Admirându-l, mă întreb: „L-o fi executat din memorie sau cu modelul în faţă?” Abia acum, descoperind într-un colţ al desenului iscălitura uşor de descifrat a studentului, reţin şi data la care a fost făcut - 23 octombrie. Interesant! Cu patru zile înainte de a se petrece drama.

Lângă mine, procurorul exclamă încântat:

— Ce fată frumoasă!

— Poate că modelul nu-i chiar atât de reuşit... Ochii îndrăgostitului au întotdeauna darul de a înfrumuseţa realitatea...

— Nu ştiu, nu mă pricep, recunoaşte procurorul. O să ai prilejul să stai de vorbă cu ea şi să constaţi adevărul.

Deodată, în liniştea încăperii, prind un zgomot. Mă răsucesc spre uşă: e închisă. Berindei dă să deschidă gura, îl opresc la vreme. Mi s-a părut că cineva a umblat la uşă.

— Ai auzit ceva?

Nu mai aştept răspunsul procurorului; din trei paşi sunt afară, în capul scării. Nu m-am înşelat: un om aleargă pe trepte în jos. Cobor în fugă, fiind convins că cineva a dat târcoale uşii. Din fericire, scara de serviciu e pustie, iar cursa mea se desfăşoară fără inconveniente, dar şi fără succes. Ajung în curte, în stradă... Nimic suspect. Să mi se fi năzărit? Mai zăbovesc o vreme la poartă, apoi fac cale întoarsă. Ce o să creadă procurorul despre mine? Că sunt un apucat. Îl găsesc fumând degajat şi studiind mai departe portretul Petronelei Stavru.

— N-ai auzit nimic?

— N-am auzul prea bun. Nu te poţi bizui pe el, mă avertizează procurorul.

Nu mă priveşte cu ironie şi asta-mi place.

— Să mergem, îmi propune. E timpul...

Leg mapa cu desene şi o pun cu grijă la loc.

— Mda! zic. Să mergem... Presupun că doctorul Patrichi şi-a încheiat opusul. Expertiza o să decidă dacă încheiem sau nu dosarul.

Dă din cap aprobator. Alergând în sus şi în jos m-am încălzit. Să mă fi înşelat? De ce nu? Om sunt şi eu. Ieşim. Procurorul, ţinând ţigara aprinsă în colţul gurii, se pregăteşte să sigileze. În vremea asta, redescopăr W.C.-ul de serviciu al mansardei. Mă apropii, apăs clanţa, uşa e încuiată. În momentul următor, de dincolo, răsună vocea unei femei.

— No, că-s gata... O ţâră mintenaş!

Berindei râde stăpânit şi-mi şopteşte:

— Eşti pus pe fapte mari, căpitane!

Apare o femeie la vreo treizeci şi cinci de ani şi se uită la noi ca la nişte vechi cunoştinţe informându-ne:

— Mă rog frumos să nu vă fie cusupărare, da cel de jos, de la noi, o fo ocupat...

În numele Procuraturii, îi răspunde Berindei imitându-i fără ostentaţie accentul ardelenesc:

— No, că dacă ţi-o fost de folos, nu-i nici un bai!

Femeia, îmbujorată, coboară. Coborâm şi noi, căci aplicarea sigiliului s-a executat. Când ajungem în dreptul camerei de serviciu ocupată de Lucreţia Budescu, dau să mă opresc, dar procurorul nu mă lasă:

— Mai las-o să-şi tragă sufletu'! Mergem mai întâi la noi. O să revedem acolo totul şi pe urmă o să-i prezentăm Lucreţiei Budescu spre semnare.

N-am nici un motiv să nu fiu de acord. Ne continuăm drumul. Zăresc în fugă W.C.-ul de la parter, dar abia când ajung la Procuratură *îmi cade fisa*. Nu cumva cel după care am alergat pe scări a scăpat de urmărire refugiindu-se în cabina toaletei? Văzându-mă preocupat procurorul mă întreabă:

— La ce te gândeşti, frăţioare?

Nu-i răspund. E mai bine să nu-mi afle chiar toate gândurile.

5.

Pe doctorul Patrichi îl găsim în biroul procurorului. Ne aştepta citind un „Express".

— Ce faceţi, domnilor? Pe unde-mi umblaţi?

Se ridică vioi de pe scaun şi ne iese în întâmpinare, ca şi când el ne-ar fi fost gazdă.

— Hoinăriţi, hoinăriţi, iar eu zac aici şi vă aştept!

Nu-i prea înalt, iar la cei cincizeci de ani ai lui arată mult mai bătrânicios, deşi mişcările şi replicile îi sunt viguroase şi tinereşti.

— Am ţinut să aduc eu personal expertiza, îşi explică el prezenţa la Procuratură, căci problema nu-i deloc simplă. Şi am presupus că o să aveţi câte ceva de întrebat. De ce

să alergaţi după mine cu telefonul şi să nu mă găsiţi?

Servieta sa e pe birou, o deschide, scoate la iveală documentele care ne interesează. Originalul mi-l înmânează mie, duplicatul - procurorului. Patrichi ne priveşte ca pe nişte copii cărora le-a dăruit câte o bomboană fondantă.

Citesc. Cu lăcomie, aş spune. Ah, introducerile astea stereotipe, terminologia de specialitate! Nu mă pot obişnui cu ele. În sfârşit, iată şi ce mă interesează. Citesc, recitesc... Mă lovesc mereu, cu uimire, de o formulă nemaiîntâlnită până acum de mine: *Caz ambiguu.* Trag cu coada ochiului spre procuror - mai citeşte o dată expertiză. Mă uit la doctorul Patrichi - aşteaptă cu braţele încrucişate la piept. Nu mă pot stăpâni şi „deschid focul”:

— Doctore, ce-i aia *caz ambiguu?*

— Chiar aşa! se vârî şi procurorul.

— Înseamnă pur şi simplu că nu pot să stabilesc dacă Cristian Lucaci a decedat din pricina morfinei sau a ştreangului. Un lucru e clar şi fără tăgadă: n-a murit ştrangulat de laţ ci, probabil, sufocat de faptul că a atârnat un timp de ştreang. Zic probabil, pentru că la fel de bine ar fi putut să fie pe moarte, din pricina morfinei, în clipa când *s-a pus sau a fost pus în ştreang.*

Primul sare procurorul ca muşcat de şarpe:

— Cum vine asta - a fost *pus în ştreang?*

Amuzat de reacţia lui Berindei, doctorul Patrichi pare fericit că poate să ne trimită din nou la formula sa:

— *Caz ambiguu!* Crimă? Dar la fel de bine poate să fie şi sinucidere.

— Doctore, nu ne zăpăci, că şi aşa, şi aşa! se supără fără rost procurorul.

Îi fac un semn gazdei să se potolească şi-l iau metodic pe doctor la întrebări:

— Văd că i-aţi găsit şi nişte pietre la rinichi?

— Da! Deşi tânăr, decedatul era fabricant de pietre. Judecând după poziţia uneia dintre ele, pornită spre

evacuare, cred că era în plină colică renală, ceea ce înseamnă dureri groaznice.

Iluminat, îi ies în întâmpinare:

— Se administrează uneori morfină pentru calmarea durerilor?

Patrichi îmi zâmbeşte admirativ, vrând astfel să spună: „Iată un om cu care pot să stau de vorbă”.

— Exact. Esculap aprobă, în cazurile astea, injectarea morfinei... Lui Cristian Lucaci i s-a administrat însă o doză mult prea mare, cu efecte imprevizibile pentru unele structuri organice.

Simt o încordare lăuntrică, de parcă m-aş apropia de un obiect gata să explodeze.

— De unde tragi concluzia că i s-a administrat?

Răspunsul doctorului nu se lasă aşteptat:

— Cunoscând prezenţa fiolei, înainte de *a-ldeschide*i-am cercetat cu atenţie epiderma, toate acele zone ale corpului alese de morfinomani când se autodroghează... zone la care ajung uşor cu seringa... Vedeţi voi, stimaţi colegi, voiam să stabilesc dacă tânărul decedat a fost sau nu vicios... Ei bine, am găsit doar o singură împunsătură, proaspătă, pe una din fese, cea dreaptă, unde n-ar fi izbutit să ajungă niciodată cu mâna lui... În concluzie, morfina i-a fost administrată...

În sfârşit, procurorul reintră în discuţie:

— În afară de fiole, mai există şi tablete, şi pulbere.

Patrichi îl priveşte neîncrezător: Mi-e clar că nu-i place argumentul lui Berindei.

— I-ar fi venit greu să şi le procure. Nu suntem în Occident. Iar în eventualitatea că ar fi avut de unde să şi le procure ar fi avut nevoie de bani... de bani grei... Şi-apoi, se pare că băiatul a fost o fiinţă echilibrată, activă, dinamică.

— De bani nu ducea lipsă... are la C.E.C. 17 500 lei, ne aminteşte procurorul.

Câteva minute se scurg într-o tăcere adâncă.

Ambiguitatea cazului apare în toată limpezimea sa. Cel puţin aşa mi se pare... Există, conform expertizei, un element cert: stupefiantul i-a fost administrat. Motivul: colică renală. Drama s-a petrecut după... Sparg tăcerea repetând o întrebare:

— Deci doza injectată putea să-i provoace moartea?

Patrichi confirmă, dar imediat adaugă:

— Ambiguitatea rezultă de acolo de unde noi nu mai suntem în măsură să stabilim cu precizie matematică, aşa cum dealtfel v-am obişnuit, cauza morţii.

Procurorul a obosit stând în picioare: se aşează. Sub greutatea corpului său, scaunul scârţâie enervant. Ne îndeamnă şi pe noi să luăm loc. Nici eu, nici doctorul nu-i dăm ascultare.

— Doctore, ambiguitatea subliniată de expertiză naşte trei posibilităţi, continui eu să atac problema, şi te rog să mă urmăreşti cu atenţie...

Doctorul zâmbeşte cu gura până la urechi:

— Cu atenţie te-am ascultat întotdeauna, căpitane!

— Deci Cristian Lucaci era în criză... colică renală... Apelează la o cunoştinţă, rugând-o să-i facă injecţia. Această cunoştinţă acceptă, îi greşeşte doza şi-l aduce pe Cristian Lucaci în stare de comă. Se sperie, se mai sperie şi de consecinţe - poate e chiar persoana care i-a procurat fiola - şi, cuprinsă de spaimă, recurge la simularea unei sinucideri... E o variantă plauzibilă?

Doctorul îşi clatină capul mare şi sancţionează:

— Da, e o variantă posibilă!

— Mergem mai departe. Presupusa persoană i-a administrat stupefiantul, apoi a părăsit mansarda, lăsându-l drogat... Ideea sinuciderii, îngropată undeva în adâncul subconştientului lui Cristian Lucaci, scapă de sub control, iar acesta trece la îndeplinirea actului... E o variantă plauzibilă?

Procurorul mă fixează de parcă atunci aş fi picat din cer şi, astfel, i-am oferit ocazia să mă cunoască.

Generos, doctorul Patrichi declară plauzibilă şi varianta a doua, subliniind:

— E o variantă tentantă! Sinucidere involuntară!

— Şi, a treia variantă: crimă deliberată.

— Nu-i rea nici varianta asta, apreciază Patrichi. Mai cu seamă că de toate trei variante nu mai trebuie să se ocupe Institutul de medicină legală, ci miliţia.

Şi izbucneşte într-un hohot de râs sănătos.

— Eu v-am spus ce am avut de spus. Acum vă las... Ce-i drept, cu un *caz ambiguu,* dar zău, n-am încotro!

Îşi ia servieta, ne strânge mâna şi dispare fără să-şi ascundă bucuria că scapă de noi.

— Bine-i să fii medic legist! conchide procurorul cu toată seriozitatea.

Deodată, trecând la un alt ton, mă întreabă:

— Ascultă, căpitane, m-ai cam zăpăcit cu variantele dumitale. Chiar crezi în varianta a treia - crimă deliberată?

— Cred deopotrivă în toate variantele.

— Ne-am găsi atunci în faţa unei crime diabolice.

— La fel de bine s-ar putea să se confirme şi prima variantă - accident. Sau a doua - sinucidere involuntară.

Berindei se ridică încet de pe scaun. Aud scaunul scârţâind din nou.

— Aşadar, toate trei variantele pledează pentru transferarea dosarului de la Procuratură la Miliţie... Iei cu dumneata dosarul său îl trimit cu un curier?

Îi zâmbesc condescendent:

— Frăţioare, mai întâi încheiem formele... Procesul-verbal... declaraţia Lucreţiei Budescu... Iau cu mine doar expertiza... Pa! Aştept un semn!

6.

E o zi de toamnă răcoroasă, fără soare. Eu tot în talie sunt. Fac pe grozavul. O iau pe jos, în marş forţat. Mă bate gândul să trec pe la magazinul *Romanţa*, peste drum de *Telefoane*, să-mi văd logodnica - eterna mea logodnică! E de mirare că Lili încă nu m-a părăsit. Are absolut toate motivele să mă abandoneze. Recunosc! Ori de câte ori îmi amintesc de devotamentul ei, mă înduioşez. Nu sunt însă pe deplin încredinţat că, într-o bună zi, nu o să mă părăsească. Am şi eu îndoielile mele.

Piaţa Universităţii rămâne undeva în urmă. Când ajung în dreptul Casei Centrale a Armatei, îmi spun că mai am timp să-mi schimb hotărârea şi astfel să evit o înfruntare. Trei paşi mă despart de colonelul Donea şi tot atâţia paşi de logodnica mea. Ce Hamlet? Ce Romeo? Unde-i nemuritorul Will să se uite în sufletul meu şi să-mi descifreze dilemele?

Gata! Zarurile au fost aruncate. O cotesc la dreapta, pe Victoriei, spre magazinul *Romanţa.* Puţin mai târziu, intru într-un univers al muzicii... Da, o altă lume în raport cu strada lăsată la uşă. Mă întâmpina acordurile grave ale unei simfonii. Lili m-a zărit. Apariţia mea n-o miră. Ai zice că mă aştepta chiar. În schimb, o colegă de-a ei, specializată pe „populară” şi „uşoară”, se arată foarte încântată că mă vede: mai să uite de clientul cu care se întreţine.

Totuşi, inima iubitei mele nu-i de piatră. Îmi iese în întâmpinare. O altă colegă îi ia locul. Lili mă conduce în culisele magazinului unde, slavă domnului! domnul Herşcovici, marele muzicolog al unităţii, lipseşte. Ştiu ce o să urmeze. Sunt pregătit sufleteşte.

— Aşa, dragă Liviu, nu se mai poate! Ne chinuim, ne chinuim, şi iarăşi ne chinuim... Vreau să am şi eu un

cămin...

— ...copii, mă bag şi eu în cursivitatea lamentărilor ei.

— Da, şi copii... Cu tine nu ştiu când o să-i fac... Tu n-ai niciodată timp de mine. De când ne cunoaştem, numai de infracţiuni aud. Când mi-e lumea mai dragă, vine cineva şi te ia de lângă mine.

Brusc, îşi aminteşte că-i femeie, deci curioasă, şi mă întreabă:

— Apropo, ce-i cu sinuciderea de aseară?

Mânca-te-ar mama, aşa te vreau! Lili e curioasă, dar nu şi guralivă, ştie să tacă şi mi-a făcut nu o dată dovada discreţiei sale. Îi relatez în câteva cuvinte întâmplarea; mergând pe ideea unei drame pasionale. „Din dragoste a făcut-o!” îngroş în mod deliberat suferinţele studentului părăsit de logodnică, calculând cu luciditate efectul scontat. Măi-măi, să-i dea lacrimile! În încheiere, glasul meu capătă rezonanţa unei fiinţe nenorocite:

— Îţi dai seama, iubito, ce problemă mi-a căzut pe cap?

Ţin neapărat să mă compătimească. Şi izbutesc. Tulburată de trista poveste a studentului părăsit, îmi mângâie cu palma ei catifelată obrazul, şoptindu-mi:

— Să te sinucizi din dragoste! Ce prostie!

Îmi vorbeşte ca şi când ar fi în intenţia mea să-mi pun capăt zilelor.

— Dragostea, chiar şi atunci când nu e împărtăşită şi de celălalt, trebuie să te facă să trăieşti. Nu-i aşa, iubitule?

Filozofia logodnicei mele e simplă şi sănătoasă. Sincer vorbind, nici nu-i place să filozofeze. Îi prindmâna, îi sărut palma şi, ca să-mi exagerez rosturile mele profesionale în societate, îi mărturisesc:

— Poate că n-a fost o sinucidere! Poate că...

— O crimă?! se înfioară ea, retrăgându-se instinctiv cu jumătate de pas de „făptaş”.

— N-ar fi exclus!

— E groaznic, Liviule!

— E şi părerea mea. Pun eu mâna pe *el,* mă grozăvesc

eu. Nu mă las până ce nu-l văd cu cătuşe la mâini!

Aceeaşi simfonie stăpâneşte magazinul. Pe Lili, aici am aflat-o, printre sunete. O fiinţă care nu se mai satură ascultând muzică nu poate să aibă decât un suflet bun şi tandru. Cum să nu mă fi îndrăgostit de ea? O trag lângă mine, o sărut şi o încredinţez că am s-o ţin la curent cu mersul cercetărilor. Gata! Am împăcat-o...

— Ciau, Lili!

— Ciau, Liviu!

Acest salut „italiano” are un istoric. Ne trimite mereu cu gândul la prima zi când ne-am cunoscut. De atunci a trecut ceva vreme... Părăsesc magazinul cu sufletul împăcat. Parcă mi-aş fi scos un ghimpe din inimă. Nu exagerez: simt că mă pot concentra mai uşor.

Pe colonelul Donea îl găsesc stând la fereastră. Ca şi Povară, urmăreşte şi el, de la înălţimea etajului, forfota de pe Calea Victoriei. Un fel al lor de a se odihni.

— Te aşteptam, îmi zice, îndreptându-se spre masa de lucru plină încă de dosarele studiate. Am primit de la Lugoj un răspuns... Mai întâi însă prezintă-mi situaţia.

Se aşează la locul său şi mă pofteşte şi pe mine să iau loc. Pe măsură ce-i prezint raportul, se întunecă la faţă: bineînţeles, o primă reacţie a sa, de amărăciune, la ideea deschiderii unui nou dosar. Îl înţeleg. Ca şi mine, doreşte cazuri cât mai puţine şi cât mai rapid rezolvabile, căci cele nerezolvabile scot peri albi. Mai cu seamă, unui şef.

— Ce ţi-ai propus să întreprinzi? mă întreabă după ce mi-am încheiat raportul.

— Vreau, dintr-un început, să stabilesc cercul de prieteni al lui Cristian Lucaci. Mai vreau apoi să stau de vorbă cu fosta lui iubită - Petronela Stavru.

Şeful îşi freacă indispus bărbia, mă întrerupe:

— Aş fi de părere ca, înainte de toate, să treci pe la Institut. Vezi din clasa cui a făcut parte, află poziţia lui ca student.

Reţin recomandarea. E chiar de datoria noastră să

aducem la cunoştinţa conducerii Institutului tragicul deznodământ al studentului lor. E o misiune ingrată şi n-ai cum s-o ocoleşti. Îi explic totuşi colonelului de ce intenţionam s-o caut mai întâi pe Petronela Stavru.

— E studentă la medicină. Cu ajutorul ei, aş putea să interpretez poate ceva mai uşor mecanismul psihologic al lui Cristian Lucaci. Ea o să ne confirme, cred, dacă fostul ei prieten luase obiceiul să se drogheze. Sau, eventual, să ne ajute să stabilim de unde ar fi putut să-şi procure fiola.

— Nu cumva începi să o şi bănuieşti? mă întreabă şeful direct şi categoric.

Nu-mi place să jonglez cu vorbele, cu aprecierile. Am acumulat de-a lungul anilor de activitate criminalistică suficientă experienţă ca să înţeleg că în susţinerea unor supoziţii este înţelept să fii nu numai clar, dar şi prudent. În fond, şeful nu mi-a cerut încă să-i prezint un plan de măsuri unde, de obicei, aşterni, pe hârtie ipotezele, cercul de bănuiţi. Mi-a aruncat doar o întrebare: „Nu cumva începi s-o bănuieşti?” Un răspuns afirmativ, în faza asta, se întoarce împotriva ta ca un bumerang. Prudenţa, în ipotezele unui criminalist, se naşte din dorinţa conştientă a acestuia de a-şi ocroti, în primul rând, semenii. Altfel, ar fi foarte simplu. Poftim! Petronela a fost câţiva ani marea iubire a lui Cristian Lucaci... E studentă la medicină. Cristian Lucaci a decedat în urma unei injecţii, şi uite aşa, concluzia aproape că se impune de la sine... Răspund deci:

— N-o bănuiesc, tovarăşe colonel. N-am trecut încă la stabilirea cercului de bănuiţi. Aşa cum v-am raportat, expertiza medico-legală trage concluzia că ne găsim în faţa unui *caz ambiguu.* Accident? Sinucidere? Crimă? S-ar putea ca Petronela Stavru să nu aibă nici un amestec în drama de la mansardă, dar, la fel de bine, ar putea să şi fie implicată.

Colonelul îşi freacă din nou bărbia, ceva mai nervos decât înainte. O clipă am sentimentul că peroraţia mea l-a cam iritat, deşi nu văd cu ce.

— Dacă am priceput eu bine, conform formulei cuprinse în expertiză, nu bănuieşti pe nimeni şi în acelaşi timp bănuieşti pe toată lumea?

— Deocamdată!

— *Caz ambiguu?!*murmură şeful nu fără o uşoară nuanţă de persiflare care, fireşte, nu-mi este mie adresată.

Ia de pe masă o coală de hârtie şi-mi atrage atenţia că nu-i nevoie să iau note, că o să-mi dea el fiţuica lui s-o anexez la dosar.

— Iată ce transmite Lugojul: Lucaci Cicerone, tatăl lui Cristian, a decedat la 16 mai anul curent, în vârstă de 71 de ani. A lăsat în urma să o avere evaluată la aproape 750 000 lei.

Îmi exprim uluirea, scoţând un fluierat prelung.

— Bătrânul Lucaci a fost un om înstărit, un colecţionar de artă, de mobilă stil... Numai numerar a lăsat la C.E.C. suma de 350 000 lei. S-a găsit şi un testament întocmit legal, la Notariat, unde scrie negru pe alb: *Am hotărât să-mi dezmoştenesc fiul, pe Lucaci Cristian, căruia nu-i va reveni nimic din averea ce o las*.

Colonelul îşi ridică fruntea, dornic să-mi surprindă chipul. Uluirea mea este evidentă. Exclam:

— Şi cine l-a moştenit?

— Cam stranie hotărârea bătrânului, căci Cristian e unicul său copil. Iar în testament n-a trecut numele nici unui alt moştenitor. A urmărit doar un singur obiectiv - să legalizeze dezmoştenirea fiului.

— A fost oare în toate facultăţile mintale?

— Ascultă mai departe, mă sfătuieşte şeful. Soţia sa, Lucaci Valentina, în vârstă de 67 de ani, mama naturală a lui Cristian, trăieşte şi e moştenitoarea de drept a soţului ei, numai că e complet sclerozată, medicii declarând-o iresponsabilă. Deci, din punct de vedere juridic, nu poate să intre în stăpânirea moştenirii şi nici nu are cum s-o transmită mai departe.

Povestea mă captivează nu numai prin latura sa inedită,

ci şi prin fondul juridic.

— În cazul acesta, Cristian ar fi putut să atace testamentul?

Colonelul îşi clatină capul în stânga şi-n dreapta, sugerându-mi „Aşa şi aşa!”

— Legea ce spune? întreb.

— Mi se comunică... Şeful îşi aruncă o privire pe coală de hârtie pe care a înregistrat cu mâna lui comunicarea Lugojului... ascultă ce mi se comunică: testamentul a şi fost atacat, dar nu de Cristian Lucaci, ci de un văr al studentului, Pascaru Tudorel, din Bucureşti. Un nepot din partea nevestei lui Lucaci Cicerone.

— O clipă, vă rog... intervin eu. O clipă... Pascaru... Cred că trebuie să fie fiul lui Miluţă Pascaru, cel care i-a cedat lui Cristian mansarda de pe strada Icoanei.

— Verifică, îmi atrage şeful atenţia.

Îmi împinge coala de hârtie.

— Precum vezi, se mai impune o întrebare, poate primordială, şi te-aş ruga s-o reţii. Nu cumva Cristian Lucaci intenţiona să atace testamentul şi, drept urmare, o mână criminală l-a scos din competiţie?

Privirile noastre se întâlnesc, se susţin. Îmi dau seama că e de datoria mea să spun ceva... să-l contrazic, să-i prezint o altă viziune. Zic:

— O fi fost chinuit de un sentiment de culpabilitate faţă de tatăl său.

— Poate! se învoieşte colonelul. E dosarul mătăluţă. Tot ce-ţi cer e să-mi prezinţi cât mai repede un plan de măsuri şi să nu-mi laşi dosarul nerezolvat. Se ridică: La Lugoj, în orice problemă vizând familia Lucaci, maiorul Mitroi îţi stă la dispoziţie. Reţine!

Rămân nemişcat pe scaun, într-o îngândurare care-l face pe şef să mă ia la rost:

— Unde-ţi sunt boii, băiete?

— La înmormântare... Cine o să se ocupe de ea?

Mă ridic. Colonelul îmi arată pe neaşteptate o faţă

posomorâtă. Deduc că ar fi preferat să-i pun o altă întrebare. E şi el om, iar fiecare dosar de pe biroul său, într-un fel sau altul, închide o dramă. Se îndreaptă spre fereastră şi de acolo îmi dă totuşi un sfat:

— Ia legătură cu acest Miluţă Pascaru, unchiu-său... adu-i la cunoştinţă cele petrecute. Sfătuieşte-te cu el. Cred că vă voi să-şi asume răspunderea organizării înmormântării. Presupun că şi-o va asuma cu plăcere. Gândeşte-te, căpitane, prin moartea lui Cristian Lucaci, fiul său rămâne virtualmente principalul moştenitor al averii de la Lugoj.

Ţin foarte mult la şeful meu. Lucrăm împreună de aproape şapte ani. Îl apreciez şi-l respect. Are însă o trăsătură care-mi displace. E, uneori, foarte categoric în enunţarea unor ipoteze. Cu sau fără voia sa, în asemenea situaţii, îţi sugerează sau vrea chiar să-ţi plaseze punctul său de vedere. De pildă, acum de ce e atât de convins că Pascaru o să-şi asume cu plăcere răspunderea înmormântării nepotului său? De ce omul n-ar fi cu totul în afară problemei?

În sfârşit, mă pregătesc să părăsesc încăperea. Şeful s-a apucat iarăşi să admire spectacolul străzii. Sunt tentat să-l întreb: „Tovarăşe colonel, de când n-aţi mai ieşit să vă plimbaţi?” În momentul când dau să ies, îmi mai spune cu blândeţe, de parcă dintr-o dată l-ar fi năpădit mila faţă de efortul ce urmează să-l fac.

— Dacă-i necesar, ia-l şi pe Povară să-ţi dea o mână de ajutor.

— ’Nţeles. Să trăiţi!

Ies. Pe culoar, din mers, mă uit la ceasul electric. Indică orele 11.10. Perfect! Mai am aproape o zi înaintea mea.

Găsesc biroul pustiu. Nu ştiu unde a dispărut Povară. Cu atât mai bine. Mă aşez la masa de lucru, scot dintr-un sertar câteva coli de hârtie şi cu ajutorul unul pix încep să caligrafiez frumos cuvintele: *Plan de măsuri.* De fapt, nu-i vorba de nici un plan de măsuri, ci de un punctaj. Nu am încă suficiente elemente informative pentru a elabora

ipoteze, măsuri în spiritul acestora. Recitesc ce am scris:

1. A afla unde domiciliază Miluţă Pascaru. Chestiunea înmormântării.

2. A sta de vorbă cu profesorul îndrumător al clasei din care a făcut parte C.L.

3. A afla la ce cămin locuieşte Petronela Stavru, iubita lui C.L. Întocmirea unei liste cu prietenii decedatului.

4. A culege date cu privire la Tudorel Pascaru, moştenitorul lui Lucaci Cicerone.

Asta-i tot. Altceva nici n-am chef să scriu. Pun mâna pe receptor, chem pe fir interior *Evidenţa,* însă înainte de a-mi formula cererea, mă răzgândesc. Îmi propun să caut mai întâi în Cartea de telefoane numele Pascaru Miluţă şi numai după aceea, şi numai dacă va mai fi cazul, să apelez la *Evidenţă*. Am fost inspirat. Am găsit uşor ce căutam.ÎnCarte, doar un singur Pascaru figura cu prenumele Miluţă. Domiciliază undeva aproape, pe Antim. Îmi extrag numărul, adresa şi, fără să mai pierd vreme, îl chem la telefon. Aştept plimbându-mi privirile pe pereţii afumaţi, îmi răspunde ofemeie.

— Aş vrea să vorbesc cu tovarăşul Pascaru!

— Cu care din ei? se interesează politicos femeia.

Constatarea neaşteptată că moştenitorul averii luiCicerone Lucaci locuieşte sub acelaşi acoperiş cu părintele său îmi stârneşte brusc pofta de a acţiona. Precizez:

— Cu tovarăşul Miluţă...

Mi se propune respectuos să aştept. Puţin mai târziu, un glas gutural, îmi ţipă în ureche, scurt şi pus parcă pe harţă:

— Miluţă Pascaru la telefon!

Mă recomand, fiind convins că gradul meu îl va tempera.

— Căpitanul Liviu Roman de la Miliţia Municipiului Bucureşti şi...

De la celălalt capăt al firului sunt întrerupt grosolan:

— Tovarăşe, repet! M-am tot săturat să fiu tracasat. Nu

cunosc nimic în chestiunea Francisc Măgureanu. E clar? Ce mai vreţi? Dacă se va dovedi că am declarat un neadevăr, voi trage toate consecinţele. Numai, vă rog, lăsaţi-mă în pace...

Ton vehement, de luptător aţâţat. Dacă nu-i răspund imediat, risc să-mi închidă telefonul în nas. Liniştit, apelând la vorbe alese, îi explic că-l deranjez nu în legătură cu afacerea Francisc Măgureanu de care n-am habar, ci în legătură cu nepotul său, Lucaci Cristian. Se potoleşte brusc şi mă întreabă îngrijorat:

— Ce-i cu el? I s-a întâmplat ceva?

— Nu pot să vă lămuresc la telefon. Trebuie neapărat să vă văd...

La fel de îngrijorat, încearcă să mă tragă de limbă:

— Un accident?!

— În zece-cincisprezece minute sunt la dumneavoastră. Vă rog să mă aşteptaţi.

Nu-i dau răgazul să-mi răspundă, închid telefonul.

Înainte însă de a părăsi biroul, îi las lui Povară un bileţel:

> *Drăguţule, în legătură cu sinuciderea lui C.L., află te rog la ce cămin locuieşte studenta Petronela Stavru, de la Medicină. Telefonează şi la Institutul de artă scenografică şi publicitară. Interesează-te din clasa cui a făcut parte Cristian L., student în anul IV. Te pup!*

7.

Când i-am promis lui Miluţă Pascaru că într-un sfert de oră voi fi la el, pe Antim, nu am aruncat o vorbă în vânt.

Sunt bucureştean, îmi cunosc oraşul ca în palmă. Am pornit-o pe jos. Îmi place să umblu pe jos. Atunci parcă şi gândirea mea devine mai intensă. Nu, nu umblu cu capul în nori, absorbit complet de problemele mele profesionale. Mă bucur de o atenţie distributivă de invidiat. Observ strada, feţele trecătorilor şi, în acelaşi timp, mă gândesc nestingherit la ale mele. Nicicând însă n-am avut o sarcină mai ingrată. Să intri aşa, tam-nesam, în casa unui om pe care nu l-ai văzut în viaţa ta şi să-i aduci la cunoştinţă o veste dureroasă: „Ştiţi, tovarăşe Pascaru, nepotul dumneavoastră s-a...!” Ştiu eu dacă acest Pascaru, amestecat în nu ştiu ce afacere, are un cord sănătos? Sau nevastă-sa, adică mătuşa directă a lui Cristian Lucaci? O fi ea sănătoasă? Unde mai pui că trebuie să le propun să preia obligaţia înmormântării. Vor voi oare? Bine ar mai fi fost dacă dosarul ar fi rămas în seama lui Berindei!

Traversez Piaţa Senatului, las în urmă blocul turn, trec pe lângă restaurantul *Bucur,* unde n-am intrat niciodată, şi mă îndrept cu paşi siguri spre strada Antim. Îmi amintesc de tonul categoric al colonelului Donea şi de verdictul său: „Cred că va voi să-şi asume răspunderea înmormântării. Presupun că şi-o va asuma cu plăcere!”

Dee Domnu’!, dar nu cred că cineva se poate ocupa cu plăcere de o înmormântare. *„Gândeşte-te, căpitane* - îmi revin în minte cuvintele şefului - *fiul ăstuia rămâne virtualmente principalul moştenitor al averii de la Lugoj!*”

Avere! Moştenire! De ce oare bătrânul Lucaci şi-a dezmoştenit atât de brutal fiul? Unicul copil! Şi-apoi, e posibil oare, ca în zilele noastre, un tânăr să-şi pună capăt vieţii pentru că tatăl său l-a dezmoştenit? Cu ce să fi greşit Cristian Lucaci faţă de tatăl său? Firească întrebare, dar unilaterală. Dar oare părinţii, în judecata lor, nu pot greşi faţă de propriii lor copii?

Păstrez în mers acelaşi ritm alert. Mai am puţin şi ajung la domiciliul lui Miluţă Pascaru. Cu ochii minţii revăd mansarda lui Cristian Lucaci, atât de ingenios şi de

odihnitor amenajată. Ce spirit gospodăresc a avut! Ce ordine domnea pretutindeni! Nu încape îndoială că stăpânul mansardei a fost un om echilibrat. „De ce crezi că oamenii echilibraţi nu pot fi apţi de gesturi funeste? încerc eu să mă conving. Mai sunt şi excepţii, nu-i aşa?” Văd în gând fiola de morfină. Iată şi elementul care tulbură dintr-o dată presupusul echilibru al vieţii lui Cristian Lucaci. La naiba, dacă n-ar fi fost fiola, nu s-ar fi constituit un *caz ambiguu* şi dacă nu s-ar fi constituit un *caz ambiguu,* eu n-aş mai fi umblat acum după Miluţă Pascaru, cu o misiune de cioclu.

Iată-mă ajuns la adresa căutată. În faţa mea, un imobil solid ca o cetăţuie. Cândva „cetăţuia” trebuie să fi fost înconjurată de o grădină bine îngrijită. Acum grădina e în paragină. Înainte de a intra în curte, observ pe frontispiciul clădirii o monogramă „M.P.” Sub iniţiale, anul construcţiei - 1920. O poartă de fier forjat, căzută într-o rână, mă aşteaptă gata deschisă. Intru fără să şovăi şi mă opresc în faţa uşii. Nici nu apuc să sun. Mi se deschide nesperat de repede.

— Sunteţi tovarăşul de la Miliţie?

Cel care mi-a pus întrebarea e un bărbat scund, subţire, trecut de şaizeci de ani, chel. Mai reţin nasul său borcănat, buzele-i subţiri, pomeţii obrajilor proeminenţi şi năpădiţi de o culoare vineţie, bolnăvicioasă.

Îi arăt legitimaţia: n-o tratează cu uşurinţă, se vede că ştie importanţa legală a unei legitimaţii. Mă pofteşte în casă. Mă conduce într-o sufragerie cu mobilă veche, tot din 1920... Omuleţul ăsta trebuie să fi fost ceva mai plin, dacă nu chiar gras, judecând după pantalonii vechi şi largi pe el.

Îmi arată un scaun. Ne aşezăm în tăcere în jurul unei mese ovale, acoperită de o broderie din fir pescăresc. Ne pomenim ca la tratative, unul în faţa celuilalt. Deasupra bufetului atârnă o fotografie veche, de familie, înfăţişând un mire şi o mireasă. Ea - înaltă şi pieptoasă, toată în voaluri. El - scund, energic, îmbrăcat în smoching şi

privind ameninţător la fotograf.

Simt cum gazda îmi studiază fiece mişcare. Îşistăpâneşte cu greu o anumită tulburare: îmi dau seama după cum i se mişcă mărul lui Adam şi după transpiraţia care i-a îmbrobonit chelia.

— Îmi permiteţi să-mi aprind o ţigară? îl întreb.

Drept răspuns, îmi împinge o scrumieră de cristal.Întârzii anume discuţia, ca omului să-i treacă valul de emoţie şi să se calmeze. Vestea pe care am să i-o dau cu siguranţă că o să-i cadă greu. Nu vreau să am vreo surpriză neplăcută. Îmi scot tacticos ţigările, bricheta. În timp ce duc flacăra brichetei la ţigară, îi aud vocea guturală:

— Spuneaţi la telefon că e vorba de nepotul meu..?

— Da, de Cristian Lucaci.

Ne privim lung, sfredelitor, cu încordare. Îşipierde, în cele din urmă, răbdarea şi mă întreabă:

— A intrat în vreo daravelă politică?

Iată un aspect al problemei care îmi scăpase.

— Ar fi putut să intre?

Face un gest cu mâna a lehamite şi zice:

— De la artiştii ăştia te poţi aştepta la orice...

Deşi s-a schimbat mult în comparaţie cu tânărul mire din fotografia ce atârnă pe perete, ochii i-au rămas aceiaşi - duri şi ameninţători.

— Tovarăşe Pascaru (nu ştiu de ce-i spun tovarăşe, deşi mi-e clar că numai tovarăş nu mi-e), m-am prezentat la dumneavoastră din mai multe motive. Am vorbit cu Lugojul la telefon, aşa am aflat că tatăl studentului Cristian Lucaci a decedat nu cu mult în urmă. (Ocolul meu urmăreşte un scop - să-l pregătesc pe omuleţul-gazdă pentru vestea cea grea. Judecând însă după cum îi saltă mărul lui Adam, înţeleg că sunt departe de a-mi atinge scopul. Totuşi, nu am cum să bat în retragere). Am mai aflat că mama băiatului suferă de o scleroză avansată şi că este complet neputincioasă.

Gazda înghite un nod şi murmură:

— Ce să-i faci?! Bătrâneţe, haine grele!

— Cu nepotul dumneavoastră s-a întâmplat o mare nenorocire. (E rândul meu să fiu emoţionat. Încerc să-mi maschez tulburarea trăgând întruna din ţigară). A murit!

— A murit! exclamă abia auzit Pascaru, schimonosindu-şi faţa a durere.

— S-a sinucis...

— S-a sinucis?!

Vestea l-a îngrozit. Nu joacă teatru. Pomeţii i s-au împurpurat şi mai intens. I s-a împurpurat şi chelia transpirată. Buzele i s-au strâns până la dispariţie. Urmărindu-l, rămân temător, în aşteptare. Câteva minute se scurg greu, în tăcere. Miluţă Pascaru se dovedeşte, în realitate, mult mai puternic decât îmi închipuiam. Îşiîncleştează fălcile şi îngână.

— Cristinel mort!... Cristinel s-a sinucis! Doamne Dumnezeule! Când ? Cum? Şi de ce?

Se ridică brusc de pe scaun de parcă, în picioare, i-ar veni mai uşor să spună ceea ce ar voi. Însă în secunda următoare cade istovit la loc.

— E groaznic!... Cristinel s-a sinucis!

Nu-mi iau ochii de pe faţa lui Pascaru. Văd cum, puţin câte puţin, îşi redobândeşte prezenţa de spirit şi răsuflu uşurat. Momentul cel mai dificil a fost depăşit. M-apuc să-i povestesc pe scurt cum a fost găsit cadavrul nepotului său. Mă ascultă cu privirile aţintite pe mâinile sale mici şi vânoase, aflate, într-o convulsie nervoasă, independentă parcă de restul corpului.

— Asta fiind situaţia, am venit să vă cerem sfatul: cum ar fi mai bine să procedăm: *să-l trimitem* la Lugoj, *să-l lăsăm* aici, iar dumneavoastră să...

— De ce a făcut-o, domnule, de ce? mă întrerupe el cu o deznădejde nedisimulată. Un copil atât de bun şi de talentat!

Îmi vorbeşte fără să-şi ia ochii de pe mâinile sale agitate.

— Nu ştiu de ce a făcut-o...

Răspunsul meu îi provoacă o zvâcnire scurtă a capului, îmi arată fără să vrea ochii de un albastru spălăcit, cu o căutătură îndărătnică şi ameninţătoare în adâncul lor.

— Ce vreţi să spuneţi?

— N-a lăsat nici o scrisoare... nici o explicaţie...

— Domnule! ridică deodată glasul, dar la fel de repede se retrage în muţenie.

Am impresia că vrea să-mi spună ceva foarte important, de aceea mă simt dator să-l îmbărbătez.

— Vă ascult...

Vorbeşte înăbuşit:

— E de necrezut! Aţi căutat bine? Peste tot? Ştiţi, a fost în dragoste cu o fată care l-a lăsat...

Asta să fi dorit să-mi spună? îl încredinţez că autorităţile au căutat cu atenţie peste tot, fără succes.

— Aţi cunoscut-o pe fată?

Şovăie. Din nou buzele i s-au strâns devenind ca un fir de aţă. Omuleţul ăsta o fi rău din naştere sau s-a înrăit pe întortocheatul drum al vieţii? Nu-i o întrebare ce ţine de *cauză*, ci de observaţiile mele personale asupra indivizilor.

— A adus-o în casă la mine o singură dată, se hotărăşte el să-mi mărturisească ceva. Când s-au cunoscut. Să mi-o prezinte... I-am oprit la masă... Am ţinut mult la nepotu-meu!

O mărturiseşte cu durere. Pe chip însă nu-i observ decât aceeaşi crispare ameninţătoare.

— Mansarda eu i-am cedat-o: e proprietatea mea.

Brusc schimbă direcţia frazei.

— De fapt, ştiu ce vreţi de la mine: să ne ocupăm noi, aici, de înmormântare.

Cuvintele lui îmi redeşteaptă în memorie părerea şefului: *îşi va asuma cu plăcere răspunderea înmormântării.*

Te pomeneşti că a avut dreptate! Intervin, curios să văd cum o să reacţioneze gazda la spusele mele:

— În intenţia noastră era doar să vă cerem sfatul. Am comunicat cu Lugojul. Acolo, pe cât se pare, nu există nici o rudă cu care am fi putut să luăm legătura. Vă întreb: cum credeţi că e mai bine să procedăm?

— Am înţeles, domnule căpitan, am înţeles! *Unde-i acum?*

— La morgă!

— Noi suntem familia lui, îmi declară el ritos. *Lăsaţi-ni-l* nouă! *Unde* să-l trimiteţi? Cine să-l îngroape acolo?

Asemenea vorbe, în asemenea împrejurări, sunt rostite de obicei cu durere şi amărăciune. Miluţă Pascaru însă face excepţie de la regulă. Ca şi când am discuta o afacere oarecare. A te ocupa astăzi de o înmormântare e o treabă dificilă. Şi constat cu amărăciune că vorbele colonelului Donea se adeveresc. Urmărind parcă să-i dea în continuare dreptate şefului meu, îmi dezvăluie că posedă la GhenceaCivil un loc de veci destinat familiei.

— Mai greu o să fie cu slujba religioasă...

Îşi umezeşte cu vârful limbii buzele-i subţiri şi mai spune:

— Să-mi spuneţi doar ce formalităţi trebuie să fac.

Îi explic cu vorbă domoală, răbdătoare, cu pauze între cuvinte, ce trebuie să întreprindă. Trag de timp, ca la fotbal, cu sentimentul că apelând la tactica asta voi obliga gazda să mai scape câte ceva... Când închei, spre surprinderea mea, revine la întrebarea sa iniţială:

— De ce a făcut-o?

— Nu ştim. Vă rog să mă credeţi. Şi Procuratura, şi noi suntem contrariaţi că băiatul n-a lăsat nici o scrisoare.

Ţinând seama de natura cercetărilor ce aveam să le întreprind, nu i-am pomenit nimic de fiolă, de celelalte semne de întrebare iscate de dispariţia din viaţă a nepotului său.

— În calitatea dumneavoastră de unchi, ce credeţi că l-ar fi putut forţa pe Cristian Lucaci să apeleze la un gest atât de disperat?

Întrebarea mea îi displace. Reacţia i se citeşte uşor pe chip. Dacă aş aminti de actul de dezmoştenire, aş imprima discuţiei un alt curs. Îmi menţin poziţia de „neştiutor” al problemei, aşa că în cele din urmă succesul se arată: adică Miluţă Pascaru îşi descleştează iarăşi maxilarele.

— Nu mă taie mintea... Nu pot să pricep. Ca orice tânăr, iubea viaţa... Era bun, serios, studios... Când a intrat la Institut era tare mândru de el, un provincial, a reuşit acolo, unde zeci de bucureşteni dau greş. S-o fi făcut din pricina dragostei? Îşi iubea prea mult viitorul ca să-şi piardă capul pentru o femeie... Mie fata aia, o spun sincer, nu mi-a plăcut...

— Când l-aţi văzut ultima oară?

— Acum vreo două luni, pe stradă.

— Vi s-a părut schimbat faţă de cum îl ştiaţi?

— Nu, nu... Mi-a vorbit cu voie bună de lucrarea lui de diplomă, de practica ce o făcea nu ştiu unde... Era încrezător în viitorul lui. L-am invitat la masă, m-a refuzat.

— De ce?

— Nu se avea bine cu fiul meu...

— Aveţi un fiu? fac eu pe prostul.

Gazda bombăne. Nu-l înţeleg: îmi mulţumeşte sau mă înjură?! Nu vreau să trezesc bănuieli inutile, de aceea nu insist, deşi raporturile dintre cei doi veri mă interesează. Totuşi, nu las să-mi scape tema.

— Nu erau prieteni?

— La început au fost, pe urmă... Cristinel cu ale lui, Tudorel cu ale sale... Cu fata aţi stat de vorbă? mă răsuceşte el pe neaşteptate.

— Ar avea vreun rost? Dacă s-au despărţit de atâta vreme...

Nu prinde mingea. Deliberat sau nu, mi-e greu să deduc. Se mulţumeşte doar să ridice din umeri, sugerând acel „Ştiu eu?!” Apoi, amintindu-şi de rostul prezenţei mele acolo, se încrâncenează... Pentru prima oară, oftează:

— Sărmanu’ băiat! Când o afla şi nevastă-mea!... Se

ridică şi, uitând de clipa de slăbiciune avută, rosteşte pe un ton milităros: Imediat după ce o să plecaţi, o să mă ocup de înmormântarea nepotului. Mai aveţi ceva să-mi spuneţi?

Impoliteţea lui Miluţă Pascaru îmi face o impresie neplăcută. N-am încotro însă, mă ridic şi mă pregătesc să plec. M-aş mai agăţa de ceva, dar nu văd de ce. Zic:

— O să vă las un număr de telefon, cu rugămintea să mă anunţaţi şi pe mine când aţi fixat înmormântarea.

Nu aştept răspunsul, scot o carte de vizită şi i-o întind.

— La birou sau acasă, unde o să credeţi dumneavoastră...

Mă conduce spre ieşire, încredinţându-mă că o să mă ţină la curent.

— Vă rog să mă scuzaţi, mă aşteaptă nişte alergături...

— Asta aşa e, îi dau eu dreptate şi profit de acest prilej pentru ca să arunc iarăşi undiţa: Noroc că aveţi un băiat, o să vă ajute.

Nu, nici de data asta nu înregistrez vreun succes. Până în clipa despărţirii, când îmi întinde o mâna mică, cu palma neplăcut de umedă, dar puternică, nu-i mai scapă o vorbă.

Sunt din nou afară; mă pot „lăuda” că literalmente am fost scos din casă. Are şi Pascaru dreptatea lui: doar nu i-am trecut pragul casei ca să zăbovesc la nesfârşit acolo. Nu sunt lipsit de modestie când afirm că sunt un poliţist cu experienţă. Îmi iubesc profesiunea, iar contactul cu cei implicaţi direct sau indirect, într-un caz sau altul, îmi oferă posibilitatea unor observaţii sociale, psihologice, etice... Până nu de mult mă foloseam de aceste posibilităţi cu un scop ce nu-l ascund: mă vedeam într-o zi dedicându-mă literaturii. În acest scop întocmeam fişe, carneţele, frecventam cenaclul literar de la Casa de cultură a ministerului...Îmi închipuiam că-i uşor să te aşezi la masa de lucru şi să aşterni pe hârtie un roman. Ce prostie! E ca şi cum, fără talent, studii de arhitectură sau de construcţii te-ai apuca să-ţi înalţi singur nu o casă, ci un bloc! Între timp, am ridicat steagul alb, dar preocuparea mea pentru

observaţiile amintite a rămas ca o permanenţă a activităţii mele.

Merg şi-mi tot spun: ,,Cu siguranţă că Pascaru trebuie să fi fost la vremea sa cârciumar sau negustor de cereale”.Încercamsă descopăr amănunte care să mă trimită cu gândul la posibile îndeletniciri ale unchiului lui Cristian Lucaci. Poate fotografia din sufragerie? Poate iniţialele de pe frontispiciul casei?

„În fond, ce ai cu omu’ ăsta? mă pomenesc eu dojenindu-mă. I-ai intrat în casă, i-ai adus o veste neagră şi, pe deasupra, l-ai mai pus să se ocupe şi de o înmormântare!”

Am şi accese de autocritică. Ca de pildă, acum; dacă nu m-aş fi prefăcut că nu ştiu că are şi un fiu, aş fi putut aborda problema dezmoştenirii lui Cristian Lucaci. Cred că bătrânelul se aştepta să ridic chestiunea şi de aceea s-a grăbit să scape de mine.

„Un lucru e clar, îmi spun. Miluţă Pascaru ştie să discute cu reprezentanţii miliţiei. Răspunde strict numai la întrebările ce i se pun. Nu divaghează... Nu deschide paranteze.”

Îmi apare în cale un telefon public, mă îndrept spre aparat. Nu-i defect, nu-mi înghite fişele. Cum să nu mă minunez?! Formez numărul Miliţiei Capitalei. Îmi răspunde Povară în persoană. Se bucură recunoscându-mi glasul.

— Pe unde umbli? mă întreabă.

— Cu sinuciderea...

— E încurcată rău?

— Dracu ştie... Ascultă, ai găsit bileţelul meu? Te-ai interesat de ce te-am rugat?

— Da. Notează!

— O clipă, să-mi scot pixul... carneţelul...

Strâng receptorul între umăr şi urechea dreaptă. Îmi scot instrumentele de lucru.

— Te ascult, Povară!

— Ca să vezi ce băiat bun sunt eu, se înduioşează Povară de propriul său efort. Stavru Petronela a locuit o vreme la

cămin. De câteva luni a închiriat în Drumul Taberei garsoniera unui oarecare Radovan Mihai, tehnician în construcţii, plecat pentru o vreme în străinătate.

Îmi dictează adresa: scară, etaj, apartament.

— E în regulă, zic. Te-ai interesat cumva şi la *Institutul de artă scenografică?*

— M-am! Cristian Lucaci a făcut parte din clasa condusă de pictorul Valerian Brateş. Îl găseşti la Institut până la două...

— Eşti o bomboană!

— Iar tu eşti ca un dresor. Mă pui să execut un număr, ca pe urmă să-mi azvârli o... bomboană.

— Mai am o problemuţă...

— Te ascult, se înveseleşte Povară, poate că din problemuţă în problemuţă o să ajung şi eu să rezolv o problemă în toată regula.

— Te rog să te interesezi la „Economic” dacă au în atenţie vreun caz „Francisc Măgureanu” şi dacă în legătură cu el a fost ascultat un oarecare Pascaru Miluţă, domiciliat pe strada Antim nr. 305. Dacă da, află natura cazului. Ţi-ai notat? Binee! Eu o să trec pe la Institut să stau de vorbă cu Brateş...

— E în ordine! Dacă te caută logodnica, ce să-i zic?

— C-o iubesc!

Pun receptorul în furcă, scrutez strada. Un timp, am impresia că l-am dat uitării pe Pascaru. Însă în clipa când mă pornesc la drum, parcă şi gândurile mi se pun în mişcare. Odată cu ele mă învăluie şi un val uşor de tristeţe. Ştiu şi de ce: mi se pare că misiunea de a elucida cauzele morţii lui Cristian Lucaci e mult sub prestigiul meu de criminalist.

8.

Secretara Institutului e o femeie în vârstă, îmbrăcată sobru, dar cu o armonie de nuanţe care-ţi incinta ochiul.

— Vă rog să luaţi loc... mă pofteşte ea cu amabilitate. Tovarăşul Brateş trebuie să iasă dintr-un moment în altul de la curs. Îşi cercetează ceasul. Cel mult zece minute...

O ascult, întocmai ca un şcolar cuminte. O masă lungă, cu multe scaune în jur domină încăperea. Câte şedinţe s-or fi ţinut în jurul acestei mese!

O lumină vie, reconfortantă, se revarsă de afară în încăperea înaltă, cu ferestre mari.

Gândindu-mă la apropiata întâlnire cu pictorul Valerian Brateş, mă simt uşor emoţionat. Cunoştinţele mele în domeniul artelor plastice sunt aproximative. Nu prea vizitez expoziţiile. Nu din lipsă de timp, ci pentru faptul că este o artă care nu mă atrage, aşa cum, de pildă, mă atrage literatura. Totuşi, numele lui Valerian Brateş nu-mi este necunoscut. Ba îmi pare că, nu mai ţin minte la ce spectacol, am întâlnit în programul teatrului o declaraţie a sa însoţită de o fotografie şi de un impunător autograf. Bineînţeles, dacă nu fac o confuzie...

Eram departe cu gândurile mele, când m-am pomenit lângă mine cu un bărbat trecut de prima tinereţe şi îmbrăcat foarte elegant.

— Pe mine mă căutaţi? Sunt Valerian Brateş...

Simplitatea cu care s-a apropiat şi s-a recomandat m-a zăpăcit. Însă zâmbetul său prietenos mă scoate repede din încurcătură.

— Unde am putea să ne retragem să stăm de vorbă?

Îi aruncă secretarei o privire scurtă, tandră, informând-o:

— Janette, mă retrag cu tovarăşul în biroul lui Mazilu.

Îmi arată una din uşi şi mă invită să-l urmez. Intrăm într-

un cabinet care, din pricina uriaşei încăperi unde aşteptasem până atunci, mi se pare cam strâmt. Ne aşezăm în fotoliile din dreptul unui birou bine lăcuit. Ne studiem. Nu ştiu ce vede el, eu însă văd o faţă măslinie, bronzată, de parcă pictorul ar ţine-o mereu în bătaia soarelui; doi ochi vioi, frumoşi, de cuceritor; părul încărunţit pe la tâmple. Dacă l-ar vedea Lili, ar exclama: „Mişto bărbat!” Pictorul consultă ceasul - un extraplat de aur. Mi se adresează simplu:

— La unu şi jumătate trebuie să iau masa la „Capşa” cu doi oaspeţi de peste hotare.

Mă uit şi eu la ceas:

— A, până atunci terminăm! Sunt căpitanul Liviu Roman de la Miliţia Capitalei.

Mă priveşte contrariat, apoi, amuzat parcă de prezenţa mea, întreabă:

— Cărui fapt vă datorez vizita?

Îi întind legitimaţia, o cercetează, iar după ce mi-o înapoiază, se lasă în fotoliu, picior peste picior:

— Cu ce pot să vă fiu de folos?

Da, zâmbeşte. Un zâmbet aş spune, contradictoriu, aici te apropie, dincolo te îndepărtează.

— Tovarăşe profesor, aveţi în clasa dumneavoastră un student - Cristian Lucaci.

Am făcut primul pas, deci am intrat în temă, l-aş fi făcut şi pe al doilea, sunt însă întrerupt:

— Şi care astăzi a absentat nemotivat de la cursuri.

— N-a mai înregistrat absenţe?

— A, nu! râde amical pictorul. A mai absentat, întotdeauna motivat sau aducându-mi la cunoştinţă intenţia de a absenta.

Bărbatul acesta, prin întreaga sa ţinută, aminteşte mai mult de un diplomat, decât de un pictor.

— Nu vă supăraţi, continuă el, faptul că sunteţi de la miliţie, mă face să cred că studentul meu v-a supărat cu ceva.

— Ar fi fost capabil să supere miliţia?

Zâmbetul i s-a şters. Adică, din clipa asta, nu-şi mai permite să fie altfel decât grav, profesoral.

— Nu, nu... E un bănăţean serios, la locul lui... Nu văd de ce numele lui ar determina aici prezenţa unui ofiţer de miliţie.

Ochii săi căprui, frumoşi, cu o sclipire inteligentă şi plini de farmec, se opresc pe chipul meu. Sub apăsarea acestei priviri, îl informez:

— Aseară, în jurul orei şase, - şase şi jumătate, Cristian Lucaci s-a sinucis la locuinţa sa de pe strada Icoanei.

A împietrit. Nici un muşchi al feţei nu i se clinteşte, nici o zvâcnire a pleoapelor. Aşa se scurg câteva minute.Îiaud deodată glasul moale, scăzut:

— Dacă nu aş fi văzut cu ochii mei legitimaţia, v-aş fi dat pe uşă afară...

Abia îi mai aud cuvintele:

— *S-a sinucis!*... Dar e groaznic ce spuneţi!... Dintr-o pornire lăuntrică, de durere, îşi acoperă faţa cu mâinile.

În clipa următoare, de parcă brusc s-ar fi ruşinat de izbucnirea sa lipsită de bărbăţie, îşi descoperă expresia de durere.

— E îngrozitor! Cristian Lucaci să se sinucidă! Cel mai bun student al meu!... Doamne, de necrezut!

Îi povestesc pe scurt cum a fost descoperit cadavrul lui Cristian Lucaci, trec sub tăcere descoperirea fiolei de morfină; îi relatez vizita făcută lui Miluţă Pascaru şi de faptul că acesta se va ocupa de înmormântarea nepotului său. Cele aflate izbutesc să-l scoată puţin câte puţin din starea în care îl aruncasem chiar eu. Simte nevoia să revină asupra unui aspect:

— Cum? Chiar n-a lăsat nici o scrisoare? Nici o explicaţie?

Nici lui nu-i vine să creadă.

— E groaznic! exclamă el îndurerat.

Se ridică brusc în picioare, face câţiva paşi prin

încăpere, revine la locul său.

— Un băiat atât de talentat! Atât de bun şi de serios! Şef de promoţie!... Doamne! Când or afla şi decanul, şi studenţii!

— V-aş ruga să binevoiţi şi să anunţaţi dumneavoastră conducerea Institutului... Ştiu cât sunteţi de grăbit...

— Numai de străini nu-mi mai arde acum!

— Înainte de a mă retrage, aş vrea să vă pun o întrebare, bineînţeles, dacă mai aveţi puţin timp...

Îmi răspunde fără să-şi cerceteze ceasul:

— Chiar dacă aş fi grăbit şi mi-ar fi dat peste cap tot programul, tot aş rămâne locului, cu dumneavoastră.

— Aşa cum v-am explicat, Cristian Lucaci n-a lăsat nici o scrisoare. Dumneavoastră i-aţi fost profesor şi l-aţi cunoscut din prima zi de studenţie.

— Patru ani la rând, oftează Valerian Brateş.

— Într-un cuvânt, aţi vegheat la formarea lui. Ce credeţi, ce l-ar fi putut împinge către un act atât de absurd?

Oftează iarăşi, se foieşte neliniştit în fotoliu, ar voi parcă să se ridice, rămâne însă locului.

— Absurd, ziceţi?!... Acum zece minute, la cursuri, folosindu-mă de absenţa lui Cristi, l-am lăudat din nou, am subliniat personalitatea lui şi ceea ce va aduce el nou în arta scenografică. Iar el era mort... De aproape 24 de ore... E groaznic, tovarăşe căpitan.

Rămâne cu privirile aţintite în gol, ca şi cum ar fi uitat de mine. Pare totuşi ceva mai calm când încearcă să răspundă întrebării:

— Sunt de-a dreptul uluit. Băiatul ăsta, prin firea sa, prin talentul şi temperamentul său anula însăşi ideea morţii. De aceea sunt atât de consternat şi dezorientat... Mă înţelegeţi?

Îmi caută ochii cu stăruinţă. Aşteaptă din partea mea o vorbă, dar eu pur şi simplu nu ştiu ce să-i spun. Îmi sesizează şi el starea şi continuă:

— Nu văd, nu-mi explic ce l-ar fi putut împinge spre

sinucidere. Ca student, Cristian Lucaci a cunoscut satisfacţii deosebite: bursă, călătorii de studii în străinătate. Cu siguranţă, ca viitor şef de promoţie, ar fi fost repartizat *Naţionalului.*

Ascult, iar în gândrevăd mansarda, trupul lui Cristian Lucaci atârnând alungit de laţul prins de un cârlig şi mă întreb: într-adevăr, cum a putut un tânăr al cărui viitor se anunţa atât de cert şi de luminos, să-şi pună capăt vieţii?

— Când l-aţi văzut ultima oară?

— Ieri dimineaţa, la cursuri.

— Vi s-a părut schimbat?

— Era cam tras la faţă, îşi aminteşte pictorul. Suferea de rinichi... piatră... avusese în ajun o criză sau o presimţea...

— În ultimele luni era acelaşi student conştiincios, cu aceeaşi conduită de viaţă?

Pun întrebarea, de fapt, fără să ştiu ce vreau, ce urmăresc. Aprecierile lui Brateş, portretul moral al lui Cristian Lucaci, asociate cu moartea sa prematură, provocată, îmi umplu sufletul de amărăciune. *„Caz ambiguu”!* Prefer o crimă clară, adică bine delimitată ca infracţiune, decât o moarte ambiguă.

— Vă referiţi la povestea cu tatăl său, cu dezmoştenirea?

Valerian Brateşşi-a dus mâinile la piept ca pentru o rugăciune.

— Ştiţi, caut o explicaţie, simt eu nevoia să-mi deschid sufletul. Pentru mine însumi. L-am văzut mort... un tânăr de 24 de ani! Aflu acum să avea de partea lui nu numai tinereţea, ci şi talentul, şi bucuriile reuşitei, că îşi iubea arta căreia i se consacra. Ce anume l-a forţat să se arunce în braţele morţii?

Brateş mă ascultă cufundat în fotoliu, cu ochii închişi. După o scurtă tăcere, deschizându-şi ochii, îmi răspunde:

— În nici un caz nu moartea tatălui său, nu dezmoştenirea ca atare...

— Vă este deci cunoscută problema?

— Reţineţi că nu i-am fost numai profesor, ci şi prieten,

mentor. Iar actul dezmoştenirii este cunoscut de tot Institutul... O să vi se pară ciudat - aşa cum şi mie mi s-a părut nespus de ciudat - dezmoştenirea nu l-a afectat pe Cristian Lucaci cu nimic... Intrigat de reacţia lui, l-am întrebat între patru ochi de ce tatăl său s-a purtat cu el aşa. Nu mi-a răspuns, în schimb, m-a asigurat că decizia nu l-a afectat cu nimic, că nici o clipă nu şi-a conceput viitorul pe averea părintelui, ci pe aptitudinile sale. Nu-l ştiam ipocrit, atunci însă l-am suspectat de ipocrizie. Am greşit desigur, Cristian Lucaci era o fire profund cinstită, cinstit mai ales faţă de el însuşi - un suflet generos. Avea o încredere nemărginită în talentul şi posibilităţile sale de a se realiza. De aceea refuz să cred că s-a sinucis, că-i mort. Am senzaţia că dintr-o clipă în altă uşa o să se deschidă şi o să apară Cristi care, zâmbind, o să ne asigure că totul n-a fost decât o farsă...

S-a aşternut între mine şi pictor o linişte firească. Îşiodihneşte mâinile pe braţele fotoliului şi mă priveşte îndurerat.

— Nu cumva, zic, l-a afectat faptul că un văr al său va intra în posesia moştenirii?

— L-aţi cunoscut pe acest văr? îmi întoarce pictorul întrebarea. Nu?... Merită să-l cunoaşteţi. Mi l-a prezentat odată, nu mai ţin minte cu ce ocazie... Nu, Cristian Lucaci nu era afectat de o asemenea eventualitate, căci era convins că obiectele de artă - tatăl său era un soi de colecţionar de provincie - vor ajunge în patrimoniul naţional. În rest, banii, casa nu-l interesau.

Brateş îmi întinde pachetul de „Kent”. Iau o ţigară. Se apleacă spre mine şi-mi întinde flacăra brichetei. Fumează şi el. Se ridică, se scuză că vrea să facă câţiva paşi şi mă roagă să rămân locului. Dinnou îi admir eleganţa, statura sa atletică.

— Ca orice tânăr a avut şi o poveste de dragoste, reia Brateş discuţia, reaşezându-se în fotoliu, picior peste picior.

— Am auzit, mărturisesc, mi-a vorbit şi unchiul său de povestea asta, prea multe nu ştia.

— La început, Cristi a suferit, căci fata se îndrăgostise de un bărbat căsătorit care, la rândul său, făcuse o mare pasiune pentru ea. Şi-a lăsat familia şi se va căsători cu ea... Am avut multe discuţii pe tema asta şi am constatat cu satisfacţie că rana lui se cicatriza rapid.

Puţin câte puţin, cauzele care ar fi putut provoca sinuciderea lui Cristian Lucaci încep să se estompeze. Balanţa cercetărilor prinde să încline, când spre crimă, când spre accident... sau poate crimă prin imprudenţă. Mă interesez:

— Relaţiile sale cu colegii erau bune?

— Nu înţeleg. Vă interesează ceva anume?

Brateş nu-mi mai aşteaptă răspunsul.

— Era iubit şi respectat de toţi ceilalţi. Şi ştiţide ce? Pentru unul şi acelaşi motiv, pentru că în tot ce întreprindea era un dezinteresat... nu forţa lucrurile în dauna altcuiva. Dacă avea bani dintr-o colaborare, găsea o posibilitate ca să-i împartă cu ceilalţi dând o masă pe la câte un restaurant.

Mă uit la ceas: n-aş vrea ca din pricina mea pictorul să nu-şi poată îndeplini obligaţiile protocolare.

Închei discuţia. Nu-mi dau seama cât mi-a folosit şi cât îmi va folosi de acum încolo. Mă ridic şi-i mulţumesc pictorului. Reţinându-mi câteva clipe mâna, profesorul dă glas unui gând ce-l preocupă.

— Am sentimentul că totuşi căutaţi ceva.

— De unde deduceţi? zâmbesc eu cu condescendenţă.

— Ştiu că, de obicei, procuratura şi nu miliţia se ocupă de sinucideri.

Îmiplac oamenii inteligenţi, cu spirit de observaţie şi capacitate de deducţie. Brateş aparţine, fără îndoială, acestei categorii, a sesizat imediat amestecul miliţiei. Ce să-i răspund? Să mă apuc acum să-i descriu ce-i aceea un *caz ambiguu*? Totuşi, într-un fel, sunt obligat să-i explic

rosturile mele. Zic:

— În afară de interesul meu personal, dacă vreţi sociologic, mai sunt, desigur două motivări. După spusele unei femei de serviciu...

— Lucreţia! mă întrerupe pictorul. *Lucreţia Borgia!* surâde el cu tristeţe, cum a botezat-o Cristi.

— O cunoaşteţi?

— Cum să nu? Doar am fost în atâtea rânduri oaspetele mansardei. Fată bătrână... cu toate tarele unei asemenea nefericiri.

— Ea a semnalat Procuraturii că din mansardă ar fi dispărut un casetofon, fotografia fostei lui iubite... Şi cum dispare câte ceva dintr-o casă, miliţia e alertată. Vă mulţumesc... Iar în legătură cu înmormântarea Iui Cristian Lucaci, o să vă anunţe cu siguranţă Miluţă Pascaru, unchiul fostului dumneavoastră student.

Suntem lângă uşă. Chipul pictorului s-a înnegurat. Îi înţeleg starea. Îmi mărturiseşte oftând:

— Va fi mare jalea în Institut!

9.

Afară e rece. Eu şi astăzi am ieşit tot în talie. Părăsind Institutul, mă grăbesc să ajung în Piaţa Palatului, căci mi s-a făcut foame; e acolo un „Expres”. Intru... Mănânc cam în grabă o porţie de fasole cu cârnaţi, beau un „Pepsi”, şi toate astea într-o viteză nebună.

În local m-am încălzit, de aceea, la ieşire, resimt şi mai intens vântul rece. Grăbesc pasul. Trecând prin dreptul magazinului „Adam”, zăresc într-o vitrină un manechin. Fără să vreau, îmi amintesc de pictorul Valerian Brateş.

„Dacă l-ar instala pe dumnealui în vitrină, gândesc eu,

înveselit de ideea mea năstruşnică, ce de lume s-ar aduna să-l admire!”

Urcând mai departe spre Calea Victoriei încep să mă dojenesc: „Cum poţi să te gândeşti la Brateş în felul ăsta? E doar un mare artist, o personalitate...”

Aşadar, judecând după cele aflate şi de la Brateş, dezmoştenirea nu l-a afectat pe Cristian Lucaci, aşa cum nu l-a afectat prea mult nici despărţirea de Petronela... Fata l-a părăsit pentru un bărbat căsătorit care, la rândul său, divorţează. Într-un cuvânt, după toate aparenţele, Cristian Lucaci nu avea nici un motiv temeinic să se sinucidă... Concluzia se impune de la sine: A fost ucis... Cine şi de ce l-a ucis?

Încerc să-mi izgonesc întrebarea din minte. Nu de alta, prea curând am ajuns să mi-o pun. Am uitat posibilitatea *accidentului...* a crimei prin imprudenţă. *Caz ambiguu!*

Trecând însă în revistă cele discutate cu profesorul lui Cristian Lucaci, îmi dau seama că am trecut uşor peste un alt amănunt. Călătoria de studii a lui Lucaci peste hotare... O vagă legătură între călătoria sa şi fiolă prinde a se contura. O refuz însă... Deocamdată... De ce să mai ridic un obstacol în calea cercetărilor?

În ciuda frigului şi a vântului tăios de toamnă, Calea Victoriei este animată. Trec prin dreptul magazinului *Romanţa.* La ceasul acesta e închis, iar Lili îşi ia prânzul acasă. O invidiez - viitoarea mea soacră găteşte excelent.

„Un suflet generos”, îmi amintesc eu subit de caracterizarea pictorului Brateş. Toate datele culese mi-l prezintă pe Cristian Lucaci în culori idilice... de parcă ar fi fost un sfânt... Să fi fost oare un tânăr fără cusur?

Eu însă, în ciuda culorilor frumoase în care mi-a fost descris, nu mi-l pot imagina decât aşa cum l-am văzut în ajun, când, de la cinema, m-am trezit în mansarda de pe Icoanei.

L-aş fi dat uitării, aşşterge, dacă aşşti cum, imaginea lui apăsătoare. Dar nu e chip.

La birou, Povară mă ia în primire bucuros, de parcă m-aş fi întors dintr-o lungă călătorie.

— Oho! Bine ai venit!... Am noutăţi!

Reacţionez lent, chiar prea lent, ceea ce pe colegul meu îl intrigă. Cum?! Are noutăţi, iar eu fac pe mortu-n păpuşoi? Mă lasă să mă aşez la masa mea de lucru, să-mi aprind o ţigară, să trag un fum. Oftez, nici eu nu ştiu de ce, a plictiseală. Şi destul de convingător, Povară se interesează numaidecât:

— Ce-i cu tine? Nu te simţi bine?

Dacă i-aş răspunde, ar trebui să-i mărturisesc tot ce-i în sufletul meu, mai ales dorinţa de a mă prezenta *şefului* cu cererea de a-mi lua de pe cap acest *caz ambiguu* şi de a mă înnobila cu o infracţiune clasică.

— Ai pomenit de nişte noutăţi... aduc eu vorba. Dă-i drumu'!Mă simt excelent.

— Credeam că... Aşa cum mi-ai cerut, am trecut pe la *Economic.* Au, într-adevăr, în lucru, un dosar *Francisc Măgureanu...* Te mai interesează problema?

Povară e un tip meticulos, răbdător, gospodar cu timpul său. Iar în materie de meserie, nu-i vorbă lungă. Lui să-i spui clar: mă mai interesează sau nu povestea, ca să nu-şi bată gura pe degeaba.

— Desigur! Ce-ai aflat?

— Că în dosarul cu pricina e implicat nu Pascaru Miluţă, ci fiul ăstuia - Pascaru Tudorel. Să continui?

Mă uit la Povară piezişi, prin fumul ţigării. Al naibii, cu siguranţă că-mi citeşte pe chip un oarecare interes şi vrea să cocheteze.

— Continuă! îl îndemn..

— E vorba de un grup de bişniţari. Trafic de valută...

— Dolari? Mărci ?

— Exact! Cu ramificaţii în jurul marilor hoteluri: „Intercontinental", „Lido". Legături cu contrabandişti de peste hotare...

— Tudorel Pascaru cu ce-i implicat?

— Nu s-a stabilit încă. Nu prea au probe împotriva lui. Dealtfel, tipul e în libertate.

— Doar bănuieli?

— Şi ce bănuieli! Cum că el, Tudorel Pascaru, ar fi capul...

— Ce vorbeşti?!Şi ce, n-au cum să-l „decapiteze”? mă enervez eu, ca şi când toată povestea asta m-ar împiedica să lămuresc aspectele obscure ale deznodământului tragic de pe Icoanei. Cum aşa, n-au adunat probe?

Ifosele mele îl lasă rece pe Povară. Mă pune imediat la punct, pomenindu-mi de convorbirea noastră telefonică.

— Mă, tu îţi mai aminteşti ce mi-ai cerut? Să aflu dacă cei de la *Economic* se ocupă de un oarecare Francisc Măgureanu... şi dacă un oarecare Miluţă Pascaru e implicat. Şi acum „Pa şi pusi!” că mai am şi alte treburi.

Din pricina mea, discuţia a luat un curs ridicol. Mă ridic gata să-mi împac prietenul când, pe neaşteptate, ţârâitul telefonului îmi retează avântul cavaleresc. Ridic receptorul şi aud:

— Căpitanul Roman?

Recunosc de îndată glasul metalic al procurorului Berindei.

— Chiar cu el aveţi onoarea de a sta de vorbă! mă înveselesc fără nici un motiv.

— Dom’le, ce bine că te găsesc! exclamă el fericit. Ascultă, căpitane, coboară în stradă, la poartă. Trec cu maşina „să te ridic”.

— Ia-mă mai încet, frăţioare, că zău, ameţesc!

— Mi s-a telefonat acum cinci minute din Icoanei că sigiliul de la mansarda lui Cristian Lucaci a fost rupt, iar locuinţa violată!

Aud şi nu-mi vine să cred: mă uit la Povară şi-i strig din priviri: „Vorbeşti de noutăţi?... Astea sunt noutăţi!”

— Ai amuţit, căpitane? Ce-i cu dumneata?

— Am înţeles. Cobor!

— În zece minute sunt acolo. Îmi dă asigurări procurorul

şi închide telefonul.

Îl închid şi eu: îi împărtăşesc lui Povară ştirea.

— Vezi, nu-i deloc un caz uşor! ţine el să mă îmbărbăteze.

— Eu o să plec... Vreau să-ţi mai cer un lucru.

— Ia zi! mă îmbărbătează Povară.

— Cât o să lipsesc, tu coboară iarăşi la cei de la *Economic* şi culege date ceva mai amănunţite în legătură cu Tudorel Pascaru, dar, mai cu seamă, interesează-te de ce l-au convocat pe bătrân, pe Miluţă Pascaru, la ei, acolo. Ce anume i-au cerut?... E clar?

Întrebarea-i de prisos, căci nu cred să existe în lumea asta largă probleme neclare pentru Povară... Îi strâng mâna şi ies cu paşi mari din birou.

Pe procurorul Berindei nu l-am aşteptat prea mult. I-am zărit curând *Trabant*-ul de culoarea colbului, cobora cu viteză scăzută pe strada Dobrogeanu-Gherea. Am trecut în grabă pe celălalt trotuar. M-a zărit şi el. În dreptul meu, îmi deschide portiera:

— *Bitte!* mă pofteşte el solemn.

— Dă-l încolo de *bitte!* îi răspund trântindu-mă în dreapta sa. Povesteşte-mi mai bine ce s-a întâmplat!

Nu scoate o vorbă. E atent la circulaţie. Numai după ce a ieşit din „înghesuială”, găseşte cu cale să mă informeze:

— Păi ce să se întâmple, căpitane?! Cam în jurul orelor 14 şi ceva, Lucreţia Budescu, care a avut un nou leşin, s-a trezit, şi-a amintit de noi, a crezut că mai suntem sus şi a urcat. A găsit uşa întredeschisă şi a intrat... A înaintat câţiva paşi prin mansardă. Apoi, cineva, venit pe la spate, a pocnit-o în moalele capului de-a lăsat-o lată. Când s-a trezit, a înţeles ce s-a întâmplat şi a rugat pe un vecin să-mi telefoneze. Asta-i tot. Îţi ajunge?

Am ascultat cu o încordare străină mie. De obicei sunt calm, exasperant de calm. M-am educat în acest sens, cu voinţă şi perseverenţă încă de pe băncile Şcolii de ofiţeri. Mi-am format de-a lungul anilor de activitate un şir de

reflexe condiţionate absolut necesare unui criminalist, asigurându-mi astfel un echilibru şi un stil. Îmi dau seama însă, judecând după încordarea depistată în mine, că echilibrul meu lăuntric a suferit mici modificări. Prea lesne sunt cuprins de înfrigurare sau încordare...

În timp ce ascultam relatarea lui Berindei, îmi amintesc de paşii auziţi pe scară şi care m-au făcut în primele ceasuri ale anchetei să ţâşnesc din mansardă. Atunci, mi s-a părut ridicolă izbucnirea mea şi, în forul meu intim, nu-mi fusese jenă s-o recunosc. Acum, acelaşi fapt mi se înfăţişează într-o lumină nouă. Sunt sigur că cineva a dat atunci târcoale mansardei şi n-a lipsit mult să-l înhaţ.

— De ce taci? mă chestionează procurorul după o bucată bună de drum.

Îi reamintesc momentul ţâşnirii mele din mansardă şi goana pe scară până-n stradă.

— L-aş fi prins, dar presupun că a avut ideea să se ascundă în toaleta de serviciu de la parter.

— Crezi deci că pe scară a fost cineva?

Berindei e, de fapt, neîncrezător. O simt.

— Probabil că a fost o primă tentativă din partea cuiva de a pătrunde în mansardă. Poate a aceluiaşi individ care a izbutit să pătrundă acum.

Până la destinaţie a mai rămas puţin. Procurorul conduce relaxat, cu siguranţă.

— Nu te contrazic, căpitane. Câmpul abstract al ipotezelor e nemărginit şi îngăduie un permanent joc al speculaţiilor. În fond, ce te face să presupui că e vorba de unul şi acelaşi individ? Şi de ce nu o individă? O femeie?

— Numai un bărbat loveşte cu atâta forţă încât să-şi trimită victima în lumea visurilor... Numai un bărbat ar fi putut să alerge pe scări atât de iute şi să găsească, la vreme, o soluţie salvatoare. Femeile, în situaţii de felul ăsta, îşi pierd repede cumpătul, se zăpăcesc şi se trădează.

După o scurtă meditaţie, procurorul îmi răspunde:

— Mie, căpitane, legea mi-a hărăzit să lucrez cu probe şi

nu cu ipoteze. Dosarul lui Cristian Lucaci a intrat în competenţa miliţiei, când o să ajungă iarăşi la noi, o să-l judec după probe.

— Stai că încă n-a ajuns la miliţie cu toate formele încheiate de procuratură.

A oprit în dreptul porţii. Abandonăm discuţia, coborâm. Pentru a doua oară în ziua aceea intrăm în imobilul de pe Icoanei. Lucreţia Budescu ne aşteaptă: palidă, neliniştită. Nu s-a mai fardat. Şi-a schimbat rochia: poartă una neagră, de doliu. Nu e singură, ci cu un vecin. La vederea noastră, acesta, prevăzător, se retrage.

Urcăm. La capătul scării, îl rog pe procuror să nu intre. Ne oprim în prag. Cercetez uşa: e întredeschisă, sigiliul rupt. În broască - nici o cheie. Mă răsucesc către Lucreţia Budescu şi o rog să-mi povestească cele petrecute.

— Ai vrut să vezi dacă noi mai suntem sus? o stimulez eu.

— Da, murmură ea.

— De ce?... Nu te supăra pe noi c-o luăm de la început.

— Vai de mine, de ce să mă supăr?

Glasul îi tremură şi reliefează şi mai mult încordarea-i nervoasă.

— Voiam să vă mai spun ceva. Mi-am amintit că într-o după-amiază, acum cinci-şase zile, l-am auzit pe *Cristinel* strigând... Se certa cu un bărbat... Nu l-am auzit niciodată pe *Cristinel* răcnind, de aceea m-am mirat. Şi celălalt striga. Am vrut să mă duc să bat la uşă şi să-i spun lui *Cristinel* că cearta lor se aude pe scară. Da' tocmai atunci m-a chemat domnu' Ţugui... şi n-am mai urcat. Pe urmă, când m-am întors, *Cristinel* nu mai era acasă.

— Ai reţinut vreo vorbă din ceartă lor?

Lângă mine, procurorul dă semne de nervozitate: îl agasează probabil faptul că ne-am oprit în uşă. Ce să fac? E dosarul meu şi, ca să treacă cu bine examenul de la procuratură, sunt obligat să culeg probe. Şi le culeg, îmi pare însă rău că trebuie s-o necăjesc pe Lucreţia Budescu,

observ că e din ce în ce mai tulburată.

— Am auzit eu ceva, încearcă ea să-mi fie de folos. Am uitat... Totuşi, vorbeau de o moştenire, de nişte bani...

— Nu cumva se certa cu văru-său?

— Nu ştiu, îşi înălţă ea umerii a neputinţă, nu mai ştiu.

— Îţi mulţumesc şi pentru atât, zic. Acum, când ai urcat, cum ai găsit uşa?

— Crăpată...

— Aşa cum se vede?

Simt cum femeia, în dorinţa ei sinceră de a ne da un răspuns clar, se încordează. Rosteşte:

— Ceva mai mult...

— Cheia era în broască?

— Era, precizează cu hotărâre. Acum văd că nu mai e, constată ea cu groază.

— Şi ce-ai făcut mai departe?

— Am ciocănit, n-am primit nici un răspuns. Ce mi-am zis? Că sunteţi mai spre fundul mansardei, aşa că am intrat.

Păşim în mansardă. „Vizitatorul” a uitat să stingă luminile. Rămânem tustrei lângă uşă.

— Ai intrat, o încurajez eu, şi până unde ai ajuns?

Lucreţia Budescu se uită buimacă în jurul ei, în căutarea unui punct de sprijin.

— Am intrat, după doi-trei paşi m-am oprit...

— Te-ai oprit. De ce?

— În mansardă nu era nimeni. Mi s-a făcut frică şi am început să strig: „Domnu procuror! Domnu procuror!...” Pe urmă, am văzut negru înaintea ochilor...

— Unde ai căzut?

— Chiar pe locul ăsta, unde sunt acum.

Nu trebuie să fii poliţist ca să-ţi imaginezi cele petrecute. Necunoscutul care a violat locuinţa lui Cristian Lucaci, surprins de apariţia femeii, a încercat să scape de ea, lovind-o puternic.

Pe neaşteptate, Lucreţia Budescu ne întrebă cu o voce

scăzută:

— Vecinii spun că s-a spânzurat. E adevărat?

Uluit, Berindei îi aminteşte:

— Păi dumneata ai fost primul om care a intrat în mansardă...

— Nu mai ţin minte, se explică ea umilă şi parcă înfricoşată de acest amănunt.

— Da, s-a spânzurat, îi confirmă procurorul.

Mă uit în jur, chinuit de o întrebare firească: necunoscutul a rupt sigiliul, dar poseda şi o cheie, cu ajutorul căreia a pătruns în mansardă. Rupând sigiliul, a riscat. Cu ce scop? Ce anume a căutat? Trebuie să fi fost forţat de împrejurări, dacă a hotărât să pătrundă în locuinţa lui Cristian Lucaci, rupând sigiliul autorităţilor. Faptul că nefericita femeie l-a surprins, iar el a ştiut cum să se descurce, indică un ins experimentat sau cu mult sânge rece.

Păşesc prin mansardă. Procurorul găseşte că e cazul să mă urmeze. Lucreţia Budescu însă rămâne locului. Am o memorie bună, demnă de un poliţist. Toate obiectele din locuinţa lui Cristian Lucaci sunt la locul lor, aşa cum le-am lăsat. Să nu fi apucat infractorul să pună mâna pe ceea ce căuta? Să-l fi împiedicat apariţia Lucreţiei Budescu să-şi ducă până la capăt intenţiile? Să se fi speriat de propriul său act infracţional şi să fi lăsat totul baltă?

Când ajung dincolo de paravanul ce desparte bucătăria de restul locuinţei, mi se pare că observ ceva ne la locul său. Îmi amintesc că am lăsat cel de-al doilea taburet din încăpere lângă plita de aragaz. Nu mă înşel, cineva a mutat taburetul sub ferestruica ce dă spre acoperiş, ferestruică mai mult lată decât înaltă, prin care se furişează anemic lumina zilei. Cercetând-o, constat că e închisă. O rog pe Lucreţia Budescu să se apropie.

— De obicei unde stătea taburetul ăsta? o întreb, dornic să-mi verific memoria.

Femeia, din ce în ce mai palidă, chiar îngrijorător de

palidă, îndreaptă braţul spre butelia de aragaz, iar braţul ei, în mod vizibil, tremură.

Mă urc pe taburet, urmărit de privirile uluite ale celor doi. Cât pe ce să mă lovesc cu capul de grinzile tavanului. Ferestruica - circa 80 cm lăţime şi vreo 50 cm înălţime - e în raza mea vizuală. Observ că zăvorul e în poziţia deschis. Nu cred că ieri seară sau astăzi de dimineaţa să fi fost în poziţia asta. La o cercetare mai atentă, constat că nici nu-i închisă perfect. De pe taburet îi arunc o privire Lucreţiei - îşi frânge, în neştire, mâinile.

— Dumneata spălai şi geamurile astea, nu-i aşa?

Clatină plictisită din cap şi-mi răspunde:

— Da... Luminatorul însă nu, precizează ea. Îl spăla *Cristinel.* Mie îmi venea greu.

— Stătea de obicei închisă?

— O deschidea, o închidea. Deschisă o ţinea numai când era acasă. C-odată a lăsat-o deschisă şi a dat furtuna şi a intrat apă în casă.

Deschid ferestruică. Ca să pot vedea acoperişul de tablă ce coboară oblic vreo trei metri, până la jgheabul de scurgere a apei, trebuie să mă ridic puţin în vârful picioare lor. Drept înaintea mea - cerul cenuşiu. Mai zăresc o clădire din vecinătate. Îmi cobor privirile pe suprafaţa acoperişului - porneşte chiar de sub ferestruică - cercetez înclinarea. Aşa ajung să descopăr în jgheabul acoperişului o cutie metalică. Nu-i nevoie de perspicacitatea poliţistului ca să stabileşti că obiectului i s-a dat drumul de sus şi că a alunecat pe tablă, ca pe un tobogan, oprindu-se în jgheab pe înalt şi nu pe lat, altfel cu greu ar fi fost văzută. Ochii mă dor din pricina încordării: pur şi simplu, văd şi nu-mi vine să cred - e o cutie medicală destinată seringilor. Dacă n-ar fi fost jgheabul, ar fi căzut în curtea interioară a clădirii...

Cobor în tăcere de pe taburet şi-l invit pe procuror să-mi ia locul. Mă măsoară de parcă mi-aş fi ieşit din minţi, dar îmi dă ascultare. E mai înalt decât mine şi n-are nevoie să

se ridice în vârful picioarelor.

— Vezi?

— Ce să văd?

— În jgheab, bineînţeles, nu pe copacul de peste gard!

Lângă mine, Lucreţia Budescu se zgribuleşte, cuprinsă de un frison.

— Văd... O cutie...

— Ce fel de cutie?

— Metalică... Seringa! îmi răspunse procurorul fixând cu insistenţă jgheabul. Formidabil!

Aud un geamăt. E al femeii.

— Ce-i cu mata, ţi-e rău?

— Îmi vine să vomit! îmi zice şi o ia la fugă spre ieşire.

Procurorul s-a dat jos de pe taburet şi amândoi ne uităm spre uşă. Eu cu un sentiment de culpabilitate... Prea am tracasat-o.

— Bizară fiinţă! şopteşte Berindei impresionat de reacţia Lucreţiei Budescu.

— Ei, ce zici?

— Evident! Cutia a fost aruncată din mansardă. O linie dreaptă uneşte fereastra de cutie... Ai o memorie de elefant!

Râd fericit de descoperirea făcută:

— Nu de elefant, îl corectez eu, ci de poliţist.

— N-am nici o îndoială că individul care a pătruns cu forţa în mansardă a încercat fie să recupereze cutia, fie s-o abandoneze pe un spaţiu ce-l socotea mort, scos din raza investiţiilor. În ambele variante, presupun eu, individul era un intim al casei.

Urc iarăşi pe taburet, măsor din priviri spaţiul ferestrei, îi comunic procurorului hotărârea mea:

— Un tip subţirel ca mine se poate uşor strecura pe acoperiş.

Procurorul îşi trădează îngrijorarea:

— Nu cumva vrei să încerci?

Râd. Am toate motivele să fiu vesel: un glas lăuntric îmi

spune că tocmai în cutioara aceea metalică se găseşte ascunsă cheia problemei.

— Mor de curiozitate... Pricepi, tovarăşe procuror? Sunt convins că am dat de mult disputata seringă. Aş ieşi imediat pe acoperiş.

Procurorul se impacientează şi consideră că mă poate opri cu vorbele:

— O să fii văzut din stradă, din curţile vecine!

Nu-mi duc imediat planul la îndeplinire. Mai întâi, am nevoie de Grigoraş, de „omul cu trusa”. Cutia nu trebuie recuperată oricum: cu siguranţă că ea păstrează niscaiva amprente. Îi împărtăşesc gândurile procurorului:

— Mă reped la un telefon public să-l chem...

— Întoarce-te cât mai repede, mă roagă procurorul. Mi-e urât de unul singur în mansardă.

Plec. Cobor scara în grabă. Ajungând în dreptul camerei de serviciu a Lucreţiei Budescu, aud un plâns nervos, cu sughiţuri prelungi, ca de copil. Nu mă opresc. Mi se pare firesc s-o las să se elibereze de povara lacrimilor. „Bizară fiinţă!” E aprecierea procurorului. De ce? Numai pentru că-i fată bătrână şi că purta tânărului Cristian Lucaci o afecţiune profundă, poate un sentiment refulat de dragoste sau din pricina leşinului însoţit de amnezie?

Peste drum - o cofetărie. Găzduieşte şi un telefon public. Înainte de a-mi rezolva problema, îmi înghite la repezeală şi cu lăcomie trei fise. Grigoraş este la post şi mă asigură că în zece minute va fi la,,locul faptei”.

Mă încred în cuvântul lui Grigoraş, în seriozitatea lui profesională. Sherlock Holmes poseda un laborator propriu. Şi cât era el de mare detectiv, nu s-ar fi descurcat singur dacă nu s-ar fi bucurat de aportul bunului şi devotatului său prieten, doctorul Watson.

Oricât de bine mi-ar merge mie mintea - de ce n-aş recunoaşte! - m-aş descurca foarte greu fără sprijinul „omului cu trusa”. E ca în fotbal. Grigoraş e „jucătorul” care, prin „pasele” sale, mă pune în situaţia de a „înscrie

goluri în poarta adversarului”. Am înscris „golul”, sar în sus ca Eusebio. „Tribunele” pe mine mă ovaţionează, dar meritul e al colegului de echipă care m-a pus „în poziţie” favorabilă. Sigur, şi comparaţia asta - ca orice comparaţie - şchioapătă. În primul rând, la noi, în miliţie, când şeful direct sau oricare alt superior te „ovaţionează”, e sărbătoare mare. În sensul ăsta şeful meu are chiar şi un principiu: „De ce, stimabile, să te«ovaţionez»? Că l-ai înhăţat pe răufăcător? Păi asta ţi-e meseria! Pentru asta statul te plăteşte! Ce, parcă pe strungarul de mecanică fină îl«ovaţionează» careva pentru fiece piesă strunjită?”

Are şi nu are dreptate... O vorbă bună, de laudă îndreptăţită, şi nu „ovaţii”, rostită la vreme, zău că merge la inimă şi ajută.

Trec din nou prin dreptul camerei Lucreţiei Budescu. Mă opresc. Nu i se mai aude plânsul. S-o fi potolit sau o fi ieşit din cameră.

Pe procuror îl găsesc fumând cu nervozitate.

— Hai, dom’le, că mor de plictiseală! Ce-ai făcut, vine?

Îi redau convorbirea cu Grigoraş, îi relatez că am auzit-o pe Lucreţia plângând, mă duc la „ferestruica mea”: un dreptunghi de cer cenuşiu se conturează perfect.

— M-am mai uitat o dată prin schiţele lui Cristian Lucaci, mă informează Berindei.

Abia acum zăresc pe cerga patului mapa cu desenele studentului. E deschisă la portretul Petronelei Stavru. Suspină:

— A fost foarte talentat!

Mă îndrept spre studio şi, în timp ce admir şi eu desenul, Berindei îmi mărturiseşte un gând:

— Crezi că ar putea *să fie ea?...* E doar studentă la medicină.

Deşi ipoteza e ademenitoare, o las deocamdată deoparte:

— Ar fi prea simplu... Nu cred!

Procurorul e intrigat de tonul meu categoric. Îmi cere un

argument. I-l dau.

— Uiţi de lovitura ce i-a fost aplicată Lucreţiei Budescu? E o lovitură puternică, folosită cu precădere de bărbaţi.

Nu-l conving. Mă contrazice:

— N-am văzut-o încă în realitate. Poate că-i înaltă, sportivă, voinică... N-o fi venit singură, ci însoţită de actualul ei iubit, de cel care a contribuit la despărţirea ei de Cristian Lucaci.

Procurorului îi merge mintea. Are fler. Ipoteza lui Berindei e logică, deducţiile sale sunt la obiect, aducându-mi în prim plan varianta *accidentului.* Cristian Lucaci o fi apelat chiar la fosta lui iubită să-l ajute, să-i facă injecţia, fata o fi greşit doza, s-o fi speriat, şi-a chemat prietenul în ajutor etc., etc., etc... Da, varianta prinde contururi concrete.

— Mai e ceva, continuă procurorul, care nouă ne-a scăpat. Insul a rupt sigiliul, a intrat în mansardă cu ajutorul unei chei...

— Se putea folosi la fel de bine şi de un şperaclu, îl contrazic eu de dragul contrazicerii. Aşa, sunt convins că şi Lucreţia Budescu are o cheie. Ce zici, să ne îndreptăm şi spre ea bănuielile?

Procurorul fumează tăcut. Am reţinut ideea cu cheia şi conchid cu glas tare:

— Să ştii că o s-o întreb pe Lucreţia Budescu dacă are cheia mansardei: Şi o s-o mai întreb dacă Petronela Stavru avea şi ea o cheie.

Mă aprobă. Închid mapa cu desene exact în momentul când se iveşte Grigoraş.

— Vă salut, domnilor! Nici zece minute n-am făcut.

Îşi lasă trusa la picioare, îşi scoate în tăcere haina - s-a încălzit - şi se uită la mine întrebător:

— Ei, şi-acum spune-mi, ce să fotografiez?

Îl iau de mână ca pe un copil, îl conduc la taburet şi-l invit să urce. Scena îl amuză.

— Mai trebuie să-mi spui să sar pe fereastră?...

— Urcă! îl îndemn. Totuşi, de sărit nu te grăbi să sari... *Raportează-mi* ce vezi în streaşină!

Grigoraş execută „ordinul”, ca, după câteva secunde, să exclame:

— Ei drace, o cutie metalică! Seringa ! Se uită peste umăr la mine, încântat. De fotografiat, fotografiez eu, dar cum scoţi *drăcia* de acolo?

— Ei da, unde mai pui că suntem obligaţi s-o scoatem ca la carte!

Iar ca să-i dau de înţeles că sunt în posesia soluţiei, îmi scot şi eu haina, mă aplec şi încep să-mi deznod şireturile de la pantofi.

— Căpitane, mă apostrofează procurorul, nu eşti un om serios!

Grigoraş e de altă părere, mă aprobă. Se mulţumeşte doar să-mi atragă atenţia că-i primejdios. Îşi ia aparatul şi se apucă de îndată de meserie. Cocoţat la ferestruică, fotografiază. Cred că am numărat vreo şase declicuri ale aparatului-foto în timp ce-mi scoteam pantofii.

— Iartă-mă, căpitane, nu cred că eşti în toate minţile!

Sinceritatea procurorului nu mă jigneşte, ci dimpotrivă, mă amuză: e îngrijorat de ce intenţionez să întreprind. Zic:

— Ce ai fi vrut? Să chem pompierii pentru atâta lucru?

Berindei reacţionează cu seriozitate:

— Nu ştiu dacă n-ar fi mai înţelept. Legea îmi dă dreptul să chem pompierii.

— Mai mare daraua decât ocaua!

Zicala a fost aruncată de Grigoraş. Prima lui operaţie s-a încheiat, coboară de la fereastră şi mă iscodeşte ca pe un cosmonaut înainte de a intra în costumul de zbor.

Am rămas în cămaşă, mi-am suflecat mânecile...

— Mai trebuie să-ţi lepezi pantalonii şi „spectacolul” e gata! mai spune Berindei, jumătate în glumă, jumătate în serios.

Grigoraş îmi atrage atenţia:

— Vezi să ai batista cu tine! Pregăteşte-ţi-o... pune-o la

îndemână... să nu începi acolo sus, să te cauţi prin buzunare.

Un sfat util. Îmi scot batista, o despăturesc şi mi-o prind de cureaua pantalonilor, apoi mă adresez celor doi cu glasul celui care trebuie să se aşeze pe scaunul electric:

— Rugaţi-vă pentru mine!

Urc. Scrutez acoperişul prin dreptunghiul ferestruicii, nu-i chiar aşa înclinat. Mă prind cu ambele mâini de pervaz şi, ca la un exerciţiu de gimnastică, mă salt în muşchii braţelor. Astfel ajung cu jumătatea superioară a corpului afară din clădire şi cu cealaltă jumătate înăuntru. Aerul rece îmi izbeşte obrajii încinşi... Deasupra mea - nori plumburii şi scămoşaţi. Mă mai opintesc o dată şi izbutesc să ies cu totul pe acoperiş. Important e acum să mă ridic şi să-mi găsesc, stând în picioare, echilibrul necesar. Execut mişcarea lent, cu prudenţă. Pentru o fracţiune de secundă îmi amintesc de propunerea procurorului de a chema pompierii. Sunt în picioare, în bătaia vântului. Grigoraş a urcat la fereastră: îi văd faţa ca într-o ramă. Îmi zâmbeşte şi-mi zice:

— N-ar fi bine să-mi scot cureaua şi să te ţin cu ajutorul ei?

Nu-i cazul. Sub privirile lui încurajatoare, dar şi încordate,încep să înaintez prudent spre jgheabul burlanelor. Prin ciorapi simt răcoarea tablei. Sus, vântul suflă mai tare sau poate mi se pare. Deodată, realizez că sunt în afara oricărui pericol, că numai dacă, - ferească sfântul - mă cuprinde ameţeala, mă pot prăbuşi. Capăt şi mai mult curaj. Doi băieţi, care bat mingea într-o curte învecinată, mă zăresc şi rămân împietriţi locului. Ajung, în sfârşit: sunt chiar la marginea acoperişului, la o înălţime de circa 40 de metri. Cutia metalică e la picioarele mele. Abia în condiţiile astea, apreciez cu adevărat sfatul lui Grigoraş. Cum m-aş fi simţit dacă m-aş fi apucat să mă caut prin buzunare? Trag batista de la cingătoare, mă las uşor pe vine şi o arunc peste obiectul acrobaţiilor mele.

Trebuie, sunt obligat să cred în existenţa unor amprente, de aceea ocrotirea lor este necesară. Batista mea aminteşte acum de un giulgiu miniatural acoperind un sicriu miniatural. Mă încordez, degetele mâinii drepte mi se desfac ca nişte gheare ale unei păsări răpitoare. O zvâcnire: „ghearele” se reped şi se „înfig” în cutie. Aud un declic: instinctiv mă uit în direcţia ferestruicii, răsună cel de-al doilea declic.

— Fotografii pentru albumul de familie! îmi strigă Grigoraş.

Cuvintele lui îmi amintesc de Lili. Ce ar zice să mă vadă în poziţia asta, stând la marginea unui acoperiş?... Mă ridic şi încet revin în poziţia iniţială, adică în picioare, dar cu „comoara” în mână. Îmi trag sufletul, apoi încep, puţin câte puţin, să mă retrag spre ferestruică. Mă trec năduşelile. Urcuşul mi se pare mai dificil, poate şi dinpricina *obiectului.*

— Să-ţi arunc cureaua să te prinzi de ea? mă întreabă Grigoraş, urmărindu-mi fiecare mişcare.

— Mai bine eliberează-mi „intrarea”! îi strig.

Mă clatin, simt un nod în gât.

Grigoraş îşi trage capul la „fund”. Ultimii paşi îi execut greu, reuşesc, în sfârşit, să ajung la ferestruică. Dinlăuntrul mansardei, Grigoraş ridică braţele ca să-i transmit cutia. I-o predau şi, în clipa aceea, răsuflu uşurat de parcă mi s-ar fi luat de pe suflet o piatră de moară. Câteva minute rămân locului în bătaia răcoroasă a vântului. Puştii îmi fac semn cu mâna. Mă văd sau nu, eu le zâmbesc. Apoi, mă scufund cu picioarele înainte în „adâncul” mansardei. Ating taburetul... apoi podeaua. Sunt lac de transpiraţie şi răsuflu anevoie.

— Dom’le, izbucneşte procurorul, eşti cineva! Totuşi suntem criminalişti, nu cascadori.

Îi răspunde Grigoraş imitându-i tonul:

— Avem cutia, dom’le procuror, restul nu mai contează.

Îl văd cum înlătură cu grijă batista, cum cercetează cutia

ca pe o bijuterie de mare valoare, o aşează pe taburet. Se străduieşte, cu ajutorul arătătoarelor, să ridice capacul. Reuşeşte...

— Iată şi seringa! izbucneşte el fericit.

Se uită încântat la mine, la procuror, adăugând:

— Nu vă supăraţi, n-o scot decât la laborator.

Încuviinţez şi-i spun:

— Şterge-o şi apucă-te imediat de lucru!

Sunt mulţumit: istoricul morţii lui Cristian Lucaci prinde a se constitui puţin câte puţin, ca nişte trepte... Fiola... seringa... morfina. Treptele astea trebuie să ducă *undeva.*

După plecarea lui Grigoraş, aud, în liniştea ce a pogorât în mansardă, întrebarea procurorului:

— A cui o fi seringa?

Îmi stăruie încă în nări mirosul iute al transpiraţiei; aş face cu plăcere un duş.

— Cine ştie, poate că Grigoraş descoperă pe capacul cutiei o„carte de vizită” şi atunci curiozitatea o să ne fie satisfăcută.

Îmi aprind şi eu o ţigară. Procurorul se plimbă gânditor prin cameră şi se opreşte drept sub cârligul de care ieri atârna trupul lui Cristian Lucaci. Îşidă sau nu seama, nu prea are importanţă.

— Crezi că aseară seringa se găsea aici şi noi n-am dat de ea? Sau...

Nu continuă fraza, se uită la mine aşteptând ceva. Reiau fraza începută de el:

— ...Sau infractorul a adus-o anume înapoi, ca să ne încurce şi mai rău după ce şi-a dat seama că a uitat la locul faptei fiola? Nu, nu... Tipul care a rupt sigiliul şi a pătruns în mansardă...

— Cu ajutorul unei chei a locuinţei, mă completează procurorul.

Îl aprob:

— ...a pătruns în mansardă urmărind două scopuri posibile: Primul: şi-o fi adus aminte de fiolă şi atunci, ros

de curiozitate, a venit să constate dacă fiola mai e acolo unde a uitat-o şi dacă nu cumva şi seringa a fost descoperită. Al doilea scop: distanţându-se de faptă, a înţeles marea primejdie pe care o reprezintă găsirea de cătreautorităţi a seringii de care a încercat să scape şi a pătruns în mansardă cu intenţia de a o recupera... A îndrăznit să facă această mişcare fiind convins că ideea sinuciderii a prins.

— Optezi deci pentru crimă?

— Fie crimă prin imprudenţă, fie crimă premeditată!

Procurorul zâmbeşte satisfăcut.

— În concluzie, căpitane, nu mai eşti supărat pe mine că ţi-am stricat seara?

— O să pot să-ţi dau un răspuns exact doar în ziua când voi închide dosarul.

— Au fost doi? mai vrea Berindei să ştie.

— Mă iei ca pe o mafaldă!

Strivesc înveselit mucul de ţigară.

— M-aş mulţumi cu unul, dar nu exclud existenţa a doi infractori, şi asta doar în cazul unui accident. Hai să încheiem formele! Mai vreau încă astăzi să stau de vorbă cu Petronela Stavru.

— Acum o bănuieşti?

— Nu bănuiesc încă pe nimeni, precizez eu.

— Mă duc s-o aduc pe Lucreţia Budescu, se oferă procurorul. S-o întreb şi de cheie.

— O.K.!

Părăseşte mansarda. Îi aud paşii coborând egal scara. Mă duc la ferestruică, o închid. Taburetul îl las pe locul unde l-am găsit. Revin în centrul mansardei şi, încrucişându-mi braţele la piept, îmi plimb privirile prin încăperea ce poartă amprenta personalităţii lui Cristian Lucaci.

„Băiete, ce s-a petrecut cu tine? mă pomenesc eu vorbindu-i ca unui vechi prieten. Cine a fost interesat să te scoată din circuitul vieţii? Şi de ce?... Sau poate a fost un

simplu accident? Dacă erai în plină criză renală şi aveai nevoie de o injecţie calmantă, de ce n-ai apelat la *Salvare*?*”*

Furat de propriu-mi dialog, nu simt uşa deschizându-se. De aceea tresar când aud în încăpere glasul procurorului.

— Nu mai e jos, în cameră, a plecat... cică a plecat la biserică. Am aflat de la un membru al familiei Ţugui, o bătrânică.

— A plecat?! zic eu îngrijorat oarecum de perspectiva tergiversării încheierii unor forme absolut necesare.

— Ce facem?

Mi-e din nou foame. Ce am înghiţit la „Expres” a fost un fleac. Mamei nu i-am mai telefonat. Regret cu atât mai mult, cu cât presimt că n-o să am timp să-i mai telefonez.

— Uite ce te rog... Eu în după-amiaza asta mai am multe, foarte multe treburi... Ocupă-te dumneata de declaraţia Lucreţiei Budescu.

Procurorul Berindei îşi consultă ceasul de mână şi cu un ton voit ostentativ îmi declară:

— S-ar zice că de aproape un ceas mi-am terminat programul. Intenţionam să mă duc şi eu la un film, nu singur, se înţelege. M-aş fi dus la „*Zorro*”. Ce zici, am şi eu dreptul ca o dată pe săptămână să mă duc la un film?

Izbucnesc în râs... Mai zic:

— Vreau să fim într-o permanentă legătură. S-ar putea ca în seara asta să mai avem nevoie unul de celălalt.

Mă îndrept spre uşă:

— Merg şi eu, îmi zice procurorul, o să te duc cu maşina, rămân pe undeva să iau o gustare şi mă întorc să-i iau Lucreţiei Budescu declaraţia.

— Sigilezi?

— Da, am totul asupră-mi.

Lângă uşă mă opresc, o deschid, o închid din nou. Aşa, de câteva ori. Procurorul mă ia la rost.

— Ce faci, căpitane, te joci?

— Un zgomot nu scoate uşa asta, îi atrag eu atenţia. E bine unsă...

— Ce te miri aşa? Doar din primul moment am stabilit că tânărul Cristian a fost un bun gospodar. Dacă vrei să ştii, şi balamalele de la uşile apartamentului meu sunt bine unse!

— De unde se poate deduce, glumesc eu, ieşind pe scară, că şi procurorul nostru e un bun gospodar.

Berindei, pregătindu-se să aplice pentru a treia oară sigiliul, mă lămureşte:

— Nu eu sunt cel cu gospodăritul, ci nevastă-mea.

Nu-i răspund: îl urmăresc cum răsuceşte cheia în broască şi-mi spun: „Doi oameni au avut cheie la uşa asta: Lucreţia Budescu şi Petronela Stavru”. Fără să vreau, asociez două elemente ce pot lua forma unor probe acuzatoare - seringa şi cheia.

— Mi-ar place, îi mărturisesc procurorului o idee ce mi-a venit chiar în momentul acela, în minte, să stau de vorbă cu Petronela Stavru aici, în locuinţa fostului ei iubit.

Procurorul şi-a încheiat formalitatea. Mă priveşte neutru, şi-mi zice:

— Nu-i rău! Trebuie însă să găseşti un pretext juridic, altfel nu ţine... Să mergem!

Coborâm. Ne oprim pentru un moment la uşa odăii Lucreţiei Budescu. N-a venit.

— Da’ mult mai zăboveşte la biserică! observă procurorul. Unde zici să te las?

Cerul e acoperit cu nori sumbri; se vălătucesc întruna, ameninţător. Fără pardesiu mă cam ia cu frig. Dar nu-mi pasă.

— Mă laşi la sediu.

— Ar trebui ca miliţia să contribuie cu benzină la maşina asta, mă ia procurorul peste picior după ce şi-a pornit *Trabant*-ul.

— Păi asta-i o motocicletă, nu maşină! i-o servesc.

— O fi! Însă recunoaşte că deocamdată eu sunt cel care te ia, te duce şi iarăşi te ia cu motocicleta asta pe patru roţi...

Are dreptate. Şi când mă gândesc că i-am făgăduit

logodnicei mele că o să ne cumpărăm şi noi un *Trabant* de ocazie, bineînţeles, după ce vom trece pe la Ofiţerul Stării civile.

10.

Povară a dispărut din birou. În schimb, mi-a lăsat un bileţel plasat sub telefon.

> *Stimabile, îmi scrie, te-a căutat Lili, iar maică-ta mi-a dat şi misiunea să te urechesc... Făcut-ai iarăşi o poznă?... Afacerea bişniţarilor e împuţită rău. Am adunat ceva date. O să ţi le prezint. Am uitat să-ţi spun că Petronela răspunde la telefonul 73 8 63. Pentru orice eventualitate. P.*

Atent băiat şi Povară! Un singur lucru a omis să-mi indice. Unde a şters-o şi cum aş putea, la nevoie, să dau de el. Tot aşa, pentru orice eventualitate. Însă pentru numărul de telefon al Petronelei Stavru sunt dispus să-i trec cu vederea orice, chiar să-l şi iert. Ridic receptorul, formez numărul 73 8 63 şi aştept. Îmi răspunde un bărbat şi faptul ca atare mă dezorientează pentru un moment, în continuare însă acţionez în virtutea intuiţiei mele profesionale. Întreb:

— Casa Radovan?

— O clipă, vă rog! mă avertizează interlocutorul.

Puţin mai târziu, în receptor răsună un glas leşinat de femeie:

— Ce doriţi?

— Doamnă, fac eu pe prostul, tovarăşul Radovan s-a întors din străinătate?

— Cine întreabă?

— Maiorescu, un vechi prieten de-al lui. Am fost şi eu plecat peste hotare, mint eu de sting pământul.

— Nu, domnule, încă nu s-a întors!

— Nu ştiţi când se întoarce?

— În nici un caz nu mai devreme de trei luni.

Îi cer scuze că am deranjat-o, îi mulţumesc pentru informaţii şi închid telefonul. „Aşadar, e acasă. Pot s-o vizitez... Şi-am s-o fac chiar acum...!” Uit că mi-e foame, uit că era în intenţia mea să-i telefonez mamei, logodnicei. Cer o maşină, mi se aprobă.

Nu-i încă ora cinci. Îi dau şoferului adresa.

— E taman în cartierul meu! îmi declară el fericit de coincidenţă.

— Dă-i bătaie! îl îndemn eu animat dintr-o dată de dictonul „Bate fierul cât e cald!”

Şoferul atât a şi aşteptat, pentru a-mi face o demonstraţie de virtuozitate. Închid ochii. Nu vreau să văd nimic. Mă gândesc la Petronela Stavru. Datorită portretului desenat de fostul ei iubit o şi văd: frumoasă, visătoare. La telefon, glasu-i era stins, vlăguit, de om suferind. Nici o clipă nu am desluşit o altă modulaţie. Ăsta i-o fi stilul, deduc. Sunt multe femei care vorbesc aşa, leşinat... Sau poate că e bolnavă... Aş împuşca doi iepuri dintr-o dată dacă l-aş găsi acolo şi pe bărbatul care mi-a răspuns la telefon.

O frână. O înjurătură a şoferului. Deschid ochii. Ne ţinem în coada autobuzului 37 care înaintează încet, ca după mort.

— Ce ne facem, tovarăşe căpitan, cu circulaţia asta? mă întreabă şoferul.

Gândul mi-e în altă parte: nu-i răspund.Îmijoacă pe dinaintea ochilor portretul Petronelei Stavru. Va voi oare să se deplaseze la locuinţa fostului ei prieten?

Încă o frână. Cât p-aci să fiu proiectat cu capul în parbriz. Nu-i adresez şoferului nici un reproş. Doar eu i-am

ordonat să gonească. Şi goneşte, nimic de zis, goneşte frumos şi... palpitant.

După vreo cinci minute cobor în faţa blocului, după alte câteva mă pomenesc la uşa garsonierei locuite de Petronela Stavru. Operativitatea cu care m-am mişcat o datorez nu numai exactităţii datelor procurate de Povară, ci şi măiestriei şoferului. La lumina slabă de pe culoar izbutesc să desluşesc, sub butonul soneriei, numele şi prenumele studentei. Apăs. Răsună un bing-bang plăcut, ca într-un joc pentru copii. Mă retrag din calea vizorului. De dincolo, nici o mişcare. Insist. Tot aşa, fără nici un rezultat. Mă uit la ceas: au trecut doar zece minute de la convorbirea noastră telefonică. Apăs din nou, posomorât, butonul soneriei. Deodată, îi aud glasul:

— Cine-i?

Răsuflu uşurat şi-mi redobândesc bună dispoziţie.

— O caut pe domnişoara Petronela Stavru, vă rog!

Urmează o tăcere ne justificată, de parcă aşa, fulgerător, s-ar fi supărat pe mine.

— Pe dumneavoastră vă caut, domnişoară Stavru! mă adresez direct, ca şi când ne-am cunoaşte.

Am convins-o. Deschide şovăitor uşa şi mi se arată temătoare. O recunosc dintr-o privire... Mă izbeşte paloarea chipului ei frumos, ochii adumbriţi şi încărcaţi de suferinţă. „E plânsă! constat eu. Deci a aflat... De la cine oare?” Glasul ei stins mă întreabă:

— Ce doriţi?

Nu vrea să mă poftească în garsonieră. Pe bună dreptate: de unde să ştie cu cine are de-a face. Îmi scot legitimaţia, mă recomand. Ochii i se dilată brusc de spaimă.

— Aş vrea să stau de vorbă cu dumneavoastră.

Cererea mea o zăpăceşte, bâiguie ceva, înghite în sec.Pe urmă, amintindu-şi de un lucru, îşi lasă ochii în jos, vrând să-mi atragă astfel atenţia că ţinuta nu-i potrivită pentru oaspeţi: un capot sub care poartă, o cămaşă de noapte.

— Vă rog să aşteptaţi câteva minute...

Ah, asta era: ţinuta vestimentară! N-am încotro. Rămân lângă uşă în aşteptare, întocmai ca un câine credincios. Culoarul etajului e lung, cu apartamente şi pe stânga, şi pe dreapta. De pe scara ce leagă etajele, se aud ţipetele copiilor. Mă fericesc că nu locuiesc într-un asemenea bloc.

Petronela Stavru e iarăşi la uşă, deschide. Nu şi-a schimbat decât capotul. E mai puţin străveziu decât primul. Mă pofteşte în garsonieră. Intru cu convingerea că voi da ochi cu bărbatul care mi-a răspuns iniţial la telefon. Mă înşel. Fata-i singură. Poate că încă nu convieţuiesc sub acelaşi acoperiş.

Am deranjat-o, îmi dau seama că n-am picat în garsonieră într-un moment prea potrivit: n-a apucat să-şi strângă aşternutul de pe pat. Pe parchet, o scrumieră de cristal plină cu mucuri de ţigări. Lângă uşă, un fotoliu. Petronela mă invită să iau loc, iar ea se aşează pe marginea patului.

Mă pregătesc să-mi rostesc introducerea, dar Petronela Stavru mi-o ia înainte.

— Ştiu pentru ce aţi venit, oftează ea adânc. Ochii i se umplu brusc de lacrimi. Îşiscoate absentă batista din buzunarul capotului... Am aflat!

Mă simt prost, descumpănit. Mă uit totuşi la dânsa. Cred că sunt mai în vârstă decât ea cu vreo doisprezece ani. Experienţă profesională am adunat cu carul, însă în ale vieţii sunt încă firav. E un paradox, dar acesta-i adevărul şi nu are nici un rost să-l mistific. Iată, acum, sunt stingher, nu ştiu ce să-i spun fetei ca s-o consolez. În consecinţă, o las să plângă în voie, ceea ce cred că o face de mai multă vreme. Iar eu, între timp, îmi plimb privirile prin garsonieră. Mobilă tip, cât să încapă pe o suprafaţă de optsprezece metri pătraţi. O uşă laterală duce, probabil, spre un balconaş. Pe peretele din dreapta mea, deasupra unei biblioteci micuţe, atârna un tablou - portretul în cărbune al Petronelei, realizat fără îndoială de Cristian

Lucaci, dar dintr-un alt unghi decât cel aflat în mapa lui din mansardă. De data asta, desenatorul a surprins profilul iubitei sale privind sfioasă în jos, părul ei negru şi lung îi acoperă, ca o ploaie deasă, faţa, aproape în întregime... Ceva mai încolo, pe o etajeră, zăresc o trusă medicală. „Seringa!” tresar amintindu-mi de cutia culeasă din jgheabul acoperişului. Întreb sec:

— Când aţi aflat?

Mi-am potrivit timbrul vocii aşa încât să nu tulbur atmosfera de doliu creată de Petronela Stavru. Tânăra îşi înalţă capul, arătându-şi astfel ovalul frumos al feţei - e şi nu e acelaşi din portret.

— Cu trei sau patru ore în urmă. Ochii îi sunt roşii, plânşi. La facultate, într-o pauză, a venit la mine un văr de-al lui... De la el am aflat...Îşi ducebatista la ochi şi murmură: E de necrezut! Doamne!

— De la Tudorel Pascaru?

Petronela tresare: pare uimită de cunoştinţele mele.

— Îl cunoaşteţi? El mi-a adus vestea. E adevărat că n-a lăsat nici o scrisoare?

Dau din cap afirmativ, cer permisiunea să-mi aprind o ţigară. Petronela Sta vru se ridică - e înaltă, suplă, cu o talie subţire. Ia scrumiera, se scuză şi iese în vestibulul ce uneşte încăperea cu bucătăria şi baia. Stau. În lumină, iar în vestibul e întuneric. Nu prea desluşesc nimic. Revine cu scrumiera golită, o pune în dreapta mea, pe braţul fotoliului, apoi îşi reia locul, pe marginea patului, îi întind pachetul meu de *Snagov.*

— Fumaţi?

— Nu, mulţumesc.

Vorbirea continuă să-i fie vlăguită, ceea ce contrastează cu sănătatea ce o degajă tot aerul ei de femeie matură.

„Deci nu fumează, reţin eu pentru „magazia” mea de informaţii. Atunci cine a umplut scrumiera cu mucuri *Kent*? Trebuie să fi zăbovit mult între aceşti patru pereţi dacă a umplut-o! Pesemne, actualul ei prieten de care mi-a

vorbit pictorul Brateş.”

— L-aţi iubit pe Cristian Lucaci? mă pomenesc eu întrebând-o cu totul, şi cutotul aiurea, adică în afara oricărui plan de discuţie. O întrebare cretină, dar nu mai am cum s-o retrag.

Fata însă îmi dă un răspuns surprinzător, dovedindu-mi că nu-i chiar atât de intimidată de prezenţa mea.

— Nu vă supăraţi, acesta este scopul vizitei?

Se uită la mine şi, fără îndoială, mă vede prin fumul ţigării la nivelul întrebării mele.

— Da, răspund.

— De ce?

„Ehei, fata nu e numai frumoasă, îmi zic, dar şi inteligentă! Nu acceptă o conversaţie pe o temă intimă, cu una - cu două, doar pentru că sunt căpitan de miliţie!”

— Deoarece Cristian Lucaci n-a lăsat nici o scrisoare prin care să-şi explice gestul său funest.

— Cu ce drept îmi solicitaţi mie această explicaţie?

Recunosc: nici la replica asta nu mă aşteptam, mai ales că n-a mai fost rostită cu o voce leşinată. M-a cam înghesuit, într-adevăr, din punct de vedere juridic aşa stau lucrurile, n-am deocamdată nici un drept să-i intru în casă şi să-i pun astfel de întrebări. Doar procurorul îl mai are, şi asta, bineînţeles, în situaţia unei sinucideri. Pe mine însă moartea lui Cristian Lucaci m-a pus în faţa unui *caz ambiguu.* Şi acţionez ambiguu. Vorbesc de sinuciderea lui când, de fapt, gândesc că a fost victima unei crime. De crimă încă nu pot vorbi atâta vreme cât nu cunosc rezultatul analizei seringii şi a cutiei sale. De aceea, pun prezenţa mea pe seama unei iniţiative semiparticulare. Îmi recunosc vinovăţia şi zic:

— Ştiţi, ca unul care am fost acolo, în mansardă, am găsit într-o mapă portretul dumneavoastră desenat de Cristian Lucaci... şi...

Tac. Fac pe stingheritul. Ne studiem de parcă am urmări acelaşi scop: să ne dibuim reciproc calităţile şi defectele...

Pe neaşteptate, mă întrerupe:

— Beţi ceva? Un coniac? Un „Martini”?

Judecând după intonaţia întrebării, pare a se fi împăcat cu ideea unei conversaţii. Aleg coniacul. Biblioteca *Dana* are şi un bar. Ca s-o văd mai bine pe Petronela Stavru în postura de amfitrioană, mă foiesc în fotoliu şi-mi schimb poziţia. Disting cu uşurinţă, în bar, un sortiment de băuturi străine şi nu la îndemâna oricui: „Hennessy”, „Metaxa”, „Johnny Walker”, „Martini”. Oricine ar fi fost în locul meu şi ar fi zărit expoziţia de sticle de formate diferite şi etichetele multicolore s-ar fi minunat. Mă minunez şi eu, numai că minunându-mă, mai sunt obligat - de! în virtutea profesiunii - să mă întreb: „De unde gustul ăsta pentru băuturi alese şi scumpe? De unde atâţia bani pentru întreţinerea unui asemenea gust? Sau o fi barul personal al tovarăşului Radovan, proprietarul garsonierei, agent comercial peste hotare?”

Studenta a umplut două păhărele din sticla de „Hennessy” şi le aduce pe o tăviţă metalică pe care o aşează, fără convenţionalisme, pe covor, la picioarele mele. Mă îndeamnă să mă servesc. Ridic păhărelul: simt în nări o aromă plăcută.

— Vă rog! stăruie ea.

Sorb din coniac. E straşnic. După felul cum duce păhărelul la gură şi soarbe picătură cu picătură, îmi dau seama că tânăra amfitrioană ştie să bea.

— Tot nu înţeleg ce doriţi de la mine, mi se adresează, fără a-şi lua ochii de la păhărelul pe care-l strânge în mână, cu patimă. Ce să vă spun? Se împlineşte acum anul de când ne-am despărţit!

Acum există o deplină concordanţă între voce şi înfăţişarea ei de femeie tânără, frumoasă, sănătoasă...

— De ce v-aţi despărţit?

Nu-mi răspunde imediat. Goleşte paharul, rămâne gânditoare, cu privirile aţintite în gol. Îmi place să cred că de multe ori Cristian Lucaci a surprins-o în poziţia asta şi

nu o dată, trebuie să-i fi făcut câte o schiţă. Are un chip care te îndeamnă să i-l desenezi.

— Orice lucru are un început şi un sfârşit. Nici iubirea noastră n-a făcut excepţie de la o asemenea regulă, mă lămureşte ea pe un ton ce vrea să-mi dea de înţeles că răspunsul aici se va opri.

Continuă să nu se uite la mine. Aşteaptă reacţia mea. Îi vorbesc cald, prieteneşte, evit deliberat formulele şi tonul oficial.

— Într-o prietenie ca şi într-o iubire sunt implicate nu *lucruri*, ci *fiinţe...*

— M-am exprimat printr-un simbol...

— ...care simbol nu explică de ce v-aţi despărţit... şi dacă v-aţi despărţit ca prieteni sau ca simpli străini.

Era cât p-aci să pronunţ cuvântul *duşmani.*

Ea însă, ghicindu-l, mă repede:

— Domnule!

— Sunteţi utecistă? îi barez eu calea.

Dezorientată de întrebarea mea neaşteptată, îmi răspunde printr-un „Da!”

— Suntem deci tovarăşi, îi precizez. Ştiţi, pe lângă calitatea mea profesională, mai am una politică.

Sesizează că am urmărit s-o impresionez şi, surprinzător, devine impertinentă:

— Nu mă luaţi aşa! Tatăl meu e secretar al...

N-o las să-şi încheie propoziţia.

— Nu sunt aici pentru tatăl dumneavoastră... Propun că deocamdată să ne menţinem în limitele unei discuţii concrete: Cristian Lucaci, un student eminent, cândva prietenul dumneavoastră intim, s-a sinucis.

— Dacă vreau, vă pot arăta uşa.

„Asta cam aşa e, îmi spun în sinea mea. Are tot dreptul să mă dea afară din casă! N-am cum să mă apăr. Ce pot să-i răspund?” O văd însă cum se ridică de pe marginea patului, se duce la bar, de unde se întoarce cu sticla de coniac. Umple păhărelele, semn că s-a răzgândit, că nu mai

are de gând să-mi arate uşa. Îl goleşte dintr-o suflare.

— Ei bine, *tovarăşe*, dacă sunteţi curios şi vreţi să ştiţi, m-am despărţit de Cristi pentru că, la un moment dat, am constatat că nu-l mai iubeam... Se mai întâmplă în viaţa unor oameni şi aşa! Nu credeţi?

Constat că alcoolul i-a creat o uşoară stare de euforie. Mă îngrijorez, căci la o eventuală reluare a discuţiei ar putea să invoce întru apărarea sa: „Nu mai ţin minte ce am spus... băusem şi...” În clipa următoare, mă dojenesc: „Intru apărare? De ce? Doar nu s-a făcut vinovată cu nimic, iar tu nu i-ai adus nici o acuzaţie!” Zic:

— Da, aveţi dreptate. În viaţă mai sunt şi astfel de despărţiri.

Privirea Petronelei este acum rece, distantă, superioară.

„Domnişoara, îmi vorbesc eu în gând, îşi închipuie cu siguranţă, că n-am rămas indiferent la informaţia ce mi-a servit-o în legătură cu tatăl ei şi că bat în retragere... Te înşeli, domnişoară!”

— Cum s-a produs despărţirea?

— La el acasă, în pat, după o noapte de amor. Doriţi amănunte?

I-aş fi cârpit cu plăcere o palmă, după care nu m-ar fi încercat nici un fel de regret. Orice mi s-ar fi întâmplat. Nu m-am purtat grosolan şi nu văd ce poate îndreptăţi izbucnirea-i vulgară. Subliniez cu duritate:

— Un tânăr care, întâmplător, a fost iubitul dumneavoastră, s-a sinucis. Înţelegeţi? S-a spânzurat!

— În nici un caz din vina mea! se răsteşte ea la mine. Dacă despărţirea noastră ar fi motivul, ar fi făcut-o mai de mult, cu vreo opt luni în urmă, după o primă tentativă de a mă convinge să rămân lângă el.

— Atunci din vina cui? ridic şi eu glasul.

— Nu ştiu! De unde să ştiu? Vocea i se mai domoleşte. Nu credeţi că dacă n-a lăsat nici o scrisoare este pentru că nu are pe cine să dea vina?

„Iată şi o opinie, îmi zic, ce merită să fie luată în

consideraţie!”

— Cristi era de o sensibilitate ieşită din comun, povesteşte Petronela, fără ca eu s-o fi îmboldit cu vreo întrebare. Nu sunt o ipocrită. Când nu l-am mai iubit, i-am mărturisit-o aşa cum se obişnuieşte între doi camarazi. Doar nu eram căsătoriţi, nici măcar logodiţi nu eram... Eram conştientă de duritatea despărţirii, dar consider că dacă aş fi continuat să stau lângă el fără să-l iubesc ar fi fost un act şi mai dur, de inconştienţă. Ştiam că-i voi răni sensibilitatea, nu aveam însă o altă soluţie... Dealtfel, Cristi m-a înţeles, aşa cum am mai spus, a mai schiţat un gest de a mă reţine, pe urmă n-a mai insistat. Era prea mândru ca s-o facă. Ştia că nu există cale de întoarcere. Iubeam un alt bărbat, iar el cunoştea adevărul.

Ascultându-i spovedania, mă întreb: „Nu cumva ar fi nimerit să mă opresc în acest punct? De ce să bat întruna monedă cu sinuciderea, când mi-e din ce în ce mai clar că-i vorba de o crimă... şi încă una săvârşită cu sânge rece şi ingeniozitate.”. Deodată, aşa cum şedeam în fotoliu frământându-mă cu păhărelul de coniac în mână, zăresc sub studio o pereche de papuci bărbăteşti şi mă decid să continui:

— Vă mai întâlneaţi?

— Nu. Când şi când îmi mai telefona să mă întrebe ce mai fac sau cum m-am descurcat cu examenele...

— Momentul critic fusese depăşit?

Îmi place că nu ocoleşte întrebarea şi că răspunde fără să şovăie:

— Nu ştiu. Nu mă mai interesa problema... Ce-i drept, urmez medicina, dar nu văd de ce aş fi o mamă a răniţilor. Nu ascund că sunt o egoistă - o ştiu toţi colegii mei, o ştia şi Cristi încă de la începuturile iubirii noastre. Poftim, acum o ştiţi şi dumneavoastră... Cui nu-i convine caracterul meu, „Pa! şi pusi!” n-are decât să-şi vadă de drum.

E foarte tranşantă: intuiesc acel gen de personalitate format fără să cunoască măcar ceva din vicisitudinile vieţii.

O fi şi singurul copil la părinţi, hrănit nu cu lapte de mamă, ci cu alint. Dorind să-mi verific supoziţia, mă hazardez:

— Mai aveţi fraţi, surori?

— Are vreo legătură cu scopul vizitei?

Mde! De fapt, mi-a confirmat supoziţia. Tot cu ochii pe papucii de sub pat, o întreb:

— În momentul când v-aţi despărţit de Cristian Lucaci, în viaţa dumneavoastră intervenise de-acum o altă legătură?

— Refuz să răspund. Se apleacă; apucă sticla de coniac; părul mare, pieptănat lins, îi cade acoperindu-i obrajii. Mai beţi?

Refuz. Dar nu mă pot abţine să nu observ:

— Nu beţi prea mult?

— Nu-i treaba miliţiei cât beau, unde beau şi ce beau!

Ah, „odraslele” astea care încă din leagăn se simt ocrotite de poziţia părinţilor pe scara ierarhică a societăţii! Copii care cred că-şi pot îngădui orice, numai pentru că părinţii sunt mari şi tari! O văd cum îşi umple din nou păhărelul, cum ia o duşcă, cum devine impertinentă:

— Mai aveţi treabă cu mine?

Nu mă las descurajat şi-mi urmez calea:

— Da. Totuşi, când l-aţi văzut ultima oară pe Cristian Lucaci?

— V-am mai răspuns, din ziua despărţirii nu ne-am mai întâlnit.

— Desigur că o cunoaşteţi pe Lucreţia Budescu. Ea a declarat că v-a mai văzut împreună.

Pe faţa-i de un oval perfect, de o frumuseţe rece, se iveşte o expresie de ironie:

— Lucreţia Budescu?! exclamă ea cu dispreţ. Femeia aceea?! Nevropata... Refulata... Îndrăgostita aia... Îndrăgostită până la morbiditate de Cristi şi care ori de câte ori veneam la el încerca să se uite pe gaura cheii, să vadă ce facem?!Refulata a făcut declaraţii! Ei, bravo!

Amuzant! Teribil de amuzant!... N-are decât să declare ce vrea... Şi cei cu nevroze sexuale, dezechilibraţii au libertatea - vorba poetului - de a trage cu puşca.

Goleşte paharul cu coniac, mă priveşte cu ironie, clipind des, cu gene lungi, frumoase.

— N-ar fi rău, *tovarăşe*, ca, înainte de a-i interpreta declaraţiile, s-o supuneţi unui examen neuropsihiatric...

Tot ce am auzit nu mă lasă indiferent, sunt chiar uimit de diagnosticul fixat de Petronela Stavru femeii de la „unu”, care deretica mansarda fostului ei iubit! Nu-l pun sub semnul îndoielii. Sunt încredinţat că are dreptate. Nu vreau însă să mă abat de la obiectivul meu.

— Totuşi nu mi-aţi precizat: când l-aţi văzut ultima oară pe Cristian? Aţi mai fost cumva la el?

Petronela răspunde fără să şovăie:

— Nu, n-am fost la el. E un capitol încheiat. Nu aveam niciun motiv ca să-l mai deschid. Nu-mi plac supele reîncălzite! De văzut pe stradă, întâmplător, ne-am mai văzut.

Cercetează un timp păhărelul golit de alcool şi adăugă:

— Am căutat pe cât posibil să nu-i răscolesc rana, să-i menajez sensibilitatea.

De parcă un ciocănel invizibil i-ar încerca reflexele, tânăra îşi saltă din genunchi piciorul drept aşezat elegant peste celălalt.

— În mapa de schiţe a lui Cristian Lucaci, am găsit şi un portret al dumneavoastră. Când i-aţi pozat?

Cele aflate o măgulesc.

— Daaa! Identic cu cel de acolo... din ramă?

— Nu!

— Nu i-am pozat decât o singură dată. Desenul, precum vedeţi, îl păstrez. L-o fi realizat din memorie. Cristi avea omemorie excelentă şi obişnuia asemenea exerciţii.

Îmi aprind o nouă ţigară. Perseverez pe o direcţie, cu răbdare. Nu ştiu ce o să iasă, dar perseverez:

— L-aţi cunoscut în intimitate, sunteţi singura în măsură

să mă ajutaţi să înţeleg ce l-a împins pe calea unui asemenea deznodământ.

— Nu ştiu... Sunt şi eu la fel de uluită de gestul lui. Cu atât mai uluită cu cât, în ciuda sensibilităţii sale, Cristi avea o fire optimistă, naiv de optimistă. Sunt însă convinsă că, în nici un caz, nu eu sunt motivul sinuciderii. Relaţiile noastre au fost aşezate clar de la bun început. Încă din prima noapte, i-am atras atenţia că o să bată un ceas *când o să-mi treacă*, că atunci îl voi *părăsi*...şi să nu plângă.

— Ca într-o tranzacţie, mă reped eu să remarc.

Replica mea n-a jignit-o, aşa cum mă aşteptam, nici n-a timorat-o. Îmi dă dreptate.

— Exact! Ca într-o tranzacţie,...dar una cinstită!

— Aţi cunoscut problema dezmoştenirii lui?

— Nu. Moartea tatălui lui Cristi a survenit după despărţirea noastră. Vă gândiţi că actul dezmoştenirii l-a împins la sinucidere?

În aşteptarea răspunsului, mă iscodeşte pieziş.

— Poate!

— Nu cred, se arată ea a fi de altă părere. Cristi dispreţuia avariţia şi avuţia tatălui său. Nu-l interesa să-şi înceapă viaţa de pictor scenograf de la colecţiile sau economiile bătrânului tată. Voia să ia totul de la zero, şi chiar o începuse, nu fără succes... Păcat!

Suspină. Îşi mai umple un păhărel.

— Acum, vărul său, licheaua aceea patentată, o să intre, mai mult ca sigur, în posesia averii.

— Era bolnăvicios? întreb pe neaşteptate.

— Suferea de rinichi... făcea pietre...

M-am apropiat de un punct foarte delicat şi pentru câteva secunde ezit dacă să înaintez frontal. Totuşi, o fac.

— În timpul prieteniei dumneavoastră, Cristian Lucaci a făcut vreo criză?

— În două rânduri!

— I-aţi fost cumva de folos?

— Nu vă înţeleg! îndreaptă spre mine ochii ei mari,

căprui, armonios conturaţi.

— Ca studentă la medicină, i-aţi venit în ajutor?

— Da, chemând „Salvarea”. A venit foarte târziu, după două-trei ceasuri. Avea dureri groaznice, iar medicul i-a făcut o morfină.

Iarăşi am ajuns într-un punct mort. Din nou mă văd nevoit să mă întorc şi să pornesc pe o altă pantă. Mă agăţ de acea contradicţie dintre declaraţia Lucreţiei Budescu şi spusele Petronelei Stavru.

— Chiar credeţi că Lucreţia Budescu este o nevropată?

— Nu încerc să-mi impun diagnosticul! E stăpânită de idei obsesive erotice. Manifesta pentru Cristi o afecţiune bolnăvicioasă, care pe mine mă deranja, pe Cristi nu. În discuţiile noastre, bagateliza conduita nenorocitei şi rezuma totul la o frază: „Nu face rău nimănui!”

Îmi amintesc de dispariţia casetofonului şi o întreb cum îşi explică ea o asemenea dispariţie. Schiţează un zâmbet ironic.

— Întrebaţi-o pe Lucreţia!

— De ce?

— Ei îi plăcea să se joace cu casetofonul. O dată l-a şi stricat.

Îmi exprim neîncrederea.

— Cum, chiar o bănuiţi pe Lucreţia?

— Cine altcineva?

Interlocutoarea mea e mult mai relaxată, o fi meritul coniacului, sau poate faptul că discuţia noastră a trecut pe un alt plan, ce nu mai vizează relaţiile ei intime cu Cristian Lucaci.

— Ar fi putut să-l împrumute cuiva?

— Nu văd cui!

— Avea prieteni?

— I-ar fi avut dacă n-ar fi fost atât de preocupat de artă sa. Se călăuzea după o deviză: „Arta înseamnă muncă... muncă, şi iarăşi muncă!” Nici nu ştiu cum a avut timp să se îndrăgostească de mine...

Mda! Am ajuns la capătul discuţiei. Îmi dau perfect seama. Mai am în guşă câteva întrebări. Sunt însă indiscrete, poate chiar în afara problemei. Mai ales una din ele care ar suna cam aşa: „Cine-i noul iubit al dumneavoastră?” Dacă i-aş pune-o, i-aş oferi cel mai bun prilej ca să mă dea afară. O iscodesc pe sub sprâncene: fumează stând picior peste picior: capotul i-a căzut neglijent, i se vede carnaţia albă a unui picior frumos, lung... Îmi simte privirile şi, cu un gest scurt, îşi îndreaptă capotul şi-mi aruncă o căutătură care mă avertizează: „Nu sunt de nasul tău!” Consultându-şi apoi cesuleţul de aur de la mână, îmi declară sentenţios:

— Mă grăbesc!

În momentul următor, ochii mi se opresc pe trusă şi-i adresez rugămintea să binevoiască să mi-o arate.

Sare de la locul ei ca înţepată. Nu-i numai revoltată de îndrăzneala mea, ci şi tulburată.

— Cu ce drept?

Întrebarea loveşte din nou acelaşi punct vulnerabil al prezenţei mele între zidurile garsonierei. Parez sugerându-i:

— Mă puteţi refuza, nu-i nici o nenorocire!

Deşi observ că replica mea a cam dezorientat-o, o ţine cu băţoşenie pe a ei.

— Cererea dumneavoastră mă jigneşte şi o consider ca pe un abuz.

Mă ridic, încerc să-mi ascund nemulţumirea iscată de nereuşita tentativei. N-are rost să insist, căci legea e de partea ei. Spre marea mea surprindere, Petronela Stavru se răzgândeşte, îmi aduce trusaşi mi-o vâră cu obrăznicie sub nas:

— Poftim! Satisfaceţi-vă curiozitatea! Într-adevăr, specialitatea mea va fi ginecologia. Nu aveţi însă de ce mă suspecta.

Uite unde o duce mintea! Izbucnirea ei mai are deci o justificare. Trusa e încă în mâna ei. Mai am timp să mă

răzgândesc şi să mă îndrept spre ieşire. Ispita profesională se dovedeşte şi de data asta mai puternică. Iau trusă şi, cu fata la un pas de mine, o deschid. Abia izbutesc să-mi ascund tresărirea. Întreb:

— Din trusă parcă lipseşte ceva?

Clipeşte des.

— Exact! Seringa, îmi mărturiseşte ea.

Interesul meu pentru obiectul lipsă o lasă rece.

— Unde e?

Mă scrutează prin fumul ţigării şi-mi răspunde cu un calm imperturbabil:

— Mi-a fost furată!

— Cum asta? mă arăt eu mirat. Când?

— Acum vreo trei zile.

— Unde?

— Îmi pare rău, n-aş putea să precizez. La facultate, la spital? Într-altă parte? Ştiu că alaltăieri seară, o vecină m-a rugat să-i fac o injecţie copilului ei şi atunci am constatat că-mi lipsea seringa.

— N-aţi avut trusa cu dumneavoastră în toate zilele astea?

— Ba da... Ridică brusc glasul: Şi-apoi, domnule, ce doriţi de la mine? Gata! Ajunge! V-am ascultat până acum cu răbdare şi bunăvoinţă. M-aţi dezbrăcat şi din priviri! Acum mă luaţi la rost cu seringa... Vă rog...

Se îndreaptă enervată spre uşă. Într-un cuvânt, mă dă afară. Situaţia în care m-am pomenit e îngrozitor de penibilă. Aşa e, o clipă am dezbrăcat-o din priviri. Iar ea, cu instinctul ei de femeie rafinată, a reţinut acest moment de slăbiciune bărbătească. Găsesc că ar fi prosteşte să mă apăr sau să stărui în întrebările mele. Mă îndrept spre ieşire. Înainte de a trece în vestibul, mă opresc şi, mulţumindu-i pentru răbdare şi bunăvoinţă, îi spun uitându-mă la ceas:

— Acum e şase şi un sfert... Vă invit oficial ca între orele 19.30 şi 20 să treceţi pe la sediul Miliţiei de pe Victoriei,

pentru a ne da câteva informaţii.

Scot o carte de vizită, i-o întind.

— O să găsiţi la poartă un bon de intrare.

— Cu ce scop? se impacientează ea.

— Să identificaţi un obiect.

O simt cum se încordează şi-mi murmură printre dinţi:

— Ce obiect?

— O seringă.

— Doar nu credeţi c-o fi a mea?

— N-am făcut nici o afirmaţie în acest sens.

— Dar aţi insinuat... prin simpla invitaţie la Miliţie.

Abandonez discuţia. În vestibulul întunecos pătrunde o rază din lumină garsonierei. Nu văd prea bine, totuşi am avut senzaţia că o uşă - cea de la bucătărie, sau poate de la baie - s-a tras fără zgomot, închizându-se. În calitatea sa de gazdă, Petronela mi-o ia înainte şi-mi deschide. Mă împiedic de un ştergător de picioare şi, fără să vreau, vin peste ea. Îmi cer scuze. Ies. În urma mea, Petronela Stavru îmi răspunde la salut cu acelaşi glas leşinat, folosit la începutul convorbirii noastre.

Afară, întunericul unei seri de toamnă s-a înstăpânit de-a binelea. Maşina mă aşteaptă. Şoferul m-a zărit şi-mi face semn cu mâna. Îi răspund, dar nu mă îndrept spre el, ci spre un telefon public. Am o idee şi trebuie să scap de ea. Formez numărul aparatului instalat în locuinţa Petronelei. După un apel scurt, îmi răspunde un bărbat. Întreb într-o doară:

— Casa doctorului Vlad?

— Greşeală, tovarăşe.

Aşadar, flerul meu nu m-a indus în eroare. În garsonieră, în tot timpul discuţiei mele cu fosta iubită a lui Cristian Lucaci, s-a mai aflat şi o a treia persoană. Stăpânul papucilor, fumătorul de *Kent*, iubitul studentei. Bărbatul de care-mi vorbise pictorul Valerian Brateş.

Mă îndrept satisfăcut spre maşină. Verificările mele pe teren n-au fost inutile. Se conturează ceva mai limpede

ipoteza accidentului, metamorfozat într-o gravă infracţiune. Desigur, ultimul cuvânt îl vor avea seringa şi cutia sa.

Şoferul, deschizându-mi portiera, mă informează că, între timp, am fost căutat la telefon de căpitanul Povară.

— Încotro?

— La sediu!

În viteza maşinii, îl chem pe Povară.

— Uf, bine că-mi telefonezi! oftează uşurat tovarăşul meu de luptă. Unde eşti? Tot prin Drumul Taberei?

— Arde?

— Mai rău! Te caută cu disperare procurorul Berindei... E nervos...

— Din pricina mea?

— Nu! A Lucreţiei Budescu... A dispărut! Nu s-a mai întors la domiciliu. Toată clădirea aceea de pe Icoanei e agitată. Mai e şi Grigoraş care are o vorbă cu tine. Nu mai spun că şi Lili te-a căutat de două ori.

— E în regulă. În zece minute sunt *acasă.* Invită-l pe procuror la noi.

Vestea că Lucreţia Budescu a dispărut de la domiciliu îmi aminteşte, fără să vreau, de aprecierile Petronelei Stavru. Afecţiunea bolnăvicioasă a Lucreţiei Budescu pentru studentul de la mansardă e o realitate. Idei obsesive! Dragoste de fată bătrână! Unde naiba o fi dispărut şi de ce? Se dusese doar la biserică să se închine. De ce nu s-a mai întors? Întrebările totuşi nu mă îngrijorează, nu-mi produc bătaie de cap. Sunt convins că, mai devreme sau mai târziu, Lucreţia Budescu o să se întoarcă. De nu, o s-o găsim noi căci d-aia suntem poliţie...

Îmi aprind o ţigară. Îi aprind şi şoferului una. Trag în piept. Mă gândesc că sunt pe cale să lămuresc latura ambiguă a cazului. Mai am nevoie de o convorbire cu Grigoraş, după care, în mod firesc, va urma cea de la ora 20, cu Petronela Stavru. Conform deducţiei mele, Cristian Lucaci, în plină criză renală, a apelat în disperare de cauză

la Petronela. Fata a avut un moment de slăbiciune, a acceptat, i-a inoculat morfina greşindu-i doza. Ajuns aici, mai am, fireşte, de lămurit o problemă. Cine şi de unde a procurat fiola? Fiolă de contrabandă? Şi-a procurat-o din vreme chiar Cristian Lucaci? O avea Petronela în trusa sa?

Dacia execută un viraj scurt, spectaculos. Aud scrâşnetul pneurilor, ca în filme. Virajul a schimbat şi cursul gândurilor mele. Lili... M-a căutat. Iată, s-a înserat, ea m-a căutat la telefon, iar eu nu. Are toate motivele să se supere. Recunosc. Dar ce pot să fac? Să-mi schimb profesiunea. Aş! Rămâne cealaltă alternativă... Nici la Lili nu am de gând să renunţ, orice s-ar întâmpla.

11.

Ne-am adunat tuspatru în birou. Procurorul, Grigoraş, Povară şi cu mine. Ca într-un salon. Pe masă e o cană de apă. O duc la gură şi, însetat, beau direct din ea.

— Sigur, noi îl aşteptăm ca pe jar, observă procurorul cu ironie, iar dumnealui şi-a pierdut timpul cu vreo saramură de crap.

— N-ar fi fost rău! zic ştergându-mă la gură cu dosul palmei.

— Te-a căutat din nou... Ştii tu cine, îmi aminteşte Povară.

Numai de Lili nu-mi arde. Nici unul din noi nu simte nevoia să se aşeze. Îmi îndrept mai întâi privirile spre procuror şi-l rog să-mi spună ce s-a petrecut pe Icoanei.

— Căpitane, îmi pare rău, Lucreţia Budescu a uitat să se mai întoarcă de la biserică. Acum cinci minute am vorbit la telefon cu Ţugui, familia la care e angajată: nu s-a înapoiat încă. Şi pentru că suntem în pană cu încheierea procesului-

verbal, m-am apucat s-o caut. Am trecut pe la biserica unde se duce de obicei. Am stat acolo de vorbă cu părintele parohiei. O cunoaşte pe Lucreţia Budescu şi a văzut-o în jurul orei patru... Bătea mătănii. Ce facem?

Îmi amintesc iarăşi de diagnosticul pe care Petronela Stavru i l-a stabilit „rivalei” sale... Chiar aşa, unde putea să dispară Lucreţia Budescu?

— Ce facem? repetă procurorul întrebarea, închipuindu-şi probabil că nu-l auzisem.

— Ce să facem? Nu ne rămâne decât s-o aşteptăm.

— Şi procesul-verbal?

Îl înţeleg pe Berindei. În faza în care ne găsim, acest *caz ambiguu* e pe jumătate la Procuratură, pe jumătate la noi. Îndeplinirea formalităţilor, adică semnarea procesului verbal cu anexele respective ar transfera automat cazul pe umerii miliţiei. Repet:

— Trebuie să aşteptăm!

— Pe unde naiba umblă?

Întrebarea e a lui Povară şi îmi este mie adresată. O glumă ar rezolva totul. Însă nu-i momentul să glumim. Dacă cele dezvăluite de Petronela Stavru cu privire la dezechilibrul psihic al Lucreţiei Budescu se adeveresc, atunci nefericita nu poate fi decât într-un singur loc: la căpătâiul decedatului. Îmi rostesc gândul cu glas tare:

— Cred că de la biserică s-a dus să privegheze! La morgă sau la capelă, dacă bătrânul Pascaru a aranjat ceva cu înmormântarea.

Mă aşteptam să surprind o urmă de zâmbet pe feţele interlocutorilor mei. N-am surprins...

— Propun să-l ascultăm pe Grigoraş.

„Omul cu trusa” stă sprijinit de marginea unui birou, cercetându-ne cu privirea obosită.

— Am stabilit cu precizie că seringa găsită pe acoperişul casei este aceeaşi cu cea folosită la inocularea morfinei în organismul lui Cristian Lucaci. Analizele chimice indică prezenţa în seringă a morfinei... Asta-i tot!

Sar dezamăgit.

— Cum, asta-i tot?

Grigoraş surâde pe sub mustaţă, iar surâsul lui îl interpretez ca pe un avertisment.

— Stai aşa, că vine acum şi bomba! Marea surpriză! De pe cutia metalică a seringii, am ridicat amprente digitale foarte clare. Expertiza dactiloscopică a stabilit fără echivoc că sunt amprentele lui... Cristian Lucaci.

Dacă cuvintele astea ar fi fost rostite de altcineva şi nu de Grigoraş, aş fi fost înclinat să cred că-i vorba de o glumă.

— Bine, dar asta...! exclam eu vădit încurcat, de aceea nici nu-mi duc vorba până la capăt.

Grigoraş a înţeles ce am vrut să spun şi dă din cap aprobator. „Asta e!”

— Din nou, sinucidere! oftează Berindei încercând, dintr-un sentiment de demnitate profesională, să-şi ascundă exasperarea.

Doamne, câte încurcături! Până în prezent, doar un singur om a izbutit să se instaleze pe o concluzie fermă: medicul legist Horia Patrichi cu a sa formulă neobişnuită - *caz ambiguu.* Aşadar, m-am bucurat prematur închipuindu-mi că i-am depăşit formula, determinând cu certitudine o ipoteză: accident din imprudenţă şi care a degenerat într-o gravă infracţiune. Puţin câte puţin, mă cuprinde o furie puerilă, stupidă, împotriva medicului legist. Socotesc că numai din pricina lui ne poticnim mereu de cele două variante posibile - sinucidere sau crimă.

— Rezultă că singur şi-a făcut-o... că asta i-a fost vrerea! observă din nou procurorul.

Intervine, pe neaşteptate, şi Povară care până atunci a tăcut surprinzător de mult.

— Aşa s-ar părea! Îmi permit însă să sesizez un element derutant...

— Numai unul! murmur eu cu amărăciune. Iar ca să fiu până la capăt ironic, adaug: *Caz ambiguu!*

Povară ţine să lumineze elementul *derutant* şi continuă să ne vorbească.

— Am convenit anterior că decedatul a recurs la injecţie deoarece avea o puternică criză de rinichi... Dacă este aşa, atunci de ce să vrea să se sinucidă? Iar dacă a vrut nu să-şi calmeze durerile, ci să se sinucidă, de ce a încercat să scape de seringă?

Observaţia colegului meu e judicioasă, dar, din păcate, întăreşte formula doctorului Patrichi.

Procurorul îşi asumă sarcina de a-şi răspunde:

— Cristian Lucaci se găsea sub influenţa drogului. Cum oare am putea stabili ce s-a petrecut atunci în mintea lui scăpată de sub orice control?

Mda! Şi Berindei are dreptate! Toată lumea are dreptate! Dar dreptatea cea mai dreaptă tot de partea medicului legist rămâne: *caz ambiguu.* Trag în gând o înjurătură şi întreb sacadat:

— Se nasc cel puţin trei întrebări: Cine este cel care a încercat să recupereze seringa de pe acoperiş? De unde ştia respectivul că sinucigaşul aruncase seringa tocmai acolo? De ce a încercat s-o recupereze?

Procurorul mă completează:

— Poate că n-a încercat s-o recupereze, ci doar să constate dacă noi n-am descoperit-o.

— În ambele ipostaze, poziţia insului care a violat locuinţa lui Cristian Lucaci este aceeaşi faţă de cele petrecute: înseamnă că în clipele cele mai dramatice ale lui Cristian Lucaci, se găsea în mansardă, că l-a văzut cu ochii săi pe student aruncând cutia pe acoperiş.

— Stop! intervine Grigoraş precum un agent de circulaţie. Mai trebuie să vă aduc la cunoştinţă o concluzie. Sunteţi prea înfierbântaţi şi de aceea se vede că aţi uitat să-mi puneţi întrebarea aşteptată de mine... Aţi uitat amprenta de pe fiolă...

Mă încrunt şi reacţionez jignit:

— Nu cumva ai uitat tu să ne prezinţi un raport complet?

Fără să ia în seamă izbucnirea, Grigoraş continuă:

— Aţi uitat de fiolă şi de urmele digitale descoperite pe ea. Aţi uitat să mă întrebaţi dacă între amprentele de pe cutie şi cele de pe fiolă există vreo legătură. Ei bine, vă încredinţez că nu există nici una.

Ripostez cu un sarcasm nejustificat:

— Mulţumesc, Grigoraş, mulţumesc!...

De parcă tot ce întreprindem nu ar urmări decât unul şi acelaşi scop: să dovedească cum că doctorul Patrichi n-a greşit atunci când a pus pe cadavrul lui Cristian Lucaci eticheta *caz ambiguu!*

— Păi, să-mi mulţumeşti! mă pune Grigoraş la punct, constat că voi, cuprinşi de o febrilitate inexplicabilă, omiteţi în judecăţile voastre laturi importante ale cazului. Aţi vrea să rezolvaţi totul în doi timpi şi trei mişcări. Ei bine, urmele de pe fiolă indică un fapt de netăgăduit: în afară de Cristian Lucaci, în mansardă se mai afla o persoană... Mai amintiţi-vă că Patrichi a stabilit că Lucaci nu-şi putea face singur injecţia. A şi determinat locul unde a fost injectat!

Nimeni nu mai scoate un cuvinţel. Tăcerea se prelungeşte amintind de un funerar *minut de tăcere.* Gândurile mi se învălmăşesc, dar nu într-atât încât să-mi pierd „bara de direcţie”.

— Deci Cristian Lucaci a avut un „ajutor”, transformat apoi în „spectator”? O „sinucidere” cu „spectatori”!

Pe dinaintea ochilor îmi trec două personaje: Petronela Stavru şi Lucreţia Budescu. Mă pomenesc întrebându-mă: Care din ele e oare implicată în drama de la mansardă? Le aduc şi celorlalţi la cunoştinţă discuţia mea cu fostă iubită a lui Cristian Lucaci.

— Cum, i-a dispărut din trusă seringa?! exclamă procurorul impresionat de noutate.

— Am invitat-o încă în seara asta aici cu scopul de a-i arăta cutia.

— Atunci e clar! conchide Povară. Iată şi „spectatorul”

de care vorbeai.

— Chiar dacă Petronela Stavru o să-şi recunoască seringă, asta nu lămureşte nicidecum prezenţa pe cutie a amprentelor lui Cristian Lucaci, ne atrage Grigoraş atenţia cu seriozitatea care-l caracterizează.

Berindei se simte şi el dator să enunţe o supoziţie:

— Nu cumva Cristian Lucaci a împrumutat de la ea seringa, iar fata, aflând ce s-a petrecut, s-a speriat şi se eschivează de la adevăr, pretextând dispariţia din trusă a seringii?

Îl iscodesc cu stăruinţă pe Grigoraş: pe chipulsău grav descifrez un îndemn prietenesc. „Nu te pripi! Înaintează cu răbdare!”

Sună telefonul. Deşi aparatul e mai aproape de Povară, acesta îl împinge spre mine şi mă invită să ridic receptorul: presimte că eu sunt cel chemat. Şi nu greşeşte. La celălalt capăt al firului e logodnica mea.

— Ce faci? mă întreabă dulce Lili. Să trec să te iau?

Asta-mi mai lipsea. Îi răspund direct, fără menajamente:

— Nu, draga mea. Dacă ai şti câte mi s-au îngrămădit pe cap!

Glasul îmi sună nenorocit, implorând milă, compătimire.

Lili îmi cunoaşte stilul şi nu se lasă păcălită. Ca şi când nu m-ar fi auzit, mă întreabă cu o voce mieroasă:

— Dragul meu, te superi dacă mă duc cu Georgică, peste drum, la *Savoy*, să-l văd pe Puiu Călinescu?

Georgică e colegul ei. A absolvit liceul de muzică şi, printr-un joc al hazardului, a nimerit vânzător la „Romanţa”. De la o vreme, îi tot dă târcoale logodnicei mele. E chipeş tipul şi primejdios. Răspund:

— Da, mă supăr!

— Ei, asta am vrut să ştiu, dragul meu, dacă te superi! Află atunci că mă duc! şi îmi închide telefonul în nas.

Zâmbesc strâmb celor de faţă şi tustrei sunt destul de ageri la minte să înţeleagă că mi s-a întâmplat ceva neplăcut.

— Să revenim la oile noastre, propun. Mai avem o noapte înaintea noastră. Zic să aşteptăm revenirea la domiciliu a Lucreţiei Budescu. Iar în ce priveşte pe Petronela Stavru - îmi cercetez ceasul - sunt convins că discuţia cu ea, aici, la miliţie, o să aducă unele clarificări.

— Numai să vrea să fie sinceră! se arată Povară, fără nici un temei, neîncrezător.

— Te credeam mai optimist, căpitane!

Replica mea s-ar fi vrut cu haz. Ce să fac? N-am nimerit-o. Ştiu. Dar astea sunt cuvintele ce mi-au ieşit în clipa aceea din gură.

— Nici eu nu sunt prea optimist, se solidarizează brusc procurorul cu scepticismul colegului meu. De pildă, nu cred că Lucreţia Budescu o să se mai întoarcă acasă, la familia Ţugui.

„Omul cu trusa” se simte obligat să intervină:

— Din punctul meu de vedere, nu aveţi nici un motiv să fiţi pesimişti. Deţinem, pe lângă toate celelalte date, o urmă foarte preţioasă - cea de pe fiolă - în care eu am foarte multă încredere. O să vedeţi că iepurele de aici o să sară...

Îi mulţumesc în gând lui Grigoraşşi, trecând peste scepticismul lui Povară şi al procurorului, îmi precizez poziţia:

— Dacă Lucreţia Budescu nu se întoarce la domiciliu până la miezul nopţii, atunci, tovarăşe procuror, nu ne rămâne decât să iniţiem o percheziţie în odăiţa ei. Cu riscul de a petrece amândoi o noapte albă, o să ţinem o continuă legătură telefonică.

Procurorul îşi desface larg braţele şi îşi manifestă „entuziasmul”:

— Ah, de când aştept o noapte albă!

— Te bucuri prea devreme, tovarăşe procuror!

— Te credeam mai optimist, tovarăşe căpitan! îmi întoarce el replica ce i-am servit-o lui Povară cu puţin timp înainte. Cu familia Ţugui am aranjat să-mi dea un telefon.

Mai stabilim câteva detalii tehnice privind menţinerea legăturii, apoi îi propun să nu plece, să rămână şi să asiste la ascultarea Petronelei Stavru. Mă refuză.

— Îmi pare rău, nu pot să te asist... Am la Procuratură şi alte treburi. Dacă termini până-n nouă, comunică-mi şi mie rezultatul. Pe urmă, aşa cum am convenit, mă găseşti acasă.

Berindei, surâzând, duce două degete la un închipuit cozoroc de chipiu şi ne părăseşte. Grigoraş dă să-i urmeze exemplul. Îl rog să mai stea.

— E încurcată rău! Oftez.

Grigoraş îmi confirmă:

— Îmi pare rău, aş vrea să te contrazic, dar n-am cum.

Ştiam că nu are ce să-mi răspundă: simţeam însă nevoia să-i ascult în continuare vocea blândă, fără urcuşuri sau coborâşuri, liniştitoare.

— În activitatea ta, ai mai întâlnit ceva asemănător?

— Nu. Prezenţa morfinei şi, în general, a unor stupefiante în deznodământul unor inşi reprezintă cazuri nu rare, ci foarte rare.

— Ce zici, pentru care din variante ai opta: sinucidere sau crimă?

Grigoraş râde: blândeţea şi calmul nu-l părăsesc nici o clipă. Îmi reproşează:

— Dă-o dracului de treabă, nu suntem la curse de cai, să mă întrebi „cu care merg?” Şi într-o variantă, şi în cealaltă, găseşti aproape acelaşi număr de elemente derutante.

„Omul cu trusa” tace. Cred că dintr-un considerent pedagogic. Aşteaptă să-mi descarc sufletul. De la locul lui, Povară ascultă cuminte, cu respect, discuţia ce s-a înfiripat.

Nu mă jenez şi recunosc:

— Înainte de depistarea amprentelor de pe cutia seringii, „mergeam” pe varianta „crimă”. Acum sunt obligat să mă reîntorc la varianta - „sinucidere”. Bine! Să zicem că o accept! Îţi poţi însă imagina pe cineva

colaborând cu sinucigaşul?

— Eu, da! îşi iese, pe neaşteptate, Povară din muţenie.

Nu numai privirile mele se întorc curioase spre Povară, ci şi ale lui Grigoraş.

— Zăău?

— Mă gândesc la Lucreţia Budescu, îşi duce Povară ideea până la capăt.

Precizarea mă dezorientează pentru un moment, ca apoi să mă văd silit să fac repede o legătură între dezechilibrul nervos al Lucreţiei Budescu şi întrebareamea anterioară. Povară are dreptate: numai un om anormal poate colabora cu un ins ce-şi propune să-şi pună capăt vieţii... Şi-apoi leşinurile ei... Ca să pot înainta pe direcţia asta, mă văd nevoit să mai pun în discuţie o chestiune.

— Îţi imaginezi cumva scena din mansardă?

Îl pun pe Povară în dificultate. Intervine Grigoraş:

— Eu mi-o imaginez, deşi imaginaţia e potrivită în literatură şi nu în criminalistică... Poate că pe Cristian Lucaci, după ce a fost părăsit de iubită, să-l fi frământat intens ideea sinuciderii şi a felului cum s-o realizeze. N-ar fi exclus să se fi oprit la modalitatea de care ne-am lovit. Raţiunea, să zicem, l-a determinat în cele din urmă să renunţe la ideea sinuciderii. Dar iată, a intervenit colica renală, injecţia. Stupefiantul i-a topit capacitatea de discernământ şi pe scoarţă i-a revenit acel gând nefast. N-a mai avut forţa să se apere... şi-a pus în aplicare planul.

— Iartă-mă, Grigoraş, îl întrerup eu intrigat de „scenariul” născocit, dar care putea să fie rolul Lucreţiei Budescu în toată drama asta?

— Ai întrebat dacă ne putem imagina scena din mansardă. Ţi-am făcut dovadă că imaginaţia are atributul de a umple orice spaţiu.

Ca şi când s-ar fi înţeles cu Grigoraş să susţină una şi aceeaşi variantă, Povară îşi aduce din nou aportul:

— Lucreţia Budescu i-a făcut injecţia, apoi, „îndrăgostită” fiind de el, i-a executat toate ordinele... Iată,

în linii generale, cum îmi imaginez eu colaborarea ei cu Cristian Lucaci.

Eu am iscat discuţia care acum îmi calcă pe nervi. Dornic să pulverizez născocirile colegilor mei, ripostez:

— Uitaţi că Lucreţia Budescu a fost victima unei agresiuni şi datorită ei am ajuns să descoperim seringa?

— Şi ce-i cu asta? mă înfruntă Povară. Ar fi putut foarte bine să simuleze agresiunea... cu un scop pe care-l vom desluşi, fără îndoială. Că o încearcă un sentiment de culpabilitate, deducem şi din faptul că la ora asta a dispărut.

— Nu, nu... mă împotrivesc eu fără prea multă convingere. E o femeie simplă...

— Dar bolnavă de nervi, îşi argumentează Povară teza. Ştiut e că psihopaţii au o imaginaţie ieşită din comun.

Nu mă pot stăpâni să nu-i servesc replica:

— În cazul ăsta eşti un psihopat.

Imediat însă reaşez discuţia pe făgaşul său normal şi subliniez:

— Discutăm de starea sănătăţii Lucreţiei Budescu, de parcă am avea la dosar un certificat medical de-al ei.

Povară nu se dă bătut:

— Poate că există unul şi noi încă n-am ajuns la el!

Grigoraş, sensibil la zbuciumul meu, caută să mă readucă acolo de unde am pornit discuţia, de la *ambiguitatea cazului.*

— Imaginar, am stabilit cum s-a desfăşurat scena sinuciderii. Amestecul Lucreţiei Budescu în cursivitatea dramei de la mansardă nu-i greu de determinat. Nu ne rămâne decât să-i luăm amprentele şi să le confruntăm cu cele de pe fiolă.

— Iată, în sfârşit, un punct de vedere lucid! exclam eu mulţumit.

— Stai, băiete! mă stopează. Grigoraş. La fel de bine, putem presupune că ne-am lovit şi de o gravă infracţiune.

— *Caz ambiguu!* oftez deznădăjduit.

— Da, da, *caz ambiguu!* Şi trebuie să fim drepţi şi să recunoaştem că dacă nu ne-am fi bucurat de aportul unui medic legist cu dragoste de meserie, ambiguitatea, care ne dă atâta bătaie de cap, n-ar fi fost sesizată, iar prezumtivul infractor ar fi ieşit victorios.

— Vorbeşti de ambiguitate, dar te situezi pe varianta crimei cu ceva mai multă fermitate decât pe cea a sinuciderii, remarcă Povară cu o anumită supărare.

— Te înşeli, îl lămureşte Grigoraş, deocamdată preţuiesc în mod egal ambele variante. Pornind de la datele ce le deţinem, sunt de părere că avem de-a face cu un infractor primar, însă foarte inventiv.

— De ce primar? De ce inventiv? izbucnesc eu atras de noua teză a „omului cu trusa”.

— Pentru că, premeditându-şi infracţiunea, prea a încercat să fie perfect. Presupun că a şters propriile sale urme de pe seringă, de pe cutie, şi le-a imprimat pe cele ale lui Cristian Lucaci. Mai presupun că, din pricina emoţiei, a uitat fiola la vedere... Cred că fiola l-a determinat să se întoarcă la locul infracţiunii... să vadă ce s-a întâmplat cu ea. Cu prilejul ăsta, a controlat dacă seringa mai e acolo unde a aruncat-o. L-a surprins însă Lucreţia Budescu.

Zâmbesc gânditor:

— Mare hoţ mai eşti! Mă iei cu „Ce, suntem la curse?!” Când colo mergi pe „doi cai” deodată.

— Te sfătuiesc să ţii seama de opinia doctorului Patrichi şi să mergi şi tu pe „doi cai”.

— Dacă nu s-o ivi un al treilea - accident!

— E posibil, îmi surâde Grigoraş împăciuitor. Ei, eu plec, că mai am încă multe de lucru.

Îi mulţumesc şi-l rog să-mi trimită cutia seringei. Mă uit laceas:

— Acum trebuie să apară şi dumneaei...

— Succes!

Iese. Abia în momentul acela simt cât de tare mă dor

picioarele. Mă aşez ostenit la biroul meu. Povară cade şi el pe un scaun. Ne observăm de la distanţă. Aşteaptă ca eu să rup tăcerea. Eu însă mă încăpăţânez şi tac. Aşa că Povară n-are încotro şi ia iniţiativa:

— Nu te-au zăpăcit opiniile lui Grigoraş? Pe mine, da... Înainte de a formula o ipoteză, este necesar să culegi cât mai multe date, după care, analizându-le cu atenţie, în interdependenţa lor, să treci la elaborarea ipotezelor de lucru. Nu eşti de părerea mea?...

Nu-i răspund. Am mai discutat pe tema asta şi-i cunosc punctul de vedere - este unul livresc, tributar manualelor. Departe de mine gândul de a contesta ceea ce se susţine prin diverse tratate de specialitate. Ar fi, fără îndoială, o inepţie dacă m-aş avânta într-o asemenea întreprindere. Totuşi viaţa, cu întâmplările ei, ne trimite adeseori dincolo de litera unor tratate.

— M-ai pus să-ţi extrag date din afacerea cu bişniţarii, trece Povară la un alt subiect. Le-am extras. Ce fac cu ele? Ca să mă aţâţe, agită în aer câteva hârtiuţe. Pascaru-junior, care zici că te interesează, nu-i un fitecine.

Deşi gândul mi-e la apropiata întâlnire cu Petronela, hârtiuţele din mâna colegului meu nu mă lasă indiferent. I le cer.

— Domnu’ e servit!

Făcând-o pe chelnerul, Povară îmi vârî sub nas raportul. Deodată, fără nici o legătură cu cele discutate până atunci, mă ia la rost:

— Ce faci, mă, nu-i telefonezi lui Lili?

O tristeţe bine ascunsă până atunci în adâncul sufletului, răbufneşte fără să vreau:

— Lili o să mă părăsească!

Iată o temă pe care Povară, oricât ar fi de tentat, nu-şi îngăduie s-o ia în zeflemea. Dimpotrivă, oftează, arătându-mi astfel că mă înţelege.

— N-o să te părăsească, mă îmbărbătează el ca pe un copil O să vezi...

Dacă s-ar fi apucat să-mi ţină o prelegere presărată cu tot felul de pilde măreţe, cuvintele lui m-ar fi scos din sărite. Aşa, dau aprobator din cap, iar el e convins că mi-a redat încrederea în Lili, în viitor.

— Aş vrea să plec! îmi mărturiseşte Povară pe acelaşi ton copilăresc.

Ar avea dreptul să plece! Şi eu l-aş avea. Iar dacă vreţi să ştiţi, noi, conform programului, suntem „liberi”, „ne plimbăm” şi aşa mai departe... Povară are şi el o poveste a lui, cu o văduvă, rămasă cu un băieţel de patru anişori. O cunoaşte mai de mult, din adolescenţă, o iubeşte şi i-a propus în câteva rânduri s-o ia de nevastă, dar ea l-a refuzat şi-l refuză cu încăpăţânare, deşi între ei s-au statornicit relaţii intime. Îl iau eu binişorul:

— Dragă Nicule, îmi pare rău, nu cred c-o să poţi să pleci. Nu-i momentul. Pricepi? E posibil să am nevoie de tine, de ajutorul tău. Afacerea Cristian Lucaci e mult mai dificilă decât am crezut.

Pe faţa-i albă, cu bărbie prelungă, trece o umbră de supărare. Mi se lamentează:

— Aseară, nu... Astăzi, nu...

— Nu crezi că viitoarele noastre neveste ar trebui să cunoască încă din stadiul ăsta cu ce soţi vor avea de-a face? îi cer eu părerea pentru a nu ştiu câta oară.

De nevoie, Povară îmi împărtăşeşte punctul de vedere.

— Şi-acum, lasă-mă să mă uit liniştit prin hârtiuţele tale... că zău, ai un scris ca de doctor.

— N-ai decât să-ţi iei o secretară! mă repede, după care, scoate un dosar şi se preface că se cufundă în studierea lui.

Mă uit la ceas. Mai telefonez o dată la „Informaţii”, atrăgându-le inutil atenţia că trebuie să apară acolo o tânără, care va întreba de mine şi să i se dea imediat voie să intre.

Descopăr brusc liniştea încăperii. Îmi aprind o ţigară şi încep să mă chinuiesc cu scrisul lui Povară. Doamne, ce

hieroglife îngrozitoare! În cele din urmă, tot mai descifrez eu câte ceva...

„Economicul” a reţinut cinci tineri organizaţi într-un grup de bişniţari. Nici unul nu-i trecut de 26 de ani. Toţi cinci - bucureşteni - fără ocupaţie. Cercetările presupun că ar exista şi un al şaselea - creierul. Bănuielile se îndreaptă către Pascaru Tudorel, vărul lui Cristian Lucaci. Împotriva acestuia însă nu există nici o probă de vinovăţie, aşa că se află în libertate.

Ce acuzaţii se aduc celor cinci? De mai bine de trei ani se îndeletnicesc cu traficul de valută, cu vânzarea ilicită a unor obiecte introduse în ţară prin contrabandă, având un mod propriu de operare. Acţionau individual - fiecare cu vadul său: „Intercontinental”, „Ambasador”, „Lido”, „Athenée Palace”, „Union”. O dată pe săptămână se întâlneau în „şedinţe de lucru”, de fiecare dată într-un alt local şi niciodată în localurile hotelurilor unde acţionau.Întimpul „şedinţelor de lucru” consumau modest, se manifestau decent, evitând să atragă atenţia asupra lor.

Membrii grupului aveau ramificaţii şi în ţară, ţineau legătura cu casierii valutari de la marile hoteluri, ba aveau relaţii şi cu infractori de talie internaţională, sosiţi de peste hotare. La un moment dat, unul din cei cinci - Bob Miclescu zis şi „Liră sterlină” – amărturisit că grupul are şi un „creier” care acţionează din umbră şi că acesta ar fi Tudorel Pascaru. Drept urmare, presupusul şef a fost reţinut câteva zile pentru cercetări. I s-a dat însă drumul din lipsă de probe. Bob Miclescu, notase Povară, ştia de existenţa unui „creier”, fără însă să-l fi văzut vreodată la faţă. În acest timp, ceilalţi patru membri ai grupului neagă existenţa unui şef. Relatarea lui Povară mi se pare confuză. Merg mai departe.

Prin ce anume atrăsese atenţia Pascaru Tudorel? Fusese student la „Comerţ exterior”. În anul II şi-a abandonat studiile angajându-se la „Athenée Palace” pe post de casier valutar. A funcţionat în acest post mai bine de un an şi deşi

nu i s-a imputat nimic în privinţa gestionării valutei, contractul de muncă i-a fost totuşi desfăcut pentru „relaţiile sale neprincipiale în orele de serviciu cu turiştii străini”.

Îmi ridic privirile de pe hârtiuţe şi mi le îndrept spre Povară. Îl smulg din studiul dosarului întrebându-l:

— Ce înseamnă relaţii „neprincipiale în timpul orelor de serviciu cu turiştii străini”?

— Nu ştiu... Formula nu-mi aparţine. Am extras-o dintr-o caracterizare dată de hotel.

— Vreun exemplu? Nimic concret?

— Nimic!

Reiau lectura notaţiilor şi extraselor lui Povară. După ce a fost concediat, Pascaru Tudorel nu s-a mai ostenit să-şi caute un alt rost. A devenit un intim al barurilor de noapte şi, mai cu seamă, al restaurantului „Athénée Palace”, unde poate fi văzut seară de seară, în anturajul unor fetişcane de moravuri uşoare. Întrebat din ce trăieşte, notase Povară, Pascaru Tudorel a răspuns că tatăl său, fost cerealist, a adunat de-a lungul anilor o avere frumuşică, pe care i-a pus-o la îndemână ca să trăiască aşa cum trăieşte şi cum bătrânul n-a trăit la vremea lui. În consecinţă, Pascaru Miluţă a fost invitat la miliţie să confirme adevărul celor declarate de fiul său. Povară a extras din declaraţia bătrânului următoarele: „Dacă are din ce să trăiască, păi de ce să nu trăiască? Banii mei tot ai lui sunt... Pământ la ţară n-are cum să mai cumpere... Să-i cheltuiască... să trăiască aşa cum n-am apucat eu să trăiesc sau maică-sa... Că statu’ n-are ce pierde... că banii mei tot la stat intră.” În timpul ascultării bătrânului, a avut loc la miliţie şi un incident între Pascaru Miluţă şi părintele unuia dintre cei cinci tineri reţinuţi. Acesta din urmă s-a repezit la fostul negustor de cereale şi a început să-l drăcuiască şi să-l blesteme că numai din pricina lui Tudorel Pascaru, fiul său a ajuns la închisoare.

În biroul nostru îşi face apariţia un colaborator al lui

Grigoraş. Îmi predă cutia metalică a seringii, amintindu-mi astfel de Petronela Stavru. Un sfert de oră ne mai desparte de ora opt.

— Te pomeneşti că-ţi trage clapa! îmi ghiceşte Povară neliniştea.

— N-ar fi exclus.

— Ar avea vreun motiv?

— Ştiu eu?! E fiica unui ştab din provincie. Frumoasă foc, arogantă...

— E clar. N-o să vină!

Tonul categoric al lui Povară îmi sporeşte neliniştea.

— Muşcă-ţi limba! zic şi încerc să reiau ocupaţia anterioară, dar nu mai ţine.

Privirile mele au acum un singur circuit: ceas - uşă - telefon - uşă şi aşa mai departe. O s-o mai aştept cât o s-o mai aştept, îmi propun, iar dacă n-o să apară am s-o chem la telefon.

Minutele se scurg greu, fără însă s-o aducă pe Petronela Stavru în birourile miliţiei. Povară îmi simte nervozitatea, lasă dracului dosarul şi pândeşte să vadă ce o să întreprind. Ridic, în sfârşit, receptorul, formez un număr, nu-mi răspunde nimeni.

— O fi în drum spre noi, mai nutresc eu o vagă speranţă.

Povară clatină din cap, de parcă ar fi vrut să-mi spună: „Foarte bine, foarte bine! La orice putem renunţa, dar la speranţe, nu!” Nici eu, nici el, de fapt, nu ne mai găsim locul.

La opt fix, telefonul izbucneşte scurt. Mă reped la receptor, când colo îl aud pe procurorul Berindei: se interesează de rezultatul convorbirii mele cu Petronela Stavru. Îi pun adevărul pe tavă.

— Deci n-a venit! oftează el posomorât. Ciudat! Foarte ciudat! Poftim ! Altă bătaie de cap... Nici Lucreţia Budescu nu s-a întors încă la domiciliu, iar în familia Ţugui s-a stârnit o adevărată panică. Cu greu am reuşit să-i liniştesc. Rămâne aşa cum ne-am înţeles. Menţinem legătura până la

miezul nopţii şi o reluăm de dimineaţă! Pa!

Închid telefonul, marcat neplăcut de acel „Pa!” al procurorului. Îl găsesc dizgraţios. Mai cu seamă între bărbaţi. „Pa”! sau „Te pup, mă!”

Timpul se scurge. Cu coada ochiului îl iscodesc pe Povară - îl surprind, controlându-şi pe ascuns ceasul. Evident, nu vrea să mă indispună şi mai rău. Mai trece un sfert de oră. Acum, nu mai am nici o îndoială, Petronela Stavru nu-mi va onora invitaţia. Ochii mi se opresc instinctiv pe cutia seringii şi o studiez ca pe o armă necunoscută. Mă înverşunez, nu vreau să mă dau bătut şi formez iarăşi numărul de telefon al studentei: rezultatul este acelaşi. Domnişoara nu este acasă sau, presupunând cine o caută, nu vrea să răspundă. Aşadar, mi-a tras clapa! De ce? Cum trebuie să-i interpretez atitudinea? Să fie într-adevăr seringa ei şi să se fi speriat? Din nou, în mintea mea, îşi croieşte drum acea versiune a unui accident...

„În plină criză de colică renală, presupun eu, Cristian Lucaci a apelat la ajutorul ei, nu l-a refuzat, i-a injectat morfina, greşindu-i doza. Starea lui a înfricoşat-o. A intrat în panică. Cu siguranţă că a cerut sprijinul cuiva - e posibil să nu fi venit singură, ci însoţită de actualul ei iubit. Au găsit o formulă care au socotit-o salvatoare - simularea unei sinucideri... Infractor primar şi cu imaginaţie! Părerea lui Grigoraş merită să fie luată în consideraţie şi aplicată acestei versiuni.

— Liviule, mi se adresează Povară decis să-mi sară în ajutor, ce-ai zice dacă m-aş deplasa încă în seara asta la domiciliul Petronelei Stavru, s-o aştept să-i arăt cutia. Vorba aceea, să ne luăm o piatră de pe inimă!

Reflectez asupra propunerii: din capul locului, fosta iubită a lui Cristian Lucaci m-a primit cu o ostilitate bine strunită. A ignorat, precum se vede, şi invitaţia mea oficială. Ceva trebuie să-i fi impus o asemenea atitudine... Să fie oare implicată direct în această dramă? Să se fi speriat oare pentru a doua oară? O fi sfătuit-o iubitul să nu

se prezinte la miliţie? Oricum, acceptând propunerea lui Povară, nu avem ce pierde. N-ar fi exclus ca ea să fie acasă şi să nu vrea să răspundă la telefon. Iar pe Povară nu-l cunoaşte, deci o şansă să i se deschidă uşa există...

— De acord, zic. Aş vrea să mai iei pe cineva cu tine.Dacă-i acasă şi-i arăţi cutia, ar fi bine să mai fie cineva de faţă, un martor care să reţină răspunsul ei, oricare ar fi el.

— Să-i cer să-mi dea o declaraţie scrisă.

— Măi Niculae, Petronela e ca o prinţesă mofturoasă şi pe deasupra mai e şi rea. Vezi şi tu cum o să se poarte. Dacă începe să invoce legea şi să te întrebe pe ce bază îi intraţi în casă, tu răspunde-i: „Aţi fost invitată oficial la miliţie şi n-aţi catadicsit să vă prezentaţi, atunci miliţia a decis să se prezinte ea la dumneavoastră”.

Povară zâmbeşte mucalit.

— Dacă Mahomed nu vine la munte, vine muntele la Mahomed!

— Mă Povară, ştii o mulţime de lucruri... stai bine cu cultura ta generală!

— Păi nici nu s-ar putea altfel, din moment ce am un asemenea mentor şi sunt instruit întruna. O să-l iau pe Răşcanu cu mine, îmi mai zice Povară adunându-şi gospodăreşte lucrurile de pe masă.

Mă ridic. Îi împachetez cutia metalică.

— Dacă nu-i acasă, s-o aştepţi, îmi dădăcesc eu prietenul, cred că până-n zece, apare ea.

— Vorbeşti tu cu şefu’?

— Nici o grijă... De la Petronela Stavru am nevoie de un *da* sau de un *nu.* Dacă acceptă să dea răspunsul în scris, cu atât mai bine. Să mă suni fie aici, fie acasă.

Povară îşi ia pacheţelul pregătit de mine şi pleacă în căutarea lui Răşcanu. Rămân singur în birou. Circulaţia, la ora asta, pe Calea Victoriei s-a rărit. Când şi când se mai aud maşinile lunecând pe caldarâm...

Îmi amintesc de Lili şi mă indignez. „E acum la

„Estradă”, cu „muzicologul”. Frumos din partea ei!” Ca să-mi treacă indignarea, reiau lecturarea hârtiuţelor pregătite de Povară în legătură cu *bişniţarii*. Scrisul lui mă oboseşte. În cele din urmă, ajung la concluzia că ar fi mai cu folos să stau chiar eu de vorbă cu maiorul Stelian de la „Economic”, să aud direct ce-i cu acest Tudorel Pascaru, bişniţar şi moştenitor de averi. Zis şi făcut. Îl caut la telefon, îl găsesc - uneori, mai sunt şi norocos: „Vino, mă invită el binevoitor, câteva minute libere tot mai descoperim că să stăm de vorbă”.

În biroul „economiştilor” e un fum să-l tai cu cuţitul şi un du-te vino continuu, ca în plină zi. Maiorul Stelian mă aştepta. Mă ia de braţşi mă trage într-o altă încăpere, mai liniştită.

— Văd că te interesează Tudorel Pascaru zis şi „Hennessy”, mă ia el direct. V-aţi lovit şi voi de „personalitatea sa”? Maiorul trage o înjurătură. Îi venim noi parazitului de hac!

Maiorul Stelian e un bărbat subţirel, însă bine legat, căci practică zilnic, cu o încăpăţânare uluitoare, nataţia.

Ne aşezăm şi prind să-i explic în ce împrejurări familia Pascaru a ajuns în raza noastră vizuală. Era la curent cu problema moştenirii, ştia câte ceva şi despre moartea lui Cristian Lucaci.

— Am avut noi de-a face cu multe lichele şi lepădături, dar cu unul ca ăsta mai rar, începe maiorul să-mi relateze. Inteligent, viclean, ingenios. E vârât în tot felul de murdării, dar nu am încă de unde să-l apuc. Îmi scapă mereu printre degete. Şi dacă l-ai vedea! Maiorul Stelian rămâne gânditor, ca după câteva minute, să continue: Să nu ţi-l imaginezi îmbrăcat fistichiu, nu-i un„hippy”, cu plete, à la Crist. Te uiţi la el: elegant, decent, cu o tunsoare sobră, de zici că ar vrea să-i sfideze pe cei din generaţia sa, adepţi ai pletelor şi ai bărbilor. O dată n-o să-l prinzi fără cravată. Când îl vezi, crezi că-i un agent comercial, picat din Occident să-şi plaseze marfă pe cheiul Dâmboviţei.

Unul din cei cinci de la beci, Bob Miclescu, mi-a dat în scris că Tudorel Pascaru e „creierul” bişniţarilor. Mi-am zis: „Gata!... *Finita la commedia!* Acum, puişorule, eşti al meu!”Şi din nou mi-a scăpat.

— Din lipsă de probe?

— Da! Numai Miclescu a dat în scris. Ceilalţi patru au negat existenţa unui cap al răutăţilor. Când l-am confruntat pe „Liră sterlină” cu „Hertnessy”, primul a retractat motivând că a făcut o confuzie şi că în viaţa lui nu a avut de-a face cu Tudorel... „mânca-l-ar mama” de Tudorel!

— Atunci pe ce dracu’ şi-a întemeiat „confuzia scrisă”? mă înfurii copilăreşte.

— Pe faptul că odată, Bob Miclescu, aflându-se la braseria „Athénée Palace”, l-a zărit pe „Hennessy” la o masă cu un străin şi cu o fetişcană rămasă neidentificată. Câteva zile mai târziu, omul de legătură dintre „creier” şi restul bandei...

— Aveau deci şi un curier?!

Maiorul clătină aprobator din cap. Privindu-l şi ascultându-l, nu pot să nu-i admir răbdarea cu care, la capătul unei zile infernale de lucru, mai furnizează explicaţiile de rigoare.

— Da, născociseră şi un sistem de legătură. Din păcate, „curierul”, un oarecare Mirciulică Ghimpu zis „Pompei” a dispărut fără urmă de aproape o lună de zile. Îl căutăm... Acest Mirciulică i-a transmis lui Bob următoarele: în ziua de 2 iulie, la orele 9,30, un „Fiat-1300”, înmatriculat în Italia, va staţiona în faţa catedralei Sfântul Iosif. Să fie şi el acolo. Iar când va ieşi stăpânul maşinii din catedrală, Bob să se ducă la el şi să-l întrebe în limba italiană: „Sunteţi italian?” la care italianul urma să răspundă: „Nu, sunt român!” Întâlnirea între ei chiar aşa s-a desfăşurat. După asta, străinul l-a invitat pe Bob în maşină. Cu ocazia asta i-a transmis lui Miclescu o cantitate de dolari falşi. Dar nu asta trebuie reţinut, ci faptul că Bob a recunoscut în

italianul de la volan pe străinul de la masa lui Tudorel Pascaru. De aici, ar fi dedus Bob că „Hennessy” ar fi „creierul”. Nostim, nu-i aşa?

Nostim?! Pe dracu nostim! Face şi maiorul haz de necaz.

— Chestia e că n-am avut nici o probă împotriva lui şi i-am dat drumul, oftează maiorul cu năduf. Iar Tudorel şi-a reluat existenţa sa de parazit. Cu o iotă nu se abate de la programul lui cotidian. Arestarea celor cinci nu l-a alarmat. Seară de seară, e la braseria „Athénée Palace”, unde are o masă.

— Cu o prietenă?

— Constantă? Nu... Însă pe la masa lui, ca şi în viaţa sa intimă, e o fluctuaţie de fete fără căpătâi. A te încurca cu „Hennessy”, chiar şi pentru o noapte, e ceva, ne-au mărturisit putorile astea. Tudorel Pascaru e generos... are bani... e culant... Trăieşte cum ar fi dorit taică-său să trăiască.

Ascultându-l pe maior, aproape că uit pentru ce venisem să mă interesez de Tudorel Pascaru.

— Scursorile asteasociale au şi noroc! se pocneşte maiorul cu palma peste genunchi. În loc ca modul ăsta de viaţă să-l ducă pe „Hennessy” la sapă de lemn, poftim, acum mai pune mâna şi pe o moştenire. Zii şi tu, căpitane, dreaptă-i viaţa asta?

Cu o mişcare bruscă, se ridică în picioare. Înţeleg că timpul afectat discuţiei noastre a luat sfârşit. Mă ridic la rându-mi şi-i spun:

— Trebuie să stau şi eu de vorbă cu individul ăsta. Îl găsesc oare şi în seara asta la „Athénée Palace”?

— Sută la sută!

— M-aţi făcut curios. Vreau încă în seara asta să-i văd mutra.

— Ţine-mă şi pe mine la curent cu ce constaţi.

Suntem amândoi lângă uşă, pe cale de a ne despărţi.Deodată, îmi amintesc de ceva şi întreb:

— În afacerea bişniţarilor, nu a apărut cumva şi

problema drogurilor?

— Nu! În mod categoric, nu!

Îi mulţumesc. Ne despărţim. Când revin în biroul nostru, telefonul ţârâie nebuneşte. Mă reped, ridic receptorul.

— Pe unde umbli, dom'le! mă ia Povară la rost spărgându-mi timpanul. Sun şi tot sun! Raportez că frumoasa noastră nu-i acasă... În noaptea asta o să lipsească.

— De unde ştii? mă interesez eu, intrigat de tonul categoric al colegului meu. Nu cumva a ieşit la „plimbare" cu Lucreţia Budescu?

— A lăsat pe uşă un bileţel cu următorul text: „Jo! Nu mă aştepta. Lipsesc toată noaptea!" îmi explică Povară. Jo ăsta o fi vreun american?

— Da, de prin Ferentari!... Şi-acum ce ai de gând?

— Am şi eu un acoperiş! O plapumă!

— Tot la căldurică!? Uite ce, Povară... Peste un sfert de oră ne întâlnim în faţă la „Athénée Palace".

— Am auzit bine?

— Da... Avem împreună puţină treabă.

— S-a făcut!

Pun receptorul în furcă. În aceeaşi clipă, telefonul ţârâie din nou. De astă dată, e procurorul. Mă informează oftând:

— Nimic nou! Lucreţia Budescu n-a mai apărut.

Oftez şi eu, iar apoi îi atrag atenţia să nu mă caute în următoarele două ceasuri, căci nu voi fi de găsit.

— Mai ai timp şi de aventuri nocturne... bravo, căpitane! Succes! La revedere!

Observaţia şi urarea insinuantă a procurorului îmi zgândăresc o rană - Lili şi curtezanul ei. Îmi zic: „Decât să te duci la „Athénée Palace", mai bine te-ai posta la poarta teatrului şi ai aştepta-o acolo. Ca s-o scapi din ghearele *muzicologului*. Că azi cu o „arie", mâine cu „alta"... Şi deodată afli că au alcătuit la Ofiţerul stării civile un „duo" pe viaţă! Du-te mai bine la „Savoy"! Nu-ţi dai seama? Ar fi formidabil, ar fi o adevărată lovitură de teatru ca, ieşind de

la spectacol, Lili să dea cu ochii de tine”. Văd scena, până şi perplexitatea *muzicologului* o văd. „Îl învăţ eu minte!” Gata, sunt hotărât. Acolo mă fixez, în faţa teatrului. Povară o să mă aştepte cât o să aştepte, o să se sature şi o s-o şteargă înjurând. Să mă înjure, că nu mă supăr.

12.

Pe Povară l-am zărit de departe. A ajuns la locul întâlnirii înaintea mea. Se plimbă nervos prin faţa restaurantului. Ridic braţul, mă zăreşte şi-mi vine în întâmpinare. Are un mers atletic, milităros, tot datorită anilor petrecuţi la Şcoala de ofiţeri. Al meu e la fel.

— Ce s-a întâmplat? De când ai început să-mi dai întâlniri pe la marile restaurante?

Povară e înfrigurat, şi la propriu, şi la figurat. E şi el în talie, ca şi mine. Îl iau împăciuitor de braţ:

— Ce să se întâmple? Mai nimic! Mi-am adus şi eu aminte că astăzi a fost ziua mea...

— Hai, fugi de aici!

— ...şi m-am hotărât să dau o bere... una de calitate.

Povară reacţionează prompt, prieteneşte, mustrându-mă:

— S-o fi invitat şi pe Lili!

Născocesc o minciună. Nu-i dezvălui scopul adevărat al invitaţiei, dintr-un motiv temeinic. Îmi cunosc colegul.Înmomentul în care Povară ar şti că mi-am impus o misiune şi nu o „aniversare”, reflexele profesionale, nu întotdeauna subtil *cizelate,* i s-ar declanşa de la sine. În local, se va foi pe scaun; în răstimpuri, îşi va plimba privirile pe un semicerc de 180°. Nu doresc să fim mirosiţi. Urmăresc un singur scop, deocamdată neutru. Maiorul

Stelian m-a făcut curios şi vreau să văd mutra lui Pascaru-junior.

Totuşi, Povară mă suspectează:

— Dacă-i ziua ta, de ce nu ţi-o sărbătoreşti într-o „bombă” de pe chei?

— Ce naiba, mă Povară, o dată pe an e ziua mea! Aici au şi o bere bună.

Intrăm direct. Străbatem localul pe toată lungimea sa. Eu înainte. Deodată, datorită semnalmentelor date de maiorul Stelian îl identific pe Pascaru-junior. Mă cuprinde o bucurie de parcă aş fi făcut cine ştie ce descoperire. „Hennessy” arată exact aşa cum mi-a fost descris: elegant, modern, dar nu extravagant. Nu e singur. Îi ţine de urât o fată nostimă, cu păr lung, lins, cu un breton ce-i acoperă fruntea până aproape de sprâncene.

Găsim şi noi o masă. Ne aşezăm. Unghiul din care urmează să-l observ pe moştenitorul averii de la Lugoj nu-i prea fericit, n-am însă de ales. Povară îmi dă dovadă că mă ţine pe mine sub observaţie. Se apleacă peste masă şi mă întreabă în şoaptă?

— Pe cine ai văzut?

— O vecină a lui Lili. O să mă toarne că m-a întâlnit la „Athénée Palace”.

— Mă, da’ ţi-e frică de ea!

Povară râde victorios: în sfârşit, a dibuit în organizarea mea interioară, solidă ca o cetate, o slăbiciune.

— Bine că eşti cu mine! ţine el să mă liniştească. O să-ţi iau apărarea.

Ospătarul se prezintă la masa noastră. Comand crenvurşti, bere... Povară mă ia peste picior.

— Cheltuieşti cam mult cu mine!

Totuşi e impresionat de gestul meu. Nu pentru că nu ne-am mai cinstit cu o bere sau cu o ţuică, ci pentru că *evenimentul* se produce într-un local de lux, cu preţuri de lux.

Ne aprindem ţigări. Fumez şi trag cu ochiul în direcţia

lui Tudorel Pascaru. E jovial, curtenitor. Ce naiba, doar ştie că văru-său e mort, că are doliu în familie! Sau are în continuare dispensă din partea bătrânului? Fâţa îl soarbe din ochi, fumează şi bea. Îmi rotesc încet privirile prin local; pe la mese, mulţi tineri, chiar foarte mulţi... Coniac... bere... vin... De unde o fi având puştimea asta atâţia bani? Încerc să-mi identific colegii de la *Economic* în „grija” cărora se află „Hennessy”, dar nu izbutesc.

— Te pomeneşti că şi Petronela Stavru o fi aici, îl aud pe Povară spunând, ca şi cum până atunci, am fi discutat de-ale noastre.

Ripostez cu mirare:

— Ce-ţi veni?! Fata-i îndurerată, dacă nu chiar în doliu. N-ar îndrăzni să desfidă într-un asemenea hal memoria fostului ei iubit.

— Aşa îndoliată pe unde o fi umblând noaptea?

Povară mă priveşte sarcastic, iar eu, ca să-i abat atenţia de la temă, fac pe nebunul.

— Uite ce e, băiete, e ziua mea şi n-am chef să discut aici chestiuni de serviciu.

Lui Povară nu-i rămâne decât să fie de acord. În sinea mea însă mă întreb: „De unde dracu’ am mai născocit şi imaginea fetei în doliu? Pentru că i-am văzut ochii plânşi? Mai curând îndurerată decât îndoliată... Oricum, nu cred că ar îndrăzni în zilele astea să intre într-un local. Nu-i chiar atât de sigur! - Tudorel Pascaru. Şi el e în doliu? Ba taică-său e cel care se ocupă de înmormântare. Şi totuşi derbedeul e aici. E vesel, galant. Cu siguranţă că în noaptea asta o să aibă şi o aventură amoroasă. A trecut pe la Facultatea de medicină, a anunţat-o pe Petronela că vărul lui s-a sinucis, iar apoi, „îndoliat”, a revenit la modul său curent de viaţă.

Povară mă trezeşte din meditaţie, şoptindu-mi:

— Aşa e când împlineşti un număr de ani, devii melancolic?

Ce uricios pot să fiu!! L-am invitat de „ziua mea” la o

bere şi l-am dat uitării... Mă scoate din impas ospătarul. Ne serveşte. Ne umple cu bere paharele înalte. E spumoasă, acidă, bună la gust... Ne repezim amândoi la pahare, ciocnim şi bem cu nesaţ.

După un timp, remarc că Tudorel Pascaru se uită din ce în ce mai intens spre noi. Mă prefac indiferent şi absorbit de bere şi crenvurşti. După alte câteva minute, îmi formez ferm convingerea că noi suntem ţinta lui „Hennessy”. Ca să fiu ceva mai sigur, îi cer lui Povară să-mi spună cine şade la masa din spatele meu.

Spre marea mea satisfacţie, Povară nu pare deloc intrigat de ceea ce-i cer.

— Cred că e un străin, îmi comunică el. E un bărbat la vreo cincizeci şi cinci de ani. Fumează trabuc... unul lung şi subţire ca o macaroană... Nu e singur... ci cu una de-alea, de prin preajma hotelurilor. Vrei să ştii şi ce beau?

— Nu, nu, îi potolesc eu zelul. Hai noroc!

Bem. După ce pune paharul jos, colegul meu, fără nici o altă introducere, mă întreabă dacă m-am certat cu Lili. Inventez un răspuns pe care nu-l duc până la capăt, căci atenţia îmi este captată de conduita lui Tudorel Pascaru: a scos din portofel o carte de vizită, şi acum scrie. Parcă încep să pricep ceva.

— Ascultă, Povară, îmi chem eu în ajutor colegul, tânăra de la masa străinului şade cumva cu faţa îndreptată spre tânărul acela elegant, de lângă fereastră?

— Cel cu fata bretonată?

— Da...

— Care stă şi scrie?

— Da...

— Păi din capul locului i-am observat: îşi vorbeau tot timpul din ochi. Mare crai mai trebuie să fie!

Deodată, Povară trece la un ton compătimitor.

— Cât de deformaţi suntem, Liviule! Să nu putem şi noi stă liniştiţi într-un local şi să vorbim de câte’n lună şi’n stele... De orice să vorbim, numai de-ale noastre nu.

— Ai dreptate, Povară! Hai noroc, băiete! Să te văd cât mai repede însurat.

Oftează. Se pregăteşte să-mi povestească pentru a suta oară povestea lui dramatică de dragoste, şi pătimaşă, dar îi fac un semn să tacă. Mă vede absorbit de cele ce se petrec la masa *bretonatei* şi cade cuminte în aşteptare.

Tudorel Pascaru a terminat de scris, cheamă un picolo şi-l instruieşte cui să înmâneze cartea de vizită pusă pe o farfurioară. Băiatul a înţeles. Îl văd făcând slalom printre mese şi, spre uluirea mea, se opreşte în dreptul meu.

— E pentru dumneavoastră! zice şi-mi întinde farfurioara.

De la locul său, Tudorel Pascaru îmi zâmbeşte cu condescendenţă, clătinând din cap: „Da, da, e pentru dumneavoastră!” Iau stupefiat cartea de vizită, gândindu-mă la *băieţii* maiorului Stelian. „Ce-or fi gândind? Ce or raporta mâine sau încă în noaptea asta şefului lor?”

Tudorel Pascaru are un scris mărunt, dar lizibil. Citesc:

Din capul locului, vă cer scuze pentru deranj. Aţi trecut astăzi pe la noi, când aţi stat de vorbă cu tatăl meu. Eram acasă. Am să vă comunic ceva foarte important.V-aş propune, dacă sunteţi de acord, să ieşiţi pentru câteva minute în holul hotelului. Oricum v-aş fi căutat. Dar dacă v-am întâlnit aici, mă folosesc de acest prilej. Vă rog încă o dată să-mi scuzaţi îndrăzneala.

Uite aşa sare câteodată iepurele. Când nu te aştepţi. Îmi ridic privirile de pe cartea de vizită şi mă uit spre „Hennessy”: acelaşi zâmbet condescendent îi joacă pe chip.

— Eu o să ies pentru câteva minute în holul hotelului.

Povară nu-i mulţumit de explicaţia mea.

— Altă dată să nu mai umbli cu figuri de-astea, mă ceartă el. Că-i ziua ta, că hai să bem o bere! Mă iei ca pe un copil?

— După ce o să mă întorc, o să-ţi povestesc ce s-a întâmplat. Şi eu sunt uluit...

Povară prinde momentul şi-mi spune ironic.

— Ce să se întâmple? Te-au uitat femeile şi ai început să primeşti invitaţii discrete de la bărbaţi.

Ascund cartea de vizită în buzunar, mă ridic şi mă îndrept spre ieşire. Când ajung la uşă, arunc o privire peste umăr. Pascaru s-a ridicat de la masă şi mă urmează.

„Cu siguranţă, îmi spun, acum unul din *băieţii* maiorului Stelian o să se ia după „Hennessy” şi o să-l văd şi eu la faţă”.

Tudorel Pascaru m-a ajuns din urmă exact în clipa în care intram în holul hotelului, foarte puţin animat la ceasul acela. Mi se adresează cuviincios.

— Tovarăşe căpitan, vă rog încă o dată să mă scuzaţi.

Mă opresc. E lângă mine şi, studiindu-l, constat că faţa sa de om cumsecade anulează parcă tot ce am auzit despre el. „Ori se săvârşeşte o eroare, gândesc, ori tipul a izbutit să-şi creeze o mască perfectă de tânăr cumsecade”.

Mă invită să ne retragem într-un colţ mai liniştit, lângă uşa ce dă spre marele restaurant.Îl urmez.

— Când aţi fost la noi şi aţi vorbit cu tatăl meu, eram într-o cameră vecină, îmi dezvăluie el căutându-mi, fără să clipească, privirea. Printre altele, l-aţi întrebat pe bătrân ce motiv putea să-l împingă pe văru-meu spre sinucidere. De unde să ştie el ce să răspundă? Cristi a avut un motiv... şi încă unul serios...

Trebuie să fi surprins pe figura mea o undă de nerăbdare căci îi zăresc în colţul gurii un zâmbet complice, de înţelegere.

— Vă interesează?

— Mai întrebi? îmi mărturisesc eu curiozitatea.

— Cristi îl idealiza la culme pe pictorul Valerian Brateş... Îl cunoaşteţi, desigur? De la Institut... Îi era devotat cu trup şi suflet. La rândul său, nimic de spus, şi Valerian Brateş îl aprecia. L-a şi proclamat studentul nr. 1 al clasei

sale.

— Şi ce-i rău în asta?

Propria-mi nerăbdare mă supără. Pentru o clipă, celălalt mă fixează nedumerit de faptul că l-am întrerupt.

— De doi ani, pictorul Brateş îi foloseşte ideile artistice şi munca în scopuri personale. Aţi fost la „Naţional”? Aţi văzut spectacolul „Vânt de miazănoapte”? Decorurile sunt executate după schiţele lui Cristi. Şi aţi reţinut cine semnează decorurile? Valerian Brateş. El e cu gloria, cu banii. Cristi n-a văzut un leu de la el. Cronicarii îl ridică în slăvi pe Brateş, pe marele Brateş, subliniază „Hennessy” cu o înciudare nedisimulată.

— Poate că au avut o înţelegere! îl contrazic eu fără convingere.

— Aş! După ce i-a folosit ideile, munca, i-a mai furat şi iubita.

Nu ştiu ce am, dar mă port ca un novice. Exclam:

— Cum ai zis?

— Aşa cum aţi auzit, îmi râde el în nas.

— Deci Petronela Stavru pentru el l-a părăsit pe Cristian Lucaci?

— Exact, tovarăşe căpitan! Pentru Brateş l-a lăsat pe Cristi... pentru un bărbat mai mare decât ea cu „trei cincinale”, pe deasupra şi căsătorit. Poftim, om care urcă la catedră şi ţine lecţii de etică... şi de altele.

Îşi tamponează cu batista fruntea asudată, îşi îndreaptă nodul de la cravată. Pare indignat şi gata să se retragă. Nu mă înşel.

— Atât am avut să vă comunic.

— Te grăbeşti?

Înalţă din umeri oarecum jenat. Vezi, doamne, a lăsat o domnişoară la masă, singură, şi nu se cade.

— Dacă vreţi, mâine vă stau la dispoziţie, îmi propune.

Amabilitatea lui îmi convine.

— De acord! Te aştept mâine dimineaţă la ora opt...

— La nouă, mă întrerupe el rugător.

— Fie! La Miliţia Municipiului... Întrebi la poartă de...
— ...de căpitanul Roman, mă întrerupe el.
— Încă o întrebare.
— Mă rog!
— La ce oră ai trecut astăzi pe la Petronela, pe la Facultate?
— Da' cine v-a spus că am trecut astăzi pe la Petronela? N-am trecut, tovarăşe căpitan. Sunt vreo şase zile de când n-am mai văzut-o.
Stupefacţia sa are darul de a mă convinge. Aşadar, nu el a anunţat-o pe Petronela de moartea lui Cristian Lucaci. Desigur, Valerian Brateş a făcut-o. Înseamnă că după convorbirea noastră şi-a anunţat amanta de cele petrecute! Îmi amintesc la fel de fulgerător de papucii bărbatului de sub patul din garsoniera studentei, de bărbatul care mi-a răspuns la telefon...
— Mă scuzaţi...
— Să mergem! îi propun, nu înainte de a-i mulţumi. Te aştept mâine la ora opt...
— ...la nouă! mă corectează Tudorel Pascaru râzând.
„La naiba, nu-i dracu' chiar atât de negru! îmi zic. Echiar un tânăr simpatic!"
Zece minute mai târziu, în drum spre casă, îi povestesc lui Povară cele petrecute.
— Ca să vezi, mă, unde dai şi unde crapă! mă arăt eu excesiv de vesel.
— Ar trebui să mă supăr, îmi declară Povară întristat. Dar nu pot...
Ne oprim la un telefon public. Îi cer lui Povară să-i telefoneze Petronelei Stavru. Formează numărul, nu-i răspunde nimeni.
— N-a venit!
Preiau receptorul din mâna lui Povară şi-l chem la telefon pe procurorul Berindei.
— Dormi?
— Încă nu, dar sunt pe drumul cel bun! mă încredinţează

Berindei. Stimabile, Lucreţia Budescu n-a mai apărut.

— Asta am vrut să ştiu... Pe mâine! Noapte bună!

De Povară mă despart pe Magheru, în dreptul „Casei filmului”. Mă salută, mărturisindu-mi cu tristeţe:

— Păcat că n-a fost ziua ta!

13.

Acasă o găsesc pe maică-mea supărată foc; că de ce toată ziulica n-am chemat-o la telefon, că ea de unde să ştie ce-i cu mine, că ce fel de viaţă duc dacă nici la masă nu mai vin. Nu e pentru prima oară când mă ceartă, aşa că primesc „loviturile” în plin, bărbăteşte. O liniştesc, în cele din urmă, făgăduindu-i că voi deveni cel mai ascultător şi mai cuminte copil din lume.

— Cu mine, hai, treacă-meargă, dar cu Lili ce ai, de ce te porţi aşa? Începând de la ora 9 te-a tot căutat din jumătate în jumătate de ceas.

— Nu s-a mai dus la teatru?! îmi manifest eu satisfacţia.

— Ce teatru? Care teatru? Cu mine să nu faci pe prostul! Fata mi-a telefonat de-acasă, că am vorbit pe urmă şi cu cuscra...

Pentru vestea primită o mai îmbrăţişez o dată. Asta-i viaţa noastră! Eu şi cu Lili n-am devenit încă soţşi soţie, dar mamele s-au şi încuscrit. La o adică, nici n-ai cum să mai baţi în retragere.

Mama, fericită în sfârşit că m-a văzut acasă, se duce la culcare. Mă duc şi eu, ca de obicei, cu telefonul lângă mine, la căpătâi.

Gata, sunt în pat, la orizontală, cu faţa în sus. Doamne, cât e de bine să simţi cum ţi se evaporează din trup oboseala şi puţin câte puţin somnul pune stăpânire pe tine!

Nici trei ore n-am apucat să dorm. Sunt trezit de sunetele biciuitoare ale telefonului. Aud în receptor cuvintele:

— Îmi pare rău, căpitane, că te iau din somn. Da' asta-i meseria ofiţerului de serviciu. Maiorul Dulgheru la aparat.

Chiar dacă nu s-ar fi recomandat, tot l-aş fi recunoscut. Maiorul e al nostru, al *Judiciarului.*

— Vă ascult, tovarăşe maior!

— A telefonat de pe Icoanei un oarecare Onuţan Vasile. Unvecin al sinucigaşului. Zicea că apartamentul lui e la etajul trei, sub mansardă. Ne semnalează că umblă cineva sus, în mansardă... Că se aud paşi, zgomote... Omul era tare speriat...

Buimăceala mi s-a risipit pe dată. Sar din pat.

— Trimiteţi-mi urgent o maşină!

Maiorul râde încântat.

— Am şi trimis-o. Vezi că-i plutonierul Gavriliu la volan.

— Telefonaţi familiei Onuţan să nu se alarmeze, să stea cuminte locului, nimeni să nu urce.

— Din punctul ăsta de vedere, nici o grijă, râde maiorul, oameni serioşi, s-au gândit imediat la „stafia" decedatului.

Mă îmbrac ca la Şcoala de ofiţeri în timpul alarmelor, în câteva minute. Mă străduiesc să nu fac vreun zgomot, să nu-mi trezesc mama. Efort de prisos. În timp ce străbat holul în vârful picioarelor, mă lovesc de ea. Mă întreabă cu milă:

— Te-au chemat?

— M-au chemat, mamă.

— Vai de somnul şi odihna ta! mă compătimeşte ea, cu tandreţe maternă. Nu uita să-mi telefonezi.

Biata maică-mea! S-ar cuveni să-i aduc noră în casă... Sau s-o iau cu mine într-o vacanţă... Sau să împrumut un autoturism şi s-o plimb... Nu mă are decât pe mine, iar eu intru şi ies dintr-un dosar în altul.

„Dacia" mă aşteaptă în dreptul casei, cu portiera deschisă. Înainte de a mă aşeza lângă şofer, mai arunc o

privire la etajul patru: camera mamei e luminată, îi zăresc silueta la fereastră.

— Nea Gavriliule, dă-i drumu'! În viteză, pe Icoanei!

— Din somn? se interesează şoferul după ce a vârât maşina în 80 pe oră.

— Din somn!

— Grea meserie!

— Grea meserie! îi dau eu dreptate.

Cred că schimbul ăsta de cuvinte a avut loc, între noi, de cel puţin o mie de ori.

„Ehei, dacă aş avea un pic de noroc! îmi spun. Să-l mai găsesc *acolo...* să fac cunoştinţă cu *dumnealui...*"

Sunt convins că „stafia" este una şi aceeaşi persoană cu insul care a atacat-o pe Lucreţia Budescu. Ca un film rulat cu viteză neobişnuită, îmi trec pe dinaintea ochilor imagini disparate: bătrânul Pascaru, pictorul Valerian Brateş, elegantul „Hennessy". Apoi, îmi amintesc de acel moment ridicol când mi s-a părut că cineva fusese la uşa mansardei, iar apoi a luat-o la fugă în jos, pe scară, ca să scape de urmărirea mea.

„Poate că ar fi fost bine să-l fi chemat şi pe procuror, gândesc. De ce? Numai aşa, ca să-i stric somnul?"

Un viraj brusc şi scurt mă smulge din gânduri. Deschid ochii mari şi descopăr un Bucureşti cufundat într-o noapte adâncă, de toamnă. Doarme oraşul copilăriei mele!

Am ajuns... Gavriliu îşi cunoaşte meseria. Fără frâne zgomotoase. În surdină.

— Să vin şi eu cu dumneata? mă întreabă şoferul.

— Nu, nene Gavriliule! În schimb, o să te rog altceva... Să cobori de la volan şi să te instalezi lângă poartă, de pază. Dacă dă să iasă careva în fugă, îl înhaţi... Fără menajamente, pricepi? Şi uită-te la ceas! Dacă în douăzeci de minute nu mă întorc, vii dumneata după mine, sus la mansardă! Pe scara de serviciu din spatele clădirii.

— 'Nţeles!

Strada e pustie, lăsată în stăpânirea vântului de toamnă.

Doar huruitul îndepărtat al unui tramvai de serviciu pluteşte în tăcerea nopţii.

Gavriliu rămâne la poartă, eu intru pe nesimţite în curte. Scara e învăluită în semiîntuneric. Un cotoi deranjat de apariţia mea subită se furişează leneş într-un alt ungher.

Urc uşor, abia auzit, atent să nu stârnesc vreun zgomot. Întreaga fiinţă mi-e concentrată. De ce să mint? Mi-e teamă, dar nu într-atât încât să-mi pierd controlul.

Trec hoţeşte pe lângă odaia Lucreţiei Budescu. Mă opresc lângă uşă, nici eu nu ştiu de ce. De dincolo, aşa cum era de aşteptat, nici un zgomot. Îmi văd mai departe de drum şi, pe măsură ce mă apropii de mansardă, îmi dau seama că uşa este întredeschisă. Din pricina asta, lumina puternică dinăuntru închipuie o uriaşă literă C formată din linii drepte. Mă opresc prudent. Îmi aud inima bătându-mi nebuneşte. Aşadar, sigiliul a fost din nou rupt, iar uşa descuiată cu cheia rămasă în broască. Sunt convins că infractorul n-a părăsit locul acţiunii. Altfel ar fi stins lumina. Îmi vin iarăşi în minte cuvintele lui Grigoraş: „Un infractor primar, dar cu imaginaţie!”

Îmi scot pantofii, rămân în ciorapi. Urc cu paşi de pisică. Ajung lângă uşă. Las pantofii locului şi rămân în aşteptare. De dincolo, răzbate până la mine zgomotul unor paşi, apoi nu mai aud nimic. Mă încearcă o bucurie scurtă şi rea. „Am noroc, îmi zic. Îl înhaţ... Al meu e!” Îmi propun să nu intru trântind uşa şi strigând „Sus mâinile!” deşi n-am asupră-mi nici o armă, ci împingând-o uşor, de parcă o umbră ar împinge-o, aşa încât pe celălalt să-l treacă fiorii.

Procedez întocmai cum mi-am propus. Rămân în prag şi deschid uşor uşa. Pe măsură ce se dă înlături, mi se înfăţişează un tablou care mă împietreşte.

Lângă patul scund al lui Cristian Lucaci - o femeie. Stă îngenuncheată, cu spatele spre intrare. E Lucreţia Budescu. O recunosc după rochie. Pe sub cerga verde se conturează vag un trup omenesc. Iar acolo unde ar trebui să fie capul celui ce se odihneşte sub cergă văd întins

portretul Petronelei Stavru. Fiori de gheaţă îmi străbat fără contenire spinarea. Mai văd la „căpătâiul” Petronelei aprinse două lumânări. Am nevoie de câteva clipe ca să înţeleg că Lucreţia Budescu, în genunchi, boceşte fără glas. Tabloul e demenţial şi are darul să-mi amintească diagnosticul pus de fosta iubită a studentului. Îmi recapăt repede stăpânirea de sine. Lucreţia Budescu nu mă aude. Stă mai departe încremenită în genunchi, cu capul în piept, şi-o plânge pe „moartă”. Sub cergă trupul acesteia e desenat de câteva perne. „Infractor primar, cu imaginaţie!” îmi trece prin minte.

Sunt acum lângă Lucreţia Budescu. În sfârşit, din poziţia în care se află, îmi observă picioarele. Privirile i se ridică până ce-mi întâlnesc ochii. Nu scoate nici o exclamaţie de spaimă, aşa cum mă aşteptam. De parcă aş fi fost acolo de la bun început. Nu pot să-mi dau seama dacă m-a recunoscut sau nu... Rămâne câteva clipe cu privirea tulbure spre mine, apoi se ridică anevoie. Chipul îi este livid, răvăşit. Îmi şopteşte:

— A murit... Eu am omorât-o!

Mă pomenesc întrebând-o tot în şoaptă:

— Da’ de ce?

— Pentru că l-a omorât pe *Cristi al meu.* Mie mi-era ursit. Treizeci şi patru de ani l-am aşteptat. Iar ea l-a omorât pe *iubitul* meu.

Îşi mută privirile spre portretul Petronelei şi continuă:

— Era geloasă, Cristi nu se mai uita la ea, ci la mine. A aflat că am pus la cale nunta, în taină, ca pe urmă să fugim.

— Unde să fugiţi?

— La Bellu, în cavoul părinţilor. Acolo mi-e toată zestrea.

Deodată faţa i se schimonoseşte de ură şi o aud scrâşnind din dinţi:

— Am omorât-o! Am omorât-o!

Mă stăpâneşte o senzaţie bizară, contradictorie. Pe de o parte că dorm şi am un coşmar violent, iar pe de altă parte

că ştiu exact unde mă găsesc şi cum am ajuns acolo.

— Cum ai omorât-o?

Curiozitatea mea n-o tulbură, n-o înfricoşează, n-o trezeşte la realitate. Mi se spovedeşte cu uşurinţa unor infractori înrăiţi, decişi să-şi despovăreze sufletul.

— Mai întâi i-am făcut o injecţie cu morfină ca să n-o doară şi să nu ţipe. Apoi, am atârnat-o de cârligul ăla!

— Care cârlig?

Întinde braţul şi-mi arată cârligul de care, cu două nopţi în urmă, atârnase trupul lui Cristian Lucaci.

— Ăla de sus! adaugă ea.

Simt, că de groază, pielea mi se încreţeşte. Amestecul acesta de detalii reale, concrete, cu ambianţa fantastică în care am nimerit, mă paralizează, simt că n-am putere să întreprind nimic, nici să judec cu luciditate. Îi aud vocea de parcă ar fi a mea.

— Şi-acum ce ai de gând?

— Aştept să vină de la poliţie... Ce frumoasă e! Da' Cristi tot pe mine mă plăcea... cu mine voia să se însoare. Ardea de nerăbdare, mă voia chiar în patul ăsta. Eu însă i-am zis: „Nu, iubitule, lasă pentru noaptea nunţii!"

Cade iarăşi în genunchi şi începe să se închine, făcându-şi cruci mari. O urmăresc cu ochi tâmpi, furat de mirajul demenţial al nefericitei.

Deodată, aud dinspre scară paşi grei: sunt ai unui bărbat. Urcă. Mă cuprinde o bucurie nervoasă, căci ştiu că nu poate să fie altul decât Gavriliu. Îmi întorc capul spre uşă. Plutonierul e acolo: s-a lovit şi el cu ochii de „patul mortuar" şi s-a oprit locului. Îl îndemn să intre. Se apropie cu o mutră perplexă. Ar vrea să-mi pună o întrebare. Îi fac semn să tacă.

Mi-am revenit. Ştiu ce trebuie să întreprind. Îmi aşez blând mâna pe umărul Lucreţiei Budescu şi-i spun:

— Hai, că a venit!

Se uită de jos în sus la mine.

— De la poliţie?

Răspunsul meu afirmativ o convinge să se ridice, să se întoarcă spre Gavriliu, să-i măsoare cu interes uniforma.Îideclară şi lui:

— Eu am omorât-o!

Pe figură uimită a lui Gavriliu a înflorit un zâmbet timid, prostesc. Nu pricepe încă rolul său în această scenă demenţială pe care, fără voia noastră, ne-am pomenit amândoi interpretând-o.

— O să mergi la poliţie şi o să dai acolo o declaraţie, îi zic, apoi îi fac şoferului cu ochiul.

În fine, „i-a căzut fisa”. Chipul său recapătă expresia obişnuită.

— O să declar totul, se învoieşte Lucreţia Budescu fixându-l pe plutonier cu ochii tulburi. Vreau să se ştie că eu am avut la Cristi mult mai mult succes decât o tinerică de douăzeci şi patru de ani.

— Foarte bine! intră Gavriliu în rol. Foarte bine! O să ne povesteşti totul... Să mergem...

Îi aprob intervenţia şi ne îndreptăm tustrei spre ieşire. La uşă, îmi amintesc de pantofi. Îi încalţ în grabă şi cobor scara după cei doi. Supuşenia femeii e de-a dreptul dezarmantă...

Aerul rece de afară mă înviorează. Îi şoptesc plutonierului:

— O duci la 9...! Cu grijă, auzi? Pune siguranţele la portieră.

— ’Nţeles!

— Pe urmă te întorci aici să mă iei!

— ’Nţeles!

Rămân în stradă până ce văd maşina depărtându-se. Răsuflu uşurat şi mă reîntorc în mansardă. La etajul trei însă sunt aşteptat de un bărbat scund, rotofei, în pijama.

— Sunt Onuţan, se recomandă el, în şoaptă. Eu am anunţat miliţia... A fost de folos?

— Vă mulţumesc! O să vă mai deranjez un pic...

— Mă rog!

— Aş vrea să telefonez de la dumneavoastră.

— Poftim! Nimeni nu doarme, aşa că...

Intru. În sufragerie arde lumina. Celelalte încăperi sunt în întuneric. Din fericire, telefonul e în sufragerie, îl trezesc pe Berindei; n-am încotro. Trec câteva minute bune până ce-mi răspunde ca lumea.

— Iarăşi sigiliul rupt?! exclamă el. Uf, doamne!

— Hai, lasă, vino cât mai repede pe Icoanei! Nu mă lăsa să te aştept...

— Încalec *Trabant*-ul şi vin!

Onuţan mă conduce până la scara de serviciu, iar acolo îşi ia inima în dinţi şi mă întreabă:

— Femeia aceea pe care aţi ridicat-o era *tovarăşa Lucreţia?*

— Da!

— V-am văzut de la fereastră când aţi urcat-o în maşină, ţine el să-mi explice scărpinându-se la ceafă. Aşa-i că nu-i întreagă la minte?

Profit de discuţia provocată, ca să-l întreb pe ce îşi întemeiază întrebarea.

— A avut vreo criză?

Onuţan dăostenit din cap, se uită apoi chiorâş la mine şi se mulţumeşte să rezume totul la două cuvinte:

— Ştiu eu?! Nevastă-mea zice că nu-i întreagă la minte... că într-o zi m-a reclamat că mă ţin de fusta ei... Poate familia Ţugui, unde e angajată, să poată să vă spună câte ceva! Aşa, ziceai că-i normală.

Dau să ies, însă îmi amintesc de ceva şi mă întorc spre omul în pijama:

— Deci în apartamentul dumneavoastră se aude distinct când cineva umblă prin mansardă?

— Numai pe o anumită suprafaţă, vine răspunsul lui Vasile Onuţan.

— Luni, între orele 17 şi 21, când s-a produs nenorocirea, eraţi acasă?

Onuţan pricepe ce vreau să aflu de la el. Nimic de zis:

cărţile şi filmele poliţiste fac o bună educaţie civică. Omul îmi răspunde exact, edificator:

— Luni, în seara când Cristian Lucaci s-a sinucis, noi eram în drum de la Predeal la Bucureşti. Când am ajuns acasă, am aflat şi noi de cele petrecute. Păcat! Era un tânăr de treabă...

— Ieri dimineaţa eraţi acasă?

— Nu, şi eu şi soţia ne aflam la serviciu.

Îi mulţumesc din nou şi-l rog să nu se supere că, din motive independente de noi, umblând prin mansardă, va face poate alături de noi o noapte albă.

Ne despărţim. Iată-mă iarăşi sus, într-o linişte ireală. Lumânările, în arderea lor înceată, se topesc răspândind un miros de seu. Le sting. Vreau ca Grigoraş să aibă ce fotografia. În rest, nu mă ating de nimic.

Mă aşez pe un taburet şi-mi aprind o ţigară. Retrăiesc în gând cele întâmplate nu cu mult timp în urmă, în spaţiul amenajat, cu atâta gust şi măiestrie de Cristian Lucaci.

„Petronela Stavru a avut dreptate, îmi spun. Lucreţia Budescu e o dezechilibrată... o fiinţă chinuită, nevropată, care a ajuns în pragul crimei... Mi-a povestit indirect cum l-a ucis pe Cristian Lucaci. Infractor primar, dar cu imaginaţie... Mda! Şi încă cu o imaginaţie bolnavă. I-a injectat morfină, apoi l-a atârnat.”

Mă cutremur. Nu încape nici o îndoială că numai un bolnav mintal poate găsi în el resursele fizice necesare săvârşirii unui asemenea omor. Incredibil - Lucreţia - dar ăsta-i adevărul. A pronunţat cuvântul morfină, or prezenţa stupefiantului în organismul decedatului e cunoscută doar de noi.

Fumez şi mintea îmi lucrează cu o febrilitate intensă.Înseamnăcă tot ea a rupt sigiliul, a simulat agresiunea asupra ei, ca să ne deruteze şi mai mult. În fond, a vrut să vadă dacă am găsit seringa. Ştiu, din experienţă, că într-o infracţiune săvârşită de un psihopat faptele logice încep să se îmbine, la un moment dat, cu

cele ilogice. Psihopatul are o imaginaţie bogată, convingătoare, până în clipa în care o altă faptă, săvârşită tot sub influenţa dezechilibrului, îl demască.

„Şi cu asta basta! conchid. Dosarul s-a încheiat. Îl închei încă în dimineaţa asta, după ce voi mai culege câteva informaţii despre trecutul Lucreţiei Budescu.”

Spre marea mea uimire, dar şi bucurie, procurorul Berindei îşi face intrarea în mansardă însoţit de Grigoraş.

— Eu l-am mobilizat! se laudă Berindei, în timp ce ochii i s-au fixat pe patul lui Cristian Lucaci.

Mă ridic şi încep să le povestesc pe îndelete prin ce mi-a fost dat să trec şi concluzia la care am ajuns,

— O întâmplare cu totul şi cu totul ieşită din comun! apreciază procurorul. Adică, din punct de vedere juridic.

Tace brusc. Îl iscodeşte pe Grigoraş, nu ştiu de ce, ca după vreo câteva minute, să izbucnească:

— Ce imaginaţie! Ce imaginaţie! Păcat că ai fost singur, căpitane! Un martor n-ar fi stricat.

Nu prea pricep încotro bate. Nici nu fac efortul să-l pricep. Oboseala îmi dă târcoale. O oră de somn mi-ar prinde bine. Zic:

— Plutonierul Gavriliu, şoferul, a văzut-o îngenuncheată, i-a auzit şi delirul.

Grigoraş s-a apucat de lucru. Îşi pregăteşte aparatele, ceea ce nu-l împiedică să fie atent la discuţie. Intervine, vizându-mă pe mine:

— Cred că până la încheierea dosarului mai sunt încă destule probleme de elucidat.

Intrigat, îi arunc o privire exact în clipa când îşi duce aparatul foto la ochi, ca să găsească un unghi cât mai bun.

— Stai, să aprind lumânările!

— Cu lumânările aprinse ai găsit-o? se minunează procurorul.

— Multe am mai fotografiat în viaţă, nu însă şi aşa ceva!... îşi exprimă Grigoraş mirarea.

Aprind lumânările. Îl las pe „omul cu trusa” să

fotografieze. Când are un moment de respiro, mă arunc asupra lui:

— Şi mă rog dumitale, care mai sunt problemele ce se cer elucidate?

Grigoraş duce iarăşi aparatul la ochi, fixează obiectivul şi-mi răspunde calm:

— De pildă, dacă ea este autoarea crimei, atunci a lucrat nu numai cu seringa, ci şi cu fiola... iar pe fiolă, noi am depistat câteva urme... Dacă corespund...

Nu e necesar să mai continue. L-am înţeles. Răsună un declic. Are dreptate.

— Ar mai fi apoi - procurarea fiolei.

Aiciintervine procurorul, cu autoritate:

— De ce s-o fi procurat ea? Poate că fiola a procurat-o chiar Cristian Lucaci şi se găsea lael... În plină criză renală, victima a rugat-o pe Lucreţia Budescu să-i facă injecţia.

Desigur, în toate e bine să ai răbdare, să deţii arta de a te stăpâni. Iar eu sunt pe cale, fireşte din pricina oboselii, să constat că n-am nici răbdare suficientă, nici ştiinţa de a mă stăpâni. Îi trimit - în gând - pe amândoi la toţi dracii, apoi, ceva mai potolit, întreb:

— Bine... De acord... Cristian Lucaci a apelat la serviciile ei. Atunci de ce l-a omorât, dacă nu şi-a premeditat crima?

Se aude un nou declic metalic, urmat de cuvântul „Nebunie” rostit de Grigoraş.

— Păi omu’ tocmai ăsta zice, încearcă procurorul să mă lămurească, că mai sunt probleme de elucidat...

— Am să le elucidez! mă răstesc.

Grigoraşşi-a încheiat misiunea, stinge lumânările, vine lângă mine şi mă îmbărbătează:

— Sigur că da. Ai să le elucidezi, dar mai întâi trebuie să tragi un pui de somn... Nu uita că mai e o piesă - cutia seringii... Îi aparţine sau nu Petronelei Stavru?

Îmi bălăbănesc obosit capul şi dau dreptate tuturor.

— Noi am greşit pe undeva, toarnă procurorul gaz peste

foc. N-am întrebat-o pe Lucreţia Budescu de cheia de la mansardă, să-i fi cerut să ne-o predea.

Mă înfurii din nou. Strig:

— Cine a greşit, dom'le? Dumneata sau... noi?

— Ho, căpitane! Nu te supăra... Uite, recunosc, am greşit, căci eu am ascultat-o cel dintâi pe Lucreţia Budescu, îşi mărturiseşte procurorul culpabilitatea.

Grigoraş, cu felul său blajin, se vârî între noi ca să ne potolească.

— Lasă că-i bine că nu i-ai cerut să predea cheia, ni se adresează el împăciuitor. Dacă ar fi predat-o, probabil că n-am fi ajuns niciodată la seringă.

Şi de data asta, Grigoraş ne dovedeşte că are o minte mai odihnită decât a noastră. Recunosc în sinea mea că e bine ca, în starea de surescitare în care mă aflu, să-i dau ascultare şi să mă odihnesc, *până ce-mi trece.* Îmi rotesc privirile prin mansardă - ochii mă ustură.

— Sunteţi gata? întreb. Să plecăm atunci! Ai sigiliul la mătăluţă?

Procurorul îmi arată servieta şi precizează:

— Aici îmi ţin „uneltele"!

Ieşim. Asistat de mine şi de Grigoraş, procurorul, dând dovadă de o dexteritate neobservată până atunci, încuie, aplică sigiliul, reţine cheia cu care Lucreţia Budescu a pătruns în mansardă. Răsuflă uşurat. Mă uit la ceas: mai pot să prind două ore de somn bun, adânc. Coborâm scara în vârful picioarelor.

În dreptul camerei locuite de menajera studentului, mă opresc instinctiv.

— Presimt că ai o idee, vorbeşte procurorul în şoaptă.

— N-ar strica să ne uităm puţin prin odaia ei.

— Las' pe mine, o să mă uit eu la prima oră, se oferă Berindei. Bineînţeles, dacă după întâmplarea cu cheia mai ai încredere în mine.

Încredere am, putere să-l suport nu mai am.

— De acord! zic şi pornesc mai departe dornic să ajung

mai repede la aer, la maşină, acasă, undeva, oriunde, numai să pot lăsa jos capul şi să aţipesc.

— Ne căutăm după ora opt, mă avertizează Berindei. Pe Grigoraş îl iau cu mine.

Ultimele cuvinte abia le mai aud. Mă aşez pe banchetă lângă Gavriliu, murmurând:

— Acasă!

Apasă pe accelerator. Demarează în întuneric. Pleoapele mi se îngreuiază. Cât p-aci să aţipesc, când îl aud pe plutonier vorbind:

— Am predat-o doctorului de gardă. A fost, în general, cuminte. Doar că se văicărea: „L-am omorât!... L-am omorât!”

— Cuuum?! mă aprind eu. Chiar aşa se văicărea? *L-am omorât!* Nu cumva zicea: „Am omorât-o!*”*

— Mă jigniţi, tovarăşe căpitan, protestează Gavriliu. Tocmai asta am remarcat şi eu, că sus se văicărea că *a omorât-o* pe *aia întinsă în pat* şi cu lumânări*la cap,* iar în maşină că *l-a omorât.* N-am întrebat-o nimic. Ce să vorbesc cu o femeie căreia Dumnezeu i-a luat judecata?!

Cu toată mintea înceţoşată de oboseală, îmi amintesc de un pat de campanie de la noi şi-i cer şoferului să schimbe direcţia:

— La sediu, nene Gavriliu!

14.

Am dormit pe patul acela de campanie trei ceasuri bune. Şi aş mai fi dormit, dacă Povară nu m-ar fi trezit. Când am deschis ochii, l-am văzut aplecat asupra mea.

— Scoală, mă, e timpul! Hai că ţi-am făcut o cafea!

Îmi amintesc unde mă găsesc şi sar fulgerător în

picioare.

— E târziu?

— Acum o jumătate de oră a întrebat *şefu* de tine.Vrea să ştie ce s-a mai întâmplat pe Icoanei. I-am raportat cele petrecute la „Athénée Palace” şi că te-am găsit dormind. El a zis să te mai las jumătate de oră să dormi. Acum e şapte şi jumătate.

Mă retrag la toaletă, mă spăl, mă uit în oglindă: n-am o mutră chiar atât de boţită! Nici hainele nu-mi sunt prea şifonate. Revin în birou. Aroma cafelei pregătite de Povară mă ademeneşte. O beau cu lăcomie, vegheat de ochii curioşi ai colegului. Printre sorbituri, îi relatez cele petrecute după despărţirea noastră.

— De ce nu m-ai chemat şi pe mine? mă ceartă el fără prea multă convingere.

— Ce să te mai iau şi pe tine din pat? Barem unul din noi să fie ceva mai odihnit pe ziua de azi... Faină cafea! Mă duc la şef.

Pe colonelul Donea îl găsesc, de data asta, citind ziarul. Masa de lucru s-a golit de dosare. Sunt puţinele sale clipe de relaxare. Văzându-mă, abandonează lectura, mă invită să iau loc şi-mi cere să-i prezint raportul.

Ca întotdeauna, mă străduiesc să fiu concis. Închei, arătând că, încă în cursul zilei, voi definitiva dosarul.

Şeful m-a ascultat concentrat, cu capul lăsat pe umărul drept. La un moment dat, am crezut că nu mă mai aude, că m-a dat uitării.

— E un caz ieşit din comun! rosteşte el într-un târziu. În literatura noastră de specialitate sunt analizate multe infracţiuni cu autori dezechilibraţi mintal. Ăsta însă mi se pare cu totul şi eu totul deosebit. Mi-ar plăcea după rezolvarea dosarului să prezinţi colectivului particularităţile cazului... E limpede?

— Ca lumina zilei! răspund eu mecanic.

Colonelul izbucneşte în râs:

— Atunci, m-am lămurit! Uită-te pe fereastră şi vezi cât e

de limpede astăzi lumina zilei ce-o invoci!

Râd şi eu. Într-adevăr, de ferestre s-a lipit o zi cenuşie, mohorâtă. Cer permisiunea să mă retrag. Îngăduindu-mi, şeful îmi mai spune:

— Ar fi bine să invităm şi un medic de specialitate la analiza cazului.

Mă ridic să plec. Dar nu fac nici doi paşi spre uşă şi colonelul Donea mă opreşte din nou:

— A, cât pe-aci să uit. Maiorul Stelian te roagă să-i arăţi şi lui cartea de vizită a lui Pascaru... Ce-ai rămas aşa?

Nu-i răspund. Aşadar, băieţii de la *Economic* erau de faţă, iar eu n-am reuşit să-i identific. Bravo lor! întreb îngrijorat:

— Le-am stricat cumva treaba?

— Ba dimpotrivă, mă linişteşte şeful. La o masă, vecină cu a voastră, cina un străin cu o fâţă?... Fuma trabuc, nu-i aşa? Ei bine, e un infractor de talie internaţională, semnalat de *Interpol.* Se pare că intră în vederile lui Pascaru să comunice nu numai cu tine, dar şi cu străinul. Fără voia voastră, le-aţi făcut celor de la *Economic* un serviciu...

— Un serviciu?

Nu ştiu ce-i stârneşte şefului râsul. Exclamaţia mea? Mutra mea?

— Cât timp ai conversat în holul hotelului cu Pascaru-junior, *tânăra bretonată*, cum plastic a numit-o Povară, s-a ridicat şi ea îndreptându-se către masa străinului. Iar acolo, pretextând că vorbeşte cu partenera străinului, i-a transmis, de fapt, ăstuia să fie cu „ochii-n patru” că Pascaru e urmărit. Tocmai de elementul acesta aveau nevoie cei de la *Economic*.

— E o lichea ingenioasă. Acum trebuie să-mi pice la o convorbire.

— Înainte de a sta de vorbă cu el, abate-te şi pe la maiorul Stelian... Sfătuieşte-te cu el, poate le mai faci un serviciu. Sau poate un sfat de-al lui să-ţi fie de folos.

Părăsesc cabinetul şefului, în gând cu primele măsuri ce trebuie să le întreprind acum de dimineaţă: 1. Legătura cu procurorul Berindei, 2. Convorbirea cu Tudorel Pascaru, 3. Deplasarea la Spitalul nr. 9.

Pe maiorul Stelian îi găsesc în biroul său, instruind doi colaboratori îmbrăcaţi civil. Mă salută cu o veselie aproape intimă şi-mi face semn să-l aştept.

— Acţionaţi cu prudenţă! le atrage el atenţia celor doi. Tipul e primejdios. La Viena, a sărit ca în filme de la etajul doi direct într-un camion care-l aştepta în stradă... Hai, luaţi-o din loc! Succes !

Rămânând singur, se întoarce spre mine. Îi predau cartea de vizită a lui Tudorel Pascaru şi-l informez că la ora nouă o să am cu el o întâlnire, la sediu.

— Mă interesează scrisul lui, zice maiorul citind mesajul lui „Hennessy”. Cu ce-aş putea să-ţi fiu util?

Cutele din jurul gurii maiorului exprimă o puternică încordare lăuntrică. Nu ştiu cum s-o interpretez. Poate că dacă ar fi şeful meu, aşşti să-i dau un sens. Cu ce m-ar putea ajuta?

Sesizându-mi şovăirea, mă întreabă:

— Vizita ce ţi-o face e legată de moartea vărului său?

— Cunoaşteţi cazul?

— Indirect! precizează maiorul.

Se ridică, se îndreaptă spre un *Fichet,* şi revine de acolo cu un dosar. Răsfoieşte documentele şi scoate dintre coperte, după câte îmi dau seama, un raport.

— Ţi-am vorbit de profilul moral al individului, nu-i aşa? N-aş vrea să insist. Se proclamă „liber cugetător” şi în numele aşa-zisei „libertăţi individuale”, duce o viaţă de nabab... Uite, cred că te interesează! Când a murit vărul lui... Cristian Lucaci, îmi pare?

Dau din cap.

— Alaltăieri, 27 octombrie, în jurul orelor 18,30.

— Ei bine, în ziua respectivă, între trei şi patru după-amiază, Tudorel Pascaru şi-a vizitat vărul.

Maiorul Stelian îşi îndreaptă spre mine ochii săi mici şi pătrunzători, dornic să vadă dacă informaţia dată are în mine vreun ecou.

— Iată o noutate care, fără doar şi poate, mă interesează! exclam eu abia auzit.

— Conform datelor mele, „Hennessy” şi-a mai vizitat vărul la 19 octombrie, deci acum opt zile.

Îmi amintesc deodată de nepotrivirea dintre declaraţia Petronelei Stavru şi cea a lui Tudorel Pascaru şi mă folosesc de documentul din mâna maiorului pentru a stabili adevărul.

— Îmi puteţi spune dacă ieri, 28 octombrie, Pascaru a trecut pe la Facultatea de medicină, dacă cumva s-a întâlnit acolo cu o studentă? Petronela Stavru...

Fără să se mai uite în raport, maiorul îmi răspunde:

— În mod cert, nu!

„Aşadar, Petronela m-a minţit, îmi spun, m-a indus în eroare. Nu mai încape nici o îndoială că a aflat de moartea lui Cristian Lucaci de la amantul ei - pictorul Valerian Brateş.”

— Vă mulţumesc!

Dau să mă retrag.

— Stai, dom’le! izbucneşte în râs maiorul. Ce, cumperi fără să vinzi? Ignori principiul reciprocităţii... stai, căpitane, că am şi eu o rugăminte!

— Cu dragă inimă, vă ascult, tovarăşe maior!

— Acum un an, Tudorel, „mânca-l-ar mama”, a întreţinut legături amoroase cu o asistentă de la Clinica de oncologie, Victoria Mocanu. Acum o săptămână, în mod surprinzător, a reluat legătura cu ea şi a vizitat-o la Clinică. A zăbovit pe acolo cam vreo două ceasuri... a fost consultat şi de un medic. Nu cred că-i suferind de ceva. Mai curând cred că-i vorba de o fentă... Când stai de vorbă cu el, vezi dacă poţi să abordezi chestiunea. Pe mine mă interesează în mod deosebit motivul consultului... Asta-i tot, căpitane!

— Voi încerca, îi făgăduiesc eu.

Întorcându-mă în birou, aflu de la Povară că am fost căutat de procurorul Berindei şi că mă roagă să-i telefonez.

— Şi Lili te-a căutat!

Mai întâi îi telefonez procurorului. Îmi răspunde cu o voce ridicată:

— Căpitane, m-am ţinut de cuvânt! Împreună cu un membru al familiei Ţugui, am efectuat un control în odaia Lucreţiei Budescu... Am găsit într-o valiză fotografia Petronelei ruptă în bucăţele şi alte şase fotografii ale lui Cristian Lucaci. Tot în valiză am găsit şi nişte certificate medicale datate din 1942-43, nimic altceva nu merită atenţia...

— Deci misterul fotografiei dispărute s-a lămurit... De casetofon n-ai dat?

— Ce să facă nefericita cu un casetofon? întreabă Berindei amuzat. A! şi încă ceva! Familia Ţugui ştia că Lucreţia Budescu fusese bolnavă, dar în prezent o ştia vindecată. A avut în toţi anii o conduită normală, adică fără crize. Ce ai de gând să întreprinzi?

Îi prezint planul meu de măsuri, iar el, generos, îmi urează succes. Mă uit la ceas, intenţionez să-i telefonez şi logodnicei mele. Nu-mi realizez însă intenţia din pricina punctualităţii lui Tudorel Pascaru.

A intrat jovial, dar cu măsură şi respectuos. După ce a dat bună-ziua, a rămas lângă uşă aşteptând invitaţia mea.Îl poftesc să ia loc pe un scaun. Îi admir din nou eleganţa: poartă un sacou dintr-o ţesătură groasă, asortată la un pantalon dintr-o caşa fină. Pe braţul stâng, un pardesiu a cărui croială, cu siguranţă, trebuie să fie tot ultramodernă. Se aşează cât mai comod, însă deloc ostentativ. Acum îl am în faţă, ne desparte numai biroul. Are o mină de om odihnit; nu-i descopăr pe chip vreo urmă a vieţii depravate pe care o duce. Nici măcar cearcăne sub ochi nu are.

Studiindu-l, îi pun prima întrebare:

— Ce-a făcut tatăl dumitale, a aranjat ceva cu înmormântarea?

— Chiar m-a rugat să vă comunic că, în cursul zilei de astăzi, va fi depus la capela cimitirului Sfânta Vineri, iar mâine o să-l înmormânteze.

Remarc detaşarea sa de acţiunea părintelui.

— A întâmpinat greutăţi?

— Stupide! În legătură cu slujba religioasă. Ştiţi, sinucigaşii n-au parte...

Zâmbeşte ca şi când ar fi dorit să sugereze: „Câte nu se petrec în lumea asta!”

— Îmi permiteţi să fumez?

Îi permit. De cenu? Fumează „Kent”. Da, fiecare cu punga lui! Îmi oferă o ţigară. Încă n-am în faţă un infractor aşa că nu-l refuz. Şi-apoi, dacă l-aş refuza ar intra la idei. Ar fi exact ceea ce nu doresc. Îi oferă şi lui Povară. Colegul îmi urmează exemplul. Încăperea se umple de un fum aromat.

— Nu te aveai bine cu vărul dumitale?

Acum, interlocutorul meu zâmbeşte cu tristeţe, scutură ţigara în scrumieră.

— Ştiu că la miliţie cei care pun întrebările sunt gazdele. Totuşi v-aş ruga să-mi îngăduiţi să vă pun o întrebare: De unde trageţi concluzia asta?

Cred că şi-a dat seama că discuţia noastră nu are un caracter oficial: nu ne vede scriind, nu i-am cerut Buletinul de identitate.

— Răspunsul meu e simplu: aseară la restaurant, şi nici acum, nu sunteţi în doliu.

— Da, aşa e! recunoaşte „Hennessy”.

Mă priveşte concentrat: are ochi plăcuţi, inteligenţi.

— Există un doliu afişat, făţarnic, menit să impresioneze pe cei din afara familiei mortului. Mai există apoi un doliu sincer, interior, mai greu de sesizat. În ce mă priveşte, faţă de morţi şi înmormântări sunt partizanul *cultului dacic*.

„Aha, a început să grăiască *liber-cugetătorul*”.

— Ai ţinut la vărul dumitale?

— Nu.

— Ţi-era antipatic?

— Ba mai mult: îl dispreţuiam.

Sinceritatea dură a răspunsurilor lui Tudorel Pascaru îl determină pe Povară să-şi abandoneze ocupaţia şi să fie atent la discuţie.

— Aveai desigur motive, mă arăt eu înţelegător.

— Nu-i împărtăşeam concepţiile, modul de viaţă. Avea talent cu carul. Dar era un credul, un altruist. Prin aceste trăsături a devenit vulnerabil. Viaţa-i aspră, are rigorile ei. Şi primul care a ştiut să profite de pe urma modului său de a fi a fost *tovarăşul Valerian Brateş, marele pictor, marele profesor!*

Nu, încă nu vreau să mă agăţ de ultima idee, de aceea mă pregătesc să sar peste ea, îl aud afirmând:

— Modul său de viaţă l-a pus în conflict şi cu taică-său, Dumnezeu să-l ierte!

Intru în problemă:

— Ce a declanşat, de fapt, acest conflict?

— Când a fost în Italia trimis de Institut, bătrânul îi ceruse stăruitor să rămână peste hotare, pentru carieră...Îl vedea mare şi respectat. Cristi i-a respins sfaturile şi aşa au intrat în conflict.

Îi arunc lui Povară o privire: îşi sprijină capul în palmă şi ascultă cu luare-aminte.

— Dacă fiul său i-ar fi dat ascultare şi ar fi rămas în Occident, ce ar fi făcut bătrânul cu toată averea lui?

— Avere pe care eu am moştenit-o, precizează „Hennessy”, fără aroganţă, simplu ca „bună-ziua”.

— Eşti un om norocos!

— Sunt, domnule căpitan...

— De ce mă onorezi cu acest „domnule”?

— Pentru că sunt conştient că ne separă vârsta, principiile, concepţia, o filozofie. Sunt convins că nu vă face plăcere să vă adresaţi unui „rentier de tip nou” cu formula „tovarăşe”. Ştiu că sunt în contradicţie cu principiile etice ale noii orânduiri... Nu-mi ascund conduita

şi nici nu încerc să-i convertesc pe alţii la modul meu de viaţă.

Deci tipul şi-a delimitat şi-şi delimitează „poziţia sa filozofică”. Ah, ce i-aş mai zice, să mă ţină minte! Dar deocamdată nimic nu trebuie să tulbure atmosfera cordială ce s-a instalat între noi.

— Nu vreau decât să fiu luat aşa cum sunt!

— Am înţeles, domnule Pascaru. Să revenim însă la raporturile dintre unchiul dumitale şi fiul lui. Deci, ce s-ar fi ales din averea bătrânului, dacă fiul său s-ar fi autoexilat?

Tudorel Pascaru îşi schimbă poziţia picioarelor şi, prinzându-mă în bătaia privirilor sale, îmi răspunde la fel de degajat:

— Trebuie să ştiţi că unchiul meu, câta trăit, a avut un deosebit simţ al afacerilor. Dacă fiul i-ar fi ascultat îndemnul şi ar fi rămas, de pildă, în R.F.G., el, bătrânul, ar fi încheiat nişte tranzacţii cu nişte bănăţeni care au rude bogate în R.F.G. Ar fi dat lei aici, iar Cristi ar fi primit acolo mărci... Cristi însă nici n-a vrut să audă. Ba mai mult, l-a ameninţat că dacă va înstrăina valorile de artă din casa lor, îl va reclama autorităţilor. Ameninţarea asta a dus la ruptură. Bătrânul nu se aşteptase la un asemenea răspuns.

Cristian Lucaci îmi răsare din nou înaintea ochilor, aşa cum l-am văzut în noaptea când am intrat în mansardă. Ce absurd! Să cadă victima unei bolnave mintal?

— Dacă ai fi fost în locul lui Cristi, i-ai fi dat ascultare bătrânului?

Tudorel Pascaru nu ezită să-mi răspundă:

— Da, i-aş fi dat!

Sinceritatea lui e temerară şi dezarmantă. În sfârşit, şi Povară şi-a ieşit din încremenire. Presupun ce gândeşte. În ce mă priveşte, parcă prefer unul ca ăsta decât unul care „una gândeşte şi alta fumează”.

— Vorbeai de raporturile lui Cristian Lucaci cu pictorul Brateş. Fii te rog ceva mai explicit!

— Mai explicit decât am fost, domnule căpitan? I-a furat ideile, i-a exploatat talentul, munca, iar *ucenicului* său nu i-a dat nici de-o ţuică. Sigur, exagerez. Da’ citiţi cronicile la spectacolul „Vânt de miazănoapte”. Decorurile lui *Valerian Brateş*sunt ridicate în slăvi, iar pictorul glorificat. Toată lumea ştie câţi bani a încasat Brateş pentru munca lui *Cristi.* Nu s-a mulţumit cu atât, i-a luat şi iubita. Şi-a lăsat nevasta, copii. E adevărat, Petronela e frumoasă, are personalitate, dar în acelaşi timp, e şi fiica nu ştiu cui... ştiţi dumneavoastră, om cu perspective.

— Şi care era poziţia lui Cristian Lucaci faţă de maestrul său?

Tudorel Pascaru ridică mâna şi face un semn a lehamite.

— A fost un naiv, ca să nu folosesc o altă expresie. Nu-l interesa latura materială a creaţiei sale, nici faptul că Valerian Brateş trăia din gloria lui. L-a durut până în adâncul inimii pierderea Petronelei, dar continua să-i ia apărarea lui Brateş. Într-o zi, am încercat să-i deschid ochii, dar m-a repezit cu vorbe grele: „Tu, lepădătură de cafenea, să nu te amesteci într-o lume care nu-ţi aparţine!” Credea că mă jigneşte. În lumea mea nu există un alde Brateş...

Sesizez în spusele „lepădăturii de cafenea” o contradicţie şi nu mă jenez să i-o pun în lumină:

— Aseară îmi dădeai de înţeles că vărul dumitale s-a sinucis din pricina lui Brateş, iar acum aflu că totuşi nu numai că nu-l condamna, dar îi luaşi apărarea.

În adâncul ochilor i se aprinde un licăr care-i spiritualizează faţa.

— Hm! Cum să vă spun, domnule căpitan?... Vărul meu a fost totuşi un orgolios. Arăta mereu că e undeva prea sus faţă de nimicnicia vieţii, în realitate însă era mistuit de o suferinţă grea. Nici o clipă nu mă îndoiesc că din pricina „maestrului” şi-a pus capăt vieţii.

„Eu însă ştiu că a fost ucis, îi dau replica în gând. Şi degeaba încerci să mă convingi că s-a sinucis...”

— Cum a primit Cristian Lucaci ştirea că tatăl său l-a dezmoştenit?

Îmi susţine privirile.

— Firesc, de parcă s-ar fi aşteptat la o asemenea lovitură.

— E adevărat că intenţiona să atace, în justiţie, testamentul? inventez eu o minciună.

Pascaru zâmbeşte cu indulgenţă:

— Nicidecum. Mi-a spus doar atât: „Să nu crezi că ai să poţi să risipeşti valorile de artă din casa noastră... Există o Lege de ocrotire a operelor de artă şi asta mă linişteşte”.

Ajung, în mod firesc, şi la piatra de încercare a sincerităţii lui „Hennessy”.

— Când ai stat ultima oară de vorbă cu vărul dumitale?

Îmi răspunde direct, fără să şovăie:

— În ziua sinuciderii, la el acasă... Nu era în apele lui, suferea de pietre la rinichi şi presimţea apropierea unei crize.

Tace brusc, privirea îi este încordată. Trebuie să fi ajuns la o anumită concluzie, fiindcă se hotărăşte să continue.

— Cu vreo două săptămâni în urmă, mă rugase să-i fac rost de o fiolă de morfină. Crizele de rinichi îl traumatizaseră şi numai gândul unei eventuale crize îl îngrozea de moarte. Voia să aibă fiola în casă, pentru orice eventualitate. Să şi-o injecteze singur.

— De ce? Doar putea să apeleze la „Salvare”?

— A păţit-o odată... a chemat „Salvarea” care a venit după vreo patru ceasuri. De atunci, nu mai vroia să audă de ea.

— Avea în casă toate cele necesare unei injecţii?

— Nu ştiu. Am vrut însă să-l ajut. Îl văzusem mai de mult în plină criză, chinuit de dureri groaznice. Şi pentru că am o prietenă la Clinica de oncologie, o asistentă, Victoria Mocanu, i-am făgăduit să-i fac rost. M-am dus la ea - tot aveam eu nevoie de un control medical.

— Suferi de ceva?

— De la o vreme, mă cam supără ficatul... Mi-am zis să împuşc doi iepuri deodată. Victoria Mocanu mi-a înlesnit un consult, dar în privinţa fiolei, m-a refuzat categoric. Am trecut deci pe la vărul meu să-i spun că mi-e imposibil să-mi respect făgăduiala.

— În ce stare sufletească l-ai găsit?

— Deşi am stat la Cristi mai bine de o oră, n-am prea discutat. Era acru, taciturn, presimţea criza. Zăcea moleşit în pat şi asculta muzică: avea nişte imprimări excelente... Casetofonul eu i-l procurasem.

Tresar. A observat sau nu, puţin mă interesează. A pomenit însă de casetofon. Întreb:

— Cam în jurul cărei ore ai plecat de la el?

Rămâne câteva clipe pe gânduri, apoi îmi răspunde:

— Cred că în jurul orei patru şi jumătate.

Tace. Aşteaptă reacţia mea: în general, pare surprins de ultima mea întrebare.

— La plecare, ai luat cumva casetofonul?

— Cum să-l iau? Doar era al lui. L-am lăsat ascultând muzică... o muzică tristă şi apăsătoare.

— Casetofonul a dispărut.

Noutatea îl uluieşte. Exclamă:

— Incredibil! L-am văzut doar acolo, pe covor, cu ochii mei. Ba, în sinea mea, m-am mirat că ţinea aparatul cu microfonul conectat.

„Dacă-l cred, îmi spun, atunci trebuie să accept supoziţia că hoţul aparatului este una şi aceeaşi persoană cu asasinul... adică cu Lucreţia Budescu.” Readuc discuţia pe făgaşul anterior:

— Apropo de morfină! În cele din urmă, izbutise să-şi procure o fiolă?

— Nu... Cel puţin aşa mi-a spus.

— În afară de asistenta Victoria Mocanu, ai mai apelat la cineva pentru morfină?

— La Petronela. Am întâlnit-o cu totul întâmplător pe Bulevardul 6 Martie, în faţă la „Cireşica”. M-a întrebat ce

mai ştiu de Cristi, i-am povestit în ce stare se găseşte cu rinichii lui şi, cu ocazia asta, am rugat-o pe ea. Nici n-a vrut să audă.

— Ar fi avut de unde să-i facă rost?

— După părerea mea, da. E în practică la Oncologie, singurul loc de unde, în zilele noastre, mai poţi să-ţi procuri, pe sub mână, câte o fiolă de morfină.

Mă declar mulţumit de desfăşurarea discuţiei cu Tudorel Pascaru zis „Hennessy”. Sinceritatea lui m-a convins, mi-a dezvăluit natura relaţiilor dintre student şi profesorul său. Tânărul din faţa mea, moştenitorul bătrânului Lucaci, „lepădătura de cafenea”, este convins că tocmai aceste relaţii l-au determinat pe Cristian Lucaci să-şi vâre capul în ştreang. Hm! Dacă ar afla că nu s-a sinucis, ci a fost asasinat, oare cum ar reacţiona? Păcat că nu pot încă să-mi deschid gura şi să rostesc adevărul. Mai am nevoie doar de câteva probe.

Consider convorbirea încheiată. Îi mulţumesc pentru osteneală şi omul se ridică şi pleacă într-ale lui, la fel de indiferent şi rece precum a venit.

— Ce lepră! exclamă Povară scârbit, sărind în picioare.

— O lepră cu... noroc! completez.

— Te-ai gândit că dumnealui ar putea să fie asasinul?

Nu răspund imediat. Mă ridic, îmi aprind o ţigară şi fac câţiva paşi prin birou, apoi mă opresc în faţa lui Povară şi-i declar ritos:

— Nu, nu m-am gândit. Şi refuz să mă gândesc. Până nu fac deplasarea la Spitalul 9 şi nu iau o probă după amprentele Lucreţiei Budescu, nu mai „încalec” nici o altă ipoteză. E clar?

Departe de Povară gândul de a mă contrazice. Se întoarce resemnat la dosarul său, nu înainte de a-mi aminti că s-ar cuveni să-i telefonez lui Lili. Mă duc la aparat, ridic receptorul, dar chem garajul:

— Căpitanul Roman la aparat. Trimiteţi o maşină de serviciu la poartă. Cobor imediat!

15.

La Spitalul 9, după ce m-am legitimat, am fost condus în cabinetul doctorului Titus Spiridon, invitat să iau loc şi să aştept; era ceasul la care stăpânul cabinetului îşi făcea rondul de dimineaţă prin saloanele bolnavilor, urmând să revină în cabinet dintr-un moment în altul.

Aşteptarea asta, chiar dacă s-ar prelungi, nu m-ar supăra. Fotoliul e bun, odihnitor. Liniştea-i de asemenea binefăcătoare. Mă pot gândi din nou în voie la cazul studentului Cristian Lucaci. Fără îndoială, văd conturându-se două capitole clare, distincte sau cu puncte de convergenţă, învăluite încă într-o oarecare obscuritate. Primul capitol s-ar referi la raporturile student-profesor şi ar avea un caracter strict etic. Consider că faptele semnalate de Tudorel Pascaru se cer verificate cu toată seriozitatea şi dacă se vor confirma, să fie semnalate organelor de resort, presei şi aşa mai departe. Abia aici, meditând în linişte la discuţia purtată cu vărul victimei, desluşesc în spusele lui un subtext care ar suna cam aşa: ,,Pe mine mă acuzaţi că sunt aşa şi pe dincolo... un tip anacronic... un parazit social... Priviţi-mă, sunt aşa cum sunt! Nu am nimic de ascuns! Dar aşa cum sunt, nu mă pretez la ce se pretează un om de frunte al societăţii - maestrul Valerian Brateş”.

„Mda! Vedem noi dacă eşti sau nu mai breaz decât amicul Brateş, îmi spun, care, se vede treaba, când l-am vizitat la Institut, s-a „ruşinat” şi n-a vrut să-mi vorbească până la capăt de latura sentimentală a vieţii studentului său şi, bineînţeles, şi a sa!”

Cel de-al doilea capitol s-ar referi la infracţiunea propriu-zisă a cărei victimă a căzut Cristian Lucaci şi ar avea un caracter strict penal. Personajul principal al capitolului ar fi Lucreţia Budescu. Descifrând urmele

ridicate de la locul faptei, Grigoraş presupune un „infractor primar, dar cu o imaginaţie bogată”. Lucreţia Budescu corespunde pe deplin acestei caracterizări. Un dezechilibrat izbuteşte mai uşor acolo unde un ins cu mintea întreagă eşuează. Mai ales când e un psihopat ale cărui manifestări mintale, lucide până la un anume punct, izbutesc să inducă în eroare pe cei din jur. În asemenea cazuri, dezechilibrul iese la iveală doar în situaţii-limită, grave şi cu consecinţe ireparabile.

Primele secvenţe ale filmului ipotetic al desfăşurării infracţiunii ar fi următoarele: Pradă suferinţelor fizice - uneori, durerile de eliminare a unei pietre la rinichi depăşesc pe cele ale naşterii - Cristian Lucaci cheamă înajutor pe Lucreţia Budescu, singura fiinţă din preajma sa. O roagă să-i facă injecţia. În culmea fericirii, femeia „sare să-l ajute”. De aici încolo „pelicula” mea ipotetică e neagră şi ca să pot înţelege mecanismul infracţiunii, este necesar să cer sfatul medicilor de specialitate.

Deodată, uşa cabinetului este dată în lături, cu forţă, de parcă numai aşa ar fi cedat, şi în prag se iveşte un bărbat scund, firav, cu un cap enorm, pleşuv, pe nas cu o pereche de ochelari ai căror dioptrii puternice indică fără echivoc un grad foarte avansat de miopie.

— Dumneavoastră sunteţi de la miliţie?

Întrebarea sună cam brutal, dacă nu chiar cu vrăjmăşie. Nu mai încape nici o îndoială că mă aflu faţă-n faţă cu doctorul Titus Spiridon. Mă ridic din fotoliu, respectuos. Gazda mă străpunge prin lentilele ochelarilor cu privirile sale incolore. Sprâncenele-i negre, stufoase, se arcuiesc perfect în jurul ramelor groase. Îmi scot legitimaţia, i-o întind, refuză s-o cerceteze. Continuă cu aceeaşi violenţă:

— Tovarăşe, nu eu am izbit maşina... Eu m-am înscris corect, dar boul ăla de la volanul *Renault*-uluie chior. Nu m-a văzut.

Mă pufneşte râsul. Intrigat de izbucnirea mea, medicul se opreşte brusc şi începe să mă studieze din tălpi şi până-

n creştet, pesemne, ca pe un eventual bolnav.

— Nu sunt de la *Circulaţie,* mă explic. Am venit în cazul Lucreţiei Budescu, internată în cursul nopţii.

Medicul se încruntă, îşi îndreaptă nervos ochelarii, deşi nu i se clintiseră din loc, şi se aşează la birou, invitându-mă să-mi reiau locul.

— Mă rog, vă stau la dispoziţie! Ce doriţi să aflaţi în legătură cu bolnava Lucreţia Budescu?

— Cum se simte? A fost adusă în plină criză...

— Mai întâi o precizare: Lucreţia Budescu este o veche *clientă* a noastră. Acum doarme. Şi o să mai doarmă câteva zile şi nopţi... Somnoterapie. Este singurul mijloc eficace pentru a o scoate din criză. Sunteţi rudă cu bolnavă?

— Nu. Sunt aici în interes de serviciu.

— Zăăuuu?! exclamă medicul.

Nu pot să-mi dau seama dacă s-a speriat sau s-a mirat de rostul meu acolo. Sesizez însă că are un tic nervos: în răstimpuri, sprâncenele i se înalţă de parcă ar voi să escaladeze rama groasă şi neagră a ochelarilor.

— Aţi afirmat că este o clientă veche a spitalului, înseamnă că personal o cunoaşteţi de mai multă vreme.

— O cunosc de vreo trei decenii, iar boala ei îşi are originea încă din adolescenţă. În general, în ultimii cincisprezece ani a fost liniştită. Ce a făcut?

— O să vă relatez imediat şi cred că o să vă intereseze, mă bucur eu că am intrat totuşi lesne în fondul chestiunii. În acelaşi timp, sunt convins că o să ne puteţi ajuta să elucidăm problema dificilă.

— Zăăuu! exclamă medicul fără nici o noimă, adăugând însă imediat: De ajutat o să vă ajut, însă cu o singură condiţie: să puneţi o vorbă bună la *Circulaţie...* Boul ăla de pe *Renault* trebuie să primească o lecţie.

Se vede că amintirea accidentului îl înfurie, iar eu, încercând să-l temperez, nu-mi dau seama dacă a formulat condiţiile în glumă sau în serios.

— Daţi-i drumul! Vă ascult... mă scoate gazda, pe

neaşteptate, din impas.

Încep să-i povestesc cu lux de amănunte cele petrecute în mansarda de pe strada Icoanei, străduindu-mă să nu-mi scape nici un detaliu.

— Foarte... foarte interesant! apreciază medicul ridicându-se în picioare.

Începe să se plimbe, iar mie mi-e dat să observ încă o dată imensitatea capului său pleşuv aşezat pe un trup firav.

— Interesant... (Dau să mă ridic, dar el pur şi simplu mă îmbrânceşte înapoi în fotoliu)... şi în deplină concordanţă cu sindromul ei.

— Rugămintea noastră este să ne ajutaţi să lămurim cum a ajuns Lucreţia Budescu la crimă. Avem nevoie de o explicaţie ştiinţifică, plauzibilă.

În loc să-mi răspundă, îl văd apăsând un buton de pe birou.

— Mai întâi, tovarăşe colonel...

— ...căpitan, îl corectez eu.

— N-are importanţă... O să vă dau să citiţi istoricul bolii pacientei Lucreţia Budescu. Pe urmă, dacă aveţi întrebări, o să mi le puneţi. De acord?

Mă fixează brusc înălţându-şi sprâncenele.

Cineva ciocăneşte la uşă şi intră. După câte îmi dau seama, e asistenta medicului - o femeie mai în etate, solidă, cu un piept mare, opulent. Titus Spiridon n-o lasă să deschidă gura:

— Caterino, fetiţă, dulceaţa vieţii mele, dumnealui e de la miliţie, e locotenent...

— Ba mă avansaţi, ba mă coborâţi în grad, protestez eu în glumă.

Medicul însă, serios, mă potoleşte în felul său:

— N-are importanţă... Caterino, adu-i dosarul bolnavei Lucreţia Budescu.

— Al „domnişoarei”?

— Exact, scumpiţă! Tovarăşul... o să-l citească aici.

O fi intenţionat să mă onoreze cu un nou grad, poate de general sau caporal, dar s-a răzgândit la vreme.

Caterina se retrage discret şi revine după câteva minute, cu o mapă care, spre liniştea mea sufletească, este destul de subţirică.

— Citiţi-l în pace, mă sfătuieşte medicul. Eu mai am ceva treabă prin spital. Mă reîntorc ceva mai târziu.

Îşi ia asistenta de braţşi iese, lăsându-mă singur. Iau mapa. Pe prima copertă, o mână caligrafiase frumos numele bolnavei - LUCREŢIA BUDESCU. Anul şi luna naşterii. Deschid mapa. Din fericire, primul document, poate şi cel mai important, este bătut la maşină şi-l pot citi uşor. Mă cutremur aflând că angajata familiei Ţugui a suferit primul şoc nervos la 16 ani, când tatăl ei vitreg - un bărbat pe vremea aceea în vârstă de 38 de ani - a fost găsit mort în condiţii similare cu cele în care şi-a găsit moartea şi studentul Cristian Lucaci. Arestată, Lucreţia Budescu şi-a recunoscut fapta. Era în toamna tulbure a anului 1940, iar poliţia vremii, prinsă în tumultul evenimentelor sângeroase ale guvernării legionare, nu s-a ocupat cu atenţie de caz. Abia la proces, judecătorul, impresionat de starea vizibilă de boală a acuzatei, a dispus efectuarea unei expertize neuropsihiatrice. Examinată la Spitalul Central, medicii au declarat-o iresponsabilă, iar instanţa a dispus internarea ei într-un spital. Ani de zile, Lucreţia Budescu a fost ţinută sub observaţie şi tratată în consecinţă. În tot acest răstimp, datorită tratamentelor, starea sănătăţii ei a înregistrat o ameliorare continuă, iar în 1949, în urma unui consult, a fost declarată pe deplin restabilită şi lăsată în libertate. Când şi când, din proprie iniţiativă, Lucreţia Budescu se prezenta medicilor de la Spitalul Central spre control.

Cu trecerea timpului, medicii au sesizat, în schimb, ca o consecinţă a vechiului sindrom, apariţia unor manifestări considerate însă neprimejdioase. La întrebările medicilor de ce nu se mărită, Lucreţia Budescu relata una şi aceeaşi

istorioară cu deosebiri neînsemnate. Bărbaţi căsătoriţi se îndrăgosteau de ea de la prima vedere, îşi declarau pasiunile, o cereau de nevastă. Iar ea îi refuza, rând pe rând, nevrând să strice casele oamenilor.

Ultimul control Lucreţia Budescu şi l-a făcut în 1972, iar doctorul Titus Spiridon semnala apariţia unui element nou în povestirile fostei paciente a Spitalului. De astă dată, locul îndrăgostiţilor căsătoriţi îl luase un student care, deşi avea o prietenă de vârsta lui, era în mare taină îndrăgostit de ea. Lucreţia Budescu îi dăduse totuşi o speranţă acestuia. Numai după ce va absolvi facultatea, va accepta să-l ia de bărbat. Desigur, studentul era nerăbdător şi insista să-i cedeze, ea însă se împotrivea dorind cu orice preţ să se păstreze pentru noaptea nunţii.

Când doctorul Titus Spiridon a revenit în cabinet, eu îmi încheiasem lectura de aproximativ douăzeci de minute.

— Aţi izbutit să înţelegeţi ceva?

Se aşează la birou şi-şi îndreaptă spre mine lentilele sale concave. Sunt tentat să-i răspund că nu sunt tâmpit, că de obicei înţeleg ce citesc, dar mă stăpânesc. Aş fi fost cam deplasat. Zic:

— În 1949, un consult al medicilor decide externarea bolnavei. Cum apreciaţi această măsură?

— Ca pe una salutară, îmi răspunde el. Dealtfel, eu am propus măsura. La diagnosticul şi la starea ei de atunci, numai contactul cu societatea, cu munca putea împlini cu sorţi de reuşită ceea ce am început noi. Gândiţi-vă, din 1949 şi până în prezent, Lucreţia Budescu a schimbat doar trei locuri de muncă. De nicăieri n-a fost concediată, a plecat din proprie iniţiativă. Toţi au fost mulţumiţi. Deci o oarecare integrare în societate, în relaţiile sociale, în muncă s-a produs în mod fericit.

— Aţi socotit-o vreodată aptă pentru acte de violenţă?

— Nu... Suferea în ultimii ani de un dezechilibru datorat menţinerii virginităţii până la o maturitate avansată. E vorba de apariţia unor idei obsesive cu coloratură sexuală.

Este interesant că manifestările ei nu afectau relaţiile cu membrii familiei unde lucra.

— Bine, dar Lucreţia Budescu a săvârşit în trecut un act de maximă violenţă - a ucis! Cum s-a ajuns la concluzia că asemenea acte de violenţă nu se vor repeta? Poftim! A comis o nouă crimă, identică cu cea din 1940!

Ca şi când l-aş fi jignit contestându-i valoarea de medic, Titus Spiridon sare de pe scaun, pocnind cu palmă suprafaţa biroului:

— Staţi!... Greşiţi!... Săvârşiţi o eroare! se răsteşte el la mine. Nu ea este autoarea crimei ce s-a comis în 1940!

Trebuie să fi rămas cu gura căscată ca un caraghios, căci medicul a tăcut brusc, mă cercetează într-un fel ciudat, probabil ca pe un pacient cu manifestări bizare. Se reaşează şi-şi îndulceşte vorbirea:

— Sigur, săvârşiţi eroarea pentru că nu sunteţi în cunoştinţă de cauză.

Încerc să-mi ascund tulburarea, tuşind forţat.

— Aşadar, dumneavoastră afirmaţi că Lucreţia Budescu nu a săvârşit nici o crimă? Pe ce vă bazaţi afirmaţia, pe probe ştiinţifice sau pe simple ipoteze strici personale?

Nervos mai e şi medicul acesta! Îşi freacă întruna şezutul de fundul scaunului şi pare gata să sară în orice clipă în sus. Simt că dacă discuţia se mai prelungeşte mult timp, o să mă molipsesc şi eu de la el. Ca şi când mi-ar fi ghicit gândurile, medicul zâmbeşte mefistofelic:

— Înţeleg din întrebările dumneavoastră că sunteţi convins că Lucreţia Budescu a săvârşit crima de pe strada Icoanei. Perfect! Pe ce vă bazaţi convingerile, tovarăşe căpitan (în fine, mi-a nimerit gradul!), pe probe ştiinţifice sau pe ipoteze profesionale?

Mi-a întors întrebarea şi, în felul ăsta, a realizat şi o răsturnare a problemei cu 180°. Înţeleg că dacă nu voi juca cu toate cărţile pe faţă, îmi va fi greu să-i dobândesc bunăvoinţa.

În aşteptarea răspunsului meu, Titus Spiridon îşi scoate

ochelarii, ochii i se fac mici, îşi şterge tacticos lentilele.

„Cum de i s-a încredinţat acestui miop un permis de conducere?” mă întreb, însă de îndată revin la „oile mele”.

— O să fiu sincer... Ca să fiu categoric în sentinţa mea, mai am nevoie de o probă. Trebuie să-i iau Lucreţiei Budescu amprentele digitale.

Îi explic cu răbdare rosturile amprentelor şi se arată captivat de lămuririle mele.

— Foarte bine, colonele... O să vă ajut chiar. O să vă punla dispoziţie o fiolă asemănătoare, ca dimensiune, cu cea de morfină. Dacă vreţi, vă dau şi un pahar. Loveşte din nou biroul cu mâna sa mică şi uscată. Bolnava doarme adânc. Puteţi opera în linişte. Se ridică. Să mergem, tovarăşe sublocotenent!

— Căpitan, protestez din nou pe un ton amical.

— Ştiu, ştiu, că doar nu sunt nebun, râde prietenos doctorul, fără însă a se clinti din loc. Am vrut doar să vă verific reflexele, atenţia distributivă. Staţi bine cu nervii, tovarăşe căpitan...

— ...colonel! izbucnesc şi eu în râs.

— Sunt direct interesat în experienţa dumneavoastră, Rezultatul va confirma, sunt sigur, un experiment pe bază de „Penthatol” făcut cu Lucreţia Budescu în 1942...

— Experiment cu „Penthatol”?! Bine, dar astăzi, după câte ştiu, „Penthatol”-ul are o aplicare pe scară largă.

— Exact! Pe atunci, doar câţiva iniţiaţi cunoşteau medicamentul. Eu l-am procurat de la un ofiţer neamţ, doctor, care avea în spital câţiva bolnavi de-ai lui. Concluzia mea că nu Lucreţia Budescu a săvârşit crima se bazează tocmai pe acest experiment. Am acasă, în dosarele mele, sub forma unei stenograme-sinteze, convorbirile mele cu Lucreţia Budescu, adusă de „Penthatol” în starea de somn.

— Sunteţi un om foarte periculos! glumesc.

— Până şi cei de la *Circulaţie* au înţeles acest adevăr. Apropo, îţi dau să consulţi stenograma dacă pui o pilă

pentru mine, că ăia mi-au ridicat permisul.

Brusc îşi aminteşte de accidentul de maşină şi începe să ţipe:

— Numai boul ăla de la volanul *Renault*-uluie de vină! Ce zici, mă ajuţi?

Nu mai aşteaptă să zic *da* sau *nu.* Porneşte spre uşă, Eu după el. Pe coridor, mă ia de braţ ca pe un vechi prieten şi-mi zice:

— O să-ţi las chiar astăzi la miliţie, într-un plic închis, documentul. Promite-mi că o să-l desfaci numai după ce o săai rezultatul expertizei dactiloscopice.

Mă strânge cu putere de cot, iar eu am senzaţia ciudată că mă duce cu zăhărelul pentru a mă depune definitiv în unul din saloanele spitalului.

16.

De treizeci de minute a avut nevoie Grigoraş pentru a „descifra” amprentele Lucreţiei Budescu şi pentru a le compara cu cele de pe fiola ridicată din mansarda lui Cristian Lucaci.

În jurul orei douăsprezece şi jumătate, pe când Povară mă muştruluia că totuşi nu mă port frumos cu Lili, a sunat telefonul. Ridic receptorul şi-l aud pe Grigoraş vorbindu-mi molcom:

— Ai făcut o treabă bună, Liviule... Numai că...

Oftează, iar pauza sa între cuvinte îmi pune răbdarea la încercare.

— Hai, omule, scapă-te odată!

— Copăcel, băiete, copăcel!... Că nu eşti la curse de cai... Te informez că n-am găsit nicimăcar un punct comun între amprentele Lucreţiei Budescu şi cele de pe fiolă...

Deşi avertizat într-un fel de doctorul Titus Spiridon că acesta ar putea să fie rezultatul, tot nu-mi vine să cred şi reacţionez prosteşte:

— Mă, tu eşti sigur?

Grigoraş se consideră jignit şi mă pune la punct ironizându-mă:

— Dacă ţi-ai pierdut încrederea în mine, adresează-te unei alte „firme”.

— Stai, mă, n-o lua aşa! încerc eu s-o dreg. Dar mi-ai năruit fără milă un întreg eşafodaj...

— Lasă, băiete, mai am puţin de lucru, trec eu pe la tine... poate construim unul nou.

Povară înţelege ce s-a petrecut şi mă lasă să-mi mistui în voie gândurile. Deci experimentul a fost făcut. Ultima probă care trebuia să mi-o indice fără echivoc pe Lucreţia Budescu ca autoare a crimei de pe strada Icoanei a fost pulverizată de expertiză laboratorului. Dacă aş fi intrat în posesia plicului lui Titus Spiridon, l-aş fi deschis acum, pe loc, şi cine ştie, poate că m-aş fi liniştit pe dată. Dar aşa? Ca s-o elimin definitiv pe nefericita Lucreţia Budescu din ecuaţie, trebuie să-mi răspund la cel puţin două întrebări importante. Prima: cum se cer interpretate mărturisirile cuprinse în delirul Lucreţiei Budescu? A doua întrebare: cine-i persoana care şi-a lăsat urmele pe fiolă? Dacă la prima întrebare, graţie doctorului Spiridon, voi găsi - cu siguranţă - un răspuns, la a doua, va trebui să iau totul de la început şi să-mi frământ mintea cu nenumărate supoziţii şi ipoteze.

După o scurtă chibzuinţă, mă pomenesc spunându-mi că dracu’ nu-i chiar atât de negru!... Încep să trec în revistă persoanele din cercul intim al lui Cristian Lucaci, care cunoşteau nu numai boala lui de rinichi, ci şi nevoia unui calmant puternic. Nu-s prea multe. Să-l iau, de pildă, pe Tudorel Pascaru zis „Hennessy”. A fost rugat de vărul său să-i procure o fiolă de morfină. Susţine că nu i-a procurat-o. L-a vizitat pe Cristian Lucaci cu un ceas-două înainte de

a se „sinucide”. Avea oare Pascaru motive să-şi lichideze vărul? Şi da, şi nu.

O altă persoană ar fi Petronela Stavru, studentă în ultimul an la Medicină. A fost iubita lui Cristian Lucaci, l-a părăsit pentru un bărbat cu cincisprezece ani mai în vârstă, căsătorit, profesor al celui dispărut. Ştia de la Tudorel Pascaru că vărul acestuia era în căutarea unei fiole de morfină. Ea recunoaşte că i-a dispărut seringa. A refuzat să se prezinte la miliţie atunci când a fost invitată... Ce motive ar fi avut să-l înlăture din calea ei, printr-un act violent, pe Cristian Lucaci? Probabil, nici unul. Ar fi avut, în schimb, motive să-i vină lui Cristian Lucaci în ajutor şi să-i inoculeze drogul? Da. Ar fi putut declanşa un accident? În cazul acesta, cineva trebuie să-i fi sărit ei în „ajutor”, sugerând simularea unei sinucideri. Cine s-ar fi încumetat să-i sară în „ajutor”? Iată-mă ajuns şi la Valerian Brateş, cea de-a treia persoană... Pictorul...

Ţârâitul telefonului îmi întrerupe dureros firul gândurilor. Răspunde Povară. Îi şoptesc:

— Dacă-i Lili, n-am venit încă!

— E şeful, mă informează el, şi te cere pe tine.

Furat de gânduri, uitasem că mai există pe lume şi şefi... Smulg receptorul din mâna lui Povară şi răspund milităreşte:

— Căpitanul Roman la telefon!

— Liviule, prezintă-te imediat la cabinetul tovarăşului general. Nu ştiu pentru ce... Când termini, treci şi pe la mine!

— ’Nţeles, tovarăşe colonel!

Las receptorul să cadă în furcă şi rămân o clipă cu privirea pierdută în gol. Povară mă întreabă îngrijorat:

— Ce s-a mai întâmplat?

— Mă cheamă generalul...

Povară se înviorează pe neaşteptate: îmi dă chiar şi o mână de ajutor cercetându-mi ţinuta, nodul cravatei.

De obicei, generalul mă convoacă destul de rar,şi atunci

fie pentru a-mi trasa personal o misiune, fie pentru a-mi cere lămuriri suplimentare la un dosar lucrat de mine... Încolo, numai pe la şedinţele de bilanţ sau pe la adunările generale ale organizaţiei de partid. Şi acum, pesemne, mă cheamă la el să-mi încredinţeze vreo sarcină. Cu siguranţă că o să mă expedieze undeva în provincie, să ajut un colectiv de criminalişti ajuns la ananghie.

Şeful de cabinet al generalului e un ofiţer tânăr, cu epoleţi de locotenent-major, mă întâmpină surâzător. Aşteaptă să-l întreb de ce mă cheamă şefu' ăl mare, dar tac. Simt plutind în birou un parfum fin... Îl adulmec şi spun făcând pe grozavul:

— Pe aici a trecut o femeie!

— Exact! îmi confirmă colegul. Şi s-a oprit taman dincolo! Îmi arată cu capul în direcţia uşii capitonate. Unde, dealtfel, eşti aşteptat!

„O nouă misiune!" îmi repet şi intru. Rămân lângă uşă, în poziţie regulamentară, şi raportez că m-am prezentat la ordin.

În dreapta generalului, pe un scaun - „răspânditoarea" de parfum... a unui parfum fin.

— Apropie-te, tovarăşe căpitan! mă îndeamnă generalul.

Ca întotdeauna, comandantul nostru e pus la punct. Tot ce îmbracă - uniforme sau haine civile - îi cade perfect, căci are o statură impecabilă. Nu-i trecut de cincizeci de ani, dar a încărunţit de timpuriu, iar părul acela cărunt de la tâmple îi conferă chipului său negricios un aer de înţelepciune şi forţă bărbătească. E poliţist de meserie şi a străbătut după 23 August 1944 drumul sinuos de la un simplu lucrător al Ministerului de Interne la cel de comandant de unitate.

Înaintez, iar în acelaşi timp ochiul mi-e atras de eleganţa femeii, poate puţin prea stridente.

— Ţi-o prezint pe tovarăşa Stavru!

Stavru ! Am auzit bine? Cu greu îmi stăpânesc o tresărire. „Răspânditoarea" parfumului nu-i altcineva

decât mama Petronelei. Înghit un nod, mă întorc spre ea, îmi înclin capul şi mă recomand.

Mai de mult, nu ştiu unde, în ce carte, la ce pagină, am citit că un bărbat trebuie să aştepte ca femeia să-i întindă mâna. Am aşteptat acest gest, dar mama Petronelei nu l-a schiţat. În schimb, mi-a aruncat o privire rece, tăioasă, care trăda elocvent scopul ei acolo, în cabinetul comandantului.

— Ia loc, tovarăşe căpitan!

Comandantul îmi arată scaunul din stânga.

„Judecata lui Solomon!” gândesc. Mă aşez. La nici doi paşi de mine - tovarăşa Stavru. Trebuie să fie şi ea cam de vârsta generalului; ochii ei, bine „zugrăviţi”, au o căutătură vulgară, dacă nu chiar arogantă.

— Tovarăşe căpitan, dumneata ai fost ieri după-amiază la domiciliul studentei Petronela Stavru, fiica tovarăşei Stavru...

Tonul întrebării, puţin poliţienesc, îmi strecoară în suflet un fior de amărăciune.

— Da, tovarăşe general. I-am făcut o vizită în legătură cu moartea suspectă a studentului Cristian Lucaci.

Generalul, de aia e general şi comandant ca să fie, printre altele, la curent şi cu principalele evenimente ale unei zile, întreabă:

— Cazul ambiguu? îmi dă generalul un semn că ştie la ce mă refer.

— Da!

— Cu ce obiective te-ai deplasat la domiciliul ei?

— Studenta Petronela Stavru a fost mai bine de doi ani prietena intimă a decedatului.

Intervine cu violenţă vizitatoarea generalului.

— S-au despărţit de mult!

În izbucnirea ei, scurtă dar edificatoare, desluşesc mai multe nuanţe: jignire, reproş... Îşi ţine pe genunchi, cu încrâncenare, poşeta.

În ce mă priveşte, sunt calm, căci am calculat fulgerător

natura şi proporţiile intervenţiei. Fără doar şi poate că soţia tovarăşului secretar îşi consideră familia deasupra legilor. Îmi amintesc că, la un moment dat, Petronela, în cursul convorbirii cu ea, îmi şi sugerase posibilitatea unor represalii. Drăguţa de ea: acum ştiu unde şi de ce a dispărut toată noaptea de acasă. S-a repezit până la mămica să-i povestească *nelegiuirea.* Zic:

— Da, s-au despărţit, e adevărat. Dar la locul faptei, raportez eu, uitându-mă fără să clintesc în ochii generalului, s-a găsit o seringă cu cutia respectivă. Iar Petronelei Stavru, conform declaraţiei sale, i-a dispărut din trusă seringa cu cutie cu tot.

— Nu-i adevărat! mă repede din nou tovarăşa Stavru, agitându-şi jignită poşeta.

Generalul are un reflex ştiut: închide ochii, ca să-i deschidă imediat. Eu continui imperturbabil:

— Aseară am invitat-o la noi, pentru a ne confirma dacă seringa găsită la domiciliul lui Cristian Lucaci este sau nu a ei. Nu a onorat invitaţia.

— Eu am oprit-o! mărturiseşte tovarăşa Stavru cu mândrie, de parcă şi-ar fi oprit fiica de la cine ştie ce ticăloşie. Soţul meu şi-a dat doctoratul la *Drept* şi când a auzit...

Mda! stăpâneşte tehnica intimidării. Intervine şi generalul:

— Tovarăşa Stavru...

— Se mai calcă legile, tovarăşe general! Iertaţi-mi indignarea. La tot pasul, chiar şi soţul meu spunea, te loveşti de abuzuri. Noroc că fata mi-a telefonat şi am trimis o maşină după ea s-o aducă acasă...

Sunt forţat s-o ascult. S-ar părea, judecând după peroraţiile ei, că nu numai eu sunt împuternicit prin jurământ să apăr şi să aplic legile ţării, ci şi dumneaei. Cu preţul unui dureros efort, mă străduiesc să stau liniştit, să nu-i fac jocul.

Generalul mi se adresează şi constat, după cum mă

priveşte, că nici lui nu-i face prea multă plăcere prezenţa femeii.

— Tovarăşe căpitan, cum a decurs întâlnirea dumitale cu fiica tovarăşei Stavru?

— Cât se poate de firesc, răspund.

Mama Petronelei se repede iarăşi:

— Asta numeşti dumneata firesc? Să...

Generalul îi opreşte avântul, dojenind-o:

— Tovarăşă Stavru!

De data asta, comandantul mi se pare ceva mai hotărât să nu-i îngăduie să se dezlănţuie ca în „parohia” de unde a sosit. În fond, ce vrea această cucoană care acum, ca o găină trufaşă, îşi suceşte capul când la stânga, când la dreapta, de parcă ar căuta admiratori ai combativităţii sale.

— Tovarăşa Stavru, îmi aduce la cunoştinţă generalul, are o reclamaţie împotriva dumitale.

— Reclamaţie? reacţionez eu descumpănit.

— Tovarăşa Stavru, continuă generalul, tocmai în acest sens a şi solicitat audienţa. În reclamaţia depusă afirmă că...

Privirile comandantului coboară pe un text bătut la maşină şi aflat pe birou.

— Că pe lângă faptul că ai intrat în mod abuziv în casa fiicei sale, ai încercat...

Glasul generalului trece brusc la un timbru scăzut, ezitând parcă: „Să citească sau nu?”... ai încercat un atentat la pudoare.

Nu sunt un timid, nu mă pierd cu firea chiar aşa cu una-cu două. Nu o dată am fost lăudat chiar de general pentru stăpânirea mea de sine în împrejurări dramatice cheie. De data asta însă m-am pierdut. Mă simţeam ca un boxer care, fiind făcut knock-out în urma unei directe fulgerătoare, aşteaptă năuc ca arbitrul să numere până la opt şi să poată relua lupta. „Ia te uită ce a ieşit din tentativele mele de a face lumină în cazul morţii lui Cristian Lucaci?!” Am ajuns

într-una din cele mai stupide şi ridicole situaţii din cariera mea de ofiţer de miliţie. Cum naiba să reacţionez? Să mă apăr? Să acuz? „Arbitrul” a ajuns cu „numărătoarea la opt”. Mă „ridic” şi reiau lupta.

— Tovarăşe general, sunt în evidenţa unităţii ce o comandaţi de şapte ani, mă cunoaşteţi foarte bine. M-aş apăra împotriva acuzaţiilor aduse, dar n-am de ce. Ar fi sub demnitatea mea profesională şi politică. Permiteţi-mi să mă retrag.

Îl văd pe general aplecându-se peste marginea biroului.

Ai zice că ar vrea să se ridice. Se mulţumeşte însă să mă scruteze mâniat.

— Nu-ţi permit!

Mă ridicasem.

— Şezi! îmi ordonă.

Îmi reiau locul,

— Deci n-ai dat s-o îmbrăţişezi?

— Tovarăşe general...

— Dumneata răspunde cu un *da* sau un *nu*!

— Nu!

Reclamanta se repede să-mi „amintească” întâmplarea:

— Fetiţa mea nu minte. Ea era, aşa cum scriu în reclamaţie, în capot, iar dumneata, înainte de plecare, te-ai repezit...

Mi-am regăsit, în sfârşit, calmul. Nu-mi mai pasă de nimic. Îi arunc o privire dispreţuitoare şi o întrerup:

— Vă rog nu cu *te-ai,* ci cu *v-aţi,* că deocamdată nu facem parte din aceeaşi grupă sindicală.

— Tovarăşe, protestează ea scuturându-şi cerceii de aur, sunt soţia...

Generalul n-o lasă să termine:

— Tovarăşă Stavru, vă rog!... Am fost rugat la telefon să vă primesc urgent în audienţă. V-am primit, aţi depus o reclamaţie. Ofiţerul meu contestă cele cuprinse în reclamaţie, iar fiica dumneavoastră nu poate invoca un martor, aşa cum nici căpitanul Roman nu poate apela la un

martor întru apărarea sa.

Cuvintele comandantului îmi amintesc subit de perechea de papuci bărbăteşti de sub patul din garsonieră Petronelei - nu încape nici o îndoială că sunt ai lui Valerian Brateş. Îmi mai amintesc apoi de acea vagă senzaţie că cineva, ascuns în bucătărie sau în baie, trăsese cu urechea la discuţia mea cu Petronela. Deci ea, dacă va îndrăzni să-şi susţină în continuare născocirea, va avea la cinesă apeleze. O, dacă ar face-o! Ceva însă îmi spune că-şi va ţine martorul mai departe în ascunzătoare.

— Fiica mea nu minte! încearcă femeia să apere onoarea odraslei.

Constat cu satisfacţie că glasul generalului devine ceva mai categoric decât înainte.

— Tovarăşă Stavru, nici ofiţerul meu nu minte.

— Atunci puneţi sub semnul îndoielii cele semnalate în reclamaţia depusă...

Observ că şi generalul suportă din ce în ce mai greu aroganţa vizitatoarei, dar nu are încotro: trebuie să fie până la capăt un amfitrion respectuos. Ignorând-o parcă, mă întreabă:

— În ce stadiu te afli cu cercetările?

— Am toate temeiurile să cred că în douăzeci şi patru de ore voi încheia dosarul.

— Ce loc ocupă fiica tovarăşei Stavru în actualul stadiu al cercetărilor?

Îmi dau seama că s-a ivit prilejul s-o pun pe cucoana asta la respect. Chiar dacă generalul o să se supere, eu am s-o fac.

— Un loc principal, răspund, căci până nu de mult a fost prietena intimă a decedatului - au trăit împreună (numai de-al dracului am apăsat pe ultimele trei cuvinte), apoi l-a părăsit pentru pictorul Valerian Brateş, om căsătorit, cu doi copii, profesorul lui Cristian Lucaci, un bărbat cu mult mai în vârstă decât ea. După câte am aflat, şi-a abandonat familia.

Generalul a înţeles manevra şi nu mă împiedică s-o dezvolt. Mă întrerupe, în schimb, reclamanta ca să apere din nou onoarea fiicei:

— Va divorţa. Se va achita de obligaţiile faţă de familie conform legilor în vigoare.

Eu însă nu-i iau în seamă intervenţia.

— Repet: locul tovarăşei Petronela Stavru în anchetă este fixat şi de acel amănunt rămas neclarificat - seringa...

— A găsit-o! precizează tovarăşa Stavru bătând nervos cu degetele toba pe poşetă.

— Nu vă supăraţi, dar răspunsul dumneavoastră nu are nici o valoare pentru mersul cercetărilor. Noi am invitat-o pe fiica dumneavoastră la miliţie, singura în măsură să ne declare dacă recunoaşte sau nu seringa ridicată de la locuinţa decedatului. Seringă, tovarăşe general, care a concurat la moartea unui student eminent.

Ar fi normal să mai pomenesc de fiolă, dar aş greşi dacă nu mi-aştine gura. Îmi consider deci raportul încheiat. Se lasă o tăcere grea, nesuferită. Tovarăşa Stavru îşi trădează intenţia de a se ridica.

— Am înţeles... rosteşte ea cu o insinuare ameninţătoare. De aici mă duc direct la Comitetul Central să cer să mi se facă dreptate.

Am crezut că s-a dezumflat, m-am înşelat. Nu-i omul care să bată atât de repede în retragere. Este sigură pe ea, pe anumite uşi deschise. Vezi, dragă doamne, n-a găsit înţelegere la general. „Cum o să tragă un miliţian pe altul la răspundere?!”

Pe obrajii negricioşi ai comandantului au apărut pete de roşeaţă: semn că e mâniat, dar că se stăpâneşte.

— Vă rog să mai luaţi loc, tovarăşă Stavru. Desigur, dumneavoastră aveţi dreptul să vă adresaţi oriunde doriţi - vă recomand chiar să vă prevalaţi de acest drept civic şi politic - dar deocamdată, nu consider audienţa încheiată. Îşi întoarce privirile spre mine. Tovarăşe căpitan, îţi ordon să te înapoiezi la treburile dumitale şi să-ţi continui

ancheta... Îţi doresc succes!

Mă ridic, salut şi ies. Un salut deopotrivă şi generalului şi vizitatoarei sale. Abia când mă pomenesc dincolo de uşa capitonată, îmi dau seama că am transpirat nefiresc de abundent - cămaşa mi s-a lipit de spinare.

Pe coridor, mă opresc lângă o fereastră deschisă spre curtea interioară a clădirii - e o zi mohorâtă, de toamnă. Simt nevoia să mă răcoresc, să trag în piept o gură de aer proaspăt. Un timp, rămân locului, cu ochii închişi, fără gânduri: revăd într-un târziu cele petrecute în cabinetul generalului şi nu pot să nu mă revolt.

„Atentat la pudoare! Câtă neobrăzare! Cine o fi fost cu ideea? Petronela? Maică-sa? Parcă are vreo importanţă! Murdăria au pregătit-o împreună. Cum îşi pot închipui unii că, datorită poziţiei lor în ierarhia social-politică a societăţii, îşi pot permite orice?

Atentat la pudoare! De ce oare mama Petronelei nu a aruncat în luptă martorul? Unicul martor al acestei născociri mârşave... Stăpânul papucilor, cel care din ascunzătoare a ascultat - trebuie să fi ascultat de la început şi până la sfârşit discuţia mea cu Petronela. Să nu ştie de existenţa lui? Nu cred, că doar e la curent cu aventurile amoroase ale fiicei sale. Cu siguranţă că îşi doreşte în familie o celebritate. Dintr-o dată o familie simplă la origine, dealtfel ca şi a mea sau a generalului, s-ar „înnobila” cu un artist celebru. Fiica - medic. Ginerele - marele pictor Valerian Brateş! Locuitorii orăşelului din Câmpia Dunării or să cadă cu toţii în fund...”

Logica gândurilor mă călăuzeşte firesc către întrebarea: „Oare Petronela i-o fi povestit amantului ei că studentul său era în căutarea unei fiole de morfină? Dacă da, ce atitudine a luat? Îmi revine în minte ipoteza accidentului. Găsesc firesc ca Brateş să-şi fi însoţit iubita, să fi fost de faţă la accident şi să-i fi sărit în ajutor. Ajungând la această concluzie, am fixat locul celei de-a treia persoane de pe lista bănuiţilor, în ţesătura dramei lui Cristian Lucaci.

Care a fost atunci rolul celei de-a patra persoane, rolul Lucreţiei Budescu? Întrebarea mi-l readuce în minte pe doctorul Titus Spiridon, pe deţinătorul unei taine rezultate de pe urma unui experiment făcut în anii războiului. Mi-o fi trimis oare plicul? Mă desprind de lângă fereastră şi, reconectat la misiunea ce o am, mă îndrept spre birou, uitând de indicaţia colonelului Donea de a trece pe la dânsul după ce ies de la general.

17.

În birou, Grigoraş mă aşteaptă întreţinându-se cu Povară.

— Plicul doctorului Spiridon a sosit? mă interesez după ce îi strâng mâna lui Grigoraş.

— Încă nu, îmi răspunde Povară. Ce a vrut generalul de la tine?

Răspund cu o glumă fără haz:

— Să mă avanseze la excepţional şi mi-a cerut consimţământul... Ei bine, nu am fost de acord...

Bineînţeles că cei doi colegi îşi dau imediat seama în ce ape mă scald şi trec discreţi peste convocarea mea neaşteptată la general.

— Liviule, îmi pare rău, mă informează Grigoraş, dar toate analizele, confruntările întreprinse în laborator, o scot pe Lucreţia Budescu din cauză.

— E clar, zic. În afară de propriile ei declaraţii, care sunt declaraţiile unui bolnav de nervi, nu deţinem nici o altă probă împotriva ei.

— Mai rămâne seringa, îmi aminteşte Grigoraş. E sau nu cutia Petronelei Stavru?

O văd parcă pe tovarăşa Stavru scuturându-şi

ameninţător cerceii.

— Cu siguranţă că nu e a ei... Cu siguranţă că Petronela şi-a găsit seringa ce i-a fost sustrasă din trusă.

— De unde ştii? mă întreabă Povară uitându-se chiorâş la mine.

Îmi plimb privirile pe feţele îngândurate ale colegilor mei. Ce tăcere s-a lăsat! Într-un târziu le împărtăşesc opiniile mele:

— Totuşi speranţe ne dau şi urmele de pe fiolă... Am trecut la alcătuirea unui cerc de bănuiţi. Am inclus în acest cerc patru persoane - Lucreţia Budescu, Tudorel Pascaru, Petronela Stavru şi Valerian Brateş. Deocamdată, cu Lucreţia Budescu ne-am lămurit... Rămân trei persoane. Ca să-i elimin definitiv şi pe ceilalţi trei din cercul bănuiţilor, avem nevoie de amprentele lor. Ce zici, Grigoraş?

— Ideea este excelentă.

— Problema e cum facem rost de ele, îşi spune şi Povară părerea.

Sigur, problema nu-i chiar atât de simplă, dar prea multe gânduri nu-mi fac. În acest sens, mă încred în ingeniozitatea lui Grigoraş. Privirile noastre se întâlnesc.

— Vezi, Grigoraş, dacă nu cumva cei de la *Economic* au de-acum amprentele lui Pascaru, sugerez eu.

— Da, voi umbla la fişier, mă aprobă Grigoraş. Pascaru Tudorel...

— ...zis „Hennessy”.

— Mai rămân două persoane - Petronela şi Brateş, observă Povară, şi sarcina dintr-o dată s-ar uşura...

Sună telefonul. Ridic receptorul. E ofiţerul de serviciu de la poartă: mă informează că i s-a lăsat un plic pentru mine din partea doctorului Titus Spiridon.

— Trimite-mi-l sus, îl rog.

— N-am cu cine, tovarăşe căpitan!

— Bine, o să cobor eu să-l iau.

Arunc receptorul în furcă, bucuros că Titus Spiridon s-a ţinut de cuvânt. În momentul următor, aparatul sună

iarăşi. Tot eu răspund, oftând.

— Căpitane, dumneata eşti?

Recunosc glasul procurorului. Pe mine mă caută, simt însă nevoia s-o fac pe nebunul.

— Care căpitan, că suntem doi în biroul ăsta.

— Cu căpitanul Roman.

— Te ascult.

— Dom'le, dacă afacerea asta cu Cristian Lucaci mai durează mult, o să înnebunesc, se plânge procurorul cu toată seriozitatea.

Simt cum mă trec şi pe mine fiorii.

— Ce s-a mai întâmplat?

— Aceeaşi poveste. Mereu aceeaşi poveste! Mi s-a telefonat de pe Icoanei că din nou sigiliul a fost rupt, iar uşa locuinţei lui Cristian Lucaci forţată... De data asta, forţată... nu s-a mai umblat cu cheie. Pricepi?

Rămân mut, de parcă cineva m-ar fi pocnit în moalele capului.

— Alo! Alo ! îmi ţipă procurorul în ureche. Mai eşti pe fir?

— Mai sunt!

— Vin să te iau?

— Nu e nevoie... Grigoraş e lângă mine. Pornim şi noi imediat cu o maşină de-a noastră. Ne întâlnim în faţa casei. Cine soseşte prinsul aşteaptă.

— S-a făcut!

Le comunic şi celorlalţi noutatea.

— Mă duc să-mi iau trusă şi cobor! mă încunoştinţează Grigoraş.

Nu părăsim însă biroul. Povară, întristat de faptul că nu-l luăm cu noi, doreşte să ne facă dovadă că e în temă, că se frământă, că are şi idei:

— Cred că ar fi indicat să stabilim cum şi-au petrecut timpul, în cursul dimineţii, cei incluşi în cercul bănuiţilor: Pascaru, Petronela şi Brateş.

Îl asigur că ideea nu-i rea şi că, de îndată ce ne

întoarcem, o s-o luăm în discuţie, în vederea concretizării ei.

— Să ne grăbim! îl îndemn pe „omul cu trusa”.

Ne despărţim, ca după cinci minute să ne reîntâlnim în *„Dacia”* miliţiei care ne transportă în viteză pe Icoanei. Ne-am aşezat amândoi pe bancheta din spate. Ţin în mână plicul doctorului Titus Spiridon. Îl deschid cu febrilitate. Dau mai întâi de o carte de vizită a medicului pe care aşternuse câteva rânduri: un scris infernal. Descifrez cu greu cuvintele: *Atenţie ! În practică, şedinţele cu pacienţii supuşi „Penthatol”-ului se desfăşoară mai complicat şi în mai multe reprize. Eu ţi-am oferit o sinteză. Nu uita de „Renault”-ul meu. Serviciu contra serviciu.* Scot la iveală documentul primit. Într-adevăr, e rezumatul unei stenograme. Uit de Grigoraş, uit că sunt în maşină şi, mistuit de curiozitate, mă apuc să citesc documentul acelui experiment iniţiat, mai de mult, de un medic entuziast aflat la începutul carierei sale.

SINTEZA

Doctorul: Ţi-ai iubit mama?

Bolnava : Am divinizat-o.

D.: Tatăl tău, primul bărbat al mamei, ce fel de om era?

B.: Tatăl meu era un om bun, inimos. De Crăciun îmi dăruia păpuşi. Ştia că-mi place să mă joc cu păpuşile. Era tare nefericit.

D.: Ce s-a întâmplat cu el?

B.: Într-o zi n-a mai venit acasă. N-am mai văzut nici lucrurile lui. Am întrebat-o pe mama: „Unde e tata?” Ea s-a răstit la mine: „De azi înainte nu mai ai tată! Şi să nu mă mai întrebi de el!”

D.: Câţi ani aveai pe atunci?

B.: Unsprezece !

D.: De ce-ţi divinizai mama?

B.: Era tare frumoasă şi eram mândră că o femeie

frumoasă mi-e mamă. Eu eram tare urâţică.

D.: De tatăl tău n-ai mai aflat nimic?

B.: De la o vecină am aflat câte ceva.

D.: Ce fel de om era vecina ta? Bun? Rău?

B.: Era o femeie rea. Lucra la un spital, ca infirmieră. Ea mi-a povestit că mama l-a izgonit pe tata, că mama era o femeie stricată. Într-o zi mi-a spus că voi avea parte şi de un tată vitreg. N-a minţit. Ea nu mă minţea...

D.: Vecina ta era măritată? Avea familie? Cum o chema?

B.: Gherghina o chema... nu era măritată şi, ca şi mine, era urâtă foc. „Cine să ia de nevastă pe monstrul ăsta?!o auzeam pe mama spunând. „Doar un Scaraoţchi de s-ar găsi!”

D.: Ai avut parte de un tată vitreg?

B.: Gherghina nu m-a minţit. Aşa cum mi-a prezis, aşa a fost. Mama a adus în casă un alt bărbat.

D.: Ce sentimente ai avut tu faţă de tatăl tău vitreg?

B.: L-am urât... l-am urât de moarte. Pe urmă însă...

D.: Hai, nu te sfii, vorbeşte!

B.: Pe urmă, când am crescut, aşa cam pe la 16 ani, am început să-l visez noaptea... Se făcea că vrea să vină în pat, lângă mine, să mă iubească. Îmi plăceau visurile astea... Deodată, în vis, mi se părea că mama e la uşă, că umblă s-o descuie şi e gata să dea peste noi. Mă speriam şi mă trezeam tare transpirată.

D.: Visul ăsta îl aveai des?

B.: Noapte de noapte... Visam, îmi plăcea, dar în acelaşi timp mi-era tare frică... căci mama se ivea când nu trebuia, mă cuprindeau spaimele şi mă trezeam.

D.: Ai mai povestit cuiva visele tale?

B.: Gherghinei.

D.: Tot ei i-ai destăinuit că-l urai de moarte pe tatăl tău vitreg?

B.: Ei îi povesteam totul. La Gherghina mă ascundeam când mi se făcea frică de mama şi ea mă căuta peste tot şi nu mă găsea.

D.: De ce ţi se făcea frică de mama?

B.: Mi se părea că ştie ce visez şi că umblă să mă prindă.

D.: Cine te-a sfătuit să te ascunzi?

B.: Gherghina.

D.: Ce sfaturi îţi mai dădea Gherghina?

B.: Mi-a spus: „Păi, fetico, dacă-l urăşti de moarte pe taică-tău vitreg şi vrei să scapi de vise, omoară-l... Scapă de el... şi o să scapi şi de vise. Altfel, o să înnebuneşti.”

D.:îţi dădea mereu sfatul ăsta?

B.: Mereu, că mă duceam la ea în fiecare zi...

D.: Te punea să-i povesteşti ce se petrece la voi acasă?

B.: Da. Şi îmi cerea mereu să-i povestesc visul. De fiecare dată mă sfătuia: „Dacă vrei să scapi de vis şi de el, omoară-l!”

D.: Te-a sfătuit şi cum să-l omori?

B.: Da. M-a învăţat cum să fac ca să nu fiu prinsă... Zicea că ştie ea cum...

D.: Cum ?

B.: Să prind momentul când taică-meu vitreg doarme şi să-i fac o injecţie cu morfină, pe urmă să iau o frânghie şi să-l atârn de un cârlig, să creadă lumea că s-a spânzurat.

D.: Tu ce i-ai răspuns?

B.: Că cum o să fac eu aşa ceva, că n-am suflet, că n-am putere, că nu vreau, că nu pot. Ea atunci mi-a arătat o seringă. Zicea că-i un fleac să faci unui om o injecţie. Pe urmă, a mai zis că dacă mie mi-e frică, o să mă ajute ea.

D.: Ce s-a mai întâmplat?

B.: Într-o seară, când mama nu era acasă, tatăl meu vitreg s-a legat de mine, ca în vis. M-am speriat şi am început să tremur şi să ţip. Mi-a cârpit câteva palme şi m-a lăsat în pace. Eu am fugit la Gherghina.

D.: Câţi ani aveai?

B.: 17 ani. Spunea tatăl vitreg că sunt o proastă şi că o să mor fată bătrână...

D.: I-ai povestit mamei ce s-a petrecut?

B.: Nu, dar a aflat, că a primit o anonimă. M-a întrebat

dacă-i adevărat. Întrebarea m-a speriat ca atunci când tatăl vitreg s-a legat de mine şi m-a prins un tremur.

D.: Gherghina ce zicea?

B.:Că din pricina lui am suferit un şoc nervos, că ar trebui să mă răzbun, să termin odată cu el; că o să-mi pregătească ea tot ce am nevoie.

D.: Tu l-ai omorât pe tatăl tău vitreg?

(Bolnava s-a trezit brusc, subconştientul ei refuzând întrebarea.)

D.: Cine l-a omorât pe tatăl tău vitreg?

B.: Gherghina.

D.: Unde te găseai în momentul acela?

B.: Acolo, de faţă. Voiam să mă răzbun, dar nu am avut curaj. Gherghina zicea că o să mă ajute. Până într-o zi, când tatăl meu vitreg s-a îmbolnăvit. Mama nu era acasă, plecase la ţară. Tata avea nevoie să i se facă o injecţie. A chemat-o pe Gherghina. „Fato, mi-a zis ea, a sunat ceasul ca să te răzbuni.” Dar acolo...

D.: Povesteşte-mi frumos, fără să te grăbeşti, ce s-a întâmplat acolo?

B.: Acolo, Gherghina, în loc de injecţia ce trebuia să i-o facă, i-a vârât în sânge morfină. Pe mine m-a apucat tremurul, mai rău decât în alte dăţi.

D.: Ai leşinat?

B.: Mi s-a făcut negru înaintea ochilor şi pe urmă am căzut, ca într-o prăpastie.

D.: Când te-ai trezit, cine era lângă tine?

B.: Gherghina!

D.: Cum s-a purtat cu tine?

B.: M-a îmbrăţişat, m-a sărutat, m-a lăudat. Mi-a spus că am avut un curaj nebun... că am făcut exact aşacum m-a învăţat ea... Atunci l-am văzut pe el cum atârna de cârlig... Şi m-a cuprins din nou tremurul...

D.:Şi ce s-a mai întâmplat?

B.: N-am mai ştiut nimic, iar când m-am trezit, mi s-a spus că am nimerit la poliţie, pentru că am omorât un om.

D.: La poliţie cine a stat de vorbă cu tine?

B.: Un comisar şi mi-a cerut să-i povestesc cum am procedat.

D.: Ce i-ai povestit?

B.: Tot ce ştiam de la Gherghina.

D.: Te-au întrebat şi de ce ai făcut-o?

B.: Da !

D.: Cei-ai răspuns?

B.: Că l-am omorât din dragoste.

D.: De unde ştii tu că l-ai omorât?

B.: De la Gherghina.

D.: Unde e Gherghina?

B.: Nu ştiu, n-am mai văzut-o din noaptea aia.

Concluzie: Personalitatea premorbidă a pacientei caracterizată prin fragilitate afectivă şi labilitate emoţională, pe de o parte, şi prin dezvoltarea personalităţii într-un mediu psihogen, pe de altă parte, au creat condiţii favorabile unei sugestibilităţi accentuate, pe acest teren acţionând stress-ul intens, reprezentat de încercarea de viol. Conflictul nevrotic se defineşte în relaţia dintre înclinaţia sexuală a pacientei şi brutalitatea atacului suferit din partea tatălui vitreg. Înaceastă ambianţă, se dezvoltă laLucreţia Budescu tendinţe agresive coexistând cu înclinaţii erotomane. Soluţia ce i se oferă din afară prin Gherghina, în vederea rezolvării conflictului, este acceptatăde bolnavă ca o rezolvare posibilă, tendinţele inconştientului reprezentând, în acest caz, un mobil definitoriu al acţiunii. Odată crima săvârşită de o altă persoană -vezi Gherghina -a fost uşor să i se sugereze fetei că este făptaşa. Cu atât mai uşor, cu cât în contact nemijlocit cu desfăşurarea gravei infracţiuni, pacienta Lucreţia Budescu a trecut în condiţiile unei inhibiţii supraliminare şi a pierderii cunoştinţei.

Tradus în limbajul meu şi al omului de pe stradă,

concluzia doctorului Titus Spiridon suna astfel: Gherghina a săvârşit crima aruncând-o ingenios pe umerii firavi ai traumatizatei Lucreţia Budescu. Dacă este aşa, înseamnă că, şi în prezent, altcineva a săvârşit fapta şi încearcă să sugereze că ea a fost comisă de fosta pacientă a Spitalului Central.

Procurorul Berindei a ajuns pe Icoanei înaintea noastră şi, aşa cum ne înţelesesem, aştepta în stradă, lângă *Trabant*-ulsău de culoarea pulberii. Când îmi strânge mâna îl simt cât e de nervos. Mă ia direct:

— Până în noaptea trecută, Lucreţia Budescu a fost aceea care ne-a tot purtat pe drumuri. Acum, paştele şi grijania!... cine mai e acela care a rupt sigiliul şi a forţat uşa? Naiba ştie ce o să mai găsim acolo, sus. Nu vreau cadavre, căpitane, înţelegi?

Tac. În schimb, Grigoraş, ca un bun gospodar ce e, îi răspunde:

— Noi să fim sănătoşi, că le lămurim pe toate!

— Dumitale ce-ţi pasă? Fotografiezi, ridici urme, faci analize, pe urmă, gata!... Ne arunci nouă totul în braţe şi te duci să te speli pe mâini!

Gândul mi-e în continuare la cele câteva pagini ale doctorului Titus Spiridon. De aceea mă simt încă departe de procuror, de nervozitatea sa, de locul faptei. Chiar şi în timp ce urcăm tustrei scara de serviciu, concluziile experimentului efectuat de doctorul de la Spitalul Central îmi stăruie în minte. În prezent, asemenea experimente nu mai sunt de mult puse sub semnul îndoielii. Ba dimpotrivă, „Penthatol-ul îşi găseşte o largă aplicare în terapeutica unor traume psihice. Însă cadrul juridic de aplicare a metodei în afara medicinii este încă departe de a fi realizat. Aduse într-o instanţă judecătorească, concluziile unei ascultări de tipul acesta medical sunt egale cu zero. Mie însă îmi pot sluji. Cum? Foarte simplu... Nu trebuie să fac altceva decât să asociez concluziile doctorului Spiridon cu rezultatele expertizei lui Grigoraş. Ce susţine

neuropsihiatrul? Că infracţiunea din 1940 n-a fost săvârşită de Lucreţia Budescu! Ce a dovedit „omul cu trusa”? Că amprentele de pe fiolă nu sunt ale menajerei studentului! În mod logic, trebuie s-o scot pe Lucreţia Budescu din cauză. Scoţând-o însă, sunt obligat să răspund unei întrebări dificile: „Cum se poate că după 34 de ani, să se comită o infracţiune care să repete, în proporţie de 99 la sută, modul cum a fost asasinat tatăl vitreg al Lucreţiei Budescu? Cum îmi explic, dramatica coincidenţă?”

Ne oprim tustrei în faţa uşii de la mansarda lui Cristian Lucaci. Acelaşi tablou: sigiliul dezlipit, broasca forţată, uşa întredeschisă. Îl lăsăm pe Grigoraş să fotografieze. Procurorul tace; îl simt cum fierbe de mânie. Fireşte, şi eu sunt intrigat de această violare la infinit a unui „spaţiu interzis”.

— Puteţi să intraţi! ne anunţă Grigoraş.

Cu o politeţe exagerată, procurorul mă invită pe mine să fac primul pas. Îi dau ascultare, împing uşa în lături, în gând cu exclamaţia lui Berindei: „Naiba ştie ce o să mai găsim acolo, sus!” Iscodesc din prag spaţiul locuinţei lui Cristian Lucaci. În lumina difuză a zilei disting totuşi uşor obiectele din mansardă. Patul, de pildă, este neatins şi lasă mai departe impresia că sub cergă odihneşte trupul unui om. Simt în ceafă respiraţia procurorului, ca un îndemn să „avansez înainte.” Nu-i dau ascultare, căci dinspre scară se aud paşi.

— O fi femeia care a găsit uşa forţată, presupune Berindei.

Nu greşeşte. Într-adevăr, ea e; face menajul unei familii de la etajul doi.

— Să rămână deocamdată locului! îi zic lui Berindei.

Acesta dă aprobator din cap şi nu mă mai urmează.Ştiu acum unde este comutatorul, aşa că fără nici o altă greutate îl răsucesc declanşând lămpile de neon. Mansarda se luminează ca şi când acoperişul s-ar fi topit brusc, în neant. Primul lucru zărit îmi strecoară în şira spinării un

fior de gheaţă, mi se pare că aiurez, că am o vedenie, şuier printre dinţi:

— Casetofonul! A apărut casetofonul!

În momentul următor fac o a doua constatare: lângă aparat - o grămăjoară de casete şi un microfon. Aşadar, în graba sa, cel care a rupt sigiliul şi a forţat uşa, n-a mai avut răbdare să pună casetele în noptieră, la locul lor. Aparatul l-a abandonat însă lângăşnurul, până mai ieri, şerpuind de prisos pe covoraş.

Procurorul şi Grigoraş sunt acum lângă mine.

— Uite, dom'le, au fost sustrase şi aduse înapoi! se minunează procurorul şi, recăpătându-şi bună dispoziţie, întreabă: Eşti convins că Lucreţia Budescu n-a evadat de la Central?

— Sunt convins!

Poate n-aş fi fost, dacă n-aş fi văzut-o cu ochii mei dormind adânc un somn provocat, dacă nu i-aş fi luat chiar eu amprentele fără ca ea să clintească.

În reacţia sa mai mult sau mai puţin spontană, procurorul a pronunţat un cuvânt: *sustrase.* Mi-l însuşesc. Aşa e, aparatul şi casetele lui Cristian Lucaci n-au fost furate, nici dăruite, ci sustrase. Iar autorul actului de sustragere a riscat, consider eu, cel puţin de două ori - când le-a sustras, iar apoi când le-a înapoiat.

— Aş vrea să fotografiez, îmi zice Grigoraş.

Eu însă îi barez calea. Înainte de a-l lăsa să fotografieze, mă întorc spre femeia care ne-a alarmat şi o întreb:

— La ce oră aţi găsit sigiliul rupt?

— Să fi fost ceasurile două şi un sfert, răspunde femeia cu o voce sufocată de emoţie.

— Ce v-a adus aici, sus? V-a atras vreun zgomot?

— Nu... Nu ştiu dacă o să mă credeţi, se boceşte ea, mi-a venit aşa, din curiozitate. Nu ştiu ce mi-a venit. Auzisem că uşa-i sigilată, zic s-o văd şi eu.

Nu mă îndoiesc de sinceritatea răspunsului.

— Eu sunt procurorul Berindei şi vă mulţumesc foarte

mult că ne-aţi anunţat.

— Domnu Paul v-a anunţat...

— Înainte de a vă urca la mansardă, unde vă găseaţi? o întreb din nou.

— În bucătărie.

— Bucătăria e lângă scara de serviciu, nu-i aşa?

— Da.

— N-aţi auzit niciun zgomot? N-aţi văzut vreo persoană străină urcând sau coborând scările? o chestionez eu, cu gândul la Tudorel Pascaru. De ce tocmai la el? Pentru că în discuţia cu dânsul de dimineaţă, şi-a dat uşor seama că mă interesez de aparat. Desigur, presupunerea mea nu are nici un alt suport concret, dar mie asta-mi trece prin cap.

— Nu, tovarăşe, n-am auzit!

Îi propun procurorului să coboare cu menajera domnului Paul în camera ei şi să-i ia pe loc cuvenita declaraţie, în timpul ăsta, Grigoraş îşi va face meseria. E de acord.

— N-ar fi bine ca, de data asta, să chemăm în ajutor câinele? propun eu.

Grigoraş nu-mi împărtăşeşte punctul de vedere, iar el, în materie de tehnică criminalistă, e suveran.

— Îmi cunoşti doar părerea... În mediul urban, şi încă într-unul aglomerat, consider folosirea câinelui inutilă.

Şi-a pregătit aparatele. Nu vreau să-l stânjenesc. După ce o să fotografieze, o să treacă la căutarea unor amprente pe casetofon. Abia pe urmă, după ce vor fi încheiate toate operaţiile criminalistice, o să pot şi eu să mă ating de obiect. Îmi aprind o ţigară şi, o vreme, îmi admir prietenul. Cu câtă graţie se mişcă în jurul piesei dispărute şi apărute ca prin minune! Un nume îmi revine mereu în minte: Tudorel Pascaru. Şi-a vizitat vărul doar cu două ceasuri înainte de moartea acestuia. Mi-a povestit că l-a găsit pe Cristian Lucaci ascultând muzică şi că, plecând de la el, l-a lăsat tot ascultând muzică... „O muzică tristă, sfâşietoare”, afirmase „Hennessy”. În mod normal, şi vizitatorii următori trebuie să-l fi găsit pe Cristian Lucaci în aceeaşi dispoziţie

sufletească. Poate că ei, aceşti prezumtivi autori ai infracţiunii, au *sustras* şi casetofonul, şi casetele? Dacă e aşa, cu ce scop? Şi de ce tocmai casetofonul? De ce au riscat readucându-l în spaţiul mansardei? Unde e logica? Negăsind-o, bănuielile mele tot către Tudorel Pascaru se îndreaptă.

În lumina documentului furnizat de doctorul Titus Spiridon, cazul Lucreţiei Budescu este cu totul şi cu totul ieşit din comun, cel puţin din punct de vedere criminologie. În 1942, anul experimentului, tânărul medic a reuşit să smulgă din subconştientul bolnavei răspunsurile-cheie pe care poliţia vremii, prin mijloacele sale specifice, n-ar fi reuşit niciodată să le obţină. O enigmă a fost astfel dezlegată. Desigur, ţinând seama de cele petrecute recent în mansarda studentului, doctorul Titus Spiridon ar putea s-o supună pe Lucreţia Budescu aceluiaşi experiment, ceea ce, fără îndoială, ar lumina din nou poziţia ei reală în desfăşurarea tragicului deznodământ al lui Cristian Lucaci.

Dacă Lucreţia Budescu este total nevinovată, dacă accept concluzia că ea n-a aplicat nici în trecut, nici în prezent, acest *modus operandi,* înseamnă că totuşi cineva, din cercul lui Cristian Lucaci, trebuie să fi luat cunoştinţă de el, să-l fi studiat, ca apoi să-l şi aplice. Cine oare? Petronela? „Hennessy”? Brateş? Că doar n-o fi apărut, peste decenii, Gherghina!

„Nu te pripi, băiete, în judecăţile tale, mă autosfătuiesc. Şi nu cumva să renunţi la colaborarea cu doctorul Titus Spiridon, chiar dacă el condiţionează aportul său de intervenţia ta la cei de la Circulaţie.”

— Mai am puţin, mă avertizează Grigoraş în momentul în care procurorul revine cu declaraţia femeii.

— E în ordine?

Berindei a urcat scara în fugă şi respiră anevoie.

— Cine naiba ne dă atât de furcă? Cine să fi sustras aparatul?

— Gata! mă anunţă Grigoraş. Am depistat amprente faine. Are şi o casetă în aparat. Îmi dai voie să încerc să văd dacă funcţionează?

Ne apropiem de Grigoraş. Nu vrem însă să schimbăm poziţia casetofonului, aşa că ne lăsăm pe vine şi-l cercetăm - e unul japonez, extra-lux. Numai „Hennessy”, cu relaţiile sale dubioase şi care dau atâta bătaie de cap celor de la *Economic,* îl mai putea procura.

— Conectează-l! zic.

Ne aşezăm pe marginea patului şi-l urmărim pe Grigoraş cum stabileşte contactele respective. Apoi cu un deget, asemenea unui pianist, loveşte o clapă. Aparatul e în perfectă stare, funcţionează. Se aude fâşâitul benzii magnetice derulându-se, ca apoi, în liniştea adâncă a mansardei, să răsune o voce copilărească. Încremenesc, copleşit de un val de emoţie.

> *Tovarăşi miliţieni,* ni se adresă glasul acela ascuns în casetofon, *vă rog din suflet să mă iertaţi pentru fapta mea cea rea. Am 14 ani. Am intrat de multe ori în mansarda lui Cristi, când el era acasă. Ţinea la mine, îmi punea muzică că ştia că-mi place. Tare mult îmi plăcea şi aparatul. Eu însă am făcut o faptă ruşinoasă, l-am furat. Dacă ar afla părinţii, cred că aş muri pe loc de ruşine. L-am furat în ziua când Cristi a murit. Ştiam că este acasă şi ca în alte dăţi am urcat să ascult puţină muzică. Uşa era deschisă. Am intrat... Pe urmă, vă jur că nu ştiu ce s-a petrecut cu mine. Am văzut casetofonul. M-am repezit la el. Ştiam unde ţine Cristi casetele şi le-am furat împreună cu aparatul. Am fugit şi le-am ascuns la mine acasă. Iar când tata şi mama erau plecaţi la serviciu, am scos casetofonul din ascunzătoare şi am verificat cum funcţionează: avea în aparat o casetă -* o *s-o găsiţi -marcată cu numărul trei. Când am potrivit casetofonul, în loc de muzică am auzit vocea*

lui Cristi şi m-am îngrozit. Am înţeles că am făcut o faptă rea, urâtă. Şi mi-am propus să pun totul la loc. Vă rog din suflet să mă iertaţi pentru tot ce am făcut. Să ştiţi că dacă aflaţi cine sunt şi le spuneţi părinţilor ce am făcut, mă arunc de la etaj. Vă jur că în viaţa mea n-o să mai pun mâna pe un lucru care nu este al meu.

Tovarăşi miliţieni, vedeţi casetele marcate cu numerele 1, 2 şi 3. Cred că vă interesează. Ascultaţi-le! M-aţi iertat, nu-i aşa?

Glasul a amuţit, în locul lui răsună iarăşi fâşâitul benzii magnetice, ce se derulează în gol.

Primul care izbucneşte plin de nerăbdare e procurorul.

— Opreşte! îmi strigă. Pune caseta nr. 1! Înlocuieşte-o pe asta!

Nerăbdarea lui e molipsitoare. Nu ne mai interesează, cel puţin pentru o vreme, cine-i autorul furtului, a ruperii sigiliului, dacă-i vom respecta sau nu dorinţa. Grigoraş mă întreabă din priviri dacă să-i dea ascultare lui Berindei.

— Înlocuieşte-o! zic eu sec.

Grigoraş nu are nevoie de mult timp să găsească cele trei casete.Îi urmăresc îndemânarea cu care schimbă benzile. Puţin mai târziu, în atmosfera apăsătoare a mansardei, răsună vocea celui care până mai ieri trăia, muncea, visa, credea în artă şi în semenii săi.

Un jurnal? se întreba Cristian Lucaci în ziua de 7 septembrie 1974: *După ore de studiu, de lucru, de joc al imaginaţiei, să mă aşez la masă şi să-mi scriu zilnic gândurile, ar fi un adevărat calvar. Poate că ar fi chiar desuet. Aşa, casetofonul este expresia modernităţii. Voi gândi cu glas tare, iar casetofonul îmi va fi confidentul şi îmi va reţine cu exactitate vorbele. Te iubesc, Petronela! Te-am iubit şi te voi iubi, Petronela!*

Am oprit banda, am derulat-o şi am ascultat propria-mi

mărturie. Cuvintele rostite le găsesc mai convingătoare decât cele scrise. De ce o fac? De ce ţin să realizez acest jurnal „sui generis”? Ştiu doar cănu voi avea răbdare să-l ţin, că furat de orele de atelier,de proiectele ce le am, voi găsi cu greu timp să „stau de vorbă cu casetofonul”. Dar undeva, în străfundul sufletului, nutresc dorinţa ca peste un număr de ani să-mi aud gândurile, să le confrunt cu cele ce mă vor stăpâni atunci, să descopăr astfel consecvenţele şi inconsecvenţele, propria-mi naivitate sau maturitate, greşelile.

De ziua când mă voi despărţi de Institut mă mai despart doar câteva luni. Cei patru ani de studenţie au trecut ca vântul. Iluzii! Deziluzii! Bucurii! Amărăciuni! Icoana Petronelei? Ce s-a întâmplat cu mine în aceşti ani? M-am maturizat sau am îmbătrânit? Să fi avut oare tatăl meu dreptate atunci când spunea: „În viaţă intri ca într-un codru. Trebuie să-ţi croieşti drum cu barda şi securea!” ? Nu, n-a avut dreptate. Am intrat în anii de studenţie fără bardă şi secure. Doar cu talentul şi voinţa artistului. Talentul fără voinţă e ca o rachetă îndreptată spre stele, dar fără combustibil! Talentul meu este numai al meu şi nu s-a manifestat în dauna altor colegi.N-am avut nevoie de secure, ci de o idee artistică inedită, concretizată apoi pe pânză.

Sunt al artei cu A mare. Petronela a înţeles târziu acest adevăr şi s-a simţit jignită, trecută pe planul doi. Voi fi mereu ochi în ochi cu „stăpânul” meu -arta, dar, în acelaşi timp, doresc să simt căldura unei iubiri unice. Sunt un egoist. Recunosc! Dar pentru un artist, egoismul îmi pare ca un zid protector. În înţelegerea mea, zidul protector nu înseamnă nicidecum izolare, ci capacitate de autoapărare, voinţa de a rămâne în faţa şevaletului chiar şi atunci când Petronela trage de tine şi te îmbie în alte zone ale existenţei. Îmi place simbolul lui Ulysse: A nu te lăsa ademenit de cântecul sirenelor! A te lega de catargul corăbiei pentru a nu te abate din drum! Nici un cântec de

sirenă, oricât de ispititor ar fi, nu mă va smulge niciodată din universul creaţiei... A iubi un artist adevărat înseamnă a trăi laolaltă cu el „durerile facerii lumii”, a te sacrifica. Petronela a înţeles acest adevăr, de aceea a şi bătut în retragere. Nu orice fiinţă poate accepta în mod deliberat sacrificiul. Are şi Petronela o doză de egoism care se constituie într-un „zid protector”. Între egoismul meu şi al ei există însă o deosebire calitativă. N-o condamn pe Petronela... ca ea să accepte o viaţă de renunţări, trebuie mai întâi să înţeleagă şi săaccepte înţelepciunea legendei Meşterului Manole. Ajunge pentru astăzi...

Astăzi e 9 septembrie. Sunt din nou în liniştea adâncă a mansardei...

Mă aplec spre casetofon şi, fără nici un alt avertisment, îl închid. Gestul meu nedumereşte. Procurorul şi Grigoraş mă privesc întrebători. Mă ridic, fac câţiva paşi, mă uit la ceas, apoi mă întorc spre cei doi.

— O să fiţi de acord cu mine că ne aflăm în faţa unui jurnal intim inedit... Trei casete! Poate egale cu trei caiete. După părerea mea, nu are nici un rost să le ascultăm aici. Eu zic să ridicăm aparatul şi casetele...

— Toate casetele... subliniază Grigoraş.

— Da, toate... Să le ascultăm la noi, în linişte... Cine ştie ce surprize ni se mai rezervă?! Şi aş vrea să discutăm într-un cadru adecvat.

— Deşi mor de curiozitate să aud în continuare „paginile” acestui inedit „jurnal vorbit”, sunt de acord cu propunerea dumitale, îmi declară procurorul ridicându-se. Cu puştiul ce ai de gând?

Uitasem de hoţ, de mustrările sale de conştiinţă.

— După ce o să ascultăm cele trei benzi, o să vedem la ce concluzie o să ajungem... Chiar dacă o să-l iertăm, eu tot voi încerca să dau de el... aşa, ca să avem un schimb de vorbe!

Părăsim mansarda. Sigilăm din nou. Oare pentru a câta

oară? Coborând scara, îmi reamintesc de paşii pe care i-am auzit coborând pe scări: „Puştiul... El trebuie să fi fost!”

Abia în maşină, instalat lângă şofer, simt un junghi în stomac şi mârâi: „Fraţilor, mi-e foame!”

18.

Am avut aproape toată după-amiaza la îndemână: am audiat „jurnalul” lui Cristian Lucaci, l-am comentat, l-am coroborat cu celelalte piese aflate la dosar şi aşa am ajuns la câteva concluzii materializate într-un plan succint de măsuri. Iată-le, aşa cum dealtfel i le-am prezentat colonelului Donea spre aprobare:

1) Mâine, la ora 18, după înmormântarea lui Cristian Lucaci, vor fi invitaţi la Procuratura Municipiului Bucureşti următorii:

— Pascaru Tudorel

— Stavru Petronela

— Brateş Valerian

— Mocanu Victoria

2) Maiorul Grigoraş V. şi căpitanul Povară N. se vor folosi de acest răstimp pentru a lua amprentele digitale de la Stavru Petronela şi Brateş Valerian. Cel de-al treilea, Pascaru Tudorel are de-acum la *Economic* amprentele necesare confruntării.

3) Căpitanul Roman L. îl va căuta pe tânărul care a furat casetofonul din locuinţa decedatului şi va stabili dacă va fi sau nu cazul să fie invitat la Procuratură.

Aşadar, ultimul „act al piesei” se joacă pe „scena” Procuraturii. Berindei a fost mai mult decât onorat de alegerea mea. După cum se mişcă şi-mi vorbeşte îl simt că

are trac. Poate de unde ne mai despart doar zece minute până la „ridicarea cortinei”. Protagoniştii principali - Tudorel Pascaru zis „Hennessy”, Petronela Stavru şi Valerian Brateş - se află pe „scenă”. Din păcate, o altă protagonistă, Lucreţia Budescu, absentează, rolul ei nu poate fi „dublat” de nimeni altcineva.

Mai avem doi figuranţi în „culise” - Victoria Mocanu şi Dorin Petre. Intrarea lor în „scenă” va fi dată, la un semn, de către căpitanul Povară, căruia i-am hărăzit rolul de „regizor de culise”. În sală, avem şi doi „spectatori”: mama Petronelei (ea a cerut aprobarea să asiste la încheierea actului final al cercetărilor, iar la propunerea mea, cererea i-a fost satisfăcută) şi Lili, logodnica mea. Eu am insistat să i se permită şi dânsei să fie de faţă. Nu de alta, dar fără voia ei, după „Zorro”, a asistat la „prologul” piesei. De ce n-ar lua cunoştinţă şi de „epilog”? În consecinţă, i-am făcut rost de un „bilet de favoare”. Locurile celor doi „spectatori” nu sunt în acelaşi „rând”, ci opuse; aşa că, ori de câte ori vor dori, îşi vor putea arunca ocheade.

Bineînţeles, „spectacolul” mai beneficiază, pe lângă decorurile fixe din biroul lui Berindei şi trecute pe lista de inventar a „scenei”, de încă patru „recuzite”: casetofonul lui Cristian Lucaci, carnetul C.E.C., seringa şi fiola. Vor apărea pe masa de lucru numai când voi socoti eu de cuviinţă.

Înaintea primei bătăi de gong, „în scenă”, nu uit să-l întreb pe Berindei dacă a pregătit un mandat de arestare.

— L-am pregătit în alb, aşa cum mi-ai cerut, mă încredinţează. Îl voi completa atunci când o să-mi ceri. Aş vrea însă să-ţi spun ceva. Există în pregătirile dumitale câteva elemente care mă intrigă.

Şi pentru că procurorul a lăsat să se aştearnă între noi o tăcere nesuferită, îl întreb după un timp:

— Ce anume te intrigă?

— Te ştiu om drept, cu suflet generos. Puştiul te rugase ceva. De ce nu i-ai respectat rugămintea înregistrată pe

bandă? De ce totuşi l-ai căutat?

Întrebarea neaşteptată a procurorului, dar justificată, îmi aminteşte de „maratonul” făcut de mine aproape în tot cursul zilei. Efortul mi-a fost încununat de succes. Identificarea şi găsirea puştiului, adică a lui Dorin Petre, n-a fost chiar o bagatelă.

— De căutat trebuia să-l caut, îi explic, iar dumneata trebuie să înţelegi şi de ce. Aveam cel puţin două motive serioase. Nu uita că cel care a intrat primul în mansardă a fost Dorin Petre... În consecinţă, era necesar să stabilesc *ce a văzut el*... Pe urmă, ca să pot să-i respect rugămintea, îmi era absolut necesar să fac cunoştinţă cu el, să mă uit în ochii lui şi să mă asigur că puştiul, cât o trăi, n-o să mai pună mâna pe un lucru care nu-i al lui... M-am convins personal că pot să am încredere în el şi de aceea îl voi ierta. Dealtfel, ne-am împrietenit şi te asigur că o să rămânem prieteni. Mă uit la ceas. Ce zici, nu e timpul?

Mulţumit de explicaţiile mele, Berindei decide:

— Să intrăm! Ne-am luat doar angajamentul să începem la orele 18 fix.

Gazdă ospitalieră, îmi deschide uşa şi, astfel, intrarea autorităţilor „în scenă” devine o realitate. Chiar în faţa noastră - o masă de lucru, iar dincolo de ea, cei trei protagonişti aşezaţi în semicerc. Ne ocupăm şi noi locurile. Pun dosarul pe birou. Drept înaintea ochilor mei e Petronela Stavru. Observ uşor că face un efort să-mi susţină privirile. În dreapta ei - Tudorel Pascaru. În stânga - Valerian Brateş. Toţi trei, de parcă ar fi convenit din vreme, sunt de o eleganţă izbitoare.

Mama Petronelei e mai puţin ţâfnoasă decât în cabinetul generalului, iar pe chipul lui Lili se pot citi curiozitatea, nerăbdarea care-i dau aerul unui copil venit pentru prima dată la teatru. „N-am greşit, îmi spun, că i-am făcut rost de un bilet de favoare”.

Într-un alt colţ al încăperii, la o măsuţă, stenografa, o femeie în vârstă, obosită, stă cu creionul în mânăşi

aşteaptă solitară „lovitura de gong”. Nu departe de ea - o uşă. Dă în „culise” şi e străjuită de Povară.

„Cortina”! strig în gând şi apoi, fără pic de emoţie, mă adresez celor trei:

— V-am convocat aici pentru a lămuri câteva aspecte legate de moartea prematură a tânărului Cristian Lucaci...De la înmormântarea la care aţi luat parte şi unde tovarăşul Valerian Brateş a rostit cuvinte tulburătoare, s-au scurs douăzeci şi patru de ore...

Fac o pauză. În stânga mea, procurorul Berindei ascultă concentrat. Acesta îi este deocamdată rolul. Abia în final, dacă demonstraţia mea îl va convinge, va lua stiloul şi va da curs mandatului de arestare.

În ce mă priveşte, ca orice „regizor”, mi-am conceput şi eu un „caiet”, în paginile căruia mi-am calculat fiecare „lovitură de teatru”.

— Cristian Lucaci şi-a pus capăt vieţii, îmi reiau introducerea. Într-un cuvânt, s-a sinucis, lăsând în urma sa câteva neclarităţi.

Cel care mă priveşte cel mai intens e Tudorel Pascaru: nici o secundă nu-şi ia ochii de la mine... Mă iscodeşte la nesfârşit. Nu mă deranjează.

— Toţi trei l-aţi cunoscut foarte bine. De pildă, tovarăşul Brateş la catedră... Printr-un joc al hazardului, Tudorel Pascaru şi-a văzut vărul cu două ceasuri înainte de a muri... Dumneavoastră, tovarăşă Petronela, când l-aţi văzut ultima oară?

Părul lung, lins, îi cade drept, acoperindu-i o parte a obrazului. Mai constat o dată frumuseţea-i rece. Cum a fost oare posibil ca ochiul iscusit, de pictor matur, al lui Cristian Lucaci, să nu fi sesizat acel licăr de răutate din retina iubitei sale?

— Aşa cum v-am mai spus, nu l-am mai văzut de două luni.

Îi accept explicaţia şi-mi îndrept privirile către Tudorel Pascaru. E versat. A mai avut de-a face cu autorităţile. Ştiu

că n-o să deschidă gura decât dacă întrebările mele o să-l oblige:

— Ce motive a avut vărul dumitale să-şi pună capăt vieţii?

Până în clipa aceea, Tudorel Pascaru şedea picior peste picior. Dând de înţeles că mă respectă, îşi alege o altă poziţie:

— După părerea mea, vărul meu nu putea să aibă decât un singur motiv - dragostea... o dragoste nefericită.

Sunt cu ochii pe Petronela: n-a clintit, nici viitorul ei soţ n-a clintit. În schimb, Tudorel Pascaru a tăcut brusc... Aşteaptă întrebările mele ajutătoare.

— Fii ceva mai explicit, îi cer eu. Ne interesează să ştim pe ce elemente concrete se bazează explicaţia dumitale.

— Cristi mi-a mărturisit în nenumărate rânduri că despărţirea de Petronela i-a provocat o rană adâncă, care nu numai că nu se mai cicatriza, dar continua să sângereze. Practic, nu-şi putea imagina viaţa fără ea. Sunt convins că durerea, singurătatea, sensibilitatea i-au grăbit deznodământul.

— Ţi-a vorbit vreodată de moarte?

— Nu! Însă nu o dată mi-a dat de înţeles că fără o mare iubire viaţa nu merită trăită.

Petronela s-a crispat sau mi se pare... O întreb:

— Dumneavoastră ce părere aveţi?

— Aţi auzit-o alaltăieri, când aţi fost la mine!

Încearcă să fie arogantă. Alaltăieri, izbutise mai bine.

— De data asta, ne găsim într-un cadru legal constituit, precizez eu. Tovarăşul procuror este şi el de faţă... Ar dori să vă asculte...

Explicaţia o convinge.

— E drept, despărţirea i-a rănit sensibilitatea. Era şi firesc, m-a iubit. Iar eu, încă de la începuturile legăturii noastre, l-am avertizat că, într-o bună zi, n-o să-l mai iubesc şi o să-l părăsesc. Şi ziua aceea a venit. I-am explicat, ca unui bun camarad, că m-am îndrăgostit de

Valerian Brateşşi el m-a înţeles. N-a schiţat nici cel mai mic gest să mă reţină. Aşa cum v-am mai spus, Cristi nu se putea sinucide din pricina dragostei pentru mine. Cine l-a cunoscut ştie că avea o iubire mult mai mare, în care găsea, în momentele cele mai grele ale vieţii sale, un sprijin total - pictura.

Valerian Brateş, cu capul în piept, gânditor, o aprobă. În sinea mea, o aprob şi eu. Dar ce să fac dacă în virtutea profesiunii mele, sunt şi curios şi trebuie să pun întruna întrebări?!

— Despărţirea a fost totuşi precedată de un schimb violent de cuvinte?

Îşi scutură în neştire capul şi-şi mărturiseşte mirarea:

— Nu înţeleg...

— Am în vedere o împrejurare care ar fi putut să-i provoace o traumă psihică.

Îi iscodesc fără ostentaţie pe cei doi bărbaţi: sunt atenţi amândoi la ceea ce o să răspundă Petronela.

— M-a iubit doar!... În mod firesc, despărţirea i-a provocat o traumă, dar, după părerea mea, nu una fatală... Repet: nu cred că din pricina despărţirii noastre s-a sinucis.

Mă priveşte fix în ochi, arătându-mi astfel că este convinsă că acesta şi numai acesta este adevărul.

— Alaltăieri, când am fost la dumneavoastră, la întrebarea „Cum s-a produs despărţirea?” mi-aţi dat următorul răspuns: „La el acasă, după o noapte de amor”. Vă mai menţineţi răspunsul?

— Da!

Îmi mut privirile spre Brateş: îmi aşteaptă întrebările cu o demnitate subliniată până şi de nodul cravatei.

— Cum a reacţionat Cristian Lucaci atunci când a aflat că a fost părăsit pentru dumneavoastră - profesorul lui?

— Aş spune, bărbăteşte! Ne-am retras la o cafea, ne-am explicat... am rămas prieteni... Sigur, un timp, nu i-a fost deloc uşor. Nici mie. În ultimele luni, despărţirea părea de

domeniul trecutului.

— A continuat să vă înconjoare cu aceeaşi stimă?

— În nici un caz nu-mi arăta ostilitate sau necuviinţă.

Sunt un ofiţer al Serviciului judiciar al Miliţiei, datoria mea e să limpezesc cauza din punct de vedere juridic, iar în cele din urmă, s-o încadrez ca atare. Nu sunt un reprezentant al presei, nici al televiziunii, într-un cuvânt, nu mă îndeletnicesc cu anchetele sociale. De aceea, trebuie să-mi înghit anumite întrebări care nu fac obiectul cercetărilor penale.

— Îmi permiteţi să fumez?

Binecrescutul „Hennessy”, în aşteptarea încuviinţării, stă cu mâna la buzunarul hainei.

— Vă rog, puteţi fuma... Îmi desfac larg braţele. O să fumăm şi noi...

Invitaţia mea are un efect binefăcător: cei trei se destind pe loc. Procurorul Berindei sare şi îmi întinde pachetul său de ţigări. Îmi zâmbeşte de parcă ar fi vrut să-mi spună: „În sfârşit, am descoperit şi eu raţiunea prezenţei mele aici!”

Îl las pe Tudorel Pascaru să-şi savureze primele fumuri, apoi îl întreb:

— Dumneata, domnule Pascaru, ce părere ai în aceastăchestiune?

— În care chestiune? face el pe prostul.

— Ţi-a vorbit vreodată vărul dumitale de modul cum s-a despărţit de fata iubită?

— În mai multe rânduri... Suferea... Primise o dublă lovitură: din partea iubitei şi din partea maestrului. Cristi îi diviniza pe amândoi, de aceea i-a venit îngrozitor de greu să înţeleagă adevărul, să-l accepte. Aici, în zona asta, se cere localizată cauza morţii vărului meu.

„Hennessy” nu e numai prudent, ci şi inteligent; îşi cumpăneşte bine explicaţiile şi nu manifestă nici o secundă tendinţa de a răspunde unor întrebări nerostite. Fără doar şi poate că intuieşte existenţa unui „caiet de regie”.

— Ţi-a povestit vreodată vărul dumitale cum s-a

despărţit de tovarăşa Petronela Stavru?

— Vag... Cristi, în general, era un discret, iar când era vorba de Petronela Stavru, încerca s-o ocrotească cu întreaga sa fiinţă. Deşi a primit, aşa cum am zis, o dublă lovitură, el n-o condamna pe Petronela, dar pe profesor, da, îl condamna...

Valerian Brateş ascultă cu ochii în pământ, fumând rar, dar cu sete. Cuvintele lui Tudorel Pascaru nu i-au provocat nici o reacţie. Ce o fi în mintea lui?

Înainte de a trece mai departe, îmi rotesc ochii prin încăpere: Lili a căzut într-o încremenire totală şi nu îndrăzneşte să se uite măcar un moment la mine. În schimb, mama Petronelei dă semne denelinişte: o supără ceva; te pomeneşti că n-o fi obişnuită să şadă prea mult pe scaun, prea se foieşte. Lângă uşă, Povară aşteaptă cu stoicism să intre în „rol”.

— Deci îţi menţii punctul de vedere cu privire la cauza sinuciderii vărului dumitale?

— Vă referiţi la cele discutate în holul hotelului, iar apoi în biroul dumneavoastră?

— Da...

— Mi-l menţin.

— Fii drăguţşi repetă!

— Din discuţiile ce le-am avut cu Cristi, am înţeles că era tare îndurerat şi deprimat atât de despărţirea de Petronela, cât şi de cursul relaţiilor lui cu pictorul Valerian Brateş.

Pictorul ia aerul unuiom ofensat şi-l întreabă cu o demnitate pe care o doreşte, probabil, să fie luată în consideraţie:

— Ce vreţi să spuneţi?

Tudorel Pascaru nu e fiinţa care să se zăpăcească dintr-o simplă întrebare. Ca şi maiorul Stelian, constat şi eu că e bine clădit şi pe dinăuntru. Ştie ce „bucate” trebuie să pună „pe masă”:

— Cristi era afectat de tupeul cu care v-aţi însuşit ideile

lui artistice privitoare la scenografia spectacolului „Vânt de miazănoapte”.

— Este o calomnie ordinară şi vă rog, tovarăşe procuror şi tovarăşe căpitan, să consemnaţi, ca atare declaraţiile domnului Pascaru.

Intervine procurorul încredinţându-l că tot ce se discută se consemnează cu o perfectă exactitate.

— Continuă, îl încurajez eu pe pramatia de „Hennessy”.

— Calomnie!! Este poate singurul lucru la care nu mă pricep, se laudă Pascaru-junior. Oare mint şi calomniez, când declar că vărul meu a lucrat ziua şi noaptea la schiţele decorurilor semnate de dumneavoastră?

— Într-adevăr, a lucrat, confirmă Brateş fără să şovăie şi hotărât să-şi apere demnitatea profesională. Da, asta-i realitatea. Calomnia începe de acolo de unde realitatea este răstălmăcită răuvoitor. Cristian Lucaci a fost studentul meu preferat.

— De aceea i-aţi suflat iubita? încearcă „Hennessy” să-l intimideze pe Valerian Brateş.

Pictorul îndreaptă spre mine doi ochi de om supărat, care-mi reproşează că îngădui lichelei asemenea comportări, fără să-l chem la ordine. Are dreptate.

— Te rog, domnule Pascaru, să te stăpâneşti. Să te controlezi! Suntem la Procuratură...

— Cristian Lucaci a fost studentul meu preferat. Urma să fie declarat şef de promoţie. În calitatea mea, am discutat de multe ori împreună planurile sale de viitor. Ştiind amândoi la ce teatru va fi repartizat, am ajuns la concluzia că ar fi bine să-l introduc de pe acum în atmosfera de lucru a *Naţionalului.* Aşa a continuat, de fapt pe un alt plan, o colaborare rodnică şi cu folos pentru un viitor pictor scenograf.

Brateş surâde trist, cu o ironie abia perceptibilă.

— Ultima mea expoziţie de la *Dalles* demonstrează că nu sunt un artist stors ca o lămâie, încât să am nevoie de gândirea artistică a unui absolvent.

— Aţi amintit de colaborarea cu Cristian Lucaci. În ce a constat? cer eu lămuriri.

— Am discutat ceasuri, zile şi nopţi întregi, conţinutul piesei „Vânt de miazănoapte”, apoi viziunea regizorală a spectacolului, aşa am ajuns amândoi la concluzii artistice similare, la aşa-numitele schiţe de idei. În felul ăsta, Cristian Lucaci a intrat în atmosfera viitorului său loc de muncă... Era firesc ca el să execute schiţele rezultate din discuţiile noastre... le-a executat sub directa mea îndrumare. Forma aceasta de colaborare este utilă şi oarecum generalizată. Vă puteţi interesa... Nu există pictor scenograf de prestigiu care să nu ia sub aripa sa ocrotitoare un student sau chiar mai mulţi, în vederea grăbirii procesului lor de formare profesională.

Petronela îşi înalţă fruntea; pletele îi cad pe spate, ovalul chipului ei frumos, dăltuit parcă în gheaţă, mi se adresează cu o uşoară melancolie:

— Am asistat şi eu, nu o dată, la asemenea discuţii!

Brateş îşi priveşte tandru iubita. În schimb, Pascaru nu-şi mai ia ochii de la mine.

— Îmi permiteţi?

Şi pentru că i-am permis, îi adresează pictorului o întrebare:

— Poate ne şi spuneţi cât aţi primit pentru lucrarea de la *Naţional* şi cât din aceste drepturi de autor i-aţi rezervat studentului dumneavoastră preferat?

— De ce interesează aspectul ăsta material? îl aţâţ eu.

— Cum de ce?! Pentru că sunt convins că tocmai aceste raporturi dintre student şi profesor, la care se mai adaugă şi povestea de dragoste a profesorului cu Petronela au fost cauzele care l-au aruncat pe Cristi în braţele morţii.

E plin de indignare „Hennessy”, dornic şi el să mă convingă că ăsta-i adevărul. Nu-l contrazic, strădaniile sale îmi folosesc.

Izbucneşte însă Petronela repezindu-l, şi atmosfera „scenei” se mai înviorează un pic.

— Să-ţi fie ruşine! La fel de bine s-ar fi putut spânzura şi din pricina ta! Din pricina intrigilor tale murdare! După ce Cristi s-a mai liniştit, te-ai vârât cu cinism în viaţa lui intimă, m-ai bârfit pe mine, ai încercat să-l instigi împotriva lui Val... Eşti un intrigant ordinar. Până şi dezmoştenirea lui Cristi se datorează intrigilor tale.

Petronela s-a enervat; ca să se calmeze, se-apucă să-şi caute în poşetă pachetul de ţigări. De la locul ei, tovarăşa Stavru, impresionată, îşi întreabă fiica:

— Ai nevoie de ceva, draga mea?

— Nu, mamă!

Brateş a luat-o înaintea iubitei sale şi i-a întins pachetul de „Kent”, apoi flacăra brichetei.

Pascaru surâde superior, de parcă Petronela i-ar fi adus niscaiva laude. Cu îngăduinţa mea, el răspunde:

— Aş fi îndreptăţit să protestez şi eu şi să exclam indignat: „Calomnie!” Dar n-am s-o fac. Testamentul de la Lugoj nu eu l-am întocmit şi nu eu l-am dus la notariat.

— Ai fost însă la Lugoj şi nu o dată! îi aminteşte Petronela.

Tudorel Pascaru ţine să-şi clarifice poziţia dând dovadă de un calm imperturbabil:

— Nu văd ce-i rău în a-ţi vizita din când în când neamurile?!

Petronela intervine cu răutate:

— Cum să fie rău, când asemenea vizite se soldează cu moştenirea unei averi destul de mari?!

— Petronela! încearcă Brateş, cu blândeţe, s-o liniştească.

Pascaru îmi arată o mutră impertinentă şiexclamă contrariat:

— Domnule căpitan, constat că în loc să mi se răspundă la întrebarea pusă domnului Brateş, sunt acuzat ca autor moral al dezmoştenirii lui Cristian. Asta-i culmea!

În ciuda cuvintelor iritate, „Hennessy” e calm.

— Deşi nu ecazul să dau socoteală asupra drepturilor

mele de autor, doresc să arătcă am fost retribuit conform normelor în vigoare... E drept, am avut cu Cristian Lucaci discuţii nesfârşite. Tânărul refuza să primească partea sa, reprezentând 35 la sută din valoarea drepturilor încasate de mine. Oricât i-am explicat că, încă multă vreme de la terminarea Institutului, va avea nevoie de bani pentru pânză, uleiuri, el a continuat să-i refuze. În cele din urmă, conştient fiind că studentul meu exagerează, am depus banii la C.E.C., pe numele său. I-am dat libretul şi l-am anunţat că el e singurul care se poate folosi de suma respectivă.

Scot din dosar libretul găsit într-unul din costumele decedatului. Îl arăt celor trei întrebându-l pe pictor:

— Acesta e?

— Da...

Deschid libretul la foaia de conturi şi citesc cu glas tare, fixându-l pe Tudorel Pascaru.

— La 12 octombrie s-a depus suma de 17 500 lei. Sunteţi mulţumit, domnule Pascaru?

Întrebarea îl pune în dificultate pe „Hennessy”: clipeşte din pleoape, iar mie mi se pare că în felul acesta numără clipele ce se scurg. Înalţă stingher din umeri şi-şi exprimă făţiş dezorientarea:

— Nu mai înţeleg nimic!!

Îl văd pe Brateş clătinând tăcut din cap, de parcă ar fi dorit să-mi spună: „Vedeţi, din pricina unor asemenea indivizi nu putem trăi în linişte şi pace!”

Lili încearcă, o clipă, să-mi surprindă privirea ca apoi să se refugieze din nou în încremenire. Oare am procedat bine invitând-o să asiste la o operaţie de chirurgie... etică?

— În concluzie, din cele declarate aici rezultă clar că motivele care l-au adus pe Cristian Lucaci în pragul sinuciderii se cer căutate în altă zonă şi nicidecum în aceea a relaţiilor cu dumneavoastră.

Toţi trei par a fi de acord cu mine. Este şi ceea ce eu aşteptam... Acum pot să trec liniştit la aplicarea primei

mele „lovituri de teatru”.

Mă aplec spre dreapta biroului, unde, într-un sertar, se află pregătit casetofonul lui Cristian Lucaci, îl scot tacticos şi-l pun pe masă. S-a lăsat o linişte ca de cavou. Nu mă îndoiesc că au recunoscut aparatul. Tudorel Pascaru nu-şi ascunde mirarea. Mirare citesc şi pe faţa de „bărbat bine” a pictorului. Numai Petronela Stavru s-a învăluit într-o indiferenţă care-i conferă o aureolă enigmatică. Tresare doar când mă aude vorbind.

— Vă propun acum să-l ascultaţi pe Cristian Lucaci. Doreşte şi el, de dincolo de mormânt, să-şi exprime părerea în problemele discutate aici. Iată ce ne mărturiseşte el cu privire la despărţirea de Petronela Stavru.

Apăs pe o clapă. Tranzistorii, această minune a secolului 20, se declanşează instantaneu. În tăcerea încăperii se înalţă molcom glasul celui care a realizat un modern „jurnal de zi”, cum nu mi-a mai fost dat să întâlnesc.

...mă doare, mă va durea tot restul vieţii. Nu pot să scap de o imagine, mă obsedează, mă chinuieşte... Poate că Tudorel ar fi făcut bine să tacă, să tacă, să nu-mi spună nimic, să nu-mi picure în suflet otravă!... Nu, nu, oricum într-o bună zi, minciuna ar fi răbufnit. Minciuna cu care se hrăneşte zilnic atâta lume! Cu care se hrăneşte şi Petronela, şi Val. De două luni de zile s-au întâlnit în taină,s-au iubit, iar eu nu ştiam nimic. Dacă Petronela ar fi venit la mine şi mi-ar fi spus adevărul! Doamne, dacă Val ar fi venit la mine şi mi-ar fi spus adevărul! Ei însă se întâlneau în taină. Iar viaţa mea cotidiană curgea firesc.În unele nopţi, Petronela se lipea de mine, ca şi când nimic nu ar fi intervenit în existenţa ei. La Institut sau la atelier mă întâlneam cu Val şi mă privea, îmi zâmbea şi-mi vorbea ca şi când nici în viaţa să n-ar fi intervenit nimic...Cine ştie cât ar fi ţinut minciuna, dacă Tudorel, licheaua asta de cafenea, nu mi-ar fi deschis ochii, dacă nu mi-ar fi dezvăluit până şi locul unde se întâlneau -atelierul! Atelierul lui Val!

În noaptea aceea, Tudorel m-a târât în faţa atelierului „Să văd şi să mă trezesc!” cum susţinea el. Treaz am fost întotdeauna. L-am urmat şi,întocmai ca o fiinţă complet decăzută, am stat la pândă. I-am văzut ieşind din atelier, şi i-am mai văzut îmbrăţişându-se. Mai mult decât îmbrăţişarea lor m-a durut faptul că Tudorel era lângă mine şi rânjea de satisfacţie. Atunci am înţeles că un moment de slăbiciune m-a coborât mult sub nivelul demnităţii mele...

În noaptea următoare, Petronela a apărut la mine ca şi când în relaţiile noastre n-ar fi intervenit nimic. După cum îi era obiceiul, s-a dezbrăcat fredonând, s-a întins pe pat în timp ce eu îmi făceam de lucru cu o schiţă. „Ce faci, Cristi?” a întrebat ea cu cel mai dulce şi mai inocent glas din câte mi-a fost dat să aud... M-am întors spre ea. În clipa aceea, mi-am dat seama că o privesc cu ochi de pictor. Trupul ei alb, pe cerga de un verde crud, se desenă de la sine, în linii clasice.Mi-a trecut prin minte Goya şi existenţa lui dramatică. Aş fi preferat să trăiesc fără contenire clipa aceea unică, dar m-a trezit la realitate întrebarea „Ce faci, Cristi, nu te dezbraci?” Nu mă îndoiam că aceeaşi întrebare i-a pus-o şi lui Val cu o seară înainte, pe când stătea lungită pe dormeza din atelier. Fără a mă umili, fără a o jigni, i-am mărturisit că am aflat de relaţiile ei cu Val. În timp ce se îmbrăca, a recunoscut că-i îndrăgostită de Val şi că Val, la rândul său, o iubeşte. Şi dacă mi-a ascuns adevărul şi mai venea pe la mine, a făcut-o doar din dorinţa de a-mi menaja sensibilitatea.

Acum însă îmi vine să râd! Să-mi menajeze sensibilitatea!... Filozofia vieţii cotidiene ne demonstrează că în toate există un început şi un sfârşit. Nici relaţia noastră n-a făcut excepţie de la regulă. Numai că la începutul dragostei noastre mi-a făgăduit, fără ca eu să-i fi cerut, că atunci când nu mă va mai iubi, are să mi-o spună direct, fără ocol. Eram prea ameţit de fericire că să-mi imaginez că iubirea noastră putea avea şi un sfârşit, şi încă

unul abject...”

Apăs pe clapa „STOP” şi deconectez aparatul. Se înstăpâneşte aceeaşi linişte de cavou. Pe fruntea lui Brateş au răsărit broboane de sudoare, nu îndrăzneşte să se mişte, să-şi caute batista. La rându-i, Petronela Stavru a împietrit cu privirile îndreptate aiurea. Doar Tudorel Pascaru, considerându-se, se vede treaba, erou pozitiv al unei situaţii negative, fumează degajat, picior peste picior.

N-a fost o „lovitură de teatru” în sine, ci una cu un scop clar - să mă călăuzească fără greş către adevăr, către cel vinovat de moartea prematură a lui Cristian Lucaci.

— Tovarăşă Petronela Stavru, îmi reiau eu ascultarea, menţineţi cele declarate aici, cu privire la modul cum v-aţi despărţit de Cristian Lucaci?

Aud un „Nu” gâtuit, după care tânăra se întoarce spre Tudorel Pascaru şi se răsteşte la el cu o violenţă neaşteptată:

— Să-ţi fie ruşine! Deci tu ai făcut-o? De la tine a aflat! Nemernicule! De ce nu i-ai spus că luni în şir te-ai ţinut de capul meu şi că te repezeam pe unde apucam? Te-ai răzbunat, nemernicule! Pentru că te-am refuzat. N-au fost două lovituri cum pretinzi, ci trei... Lovitura ta i-a provocat rana fatală. Eu şi Val intenţionam să-l punem cât mai curând în faţa adevărului, însă cu menajamente. Caşocul să fie cât mai slab...

Petronela a tăcut la fel de brusc precum s-a dezlănţuit. O zăresc pe maică-sa tamponându-şi ochii cu batista. „Hennessy” zâmbeşte sarcastic. Nu-i răspunde. „Licheaua de cafenea” aşteaptă îndemnul meu concret. Îl formulez:

— Ce ai de spus?

— Faptele, în ce mă priveşte, s-au petrecut aşa cum le povesteşte vărul meu... Nu mă bat cu pumnul în piept că l-am iubit pe Cristi... N-am fost nici măcar prieteni la cataramă, dar am pretenţia că am fost mai drept şi mai cinstit cu el decât cei care zilnic îl copleşeau cu prietenia şi dragostea lor. Nu contest că i-am făcut curte domnişoarei

Stavru... Că am făcut-o ca să mă răzbun pentru simplul fapt că dumneaei m-a refuzat este o declaraţie greu de probat. N-am dus şi nu duc lipsă de partenere frumoase ca să mă cobor până într-acolo încât să încerc să mă răzbun acolo unde nu-mi merge. În schimb, am fost de părere că acest văr al meu trebuia trezit la realitate.

Intervine, pe neaşteptate, Valerian Brateş, întrerupându-l:

— Petronela are dreptate... Noi eram hotărâţi să-l punem pe Cristian Lucaci în faţa adevărului, cu menajamentele de rigoare. Nu cred însă că suntem aici pentru a povesti cum s-a înfiripat iubirea noastră. Problemele legate de relaţiile dintre noi nu sunt inedite, dar sunt mult prea intime pentru a deveni obiectul prezentei adunări.

Pictorul încheie întinzând mâna sa spre mâna Petronelei. O vreme rămân aşa, mână-n mână...

O scrutez fugitiv pe mama Petronelei: îmi dau seama că suportă din ce în ce mai greu desfăşurarea „epilogului”. Ce să-i fac? Nu eu am invitat-o. Ea a ţinut morţiş să fie în preajma odraslei. Doamne, de-ar şti câte scene tari o mai aşteaptă până la „lăsarea cortinei”!

— Propun să-l ascultăm din nou pe Cristian Lucaci, într-o altă chestiune.

Apăs un buton: derulez banda magnetică până la cel de-al doilea semn pregătit de mine. Declanşez. Înîncăpere, răsună iarăşi glasul lui Cristian Lucaci...

„...să *dai dreptate unui ticălos! Pare un paradox! Vărul meu, ticălos din naştere, l-a mirosit imediat pe Val... Or fi având ticăloşii ăştia un miros al lor, specific. Poate că, adulmecându-se,se recunosc între ei şi devin prudenţi sau poate că se avertizează reciproc. Tudorel a încercat să-mi deschidă ochii, iar eu, un timp, i-am rezistat. Ba l-am şi repezit când mi-a zis într-o doară: „Bagă de seamă, Val ăsta al tău n-are nimic sfânt în el! Să-mi zici mie „Cuţu” dacă într-o bună zi n-o să-ţi sufle iubita!” Cum de l-a mirosit imediat? Pentru ca să-i descopăr adevărata faţă, eu*

am avut nevoie de aproape patru ani... L-am iubit pe Val, l-am divinizat! Îl socoteam un model uman demn de urmat... Şi poate că nu m-aş fi trezit la realitate sau poate m-aş fi trezit mult mai târziu, dacă n-ar fi fost femeia aceea... femeia aceea cu copilul în braţe, cu chip de madonă... care m-a aşteptat anume în faţa catedralei Sfântul Iosef. Ne-am aşezat pe o bancă şi cu ochii în lacrimi m-a întrebat: „Ţi-a luat iubita, nu-i aşa? Ţi-a intrat în casă şi ţi-a luat iubita?" În prezent, m-am detaşat mult de ziua aceea! Desperarea sau poate dorinţa nestăpânită de răzbunare îl împinge pe om spre fapte greu justificabile. Pe femeia aceea cu copilul în braţe n-o văzusem în viaţa mea. Şi totuşi m-a oprit, mi-a cerut să ne aşezăm pe o bancă şi s-o ascult... Era una din victimele lui Val. Copilul era al lui. O poveste tristă, abjectă... Ca toate faptele lui... De ce avea nevoie de Petronela, de ce mi-a luat-o? Chinuitoare întrebare! Numai ticălosul de văru-meu mi-a mai putut răspunde la ea. „Pe Val al tău îl interesează nu Petronela, ci tatăl ei... Tu nu înţelegi, mă, că cu un asemenea socru, chiar dacă eşti lipsit de talent ajungi departe? Darmite dacă mai ai acolo şi puţin har!"

Apăs clapa „STOP". Din nou tăcerea cade ca o lespede grea. O las un timp să devină apăsătoare.

— Vom sări peste câteva „însemnări", le explic invitaţilor mei, derulând banda şi aducând-o apoi la un alt semn stabilit din vreme. Vă rog să ascultaţi!

...Nu-l voi acuza niciodată pe Val pentru că m-a pus la treabă; aveam nevoie de practică, de cât mai multă practică... Iar el a ştiut cum să mă folosească. E totuşi un pedagog bun. Cui prodest *un asemenea pedagog cu o existenţă duplicitară? E adevărat, m-a pus la treabă, a stors din mine cât a putut. Însă am învăţat meserie. Asta-i acoperirea lui morală! Un singur lucru nu i-l pot ierta - „Vânt de miazănoapte". Într-o zi, ca unui profesor ce-l iubeşti, i-am destăinuit marele meu proiect: decorurile la „Vânt de miazănoapte". M-a pus să-i povestesc totul, până*

la cel mai mic şi neînsemnat amănunt. M-a ascultat cu atenţie, mândru de mine, iar mie mi se părea că-mi regăsesc idealul primilor ani de studenţie. A venit însă acea zi...Îngrozitoare zi!... Când, cu aerul cel mai dezinvolt din lume,mi-a relatat că direcţia Teatrului Naţional i-a încredinţat scenografia la spectacolul „Vânt de miazănoapte”. Îmi vorbea de parcă niciodată nu i-aş fi împărtăşit datele proiectului meu... Îmi prezenta ideile mele artistice drept ale sale.

Recunosc, nu am un temperament de combatant. Nu ştiu să mă bat decât cu culorile... Vărul meu i-ar fi servit o lecţie să-l ţină minte. Eu însă m-am simţit turtit de tupeul maestrului! *Şi ca să gust din dulceaţa marelui meu proiect, cu care niciodată nu aveam să mă mai întâlnesc, am acceptat propunerea lui Val de a lucra împreună cu el...*

Ridic mâna, îmi avertizez „eroii” că iarăşi voi sări peste câteva „însemnări”. Gesturile îmi sunt urmărite cu încordare. Nu sunt un dur. În general, duritatea mă întristează. Constat însă, cu acea detaşare specifică criminalistului în acţiune, că aparatul lui Cristian Lucaci a băgat groaza în cei trei... Mi-e clar că de-acum încolo voi stabili fără prea multe dificultăţi adevărul în jurul morţii studentului.

...laşitatea lui, ca şi ipocrizia Petronelei le-am descoperit mai târziu, într-o doară... se destăinuie Cristian Lucaci de dincolo de mormânt. *Nu ştiu ce mi-a venit! Poate că în clipa aceea să-mi fi trecut pe dinaintea ochilor imaginea femeii cu copilul în braţe... copilul lui Val, pe care n-a vrut să-l recunoască!... M-am pomenit ameninţându-l -discuţia se purta la mine acasă -că mă voi prezenta la Centrul universitar de partid şi că voi cere deschiderea unei anchete şi punerea sa în discuţie... Nu sunt o fire răzbunătoare, dar când am descoperit că ameninţarea mea îl înspăimântă, îi scoate la suprafaţă laşitatea bine ascunsă, m-a încercat o profundă satisfacţie. Bineînţeles, în primele reprize ale înfruntării s-a ţinut băţos, m-a*

înfruntat cu aroganţă, mi-a amintit că sunt liber şi că am dreptul să merg unde vreau... Dar să nu uit că unul e totuşi Valerian Brateş... S-a dezumflat şi l-am văzut pălind doar când i-am povestit de întâlnirea mea cu tânăra femeie cu copilul în braţe. Ieşea la suprafaţă laşitatea. Nu e decât un laş ordinar. De la o „repriză" la alta, discuţiile noastre s-au transformat într-un joc „de-a pisica şi şoarecele". Începuse să-i fie frică de mine, de intenţiile mele şi voia cu orice preţ să mă îmbuneze. Mi-a oferit 35 la sută din drepturile de autor încasate de el, la „Vânt de miazănoapte". I-am respins propunerea şi i-am pus o condiţie anume ca să bag groaza în el: „Nu, nu vreau nici un ban... Îţi cer doar un singur lucru: să publici în „Contemporanul" sau în „Săptămâna" o scrisoare deschisă şi să dezvălui celor care au aplaudat şi aplaudă decorurile din „Vânt de miazănoapte" cui îi aparţin ideile artistice ale scenografiei! Atât şi nimic mai mult!... N-o faci, mă prezint la partid..." Urla că urmăresc un singur ţel -să-l distrug. Că, de fapt, nu de ideile mele artistice e vorba, ci de Petronela...

Nu, nu voiam să-l distrug. Nu intenţionam să iniţiez nimic... Îmi plăcea doar să-l văd cum se perpeleşte în propria sa laşitate...

Deconectez aparatul. Cei trei au încremenit cu ochii în pământ. Sunt într-o aşteptare încrâncenată. Nu mă îndoiesc ca-şi pun una şi aceeaşi întrebare: „Care-mi va fi mutarea următoare?" Îmi rotesc privirile: întâlnesc ochii uluiţi ai logodnicei mele. Îi zâmbesc. Îmi răspunde jenată. O văd şi pe tovarăşa Stavru; ce înţelege oare din tot ce se petrece în acest cabinet?

— Aţi ştiut de legătura pictorului Brateş cu această femeie? mă adresez Petronelei.

— Nu! murmură ea abia auzit, fără însă să se uite spre mine.

— Aţi cunoscut problema scenografiei la piesa „Vânt de miazănoapte"?

— Nu! Ştiam însă de existenţei unui conflict, dar nu la

dimensiunea asta. Mai ştiam de refuzul lui Cristi de a primi de la Val suma ce i se cuvenea.

Îl iscodesc pe Valerian Brateş: şi-a mai pierdut din semeţie, dar nu şi din eleganţă. Bănuieşte că următoarele întrebări îi vor fi lui adresate, de aceea şi-a înălţat fruntea lividă şi aşteaptă.

— Vă mai menţineţi cele declarate anterior?

— Da, răspunde el imediat, căci până şi banda magnetică confirmă că nu despărţirea de Petronela sau conflictul cu mine - prezentat de studentul meu...

— ...de fostul dumneavoastră student! îl corectez eu.

— ...prezentat exagerat de fostul meu student - nu au stat la baza deciziei lui de a se sinucide.

— De ce credeţi că a exagerat?

— Pentru că, în cele din urmă, a acceptat C.E.C.-ul cu cei 17 500 lei...

Minte. Dar deocamdată,„caietul meu de regie” nu-mi permite să mă abat de la tactica stabilită anterior. Îmi întorc capul spre procuror şi-i dau astfel de înţeles că „schimb macazul”, că mă apropii de clipa când, în fine, îi va fi dat să scoată stiloul şi să completeze mandatul de arestare. Împing deoparte casetofonul, iar gestul meu dăruieşte celor trei inşi câteva clipe de destindere, de parcă primejdia care până atunci planase deasupra capetelor lor ar fi trecut.

— Da, aşa este cum s-a arătat aici, reiau eu ancheta, Cristian Lucaci nu s-a sinucis nici din pricina PetroneleiStavru şi nici din pricina conflictului cu Valerian Brateş. Cristian Lucaci nu s-a sinucis, ci a fost asasinat... Da, da, tovarăşă Petronela; da, da, tovarăşe Brateş, Cristian Lucaci a fost asasinat.

Privirile mele, în clipa aceea de foc, îl străpung pe Tudorel Pascaru. Acesta se trage speriat spre spătarul scaunului şi îngălbeneşte brusc, de spaimă. În virtutea aceleiaşi tactici, îl iau repede:

— De ce l-ai ameninţat pe vărul dumitale cu moartea?

Ah, casetofonul! Doamne, cât m-a ajutat şi mă ajută! Pascaru-junior e la pământ: n-are de unde să ştie ce taine mai ascunde aparatul acela japonez pe care el i l-a procurat lui Cristian Lucaci...

— Doar nu credeţi că eu... Ferească Dumnezeu! geme el penibil.

— Răspunde la întrebare! îl contracarez eu. L-ai ameninţat?

— Da... Dar în glumă...

— Cearta însă a fost serioasă, nu-i aşa?

— A fost serioasă, recunoaşte „Hennessy”. Nu suporta ideea că, prin moştenire, voi intra în posesia unor obiecte de artă, de valoare. Era sigur că îmi voi bate joc de ele, că le voi risipi... Intenţiona să vâre nişte neamuri îndepărtate într-o acţiune judecătorească împotriva mea... M-am înfierbântat şi i-am strigat că dacă face aşa ceva, îl omor.

— Cum a reacţionat Cristian Lucaci auzind ameninţarea?

— Păi cum să reacţioneze? M-a întrebat cum am de gând să-l omor. Iar eu... eu... Ce era să-i răspund? Că doar nu mă gândisem... la treaba asta.

— Minţi!

Văd cum sângele i se scurge din obraji şi se face galben ca lămâia. Şi pentru că-l ţintuiesc cu priviri neiertătoare, bâiguie:

— Ce vreţi de la mine? Nu eu l-am omorât.

— Ce i-ai răspuns vărului dumitale?

— Că o să-l omor aşa cum Lucreţia şi-a omorât tatăl vitreg... Nu eu...

— De unde ştiai cum şi-a omorât Lucreţia tatăl vitreg? îl asaltez eu cu întrebările.

— De la Cristi... Mai de mult, nu mai ţin minte cum, a venit vorba de Lucreţia, el mi-a povestit soarta ei nefericită.

Mi-am atins un prim obiectiv: am obţinut de la Tudorel Pascaru ceea ce urmăream.

— Tovarăşă Petronela Stavru, aţi cunoscut şi

dumneavoastră povestea Lucreţiei Budescu?

— Da! murmură studentă, privind într-o parte, lividă şi lipsită parcă de apărare. Cristi mi-a povestit-o. În câteva rânduri, cu lux de amănunte... Îi era milă de ea, deşi eu am considerat-o întotdeauna ca o primejdie potenţială...

— Dumneavoastră ce ştiaţi despre Lucreţia Budescu?

Valerian Brateş fumează trăgând rar, în piept, fumul ţigării. Glasul său este neschimbat; metalic, sigur.

— Tot ce ştiu despre Lucreţia Budescu, ştiu de la Petronela... Şi Cristi mi-a mai povestit câte ceva.

Mă răsucesc către Tudorel Pascaru căruia i-am oferit un moment de respiro.

— Aşadar, cu ce scop ai trecut luni după-amiază pe la vărul dumitale?

— Aşa cum v-am mai relatat - Cristi presimţea colica renală şi mă rugase să-i fac rost de o fiolă de morfină... Nu izbutisem să-i fac rost. Luni m-a căutat la telefon.

— În jurul cărei ore?

— Pe la prânz... Tocmai ieşise de la Institut. S-a interesat dacă am mai întreprins ceva. Nu voiam să discut cu el la telefon, ştiţi dumneavoastră de ce...

— De unde să ştiu de ce? fac eu pe şmecherul. Vorbeşte cu glas tare să aflăm cu toţii.

Tonul meu îl ţine într-o tensiune necontenită, printre altele urmăresc şi acest efect.

— Ştiam că Serviciul economic al Miliţiei m-a pus sub supraveghere... Aşa că, la telefon, i-am spus lui Cristi că o să trec după-amiaza pe la dânsul... Am trecut şi i-am spus că-mi pare rău, dar că n-am avut cum să-i procur fiola...

— Minţi! îl reped eu din nou, după care îi fac un semn „regizorului de culise”. Într-o linişte deplină, Povară deschide uşa şi invită în birou o femeie tânără, nu prea înaltă, drăguţă.

— Tovarăşă Victoria Mocanu, vă rog să vă apropiaţi. Vă mai rog să nu vă supăraţi că nu vă ofer un scaun, vă promit însă să nu vă reţin prea mult.

E îmbrăcată într-un taior vernil, de toamnă, cu o fustă care abia îi ajunge până la genunchi. Lili şi-a ieşit din împietrire şi o măsoară din creştet până-n tălpi. Cel mai surprins de această apariţie e, desigur, Pascaru-junior.

— Tovarăşă Mocanu, unde lucraţi?

— Sunt de cinci ani asistentă medicală la Clinica de oncologie.

— Îl cunoaşteţi pe tânărul acesta? o întreb indicându-l pe „Hennessy”.

— Da, e Tudorel Pascaru.

— V-a vizitat nu de mult la clinică... Cu ce scop?

— M-a rugat să-i înlesnesc să-l vadă un specialist de-al nostru şi, cu acest prilej, m-a întrebat dacă nu pot să-i procur fie o reţetă, fie o fiolă de morfină.

— V-a dat vreo explicaţie?

— Nu. Iar eu nu l-am întrebat. I-am spus-o răspicat că n-am cum să-i procur morfina şi, chiar dacă aş avea, tot nu i-aş satisface rugămintea.

— Cum s-a încheiat discuţia?

— Când a constatat cât sunt de categorică, Tudorel Pascaru mi-a arătat o tabletă albă de mărimea unei monede de 25 bani, apoi de pe o hârtiuţă mi-a citit compoziţia tabletei: conţinea, îmi amintesc, doze infime de stupefiante. M-a întrebat dacă o asemenea tabletă poate calma dureri puternice. I-am răspuns că nu ştiu şi l-am mai sfătuit că dacă are în familie un bolnav, să facă bine şi să cheme medicul. A insistat totuşi să-i spun dacă doza tabletei reprezintă vreo primejdie... Nu reprezenta, dar i-am atras atenţia că mai multe tablete ingerate deodată reprezintă o primejdie reală.

— Domnule Pascaru, recunoaşteţi cele declarate de tovarăşa Victoria Mocanu?

— Da, recunosc!

— Vă mulţumim, tovarăşă Mocanu!

Tânăra ne salută, aruncă o privire curioasă spre cei trei, după care se îndreaptă spre ieşire.

— Domnule Pascaru, te întreb ce ai făcut mai departe cu tableta aceea, căci de unde şi cum ai procurat-o o să le explici ofiţerilor de la *Economic*.

— Am azvârlit-o la W.C. şi am tras apa după ea...

De fapt, în legătură cu folosirea tabletei n-am nici o probă concretă şi s-ar putea ca Pascaru să spună adevărul. Eu însă, duc mâna dreaptă la casetofon şi strig:

— Minţi! La autopsie...

Înspăimântat, Tudorel Pascaru cedează:

— Recunosc că i-am dat lui Cristi tableta. A luat-o în prezenţa mea. Dar aşa cum aţi auzit, nu conţinea o doză nocivă. Nu eu l-am omorât...

— Asta rămâne de văzut! îl sperii eu în continuare. Sunt convins că i-ai dat să înghită mai multe tablete. La autopsie...

Şi iarăşi duc mâna dreaptă la casetofon, ca şi când înlăuntrul aparatului aş păstra toate probele necesare instanţei.

Fruntea lui „Hennessy” s-a îmbrobonit.

— Nu eu l-am omorât! se apără el fără vlagă.

— O să-ţi dovedim, contrariul...

Brusc, mă întorc spre Petronela Stavru şi o întreb:

— Unde vă găseaţi în ziua de 27 octombrie între orele 18 şi 19.30?

Surprinsă de întrebarea mea, Petronela Stavru răspunde:

— Cum unde? Acasă...

— Cine v-a văzut?

— Cum cine m-a văzut?!... Eram cu Val...

În momentul următor, Valerian Brateş intervine în discuţie cu un glas ocrotitor:

— Cred, Petronela, că trebuie să povestim adevărul, oricât de greu ne-ar veni... Povesteşti tu sau mă laşi pe mine?...

Petronela Stavru, în sfârşit, îşi ridică fruntea şi mă priveşte fix în ochi.

— În după-amiaza zilei de 27 octombrie, în jurul orelor şase şi un sfert, l-am vizitat pe Cristi. Nu mai trecusem pe la el de aproape şapte luni... În ultimele zile, m-a tot căutat la telefon, rugându-mă să-i fac rost de o fiolă de morfină. I-am răspuns că nu pot să-i fac rost şi să caute să cheme „Salvarea”. N-a vrut - nu uitase că odată aşteptase „Salvarea” câteva ore.

Valerian Brateş o întrerupse cu politeţe:

— Nu te supăra, acum lasă-mă pe mine, căci de aici încolo e vina mea... Eu, tovarăşe căpitan, aveam în casă o fiolă de morfină. O păstram de mult... de vreo şase ani, de la moartea mamei... a murit de cancer la stomac. Cu puţin înainte de a-şi da sufletul, spitalul mi-a dat-o acasă cu respectivele medicaţii împotriva durerilor. De pe urma ei, mi-a rămas o fiolă... Nici eu nu ştiu de ce am păstrat-o. Şi pentru că Petronela îmi povestise de telefonul lui Cristi şi pentru că în dimineaţa zilei de 27 octombrie, la cursuri, Cristi s-a simţit rău, l-am asigurat că am s-o conving pe Petronela să treacă, spre seară, pe la el, să vadă cum se simte şi că, dacă va fi cazul, o să-i facă o injecţie...

— Deci aţi pus fiola la dispoziţia prietenei dumneavoastră?

— Da...

— Petronela Stavru, confirmaţi cele declarate de Valerian Brateş?

— Da...

— Vă rog să continuaţi!

— În după-amiaza zilei, lucrurile s-au petrecut astfel, povesteşte pictorul mai departe. Am condus-o pe Petronela cu maşina mea până la locuinţa lui Cristi. Petronela a urcat, eu am rămas s-o aştept în maşină.

— De ce?

— Cristi nu agrea să ne vadă împreună. Petronela s-a întors după vreo douăzeci de minute. Nu greşesc, Petronelo, nu-i aşa, cam douăzeci de minute?

Fata îl aprobă printr-o clătinare a capului.

— S-a întors foarte tulburată şi mi-a povestit doar atât: că i-a făcut injecţia.

— Tovarăşă Petronela, de fapt, ce s-a petrecut sus?

— L-am găsit pe Cristi în plină criză, dar, în acelaşi timp, am constatat o toropeală suspectă pe care acum, după ce am aflat că înghiţise nu cu mult înainte nu ştiu ce tabletă, mi-o explic... I-am făcut injecţia, s-a calmat, apoi a adormit.

— L-aţi lăsat deci dormind?

— Da... Eram foarte tulburată şi am părăsit în grabă mansarda.

— De ce?

— Înainte de a adormi, intrase într-o stare euforică şi începuse să-mi mărturisească cât de mult mă iubeşte.

— Numai atât?

— Mi-a vorbit de Val ca de un monstru.

Izbucneşte în plâns. Mama ei se ridică brusc în picioare şi vine spre ea. Petronela însă îşi dă seama de ridicolul situaţiei şi o roagă să se întoarcă la locul ei.

Mă uit iarăşi spre Valerian Brateşşi-l invit să-şi continue relatarea.

— Am vrut s-o duc acasă, Petronela însă a stăruit s-o las la Facultate. N-am vrut s-o las singură, totuşi la insistenţele ei am cedat şi am condus-o la Facultate. La despărţire, m-a rugat s-o las singură, să înnoptez în altă parte. Aşa că m-am dus la atelier unde am şi înnoptat. Tot de acolo, am chemat-o pe Petronela la telefon. Eram îngrijorat de starea ei.

Mă aplec spre sertarul din dreapta şi scot de acolo cutia cu seringa şi o pun sub ochii Petronelei.

— Vă aparţine?

— Da! În zăpăceala şi tulburarea mea, am uitat-o la Cristi.

— În ce loc din mansardă?

— Nu mai ţin minte.

— Deci l-aţi lăsat pe Cristian Lucaci dormind?

— Da!

— Iar noi l-am descoperit spânzurat... Cum vă explicaţi fenomenul? De ce aţi aruncat cutia pe fereastră?

— N-am aruncat-o eu, vă jur!

Ochii Petronelei sunt din nou în lacrimi, face un efort vizibil să nu plângă.Şi izbuteşte.

— Când aţi constatat că aţi uitat seringa în locuinţa defunctului?

— Exact în ziua când aţi fost la mine.

— Recunoaşteţi deci că m-aţi indus în eroare?

Deşi ştiam că, de la locul ei, tovarăşa Stavru mă aude destul de bine, am formulat întrebarea cu un glas ridicat.

— Eram prea tulburată. Înainte de a trece pe la mine aţi trecut pe la Institut şi aţi vorbit cu Val... cu Valerian Brateş. De la el am aflat groaznica nenorocire... că Cristi s-a spânzurat... Vă imaginaţi starea în care mă găseam în momentul când aţi deschis trusa... Vă rog să mă iertaţi pentru nesinceritate...

— Inclusiv pentru acel „atentat la pudoare”? nu ezit eu s-o întreb.

— Mai cu seamă! subliniază ea uitându-se la mine cu ochii aburiţi de lacrimi.

Dinspre perete izbucneşte un vaiet:

— Vai, Petronelo, în ce m-ai băgat!

— În ce te-ai băgat, mamă! o corectează Petronela fără să-i arunce vreo privire.

Nu vreau ca „mişcarea scenică” să devieze de la „caietul meu de regie”, aşa că intervin.

— Deci l-aţi lăsat dormind, iar noi l-am descoperit spânzurat de un cârlig.

Îmi mut privirile acuzatoare spre Tudorel Pascaru.

— Cum îţi explici fenomenul?

— Degeaba vă uitaţi aşa la mine, domnule căpitan! explodează „Hennessy”. Nu eu l-am omorât! Pot să arăt unde am petrecut toată seara şi noaptea.

— Ah, ai un alibi? îl iau eu peste picior.

— Da, am unul!

Ştiu că nu este el asasinul, însă în mod deliberat urmăresc să creez impresia că toate bănuielile mele se îndreaptă spre dânsul.

— Dacă nu tu, atunci cine?

— Poate că Lucreţia! îi scapă lui Tudorel Pascaru.

Lucreţia Budescu!? Nefericita?! De fapt - o victimă... a doua victimă de pe strada Icoanei.

— La ce oră aţi părăsit mansarda?

Petronela clipeşte des din pleoapele cu gene lungi: nu ştie dacă ei sau iubitului i-a fost adresată întrebarea. În sfârşit, înţelege.

— Cam în jurul orei şapte fără un sfert.

Brateş întăreşte spusele ei.

— Da, cam în jurul acestei ore!

Îi fac semn lui Povară să intre în acţiune. Ştie ce are de făcut. Îl introduce în cabinet pe cel de-al doilea „figurant” - Dorin Petre. Îi fac puştiului semn să se apropie. Păşeşte spre birou fără sfială... Petronela i-a aruncat o căutătură şi lasă ostenită capul în piept.

— Cum te cheamă?

Îmi răspunde ca la şcoală.

— Pe mine mă cheamă Petre Dorin.

Glasul său de puber e subţire, de fetiţă, iar el îşi dă seama de asta şi tot încearcă, fără succes, să şi-l îngroaşe.

— Spune-mi, Dorin, o cunoşti pe tovarăşa?

Puştiul se uită la fată, apoi la mine.

— Da, o cunosc. E Petronela, venea la Cristi...

— Da’ pe dumnealui îl cunoşti?

— Da, îl cunosc... E nenea Tudorel...

Vine şi rândul pictorului Valerian Brateş. Dorin Petre e categoric în răspunsul său.

— Nu, nu-l cunosc.

Puştiul se uită stingher la mine, de parcă ar aştepta să-l sfătuiesc ce să facă cu braţele sale lungi şi subţiri: să le ducă la spate, să le ţină în faţă?

— De văzut însă l-ai văzut vreodată?

— Da, în seara când Cristi a murit... era cu Petronela...

Nu-l las să încheie fraza, căci ştiu ce vrea să declare.

— Spune-mi, Dorine, cam la ce oră ai văzut-o pe Petronela cu tovarăşul?

— Mi-am terminat lecţiile şi voiam să ascult muzică. Când vreau să ascult muzică mă duc la Cristi. Nu departe de casa unde locuieşte Cristi, am văzut-o pe Petronela când urca într-un „Fiat 1300”, împreună cu tovarăşu...

— Tu, după asta, ce-ai făcut?

— Eu ce am făcut? Eu am urcat la Cristi, am văzut lumină, am bătut la uşă. Nu mi-a răspuns. Atunci am deschis uşa - şi l-am văzut pe Cristi dormind... M-am apropiat de pat, l-am strigat... Dormea.

— Eşti sigur că dormea?

— Foarte sigur, că respira. Vorbea chiar în somn... L-am strigat, dar nu s-a trezit. Atunci am văzut casetofonul...

— Lasă asta... îi propun eu... La ce oră l-ai mai văzut pe dumnealui? şi arăt cu capul în direcţia lui Brateş.

— Când am vrut să duc aparatul înapoi în mansardă.

Fără să vreau, zâmbesc. Puştiul simte că ceva nu-i în regulă şi tace.

— Povesteşte-ne, mai exact, cum l-ai văzut pe dumnealui!

— Am văzut, mai întâi, *Fiat*-ul *1300,* parcat tot acolo unde-l mai văzusem. Pe urmă, l-am văzut pe dumnealui ieşind din curte...

— Care curte?

— Din curtea casei unde locuieşte Cristi... L-am văzut cum a urcat în maşină şi a plecat.

— Singur?

— Singur!

— Îţi aduci aminte la ce oră l-ai văzut?

— Da!

— Cum asta?

— Pentru că tata se întoarce de la lucru la ora opt seara, iar eu, când am vrut să-l duc înapoi - ştiţi dumneavoastră

ce - m-am uitat special la ceas, căci voiam ca tata să mă găsească acasă. Era şapte şi douăzeci. *Dar nu m-am dus.* M-am întors din drum...

— Îţi mulţumesc, Dorine! Acum poţi să te duci liniştit acasă. Ai fost la înălţime şi sunt convins că o să fii şi de-acum încolo!

Puştiul adresează tuturor un „Bună seara!” puternic şi iese sprinten din „scenă”, lăsând în urmă o tăcere mormântală. O sparg în mod brutal cu întrebarea:

— Şi-acum, domnule Brateş, povesteşte-ne de ce ai vrut să scapi de cel care a fost studentul dumitale „preferat”!

Aud un ţipăt scurt: e al Petronelei. Şi-a acoperit faţa cu palmele. Îi văd umerii tresărind; plânge ascuns, stăpânit.

Tudorel Pascaru a împietrit: ochii i s-au mărit brusc holbându-se fără voia sa la mine.

— De ce ai vrut să scapi de el, domnule Brateş? repet eu întrebarea.

Pictorul zace pe scaun fără vlagă, gata să se prăbuşească, îi văd buzele tremurând nervos.

— Era pe cale de a-mi distruge cariera de profesor, de artist... viitorul... căsătoria cu Petronela.

Vorbeşte moale, abia auzit, cu capul în piept.

— Când ţi-a venit ideea să scapi de el?

— În maşină, când Petronela mi-a povestit că după ce i-a făcut injecţia, a adormit. De fapt, ea, fără să-şi dea seama, mi-a sugerat ideea crimei.

— Cum asta?

— Mi-a povestit că în timp ce-i făcea lui Cristi injecţia cu morfină, i-a venit în minte crima Lucreţiei Budescu... Din momentul acela, ştiam că, săvârşind fapta, toate bănuielile, în ciuda simulării sinuciderii, se vor îndrepta automat spre Lucreţia Budescu.

— În ce stare se găsea Cristian Lucaci în momentul în care ţi-ai aplicat planul?

— Căzuse, sub efectul morfinei, într-un somn adânc.

— Ai revenit apoi în mansardă?

— A doua zi...

— Ai lovit-o puternic pe biata Lucreţia Budescu...

— N-am avut încotro...

Consider că nu mai are nici un rost să continui ancheta în ambianţa regizată de mine pe „scena” procuraturii. Urmele digitale de pe fiolă sunt ale Petronelei. Şi ea, şi Tudorel Pascaru au concurat, indirect, la crearea condiţiilor favorabile înfăptuirii crimei. Vor compărea şi ei în faţa justiţiei. Dar, deocamdată, mă răsucesc spre Berindei care de mai bine de două ceasuri, aşteaptă acest moment:

— Tovarăşe procuror, vă rog să emiteţi un mandat de arestare pe numele Brateş Valerian... Tovarăşe căpitan Povară, vă ordon să vă ocupaţi de transportarea arestatului la Miliţie.

Pe aceste cuvinte „cortina” se lasă încet, greu, întocmai ca la teatru.

Afară e rece, întuneric. Miroase a ploaie, a ploaie de toamnă. Lili se strânge tandră de braţul meu. În clipa asta e mândră de mine. Se opreşte sub un castan desfrunzit. Sunt ceva mai înalt decât ea, şi mă priveşte de jos în sus:

— Totuşi, Cristi a primit bani de la Brateş.

— Nu i-a primit, fetiţă dragă... Banii au fost depuşi la C.E.C. abia după ce Brateş a crezut că-l paşte o mare primejdie...

Voia să ia câteva măsuri de prevedere, Cristi nu i-a acceptat „darul”... Numai în seara crimei, Brateş i l-a lăsat în buzunarul unui costum.

— Da’ seringa pe acoperiş cine a aruncat-o? El sau ea?

— Ea n-a minţit când a declarat că a uitat-o în mansardă. El însă a găsit-o. Şi ca să ne zăpăcească, ca să ne creeze un caz ambiguu perfect - sinucidere sau crimă? - a luat cutia, a şters amprentele Petronelei, a fixat apoi pe ea amprentele lui Cristi şi a aruncat-o pe fereastră.

— De ce a mai dat pe la mansardă?

— Ştia că Petronelei îi lipsea seringa - probă de care eu mă interesam - şi ca orice infractor primar, ros de curiozitate, s-a întors la locul faptei ca să vadă ce s-a întâmplat cu seringa abandonată.

— Şi toate astea le-ai descoperit tu? mă întreabă ea minunându-se.

— Ei, nu numai eu!

— Eşti un Sherlock Holmes! exclamă ea drăgăstoasă. Dragul meu Sherlock Holmes! De-ai şti cât de mult te iubesc!

Se ridică în vârful picioarelor să mă sărute, dar eu o cuprind cu braţele mele puternice hotărât să nu-i mai dau niciodată drumul.

Sinaia 1976

CUPRINS

1.....5
2.....15
3.....26
4.....35
5.....50
6.....55
7.....64
8.....75
9.....82
10.....103
11.....122
12.....144
13.....153
14.....166
15.....178
16.....187
17.....198
18.....215

EDITURA EMINESCU

haralamb ZINCĂ

dragul meu SHERLOCK HOLMES

Colecția Clepsidra

Lei 7